

BÁNYÁSZATI
ÉS KOHÁSZATI LAPOK

BÁNYÁSZAT

AZ ORSZÁGOS MAGYAR BÁNYÁSZATI ÉS KOHÁSZATI EGYESÜLET LAPJA
ALAPÍTOTTA PÉCH ANTAL 1868-BAN

A tartalomból:

Az OMBKE 99. Küldöttgyűlése

275 éves a bányászati-kohászati felsőoktatás

A 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó

A 8. Magyar Bányász-Kohász-Erdész Találkozó

2010/4. (cél)szám

143.
évfolyam

KÉPEK A BÁNYÁSZ-KOHÁSZ TALÁLKOZÓ KÍSÉRŐ RENDEZVÉNYEIRŐL

„A mecseki bányászat története” kiállítás megnyitója

„Az év erdésze” verseny eredményhirdetése

Szakmai kirándulás a Gemencre

Szakmai kirándulás Bátaapátiba

h+s
Hutter+Schrantz
Hungária Kft.

3000 Hatvan–Nagyombos
Lőrinci u. 8.

Tel./Fax: +36-37/341-231;
Közvetlen faxszám: +36-37/540-035
Mobil: +36-20/3131-612
E-mail: hutter@h-s.hu
Weboldalunk: www.h-s.hu

**Magyar rosta-
és fémszövetgyártó
Hatvan–Nagyomboson**

- rugóacél rosták és szövetek
- körsziták 3000 mm átmérőig
- zagysziták
- rozsdamentes drótszövetek
- műanyag rosták
- gumiprofilok

Szép idő volt!

Interjú dr. Tolnay Lajossal, az OMBKE leköszönő elnökével

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület alapszabályának megfelelően 2010-ben minden szervezeti egységében tisztújítás történik. A szeptemberi selmecebányai Szalamander Ünneppel egy időben tartandó 100. Küldöttgyűlésén az OMBKE új elnököt választ. A helyi szervezetek és a szakosztályok tisztújító küldöttgyűléseit a Vaskohászati Szakosztály 2010. június 26-án Dunaújvárosban megtartott küldöttgyűlése zárta, melyen *Szente Tünde* okl. kohómérnök készített interjút az elnöki teendőket ellátó *dr. Tolnay Lajossal* a maga mögött hagyott évtizedről.

Miként került az egyesület élére?

2000 előtt is többször megkerestek az Egyesület nevében, hogy vállaljam el az elnöki posztot. Azonban 2000-ig a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke voltam, ahonnan novemberben köszöntem le. Az OMBKE tisztújító közgyűlése is erre az időszakra esett, s ezúttal elfogadtam a felkérést.

Mi jellemezte azt a korszakot, amelyben az OMBKE elnöke volt?

Az 1892-ben létrehozott egyesületre a nagyfokú állandóság, a viszonylag merev struktúra jellemző. Ezt pozitív értelemben mondom. Az egyesületnek, ugyanúgy mint az iparnak, voltak mélypontjai és szép időszakai. 2000 után egyre nehezebbé vált a működés. Az egyik legfontosabb eredménynek azt tartom, hogy sikerült stabilizálni három dolgot: a tagdíjfizetési morál újra magas, a patronáló vállalatok körét jelentősen bővítettük, sok kis- és középvállalattal, valamint a multinacionális vállalatokkal is szót értettünk, és végül; egy olyan stílust alakítottunk ki, amely szerint az egyesület vezetésének feladata a menedzselés, a működéshez szükséges feltételek biztosítása.

Az egyesületi munka a szakosztályokban, vidéken folyik. Ahol „kimint” az ipar az egyesület alól, sikerült az önkormányzatokra – például Miskolcon és Tatabányán – áttenni a finanszírozás egy részét, mintegy pótolva a patronáló vállalatok hiányát. Cserében a városok egy közösségformáló egyesülettel erősítik magukat. Ma hiányzik a kohézió és a szolidaritás a magyar társadalomból, és ennek újjáépítését az egyesület segíti.

A nemzetközi kapcsolatokban két súlypontot alakítottunk ki. Ezek korábban is megvoltak, de a mi időnkben markánsabbá vált a kapcsolat az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal, akikkel közösen minden évben megrendezzük a Bányászati-Kohászati-Földtani Konferenciát Erdély különböző városaiban. Ezen alkalmakkor tagjaink megismerkedhetnek a történelmi Magyarország egy-egy határon túli kisebb régiójával is.

A hagyományörzés, -ápolás színtere a Selmecebányai Szalamander, amely a fiatalok számára is vonzó. Ezen a rendezvényen hazánkat általában háromtól ötszáz főig terjedő népes küldöttség képviseli. Javítva az együttműködést a selmecebányai polgármesterrel és más szlovák vezetőkkel, restauráltuk Selmecebányán a Honvéd-szobrot, és az OMBKE megalakulásának emlékére magyar nyelvű táblát helyeztünk el a Selmecei Akadémia falán.

Összességében a jó csapatmunka hozta meg az eredményt, ilyen alelnökök, főtitkár, főtitkárhelyettes, ügyvezető igazgató mellett nem lehetett másképp. E helyen is köszönöm munkájukat csakúgy, mint a korábbihoz képest kisebb létszámú, de hatékonyabb központi adminisztrációnak és minden tagtársunknak!

A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségével milyen a kapcsolatuk?

Az OMBKE 1948 óta tagja a MTESZ-nek. Annak ellenére, hogy az iparág nem a fénykorát éli, az ötödik legnagyobb költségvetésű a mi egyesületünk. A többi civil szervezethez ké-

pest is a legjobb helyen vagyunk. Ahol pénz van, ott program is van. Szerencsére Egyesületünk adja a főigazgatót, így egyre inkább érvényesül az az elv, hogy a központ ne jelentsen több-lettereket.

A fiatalokat miként tudják megszólítani az Egyesületben részvételre?

Elkészült az Egyesület honlapja, amelyen olvashatók a szakmai folyóiratunkban megjelent cikkek, programelőzetesek, tudósítások, az egyesületi élettel kapcsolatos információk. Ez is hozzátartozik a fiatalok megnyeréséhez, eléréséhez. Színvonalas szakmai cikk-pályázatot működtetünk a fiatal szakemberek részére, ami nemcsak az anyagiak miatt vonzó. Az Egyetemi Szakosztály egyik tagja, *Morvai Tibor* egy igen népszerű blogot üzemeltet, ami nyilván a fiatalok körében is kedvelt, s az egyetem segítségével sokat tettünk, hogy a végzős fiatalok „ne tűnjenek el a képből”.

Mi lehet az egyesület szerepe az elkövetkező években?

A leköszönés környékén már nem én döntöttem el az Egyesület további tevékenységét, a működés irányát. Ez az új vezetőség feladata. Viszont a fiatalítás mindig is problémát jelentett. A családfelelősségét ezért nem lehet megállítani, mert régebben sokkal nagyobb mértékű volt a kohászat és a bányászat. Demográfiai okokra vezethető vissza, hogy több az idős tagtársunk. Az átlagéletkor hatvan év fölötti, de azért szép számmal van főiskolás és egyetemista az Egyesületben. Ott, ahol működik az ipar, a fiatalok is belépnek. Ösztönözzük pályakezdő szakemberek publikációs tevékenységét is. A Bányászati és Kohászati Lapokban jelennek meg a legjobb írásaik, s anyagilag is motiváljuk őket. Köztudott, hogy olyan rendezvényeket részesítenek előnyben, ahol a szakmai mellett kulturális programok is vannak. Ezért is népszerűbbek az olyan események, mint a legutóbbi – Pécsen, Európa Kulturális Fővárosában megrendezett – 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó. A fiatalok megnyerése az egyesület örökös feladata kell legyen.

Ugyanitt a „Fenntartható fejlődés feltételei az európai bányászatban és kohászatban” nemzetközi tudományos konferencián összeállítottunk egy záró dokumentumot, amelyet eljuttattunk az Európai Parlament és a Magyar Országgyűlés képviselőihez. E Memorandum tartalmazza a hazai bányászat és kohászat életképességének és stabilitásának javítására vonatkozó javaslatainkat. Ez adja meg szakmai tevékenységünk fő vonalait az elkövetkező időben.

Lehet azt tudni, hogy ki lesz az utódja?

Tavaly döntöttem, hogy tíz év elég volt. Úgy tudom, hogy az Egyesület életében – de a háború utáni működésében biztosan – engem ért az a megtiszteltetés, hogy a leghosszabb ideig lehettem elnök. Háromszor választottak meg, s a legutóbbinál az alapszabályt is módosították ennek érdekében. A rotáció nagyon fontos. Egy íratlan szabály szerint most bányász elnök következik. Az utódomat én javasoltam, s úgy látom, jelentős elfogadottságnak örvend. Személye Selmecebányán, a századik számított küldöttgyűlésen kiderül.

A tisztújítás után közelről vagy távolról szemléli majd az egyesület életét?

A legutóbbi közgyűlésünkön, Pécsen közfelkiáltással tiszteleti elnöknek választottak, már csak ezért sem szemlélhetem távolról a történéseket. Az általam képviselt cég sem szeretné csökkenteni a támogatást. Háttérből kívánom segíteni az egyesületet, elsősorban a feltételek biztosításában és szereplés nélkül. Tulajdonostársam, *Petrusz Béla* továbbviszi a Fémkohászati Szakosztályt. Azt gondolom, ez önmagáért beszél.

Köszönöm a beszélgetést!

TARTALOM

Az OMBKE 99. Küldöttgyűlése	3
<i>99th Delegate Assembly of OMBKE</i>	
Köszöntjük Sóltz Vilmos-émlékéremmel kitüntetett tagtársainkat	22
<i>Congratulations our members decorated by Sóltz Vilmos medal</i>	
275 éve kezdődött Selmecebányán a bányászati-kohászati felsőoktatás	27
<i>The mining and metallurgical higher education had begun 275 years ago</i>	
Selmeci professzorok a 18. században	34
<i>Professors of Selmec Mining School in the 18th century</i>	
13. Európai Bányász-Kohász Találkozó	37, 41
<i>13th European Miners' and Metallurgists' Day</i>	
Az OMBKE Szakosztályainak, Osztályainak Tisztújító Küldöttgyűlései	45
<i>Electing delegate assemblies of OMBKE's sections</i>	
Dr. Csákó Dénes: Selmec-Sopron-Miskolc a diákhagyományok útján	56
<i>Selmec-Sopron-Miskolc the road of traditions</i>	
Molnár László: Erdélyi egyetemi hallgatók tragédiája Brennbergbánya, 1945. március 30.	58
<i>The tragedy of Transylvanian students at Brennbergbánya in 1945</i>	
Dr. Esztó Péter: A bányakapitányságok történetéből.	61
<i>From the history of the Hungarian local mining authorities</i>	
Az OMBKE száz köz-, ill. küldöttgyűlésének kronológiája	72
Kitüntetett bányász és kohász szakembereink az elmúlt 117 évben	74
Hírek (IV. Magyar Műszaki Értelmiség Napja, Jó szerencsét köszöntés ünnepe, XIV. Bányászati Szakigazgatási Konferencia, XII. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia stb.)	33, 36, 44, 53, 62, 63, 75
Egyesületi ügyek, könyvismertetés	60, 76

Bányászati és Kohászati Lapok Bányászat

Szerkesztőség postacím: 8301 Tapolca – Pf. 17. E-mail: bk.banyaszat@t-online.hu

Felelős szerkesztő: Podányi Tibor (tel.: 06-30-2955-718). **A szerkesztőbizottság tagjai:** Bagdy István (szerkesztő), dr. Csaba József (olvasószerkesztő), Kovács Béla (szerkesztő), dr. Gagyi Pálffy András (szerkesztő), Bariczáné Szabó Szilvia, Bircher Erzsébet, dr. Bíró József, dr. Dovrtel Gusztáv, Erdélyi Attila, dr. Földessy János, Győrfi Géza, dr. Horn János, Jankovics Bálint, Kárpáthy Erika, Livo László, Lois László, Mara Márta-Éva, dr. Mizser János, Sóki Imre, dr. Szabó Imre, Vajda István, dr. Vojuczki Péter

HU ISSN 0522-3512

Bányászati és Kohászati Lapok Kohászat

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő utca 68. Tel.: 06-1-201-2011 **Levélcím:** 1371 Budapest, Pf. 433 e-mail: kohaszat@mtesz.hu

Felelős szerkesztő: dr. Lengyel Károly. **A szerkesztőség tagjai:** dr. Buzáné dr. Dénes Margit, dr. Klug Ottó, dr. Kóródi István, Lengyelné Kiss Katalin, Szende György, dr. Takács István, dr. Tardy Pál, dr. Török Tamás

HU ISSN 0005-5670

Bányászati és Kohászati Lapok Kőolaj és Földgáz – Hungarian Journal of Mining and Metallurgy OIL AND GAS

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Csalogány u. 3/B **Postacím:** 1255 Budapest 15, Pf. 18. Telefon: 06-1-201-8083 e-mail: montanpress@t-online.hu

Felelős szerkesztő: Dallos Ferencné. **Szerkesztőbizottság:** dr. Csákó Dénes, dr. Fecser Péter, id. Ósz Árpád

Címlapfotó: A KfV Szakosztály zászlaja a pécsi 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó díszfelvonulásán

HU ISSN 0572-6034

A lapszámot összeállította: Podányi Tibor

Kiadja: az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, Budapest, II., Fő utca 68. Telefon: 06-1-201-7337

Felelős kiadó: dr. Nagy Lajos elnök

Nyomdai előkészítés: Vorákné Szecsei Mónika

Nyomdai munkák: Press+Print Lapkiadó és Nyomdaipari Kft. Kiskunlacháza

Megjelenik: 2010. szeptember 14.

Belső terjesztésre, kereskedelmi forgalomba nem kerül.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület

99. Küldöttgyűlése

(Pécs, 2010. május 29.)

Az OMBKE a 99. Küldöttgyűlését 2010. május 29-én Pécsen, az Expo Center Hammerli termében tartotta az OMBKE által szervezett 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó és 8. Magyar Bányász-Kohász-Erdész Találkozó rendezvénysorozatába illesztve. A küldöttgyűlés előtt az Expo Center bejárata előtt a Perecesi Bányász Fúvószenekar térzenével köszöntötte a Küldöttgyűlésre érkezőket. A regisztrációt a Miskolci Egyetem diákjai végezték a kinagyított Agricola metszetekkel és a szakosztályok és helyi szervezetek zászlóival díszített Littke teremben.

A Küldöttgyűlés elnökségében helyet foglaltak: *dr. Tolnay Lajos* elnök, *Kovacsics Árpád* főtítkárr, *dr. Lengyel Károly* főtítkárhelyettes, *dr. Gagyí Pálffy András* ügyvezető igazgató, a Találkozó szervezőbizottságának társelnöke, *dr. Gácsi Zoltán*, a Miskolci Egyetem dékánja, az Egyetemi Osztály elnöke, *Holoda Attila*, a Magyar Bányászati Szövetség elnöke, a Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály elnöke, *dr. Nagy Lajos*, a Bányászati Szakosztály elnöke, *dr. Petrusz Béla*, a Fémkohászati Szakosztály elnöke, *Lontai Attila*, a Vaskohászati Szakosztály elnöke, *Rabi Ferenc*, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke és *Erős György*, a mecseki helyi szervezet elnöke, a Találkozó szervezőbizottságának társelnöke.

A Küldöttgyűlés elnöksége

Nemzeti Himnuszunk eléneklése után *dr. Tolnay Lajos* elnök köszöntötte a küldöttgyűlés résztvevőit, az egyesület tagságának küldötteit, ezen belül tiszteleti tagjainkat, egyetemi hallgatóinkat, pártoló vállalatunk vezetőit, a hatóságok képviselőit, egyetemi karok dékánjait, képviselőit, akadémikusainkat, társegyesületeink, partner társadalmi szervezeteink képviselőit, meghívott vendégeinket. Külön is köszöntötte az elnökségben helyet foglaló *dr. Gácsi Zoltánt*, *Holoda Attilát* és *Rabi Ferencet*. A regisztráció alapján megállapította, hogy a küldöttgyűlés határozatképes, bejelentette, hogy az elhang-

zottakat az egyesület ügyrendjének megfelelően jegyzőkönyvi dokumentáció részére hangszalagra rögzítik.

A választmány javaslata alapján a következő tisztségviselőkre tett előterjesztést. A Szavazatszámoló Bizottság vezetője: *Győrfi S. Géza* okl. bányamérnök, tagjai: *Csurgó Lajos* okl. kohómérnök és *Morvai Tibor* okl. bányagépész és bányavillamossági mérnök. A Határozatszövegező Bizottság elnöke: *Huszár László* okl. bányamérnök, tagjai: *Tóth János* okl. gépészmérnök, *Boross Péter* okl. kohómérnök, *Pivarcsi László* okl. kohómérnök és *Molnár István* okl. kohómérnök. Jegyzőkönyvvezető: *Gombár Jánosné* szervezőtitkár, jegyzőkönyv-hitelesítő: *dr. Dovrtel Gusztáv* okl. bányamérnök és *Hajnal János* okl. kohómérnök. A küldöttgyűlés egyhangúlag elfogadta a javasoltakat.

Ugyancsak elfogadta a küldöttgyűlés az előre meghirdetett napirendet.

Napirend:

Megnyitó, köszöntések

A Választmány beszámolója, közhasznúsági jelentés

Az Ellenőrző Bizottság beszámolója

Hozzászólások, indítványok

Határozatok

Zárzó

Tolnay Lajos felkérte a küldöttgyűlést, hogy hagyományainkhoz híven a Bányászhimnusz harangjátékát hallgatva emlékezzünk meg az előző küldöttgyűlés óta eltávozott tagtársainkról. A magyar bányász-kohász társadalom nagy családja az előző küldöttgyűlés óta ismét számos tagját veszítette el. Emléküket őrizzük, kívánva elhunyt tagjainknak, barátainknak utolsó Jó szerencsét! Az elhunytak nevét a harangjáték hangjai mellett *dr. Gagyí Pálffy András* ügyvezető igazgató olvasta fel. A jelenlévők néma felállással tisztelegtek társaik emlékének.

Dr. Tolnay Lajos emlékeztetett arra, hogy a jelenlegi küldöttgyűlés az alapító és a 10 rendkívüli közgyűlést is számításba véve tulajdonképpen már a 110., és hogy negyedik alkalommal van Pécsen (1898, 1922, 2003, 2010). Emlékeztetett arra is, hogy küldöttgyűlésünket a Pécs Európa Kulturális Fővárosa program-sorozat hivatalos rendezvényeként elfogadott 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó alkalmával tartjuk, mivel egyesületünket érte – immár másodszer – az a megtiszteltetés, hogy az Európai Bányász-Kohász Egyesületek Szövetsége megbízásából az Európai Bányász-Kohász Találkozót (Europäischer Knappen- und Hüttentag) szervezzük meg. Mivel a törvények szerint az Egyesület legfőbb döntést hozó szervének legkésőbb május végéig jóvá kell hagynia az egyesület közhasznúsági jelentését, a választmány úgy döntött, hogy ezen Európai Találkozó alkalmával tartassék meg a Küldöttgyűlés. Ugyanakkor az ez évben esedékes

A 98. Küldöttgyűlés óta elhunyt tagtársaink

<i>Adorján Gizella</i> bányatechnikus	<i>Dr. Marczis József</i> okl. bányaművelő szakmérnök, geológus
<i>Angyalffy György</i> mérnök közgazdász	<i>Mizerák László</i> technikus
<i>Bacsinszky Tibor</i> olajmérnök	<i>Mogyorósy Ferenc</i> okl. gépészmérnök, okl. gépjárműjavító szakmérnök
<i>Bagi József</i> bányatechnikus	<i>Molnár Péter Roland</i> anyagmérnök
<i>Bányai Sándor</i> földmérő, építészmérnök	<i>Moticska Felicián</i> okl. vegyészmérnök
<i>Dr. Barátosi Kálmán</i> okl. földmérő mérnök, okl. bányamérnök, okl. geodéziai automatizálási szakmérnök	<i>Munkácsy Lászlóné</i> üzemgazdasági előadó
<i>Baross József</i> okl. bányamérnök	<i>Németh Géza</i> okl. olajmérnök
<i>Bátai József</i> okl. bányamérnök	<i>Óvári László</i> okl. kohómérnök, közgazdász
<i>Belákovics István</i> gépipari technikus	<i>Örkényi Kálmán</i> okl. kohómérnök
<i>Benedek Attila</i> okl. kohómérnök	<i>Dr. Pintér Károly</i> okl. kohómérnök
<i>Dr. Bognár János</i> okl. bányamérnök	<i>Pittner Magda</i> kohász technikus
<i>Csomós Imre</i> okl. bányagépész mérnök	<i>Pothornik László</i> okl. bányamérnök
<i>Dolezsán Ferenc</i> technikus	<i>Rózsa Csaba</i> közgazdász
<i>Dr. Faller Gusztávné</i> technikus	<i>Dr. Schmotzer Imre</i> okl. bányamérnök
<i>Dr. Fauszt Anna</i> okl. kohómérnök	<i>Schwendtner Imre</i> olajipari technikus
<i>Fehér Károly</i> okl. bányamérnök	<i>Selmeczi Béla</i> okl. kohómérnök, külkereskedelmi közgazdasági mérnök, tiszteleti tag
<i>Fekete István</i> okl. bányamérnök	<i>Dr. Stefán Mihály</i> okl. kohómérnök
<i>Gajdár Vencel</i> frontmester	<i>Szappan Ferenc</i> okl. földmérő üzemmérnök, okl. ipari geodéziai szaküzemmérnök
<i>Gáspár István</i> gépipari technikus	<i>Szeghő Árpád</i> okl. bányagazdász
<i>Gieth Ferenc</i> okl. bányagépész mérnök	<i>Szell József</i> vegyész üzemmérnök
<i>Gordon Miklós</i> okl. bányamérnök	<i>Szöke János</i> automatizálási üzemmérnök
<i>Kaló János</i> okl. bányamérnök	<i>Tassy Mihály</i> okl. bányamérnök
<i>Koleszár Gyula</i> okl. bányamérnök	<i>Tonka Miklós</i> okl. gépészmérnök
<i>Kotán László</i> okl. kohómérnök	<i>Tóth Zoltán</i> olajipari technikus
<i>Kövári József</i> okl. gazdasági tervező	<i>Vigh Ede</i> okl. bányamérnök
<i>Krizsek Árpád</i> olajipari technikus	
<i>Landgráf János</i> okl. bányamérnök	
<i>Márkus István</i> aknász technikus	

tisztújító küldöttgyűlésünket, amely a sorszámozott küldöttgyűlések sorában a 100. lesz, az Egyesület megalakulásának helyszínén, Selmecbányán, a Szalamander ünnepségek keretén belül tartjuk meg. Az eddigi visszajelzések alapján tagságunk döntő többsége üdvözölte válaszmányunk ezen döntését.

Kiemelte, hogy Egyesületünk az országos pénzügyi nehézségek ellenére az elmúlt évben is stabil gazdálkodást végezve tartalmas szakmai tevékenységet végzett, a tagság jelentős részét mozgósítva. Kihangsúlyozta, hogy a selmecbányai és erdélyi rendezvények szakmaszeretűnkön túl magyarságunk tudatát is erősítik.

„A Küldöttgyűlés által is hangsúlyozottan igényelt érdekképviseleti kötelességünknek eleget téve állította össze az egyesület azt a „Memorandum”-ot, amelyet a következő napokban az országgyűlési képviselőkhöz és az EU-s parlamenti képviselőkhöz is el fogunk juttatni. Ezt a Memorandumot abból a célból állítottuk össze, hogy felhívjuk a figyelmet a hazai nyersanyagbázis fokozottabb kitermelésének és feldolgozásának fontosságára, nemzetgazdasági előnyeire és a fejlődést akadályozó tényezőkre, és egyben az európai döntéshozókat is fel szeretnénk arra hívni, hogy ha ezek a folyamatok így mennek tovább – a környezet- és klímapolitika túlhangsúlyozása, előnyeinek élvezése nélkül –, akkor Európából a kitermelő iparágak mellett az alapanyag iparágak

is kiszorulnak. (A Memorandumot a BKL Bányászat 2010/2. számának 18-21., valamint a BKL Kohászat 2010/2. számának 43-47. oldalain leközöltük. – Szerk.)*

Az aktuális gazdaságpolitikai témák közül külön kell emelnünk az egyetlen mélyművelésű és – szeretném hangsúlyozni – igen modern technológiájú, rengeteg beruházással, szakmai tapasztalattal megvalósult szénbányánk, a Vértesi Erőműhöz tartozó Márkushegyi Bánya bezárási szándékával kapcsolatos híreket. Egyesületünk a Bányászati Szakosztály vezetésével szakmai meggyőződésből tiltakozik a meggondolatlan bezárással szemben. Véleményünk szerint a széntermelés és az erőmű reális költségeinek figyelembevétele, ismerve a rengeteg keresztfinanszírozást, közgazdaságilag sem indokolja a bányabezárást, mely véleményünket csak erősíti a foglalkoztatás, az energiaellátás biztonságának és a regionális politika követelményeinek biztosítása. Tudjuk, hogy a közvéleményben, politikusainknál, sőt az energetika szereplőinek egy részénél is a hazai bányászatról téves, negatív vélemények alakultak ki. A közvéleményt tudatosan manipulálja az az áramszámla is, amely a Márkushegyi Bánya termelését, mint többlet-áramdíj okát tünteti fel a lakossági számlákban. Nem tüntetik fel viszont az ennek többszörösét kitevő, *úgynevezett zöld energia* árnövelő hatását, az elrontott erőmű-privatizáció során vállalt garantált nyereség árnövelő hatását és

A beszámoló során hivatkozott BKL Bányászat lapszámok az OMBKE honlapján – www.ombkenet.hu – is megtalálhatók. – Szerk.

még sorolhatnám. Jelentem a Küldöttgyűlésünknek, hogy az elmúlt napokban lehetőségünk volt országos médiumokban is nyilatkozni ebben a kérdésben; a televízióban és a sajtóban is.

Az előzőekben említett gazdasági kérdéseken túlmenően kezdeményeznünk kell az ipari emlékeink megóvása, megőrzése érdekében szükséges lépéseket is, hogy szakmai múzeumaink, műemlékeink megkapják az őket illető támogatásokat. Szakmánk történetének méltó bemutatása a fiatal nemzedék és az utókor számára éppúgy erkölcsi kötelességünk, mint hagyományaink ápolása, és ennek a kötelezettségünknek ezen európai ünnepség keretén belül méltóan eleget is tettünk.

Ezen gondolatok előrebocsátásával adom meg a szót főtitkár úrnak, *Kovacsics Árpád* okleveles bányamérnöknek, aki az elmúlt év szakmai és gazdasági tevékenységéről szóló részletes írásbeli jelentéshez megteszi szóbeli kiegészítését.”

Kovacsics Árpád: „Elnök Úr, Tisztelt Küldöttgyűlés! Az Egyesületünk 2009. évi közhasznúsági jelentését, a választmány beszámolóját és a 98. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtását 2010. április 26-án tárgyalta választmányunk. A vita és az ott elhangzott kiegészítések figyelembevételével ezt a Küldöttgyűlésnek elfogadásra javasolja. Ennek megfelelően a teljes beszámolót minden küldött kézhez kapta.

Az egyesület elmúlt évi tevékenysége a választmány megítélése szerint eredményes volt. A korlátozott anyagi lehetőségeink mellett is tartalmas egyesületi élet folyt, és az írásos anyagból látható, hogy számos központi, helyi rendezvényt, tudományos konferenciát szerveztünk, melynek tagságunk széles köre volt aktív résztvevője. Helyi szervezeteink szakmai napokat, kirándulásokat, szakestélyeket s hagyományápoló rendezvényeket szerveztek. Tudomásul kell vegyünk, hogy reálisan számolva a jövőben sem bővülnek gazdasági lehetőségeink, ezen gazdasági keretek között kell céljainkat megvalósítani, s ezt figyelembe véve kell munkánkat, működési módszereinket megszervezni a helyi szervezetekben, szakosztályokban és az egyesületi ügyvezetésben is.

Az írásos anyagon túlmenően a 98. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtására szeretnék pár mondatban kitérni. Az egyetemisták és főiskolások bevonása az egyesületi életbe örök és soha el nem feledhető feladat. Itt nincs tökéletes feladat-végrehajtás, csak folyamatos, mindig megújuló tevékenység. A jövőben is minden tagunk, szervezetünk munkájára számíthatunk. A helyi szervezetek által megszerezhető forrás lehetősége a kapcsolatrendszer, a szakmát adó térség hagyományai és a rendelkezésre álló lehetőségek alapján különböző módon változik. Széles skálán valósul meg a támogatások megszerzése, de a lehetőséget tovább kell keresnünk. Ékes bizonyítéka a napokban is a programunkhoz kapcsolódó Európai Találkozó, amely a nehéz gazdasági helyzet ellenére is úgy gondolom, hogy színvonalas és megfelelő támogatással megrendezhető. Az Egyesületen belüli összefogás a szakmák és szakosztályok között pél-

daértékű. A szolidaritás erősítése tette lehetővé az egyesület működőképességét biztosító együttműködést.

A Memorandum ügyére nem kívánok külön kitérni. Ez mindenki kezében ott van, és elnökünk erről bővebben beszélt.

A tisztújítás előkészítése megítélésünk szerint megnyugtató, folyamatos. A jelölőbizottságok végzik munkájukat, és a selmebányai tisztújításon már a szakosztályok által megválasztott küldöttek fognak részt venni és az új egyesületi vezetőket megválasztani. Jelenthetem, hogy a 36 helyi szervezetnél a tisztújítás már megtörtént, 11 új elnök és 11 új titkár került megválasztásra.

Tisztelt Küldöttgyűlés, Kedves Tagtársak! Ez a mai nap több szempontból is eltér a korábbi, megszokott küldöttgyűlések formájától, legalábbis számunkra. Először is úgy, ahogy elnök úr beszámolt róla, a választmány 2009. október 22-én egyhangúlag úgy döntött, hogy külön rendezi meg az éves értékelést Pécsen és külön a tisztújítást Selmebányán. Ennek a döntésnek az az oka, hogy a Knappentag és a Küldöttgyűlés megszervezése ugyanarra a stábra nehezedett, és emellett a tisztújító küldöttgyűlés időigénye egyéb programok esetleges elhagyását indukálta volna a mai nap során. A döntés alapján két, külön funkcióval ellátott küldöttgyűlés lesz, ami az egyesületi alapszabály szerint szabályos. Meggyőződésünk, hogy a 100. selmebányai Tisztújító Küldöttgyűlés szavazatképes lesz szeptember 11-én. Tudjuk, hogy a szakosztályoknak és a jelölőbizottságoknak a selmeci küldöttgyűlés előkészítése érdekében kivételesen nyáron is tevékenykedniük kell.

A második ok, ami úgy gondolom, hogy az elmúlt 10 év főtitkári beszámolóihoz képest eltérés, az pedig az, hogy ez az utolsó alkalom, hogy értékelhessem ezt a tevékenységet. 2007. október 7-én Inotán került megrendezésre a 89. Tisztújító Küldöttgyűlés. Akkor került megválasztásra a jelenlegi elnök, főtitkár, főtitkárhelyettes. Kiss Csaba, akkori főtitkár beszámolójában tételesen és pontról-pontra a következő megoldandó feladatokat jelölte ki számunkra – hogy Csaba szavaival éljek:

ad. 1. az egyesületi központ működésének gyökeres megváltoztatását.

ad. 2. új ügyvezető igazgató választást, akivel szemben az elvárás, hogy profi, főállású menedzser működtesse a központot.

ad. 3. az egyesületi döntések érvényre juttatásának erősítését kell megvalósítanunk.

ad. 4. az egyesületi jövő csak egyesületi tagokkal és a helyi szervezetek támogatásával képzelhető el, ezeket nem szabad elveszítanünk.

ad. 5. a tagdíjfizetési fegyelem következetes végrehajtását kell elérnünk.

ad. 6. az egyesületi központ egy egyesületi központ legyen.

ad. 7. a tagságot elválasztó és megosztó falak eredményeként csak egy bányászati és egy kohászati szakosztály szolgálja majd tagságunk érdekét.

No, és mit tudok válaszolni így 10 év távlatával Csabának és természetesen a tisztelt küldötteknek, mit is tettünk mi ez alatt az időszak alatt?

Az egyesületi központról: a Múzeum körútról vissza-

költöztünk a MTESZ székházba, és elmondhatjuk, hogy a Múzeum körüli épületben tartós és jól fizető bérlőnk van. Az ügyvezető igazgatót pályázat útján választottuk meg az elvárt tulajdonságokkal, a tagság és a választmány véleménye szerint a 10 éves munkája bizonyíték. Az alkalmazotti állományt felére csökkenttük az egyesületi központban.

A lapokról: a nyomdai tevékenységre pályáztatás útján 2004-ben adtunk megbízást, rendszeresen, nem összevontan megjelenik mindhárom lapunk továbbra is, évente 4 önálló és 2 közös számmal, közel 900 oldallal ér el tagjainkhoz. A 2000. évi 24 millió forintos lapkiadási költség 2009-re 15 millió Ft alá csökkent. Az OMBKE saját internetes honlapot működtet, melynek segítségével az egyesület fontosabb hírei, eseményei nyomon követhetőek, belső tartalmáról úgy gondolom, nem kell most beszélnünk. A kiadói jogok és felelősség érvényesítését, továbbá a lapok egységes arculatának megteremtését és a kiadás koordinálását a választmány által megbízott Kiadói Bizottság végzi.

Tagdíjak kérdése, fizetés-nyilvántartás: tagságunk a 2000. évi 4200 főről 3080 főre csökkent. Ebben a külső körülmények hatása mellett a tagdíjfizetési fegyelem következetes végrehajtása is szerepet játszott, függetlenül attól, hogy soha nem volt célunk a tagság leépítése. A pártoló tagok száma a 2000. évi 84-ről 57-re csökkent. Ennek ellenére a gazdasági működés szempontjából megállapítható, hogy a források megengedték a működést. A 2000. évi 80 millió Ft-os költségünk 72 millió Ft-ra csökkent az elmúlt 10 év alatt annak ellenére, hogy közben 100%-os volt az inflációs hatás.

Tisztelt Küldöttgyűlés! Az elmúlt 10 évben az elnök, a főtítkárs, a főtítkárhelyettes, az ügyvezető igazgató együtt tevékenykedett azon, hogy az Alapszabályunkban megfogalmazott feladatoknak, jogköröknek megfeleljenek. Együtt dolgoztunk azért, hogy egyesületünk létezzen, működjön, és hogy tartalmas életet tudjon élni e közösség. Ebben a céltudatos tevékenységben támogatást kaptunk a mindenkori választmánytól, az Ellenőrző Bizottságtól, az egyesületi szakosztályoktól, osztályoktól, a Tiszteleti Tagok és Szeniorok Tanácsától, a választmányi bizottságoktól, és kiemelten megemlíteném a helyi szervezetek aktivitása, akik ugyanilyen elkötelezettséggel a rendezvények egész sorát szervezték meg. Az utóbbi időben talán egy kicsit túl sokat foglalkoztunk a pénzzel, de ha ki tudnánk számolni, hogy az egyesületet szerető, az egyesület érdekében tevékenykedő tagok munkájukkal milyen értékkel járultak hozzá az egyesület munkájához, akkor az jóval meghaladná az összes szponzori, pénzügyi tényleges forrást. Köszönjük ezt a segítő munkát, és kívánom azt, hogy a majdani vezetőknek legalább ilyen lelkes támogatói legyenek! Úgy gondolom, hogy a fentiek muníciót is adhatnak az új egyesületi vezetőségnek, mert igenis lehet eredményeket elérni, az egyesület továbbélése érdekében megfogalmazott stratégiai feladatokat felelősen, eredményesen kell megvalósítani.

Kedves Barátaim! Szóbeli kiegészítem végén azt kérném Tőletek, Önöktől, hogy a választmány javaslata

alapján közreadott beszámolót és a közhasznúsági jelentést elfogadni szíveskedjete. Köszönöm a figyelmet, Jó szerencsét!”

Tolnay Lajos: „Köszönöm szépen Kovacsics Árpád szóbeli kiegészítését. Gondolom, mindenki érti, hogy bár itt az elmúlt év gazdálkodásának és munkájának értékelése a feladatunk, de azért most egy hosszabb időszak záró évéről is van szó, és főtítkárs urunk jogosan egy kicsit nagyobb időhorizontra tekintett vissza. Fogunk még erről az értékelésről beszélni, nyilván Selmecebányán is szóba kerül ez, de én most is – személyesen is – szeretném a főtítkárs úrnak megköszönni a munkáját. Mielőtt a hozzászólásoknak teret adnánk, a köszöntőknek adom meg a szót.”

Dr. Gácsi Zoltán, a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Kar dékánja az Egyetem oktatói, hallgatói és személyesen *dr. Patkó Gyula* rektor, valamint a jelenlévő *dr. Tihanyi László* dékán nevében is köszöntötte a küldöttgyűlést. Hangsúlyozta, hogy az Egyesület és az Egyetem a változó világban kölcsönösen egymást segítve őrzi és közvetíti a selmeci hagyományokat, a szakmai szolidaritást, a szakmaszeretet, a közösség élményét. De Selmecebánya örökségének nevezte a rendkívül igényes elméleti oktatást is, amely kiscsoportos és gyakorlat-orientált képzéssel, a tanár és a diák együttműködésével párosul. A Selmecebányai Bányászati Akadémia több utódintézménye *dr. Böhm József* és *dr. Kovács Ferenc* kezdeményezésére egy deklarációban nyilvánította ki, hogy az Akadémia örökségének tartja magát, tiszteletben tartja az akadémia professzorainak és végzett hallgatóinak a természettudomány, a műszaki, jogi és gazdasági tudományok területén hátrahagyott örökségét. Gácsi Zoltán bejelentette, hogy 2009. október 9-én Selmecebányán a deklarációhoz csatlakozott, és azt ünnepélyesen aláírta a korábban nem csatlakozott néhány kar: a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Kara, a Kassai Műszaki Egyetem Kohómérnöki Kara, a Dunaújvárosi Főiskola, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kara és az Ostravai Egyetem Kohómérnöki Kara.

Beszéde végén a deklarációnak egy hitelesített másolatát az egyesület elnökének megőrzésre átadta.

Tolnay Lajos átvette a deklarációt, mondván: „... köszönöm dékán úr tényleg európai gondolatait, amely valóban nagyon jól kapcsolódik ehhez az európai rendezvényünkhöz.”

Rabi Ferenc, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke köszöntőjében kifejezte örömét, hogy a bányászati és a kohászati hagyományok ápolásában, területi együttműködésben a szakszervezet és az OMBKE eredményeket tudott elérni. Ugyanakkor szomorúsággal és aggodalommal szólt a Márkushegyi Bányával kapcsolatban kialakult helyzetről. Kijelentette, hogy – amint azt már egy demonstráción is jelezték – nem értenek egyet a bányabezárással, átgondoltabb döntést várnak a döntéshozóktól. Szükség esetén további lépéseket, demonstrációkat terveznek. Mint mondta: „Abban bízom és abban reménykedem, hogy a szakmai érvek, a gazdasági érvek szakmakultúránk utol-

só bástyáját megmentik.” Ehhez kérte az Egyesület részvételét, tudományos és háttér segítségét, remélve, hogy a közös erőfeszítések eredményre vezetnek.

Tolnay Lajos megköszönte a hozzászólást és ígerte, hogy „amit egyesületünk megtehet, meg fogunk tenni ennek az akciónak a sikere érdekében”.

Holoda Attila a Magyar Bányászati Szövetség nevében köszöntötte a küldöttgyűlést. Csatlakozva a Rabi Ferenc által mondottakhoz kijelentette: „nem egyszerű a bányászat helyzete, sosem volt az, mitől lenne most egyszerű, most ehhez még hozzájárul egyfajta politikai változás, ami nyilvánvaló, hogy jelentős mértékben fogja érinteni a bányászat egészét. Úgy gondolom, hogy ebben a helyzetben nem tehetnek más a szakmai egyesületek, szakmai és érdekképviselői szervezetek, mint hogy együttműködnek.”

Holoda Attila hozzászólása

Az OMBKE egyesületi munkáját az autóhoz hasonlítva azt mondta: „egy szervezetnek, egy egyesületnek a munkáját, a profilját, azt, hogy hogyan halad, hogy mennyire veszik komolyan, egyértelműen a szervezet motorjai határozzák meg, és ennek az egyesületnek a motorjai az elnök úr és a főtitkár úr, akik egy hosszú időszakot – 10 évet – elemeztek most”. Bár elkészülésük helyszíne – különös szépséget adva ennek – a selmecbányai 100. Küldöttgyűlés lesz, a Bányászati Szövetség a mostani alkalommal kívánja „tiszteletét és köszönetét kifejezni azért a kiemelkedő tevékenységéért, mellyel a bányászat hagyományörzését, szakmai összefogását hazai és nemzetközi vonatkozásában segítették, és ennek elismerésül a *Magyar Bányászatért Arany Emlékérmét* adományozza”.

Holoda Attila átadta az emlékérmeket.

Tolnay Lajos meglepetten és meghatottan köszönte meg mindkettőjük nevében az elismerést. A 100. Küldöttgyűléssel és Selmecbányával kapcsolatban pedig elmondta, hogy a két ország közötti jelenlegi politikai kapcsolatok ellenére az OMBKE az elmúlt 10 év során is baráti kapcsolatokra törekedett, és törekszik a jövőben is. Megbeszélést folytatott, és továbbiakat tervez

Pavol Balzanka úrral, Selmecbánya polgármesterével, aki biztosította őt, hogy vállalja az összes nehézség leküzdését, vállal ünnepi beszédet, és azt is vállalja, hogy – bár még nem lehet tudni, hogy milyen kormány áll föl Szlovákiában – egy miniszter vagy államtitkár részvételét is megszervezi.

Ezután felkérte Götz Tibort, az Ellenőrző Bizottság elnökét, hogy írásos beszámolójukat egészítse ki.

Götz Tibor szerint az Egyesület a szigorú pénzügyi, gazdasági megszorító körülmények között is eleget tudott tenni a kítűzött céloknak. Köszönetét fejezte ki azoknak, „akik e munkákhoz saját lelkesedésüket, szervezőkészségüket önzetlenül biztosították, és azoknak, akik e munkához a feltételeket megteremtették. ...Külön említést érdemel, elismerésünk kifejezése mellett, a központi apparátus munkája.” A Bizottság biztatónak látja az egyesületi adatbázis és internetes kommunikáció javulását, de további fejlődést lát szükségesnek.

Az Ellenőrző Bizottság az írásos jelentésben rögzítették alapján a közhasznúsági jelentést, valamint a főtitkári beszámolót elfogadásra javasolta.

Tolnay Lajos megköszönte a jelentését és a szóbeli kiegészítést, majd **dr. Nagy Lajos** alelnöknek, a Bányászati Szakosztály elnökének adta meg a szót.

Dr. Nagy Lajos: „Tisztelt Elnök Úr, Elnökség, Tisztelt Küldöttgyűlés, Hölgyeim és Uraim, Kedves Kollégák! Az OMBKE Bányászati Szakosztály 2010. május 19-i ülésén döntést hozott, hogy szakosztályunk adjon ki állásfoglalást a Vértesi Erőmű Zrt.-nél kialakult helyzet miatt. A résztvevők egyhangúlag elfogadták a javaslatot és megbízták **dr. Gál Istvánt**, az OMBKE Iparpolitikai Bizottság elnökét és a javaslattevőt, **dr. Horn Jánost**, hogy dolgozzanak ki egy állásfoglalást. Ezt az állásfoglalást május 20-án **Morvai Tibor** kérésünkre azonnal felvette a honlapra, és vártuk, hogy az esetleges módosításokat, pontosításokat megkapjuk. Számtalan támogató telefon mellett két pontosító javaslatot kaptunk, amit átvezettünk az anyagon, és ezt a javított anyagot küldtük szét. Ezt az állásfoglalásunkat ismertetem.”

Dr. Nagy Lajos felolvassa az állásfoglalást

Nagy Lajos felolvasta az állásfoglalást. (Megjelent a *BKL Bányászat* 2010/3. számában a 2-3. oldalon. – Szerk.)

Tolnay Lajos megköszönte az előterjesztést, és bejelentette, hogy a küldöttgyűlésre több indítványt is beterveztettek. Elmondta, hogy *Dánfy Lászlótól* az Alapszabály módosítására egy nagyon részletes, sok pontra kiterjedő indítvány érkezett, melyet áttanulmányoztak és a küldöttek is megkaptak. Ez olyan horderejű és annyi ponton javasol módosítást, hogy úgy tartja helyesnek, hogy – a korábbi gyakorlat szerint – kapja meg az Alapszabály Bizottság, és a részletes konzultációkon sajátos munkamódszerével vizsgálja meg. Javasolja, hogy a Bizottság a következő küldöttgyűlésre készítsen megvitatható előterjesztést.

Bóhm József bejelentette, hogy *Zsámboki Lászlóval* együtt (mindketten az egyesület tiszteleti tagjai) két indítványt tettek. Mivel mindenki megkapta, csak a lényegüket ismertette, és javasolta, hogy a Küldöttgyűlés fogadja el. Az egyik indítvány *Kunoss Endre*, a *Bányász-himnusz* költője egyházashetyei szülőházának a homlokzatán egy emléktábla elhelyezésére, a másik az 1848-49-es szabadságharcban elhunyt, hősi halált halt *bányász és kohász* egykori hallgatók és végzett mérnökök – több mint 300 személy – emlékének a megörökítésére vonatkozik.

(Mindhárom indítvány teljes szövege olvasható jelen lapszámunk 18-20. oldalán. – Szerk.)

Bóhm József előterjeszti az indítványokat

Dr. Gagyi Pálffy András: Tisztelt Küldöttgyűlés! Most úgy kérek szót, mint az egyesület egyik tiszteleti tagja. Mondok öt nevet és évszámot: *dr. Lukács László* 1895, *Sóltz Vilmos* 1901, *Farbaki István* 1917, *Zorkóczi Samu* 1930 és *Róth Flóris* 1940. Mi a közös ezekben a nevekben és évszámokban? Ezek a személyek ezekben az években fejezték be az egyesület addigi elnöki, alelnöki tisztségét, és hosszú ideig elnökök, alelnökök voltak. Az egyesületünknek *Selmecebánya* óta egyik hagyománya, hogy a hosszú ideje elnökségi pozíciót betöltött elnökök a leköszönésükkor *tiszteleti elnöki*

címet kapjanak. Ez nem volt benne soha az Alapszabályunkban, ez nem Alapszabály kérdése, hanem a tiszteletünk kifejezése. Egyesületünk történetében eddig a leghosszabb ideig *Zorkóczi Samu* volt elnök, 10 évig. Legutoljára *Róth Flóris* 70 évvel ezelőtt kapta ezt a címet, azóta ilyen hosszú ideig elnöki tisztséget senki nem viselt. Annak idején az ügyvezető alelnök, gyakorlatilag az elnöki címmel azonos rangú volt, így *Farbaki István*, aki 15 évig volt ügyvezető alelnök, szintén megkapta a tiszteleti címet. Miért mondom én ezt? *Azért, mert indítványozom a Küldöttgyűlésnek*, annak a küldöttgyűlésnek, amely utoljára ülésezik ebben az összetételben – mert *Selmecebányán* az újonnan választott küldöttek lesznek –, *hogy szavazza meg dr. Tolnay Lajos úrnak*, aki 10 évig elnök volt, és hallottuk, hogy tovább nem vállalja az elnökséget, *a tiszteleti elnöki cím viselését*.

Az indoklásom röviden (bár nem kellene különösen indokolnom): az utóbbi 10 évben stabilizálta az egyesület gazdálkodását, formát adott az egyesületnek. A szakosztályoknak a korábbi kisebb-nagyobb ellentét helyett jó együttműködést biztosított, megjelenésünkkel és nemzetközi kapcsolatainkban erősödött a magyarságtudatunk. Életet kapott a hármas jelszavunk: szakmaszeretet, barátság, hazaszeretet. Mivel nem kell Alapszabályt módosítani, javaslom a Határozatszövegező Bizottságnak, hogy indítványomat fogadja el abban az esetben, ha a Küldöttgyűlés most tetszésnyilvánításával egyetért a javaslatommal. Jó szerencsét!

A küldöttgyűlés nagy tapsal fejezte ki egyetértését.

Holló Csaba, a Magyar Mérnöki Kamara alelnöke a 30 ezer rendes mérnökkamarai tag és ugyanennyi nyilvántartott tag nevében köszöntötte a küldöttgyűlést. Kifejtette, hogy olyan szakmák nélkül, mint például a *bányászat* és *kohászat*, amivel az emberi civilizáció kezdete jellemezhető, a civilizáció nem is marad meg. Fontos, hogy egy szakma nem szeparálódhat el, nem izolálódhat, hiszen azt – itt nagyon jól látjuk – könnyű félrelopni.

Elmondta, hogy a Szilárdásvány-bányászati Tagozat előterjesztésére a Kamara is tett egy nyilatkozatot *Márkushegy* ügyben, melynek már volt is visszhangja kormánykörökben. Eztán *Holló Csaba* idézett a Mérnöki Kamara által a Kormánynak készített 12 pontból, melyben a mérnöki munka, a mérnöki vállalkozások feltételeit fogalmazták meg, végül *Gábor Dénes* mondását idézte: „a jövőt nem megjósolnunk, hanem megcsinálnunk kell”.

(A *Mérnöki Kamara közleményét a márkushegyi bányáról* a *BKL Bányászat* 2010/3. számának 4. oldalán, a 12 pontját jelen lapszámunk 42-43. oldalán találhatják meg tisztelt olvasóink. – Szerk.)

Prof. Dr. Gerhard Sperl: „Egy hangos Glück Auf-ot, azaz Jó szerencsét hozok *Leobenből*, mint a *Bányászati Történeti Egyesület* elnöke. Két egyesületnek vagyok elnöke *Ausztriában*: az egyik a *Bányászattörténet*, a másik pedig az *osztrák Vaskohászati Egyesület*, amelyik párhuzamosan igyekszik együttműködni a magyar OMBKE-vel. Együttműködést már régebb óta folyta-

Dr. Gerhard Sperl köszöntője (tolmácsol Laár Tibor)

tunk azon keresztül, hogy a Közép-Európai Vaskultúra Útja Egyesületnek is elnöke vagyok, ahol felkértem Laár Tibor urat alelnöknek. Így mi régóta együttműködünk ezen a területen. Még egyszer nagyon szépen köszönöm, hogy részt vehettem a rendezvényükön. Kívánok sok sikert és Jó szerencsét!”

Tolnay Lajos megköszönte Sperl elnök úr szavait, és **Sallay Árpádnak**, a Pécsi Bányászattörténet Alapítvány elnökének adott szót.

Sallay Árpád: „Tisztelt Küldöttgyűlés! Magas Prezídium, Kedves Hölgyeim és Uraim! A múlt évi közgyűlésen beszámoltam az alapítványunk tevékenységéről, és akkor az a gondolatunk támadt, hogy ezen tevékenységünk megőrzését jó lenne írásban is megőrizni a jövő számára. Akkor azt mondtuk, hogy elő kell teremteni, és meg kell teremteni azt a lehetőséget anyagiilag és szellemileg, hogy ez a kiadvány megjelenjen. Ez sikerült, most kezetekben tartjátok azt a könyvet, amely az alapítvány munkáját örökíti meg a jövő számára. Az ebben a munkában résztvevő kollégáim döntő többségben nyugdíjasok, minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül végezték a munkájukat, ezúton is szeretnék köszönetet mondani nekik. Végül, forgatva ezt a könyvet, megismerhetitek a mecseki szén- és uránbányászatnak a rövid történetét, illetve emlékhelyeinek a jelenleg meglátható emlékeit. Köszönöm szépen!”

Tolnay Lajos megköszönte és szívből gratulált a kiadványhoz, mellyel az Alapítvány a küldöttgyűlés résztvevőit megajándékozta.

Dr. Szabó György hozzászólásában a közgyűlés-küldöttgyűlés fogalmakat és tartalmukat ajánlotta a jelenlévők – és szükség esetén az Alapszabály Bizottság – figyelmébe, javasolva a közgyűlést.

Dr. Nyitrai Dániel ismertetést adott az ez évben már 4. alkalommal megrendezendő Fazola Napokról, tisztelettel hívta a jelenlévőket: a rendezvény szeptember 17-19-én lesz Újmassán a hagyományos szakmai bemutatókkal erdészek, bányászok, illetve kohászok közreműködésével. A csatlakozó konferenciát a Miskolci Egye-

Dr. Nyitrai Dániel tájékoztatója

tem Műszaki Földtudományi Kara vállalta az „energia és környezet” témakörben.

Tolnay Lajos megköszönte a hozzászólásokat és röviden reagált az elhangzottakra:

Bóhm József javaslatával teljesen egyet tudunk érteni, méltó megemlékezésre van szükség Kunoss Endrét illetően, bár sírját minden évben megkoszorúzzuk. Azzal is egyetértünk, hogy a szabadságharcban elesett selmecbányai diákok emlékét az egyik utódegetemen méltó módon megörökítsük. Ezeket a javaslatokat megvitatjuk, előkészítjük, azt gondolom, hogy a következő vezetőségnek lehetősége lesz, ha úgy dönt, ezeket megvalósítani.

A **Holló Csaba** által elmondottakat értjük, és egyetértünk azzal, hogy a műszaki, mérnöki társadalomnak aktívabban kell részt vennie a gazdaságpolitika alakításában.

Már megköszöntem Sperl úr hozzászólását Leobenből.

Szabó György ex-alelnökünk véleményével kapcsolatban azt gondolom, hogy vigyáznunk kell arra, hogy szabályosan és törvény szerint legyenek a küldöttgyűléseink.

Nyitrai Dániel kedves meghívását a Fazola- és Kerpely-napokra – hisz ez már ennek a két jeles kohász elődünknek az ünnepsége – tisztelettel köszönöm, és még egyszer szeretném **Sallay Árpád** tagtársunknak megköszönni ezt a nagyon szép kiadványt, amelyet majd bizonyára haszonnal fogunk forgatni.

Kedves Kollegák! A Határozatszövegező Bizottságot felkérem, hogy kezdjék el a munkájukat, és egyben felkérném **dr. Gagyai Pálffy András** ügyvezető igazgató urat, hogy a Knappentag további eseményeivel, illetve a 100. Küldöttgyűléssel kapcsolatban aktuális tájékoztatóját tartsa meg.

Gagyai Pálffy András ismertette a 100. Küldöttgyűlés előkészületeit, és azt, hogy egyes szakosztályok mikor és hol tartják a tisztújításukat. Ezekben a szakosztályi tisztújító küldöttgyűléseken azok a küldöttek vesznek részt, akiket a helyi szervezetek már megválasztottak. Selmec-

bányára minden küldött értesítést kap. Ezek után ismertette a Küldöttgyűlést követően a Knappentaggal kapcsolatos további tudnivalókat.

A Határozatszövegező Bizottság munkájának befejezéséig *dr. Pataki Attila* intonálásával a Küldöttgyűlés résztvevői bányásdalokat énekeltek.

Huszár László, a Határozatszövegező Bizottság elnöke: „Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Küldöttgyűlés! A Bizottság elvégezte feladatát, figyelemmel az előzetesen beérkezett javaslatokra, az itt elhangzott felvetésekre, illetve az elnök úr által tett kiegészítésekre. A következő határozati pontokat javasoljuk elfogadásra a Küldöttgyűlésnek.

1. A küldöttgyűlés elfogadja az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 2009. évről szóló beszámolóját és közhasznúsági jelentését.
2. A küldöttgyűlés elfogadja az Ellenőrző Bizottság jelentését.
3. A válaszmány az Alapszabály Bizottság bevonásával vizsgálja meg az Alapszabállyal kapcsolatban felvetődött javaslatokat, és ez alapján tegyen javaslatot a következő küldött/közgyűlésnek az Alapszabály módosítására. Itt természetesen arra gondolunk, hogy az Alapszabály Bizottság értékelje, illetve értelmezze ezeket a fogalmakat.
4. A küldöttgyűlés Dr. Tolnay Lajosnak, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület jelenlegi elnökének tiszteleti elnök címet adományoz.
5. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület küldöttgyűlése támogatja és egyetért a Bányászati Szakosztálynak, a Magyar Villamos Művek Zrt. 2010. május 17-i és a Vértesi Erőmű Zrt. 2010. május 18-i közgyűlésének a Márkushegyi Bánya bezárására vonatkozó döntése ellen megfogalmazott állásfoglalásával.

lásával. Felkéri az egyesület vezetőségét, hogy az állásfoglalást juttassa el az érintett érdekvédelmi szervezetekhez, valamint a döntés-előkészítő és döntéshozó állami kormányzati szervezetekhez.

6. Támogatja a küldöttgyűlés az 1848-49-es szabadságharc selmeci kötődésű, az ősi Alma Materben képzett bánya- és kohómérnökök nevének méltó megörökítését a Miskolci Egyetemen.
7. A küldöttgyűlés támogatja Kunoss Endre szülőházán az emléktábla elhelyezését.

Dr. Tolnay Lajos a határozati javaslatokat egyenként megszavaztatta. *A Küldöttgyűlés mindegyik javaslatot egyhangúan, ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta.*

Dr. Tolnay Lajos megköszönte a Határozatszövegező Bizottság munkáját, majd így folytatta: „Tisztelt Küldöttgyűlés! Most szeretnék Gagyi Pálffy András elfogadott javaslatára visszatérni. Nagyon köszönöm ezt az ismételt bizalmat részeteiről, azt ígérhetem, hogy szereplés nélkül, kellő visszafogottsággal, háttérmunkával fogom továbbra is segíteni a választás után az egyesületet. Köszönöm szépen!

Kedves Barátaim! A gyűlés végén szeretném megköszönni a szervezők, a helyi szervezők és az OMBKE központ szervezői részéről elvégzett munkát, az egyetemisták, főiskolások kisegítő munkáját, mindenkinek a munkáját!

Azt gondolom, hogy korai még mérleget vonni, de úgy tűnik, hogy a pécsi Európai Knappentag egy sikeres rendezvénysorozat, és szeretnék mindenkit ebédre meghívni. Az ülést bezárom.”

A Küldöttgyűlés a Bányász-, Erdész- és Kohászhimnuszok eléneklésével zárult.

A Küldöttgyűlés jegyzőkönyve alapján

PT

Az OMBKE Ellenőrző Bizottságának jelentése

Az EB a munkáját az előző évek gyakorlatának megfelelően munkaterv szerint végezte. Az EB az OMBKE 2009. évi beszámolóját megvitatta, és véleményét a következőkben rögzítette:

– Az Egyesület 2009-ben törvényesen, alapszabályának megfelelően működött.

– A szigorított gazdálkodásnak, a racionalizálási és takarékosági intézkedéseknek köszönhetően – a szponzori támogatások csökkenése és az elmaradt nemzetközi konferencia előkészületi költségei által okozott veszteségek ellenére – a 2009. évi mérlegszerű eredmény pozitív lett (0,8 M Ft-os nyereség).

– Növekedett és pozitív eredményt hozott az egyesület pályázati tevékenysége.

– A 98. küldöttgyűlési és a válaszmányi határozatok teljesítése zömében jó eredményeket adott (fiatalok fokozottabb bevonása az egyesületi életbe, a szakosztályok, helyi szervezetek kapcsolatainak bővítése, nyugdíjas klubok, hagyományápoló körök tevékenységeinek támogatása stb.).

– A helyi szervezeti és területi tisztújítások az elfogadott ütemterv szerint rendben, folyamatosan történnek.

– Az OMBKE fennmaradása, közhasznú társasági léte érdekében tovább kell erősíteni az egyesületben meglévő szakmák iránti szolidaritást és szervezeti egységeik közötti összefogást.

– Tovább kell erősíteni a hagyományápolást és a szakmatörténeti, múzeumi tevékenységet.

– Biztosítani szükséges a BKL lapok kiadása során, hogy az információk időben kerüljenek közreadásra (akár a nyomdai szerződések módosítása révén is).

– A tagdíjfizetési morál erősítését továbbra is alapvető célként kell kezelni.

– Az EB megállapítja, hogy az OMBKE a 2009. évben a szabályoknak és a vonatkozó előírásoknak megfelelően és eredményesen működött.

– A beszámolót és a közhasznúsági jelentést a válaszmányának elfogadásra javasolja.

Budapest, 2010. április 22.

Götz Tibor, az Ellenőrző Bizottság elnöke

Az OMBKE választmányának beszámolója az egyesület 2009. évi tevékenységéről

Az OMBKE 2009-ben a közhasznú társadalmi szervezetekről szóló törvény és az alapszabályban megfogalmazott előírások szerint működött.

Az egyesület tartalmában gazdag, eseménydús, és gazdaságilag eredményes évet zárt. Az éves gazdálkodás eredménye 792 E Ft volt. Az általános pénzügyi válság ellenére a szigorú költséggazdálkodás eredményeként a betervezett rendezvényeink megvalósulhattak és céljaink teljesültek.

A választmány tevékenysége

A választmány a 98. Küldöttgyűlés óta háromszor ülésezett és 14 sorszámozott határozatot hozott. A napirendre került főbb témák:

- az OMBKE gazdálkodása és éves terve;
- közhasznúsági jelentés;
- felkészülés a 99. és 100. Küldöttgyűlésre;
- a 98. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtásából adódó teendők;
- az Ifjúsági Bizottság tájékoztatója;
- az Iparpolitikai Bizottság állásfoglalása a hazai bányászat és kohászat kérdésében;
- memorandum készítése a hazai bányászat és kohászat helyzetéről és fejlesztésének főbb kérdéseiről;
- a 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó szervezése;
- a Selmecebányai Szalamander ünnepek;
- a Tiszteleti Tagok és Szeniorok Tanácsának működési szabályzata;
- a Tiszteleti Tagok és Szeniorok Tanácsának megválasztása;
- a 2010. évi egyéni tagdíjak megállapítása;
- Borbála-szobor elhelyezése a Miskolci Egyetemen;
- a 2010. évi tisztújítás ütemterve;
- kitüntetések adományozása.

A választmány munkájáról és a határozatokról a Bányászati és Kohászati Lapok rendszeresen beszámolt. A meghozott határozatok mind a lapokban, mind az OMBKE honlapján megjelentek.

A tagság létszámának alakulása

Az egyesület taglétszámának alakulását szakosztályonként az alábbi táblázat tartalmazza. Tagságunk fele nyugdíjas, közel negyede 70 évesnél idősebb. Legidősebb tagjaink *Ursitz József* okl. bányamérnök és *Szomolányi Tibor* gépésztechnikus. Mindketten idén töltik be 99. évüket. Az egyesület legrégebbi tagjai *Bányász János* okl. bányamérnök, *dr. Horváth László József* okl. bányamérnök és *dr. Szőke László* okl. kohómérnök. Mindhárman 66 éve, a vészterhes 1944-es évben léptek be az egyesületbe. A 99. Küldöttgyűlés alkalmával köszöntjük őket és kívánunk nekik jó egészséget!

Tagjaink közül 276 fő, tagságunk 9%-a, főiskolás

Szakosztály	2009. jan. 1.	2009. dec. 31.
Bányászati	1 350	1 305
KFV	353	352
Vaskohászati	562	497
Fémkohászati	379	330
Öntészeti	312	304
Egyetemi O.	330	292
Összesen	3 286	3080

vagy egyetemi hallgató. Az Egyetemi Osztályban és a Dunaújvárosi Helyi Szervezetben a fiatalok a bányászkohász hagyományok elsajátításával és ápolásával elmaradhatatlan szereplői az egyesületi rendezvényeknek, melyek szervezésében is rendszeresen közreműködnek.

Rendezvények

Egyesületünk 2009-ben számos központi és helyi rendezvényt szervezett, melyen tagságunk széles köre vett részt. Szakosztályaink és helyi szervezeteink szakmai napokat, konferenciákat, továbbképző előadásokat, hagyományápoló szakestélyeket, baráti találkozokat, nyugdíjas találkozókat, szakmai kirándulásokat szerveztek. A rendezvények közül mindössze hat volt részvételi díjas.

A mintegy 130 rendezvény azt mutatja, hogy a szakma iránt érdeklődő tagjaink széles köre számára van lehetőség részt venni programjainkon. A sok rendezvény közül a következőkben csak néhány jelentősebbet sorolunk fel tételesen.

Nemzetközi rendezvények

Egyesületünk tagságának összetartozása szempontjából immár kiemelt jelentősége van az évente megtartott két határon túli rendezvénynek: a Selmecebányai Szalamander ünnepségnek és az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal közösen rendezett Bányászati, Kohászati és Földtani Konferenciának.

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság által szervezett X. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencián, melyet 2009. április 2-5. között Máramarosszigeten tartottak, egyesületünk 150 fővel képviseltette magát. Ennek során meglátogattuk Nagybánya nevezetességeit, és megkoszorúztuk Kapnikbányán az OMBKE támogatásával felállított Born Ignác-szobrot és a múzeum falán Born Ignác és az OMBKE egykori elnöke, Papp Simon tiszteletére elhelyezett emléktáblát. Megtekintettük a Magyar Olajbányászati Múzeum segítségével létrehozott Papp Simon emlékszobát. A kirándulás alkalmával megemlékeztünk az OMBKE nagybányai és máramarosi csoportjának megalakulásáról is.

A Selmecebányai Szalamander mára a határon túli

területek legnagyobb magyar szakmai ünnepévé vált. A 2009. szeptember 11-én megtartott ünnepségen több mint 400 fővel vettünk részt. Megkoszorúztuk a világ legrégebbi műszaki főiskolája professzorainak sírjait, a valaha Selmechánya főterén állt és egyesületünk választmányi tagjainak egyéni adományaiból rendbe hozott 48-as Honvéd-szobrot, továbbá a hajdani Akadémia falán az OMBKE 1892. évi megalakulásának emléket állító magyar, német és szlovák nyelvű emléktáblákat. Ezen alkalommal az OMBKE együttműködési szerződést írt alá az újjáalakult Szlovák Bányászati Egyesületek Szövetségével.

Az OMBKE Történelmi Bizottságának elnökét, *Tóth Jánost*, a zalaegerszegi Magyar Olajipari Múzeum igazgatóját 2009. december 4-én Leobenben tartott Szent Borbála-napi ünnepségen az Osztrák Bányászattörténelmi Egyesület határozata alapján „Tiszteleti Bányászfokos”-sal tüntették ki a Közép-Európa bányászattörténetének feldolgozásában, bemutatásában kifejtett érdemeiért.

Főbb hazai rendezvények

A korábbi évekhez hasonlóan 2009 februárjában is megrendeztük Lillafüreden a hagyományos Bányász-Öntész Bált mintegy 250 fő részvételével.

Egyesületünk tagjai részt vettek az országos Bányásznapon és szerte az országban – sok helyen szervezőként – a bányász települések helyi ünnepségein. Az ünnepségek résztvevői több helyen megemlékeztek a bányászat mártírjairól.

2009-ben is részt vettünk a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium Margit körüli székházának földszinti tanácstermében megrendezett központi Szent Borbála-napi ünnepségen, ahol egyesületi munkájáért hét tagunk kapott Borbála-érem miniszteri kitüntetést.

Az OMBKE által kezdeményezett Szent Borbála-napi igazi bensőséges hangulatát, a szakmáinkban tevékenykedő szakemberek összetartozásának érzését az egyesület helyi szervezetei által szervezett ünnepségek adták vissza. A helyi szervezetek majd mindegyikében koszorúzásokkal és szentmiséken emlékeztek meg a Borbála-napról. Már évek óta rendszeresen az évzáró összejövetelek és a nyugdíjas találkozók. Sok helyen egy-egy rendezvényhez kapcsolódóan szentmisét, szakestélyt tartottak. Szent Borbála-napi megemlékezést tartottak Budapesten a Szent Gellért-sziklatemplomban, Miskolcon, Akasztón, Rózsaszentmártonban, Bükkábrányban, Pécsen, Tapolcán, Gyöngyösön és Visontán, Komlón, Dunaújvárosban, Tatabányán, Dorogon.

2009. szeptember 5-6-án rendezték a „Mangán a XXI. században” című konferenciát Veszprémben, számos külföldi részvételével. A nagy sikerű rendezvényen külföldi és magyar szakemberek tartottak előadásokat a mangánbányászat területén végzett kutatásaik eredményéről, ezzel is gazdagítva a résztvevők tudását.

A munkavédelmi bírságok felhasználására benyújtott pályázat eredményeképpen már hatodik alkalom-

mal, 90 fő részvételével rendeztük meg „A munkavédelem időszerű kérdései a bányászatban és a gáziparban” című konferenciát Visegrádon.

Szeptemberben az Egyetemi Osztály és a miskolci szervezeteink közreműködésével részt vettünk Miskolcon az egyre nagyobb jelentőségű Fazola Napok szervezésében.

Az Öntészeti Szakosztály a Magyar Öntészeti Szövetséggel közösen 2009. október 11-13-án rendezte meg a jubileumi, 20. Magyar Öntőnapokat Tapolcán, közel 200 résztvevővel.

A Fémkohászati Szakosztály kiemelt rendezvénye volt a X. Fémkohászati Szakmai Nap tíz szakmai előadással, koncerttel és könyvtárlátogatással, tanár – diák – ipariak baráti találkozóval és hagyományápoló szakestéllyel (Miskolc-Egyetemváros, szeptember 25.).

A Vaskohászati Szakosztály a hagyományokhoz híven 2009-ben is megtartotta Luca-napi rendezvényét.

2009 decemberében megtartottuk a tiszteleti tagok és seniorok hagyományos évzáró találkozóját Budapesten.

A Fémkohászati és az Öntészeti Szakosztály Mosonmagyaróvári Helyi Szervezete nagy sikerrel rendezte meg a XVI. Szigetközi Napokat (Dunasziget, június 5-6.).

A Bányamérő Szakcsoport 2009-ben is megrendezte az Országos Bányamérő Továbbképző és Tapasztalatcserét Szolnokon.

2009-ben is megrendezésre kerültek a nagy érdeklődésre számot tartó Bányászati Szakigazgatási Konferenciák (Zalakaros, május 13-15., Lillafüred, június 4-5.) és a Bányagépészeti és Bányavillamosági Konferencia (Oroszlány, szeptember 24-25.).

Megemlékezések

2009-ben 40. születésnapját ünnepelte az Öntödei Múzeum, melyet 1969. október 16-án nyitottak meg. Az évfordulóra Ganz Ábrahám 1858-1862 között épített vasöntödéjét, a múzeum épületét felújították, azt a több mint 200 vendég előtt *dr. Schneider Márta*, az OKM szakállamtitkára adta át. Vetítésekkel, előadásokkal emlékeztek az elmúlt negyven évre.

Alapításának 40 éves évfordulóját ünnepelte a Magyar Olajbányászati Múzeum Zalaegerszegen.

50 éves lett az OMBKE Tatabányai Helyi Szervezete, aminek alkalmából 2009. november 25-én Tatabányán, az Óvárosi Községi Házban ünnepi taggyűlést tartottak. A rendezvényen részt vett *Nagy Lajos*, a Bányászati Szakosztály elnöke, *Bencsik János*, Tatabánya polgármestere, *dr. Kapolyi László* akadémikus, aki 50 évvel ezelőtt az első vezetőségben vállalt funkciót. Megemlékezések, kitüntetések átadása és a koszorúzások után a Bányászhimnusz elnéklésével ért véget a találkozó.

Ugyancsak megalakulásának 50. évfordulóját ünnepelte a Oroszlányi Helyi Szervezet.

A Fiumei úti sírkertben a Fémkohászati Szakosztály aktív közreműködésével elkészült *Sóltz Vilmos*, az egyesület alapítója síremlékének felújítása, melynek eredményeként új márványlap került a kőlapra, s egyesüle-

tünk neve ismét olvasható rajta. A Fémkohászati Szakosztály Budapesti Helyi Szervezete a küldöttgyűlés előtt, május 21-én megkoszorúzza a sírt.

2009. április 7-én Várpalotán szakmai konferencia keretében emlékeztünk meg a „*Jó szerencsét!*” köszöntés bevezetéséről.

A Székesfehérvári Helyi Szervezet 2009 novemberében Kálozon megemlékezett Kunoss Endréről, a Bányászhimnusz szerzőjéről, és megkoszorúzták a sírelméket.

A Mátraaljai Helyi Szervezet megemlékezett a Szücsi községben 1959-ben bekövetkezett, 31 halálos áldozatot követelő bányaszerencsétlenség áldozatairól. A községi ünnepségen megkoszorúzták az áldozatokra emlékeztető kopjafát.

A Buda Ernő emlékparkban megkoszorúztuk Buda Ernő volt tiszteleti tagunk emléktábláját.

A szakosztályok további rendezvényei

A Bányászati Szakosztály fontosabb rendezvényei

A helyi szervezetek rendszeres összejöveteleket tartottak szakmai előadásokkal, élménybeszámolókkal. Több helyi szervezet szakmai kirándulásokkal, üzemlátogatásokkal színesítette programját. A számos rendezvény közül néhány előadás, illetve esemény:

- Geotermikus energiakészletek kutatása, hasznosítása
- Élet egy csillag szomszédságában
- Beszámoló a Nemzetközi Bányamérő Egyesület üléséről
- Az M6-os alagutak építése
- A barlangokról
- Bányászat a Hunyadiak korában
- A nem hagyományos földgázkutatás perspektívái Magyarországon és nemzetközi viszonylatban
- Hazánk természeti erőforrásairól nemzetközi kitekintéssel
- Bányanyitás lehetősége a Mecsekben
- A magyar perlit jövője
- Minőségirányítás és informatika
- A Márkushegyi Aknaüzem bányabiztonsági tevékenysége
- Újra uránkutatás Magyarországon
- A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal szerepe a bányászatban
- Az É-i Bakony bauxitbányászatának múltja, jelene, jövője
- Tapolca városfejlesztési stratégiai elképzeléseiről
- Mélyszerinti feltárás Halimba Bányáüzemben
- Emlékezés dr. Böckh Hugóra a 100 éve megjelent Geológia II. c. könyve kapcsán
- 70 éves a szöci bauxitbányászat (emlékhelyavatás)
- Emléktáblák elhelyezése Dorogon (kórház, művelődési ház, bányászfürdő)
- Bányász emlékszoba avatása Bakonycsernyén
- Kirándulások, tanulmányutak
 - Krakkó-Wieliczka (Borsodi és Bakonyi Helyi Szervezet)
 - Felsőpetényi bánya (Dorogi Helyi Szervezet)
 - Tokodaltárói ereszkék (Dorogi Helyi Szervezet)

- Dorogi homokvasút (Dorogi Helyi Szervezet)
- Kemencei kisvasút, nagybörzsönyi múzeum (Dorogi Helyi Szervezet)
- Sopron, Kismarton (Dorogi Helyi Szervezet)
- Salgótarján, Hajdúnánás (Dorogi Helyi Szervezet)
- Dorog, Csolnok, Annavölgy bányászati emlékhelyei (Oroszlányi Helyi Szervezet)
- Babóti kavicsbánya, Brennbergbánya, Soproni Központi Bányászati Múzeum (Tapolcai HSz.)
- A 4-es metró Vámház téri állomása

A Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály fontosabb rendezvényei

Kitörésvédelmi és elhárítási konferencia és kitörésvédelmi bemutató (Szolnok, szeptember 8-9.), Bányászat és Geotermia Konferencia (Velence, november 18-19.), Földtani Ankét (Nagykanizsa, november 26.)

A helyi szervezetek, szakcsoportok, hagyományápoló körök Budapesten, Nagykanizsán, Szolnokon, Zalaegerszezen rendezett szakmai napjainak előadásai rendkívül változatos képet mutatnak:

- Az LNG szerepe a jelen és a jövő földgázellátásában
- Modellváltás a magyar földgázpiacon
- A geotermikus energia szerepe Magyarországon
- Az első magyar olajtörvény előkészítésének története
- A lyukgeofizikai mérőeszközök fejlődése Magyarországon
- Kőolaj-feldolgozás és termékkereskedelem
- 100 éves az ELGI
- Az M6-os autópálya épülő alagútjairól őszintén
- GAZPROM – az orosz fegyver.

Két szakmai nap közönsége dr. Cseley Alpár és Placskó József életút beszámolóját hallgathatta meg, egy összejövetelen Kiss Lászlót köszöntötték.

Az alapításának 40. évét ünneplő Olajipari Múzeum ünnepségén is több előadás hangzott el a nagyszámú közönség előtt.

Szakmai nap volt szakestéllyel összekötve a Szanki Gázüzem üzembe állításának és a CO₂ olajipari használatának 40. évfordulóján Kiskunhalason és Nagykanizsán.

Az SPE (Society of Petroleum Engineers) Distinguished Lecturer Programjában három előadás hangzott el a MOL székházában.

Meg kell említeni még a Buda Ernő Körzeti Általános Iskola és Óvoda névadó ünnepségét Lovásziban, az Olajbányász park, sétány és tanösvény avatását Szolnokon, és a Potony-1 fúrásponthoz szervezett kirándulást az R67 berendezés megtekintésére.

Vaskohászati Szakosztály

A szakosztály tagsága három helyi szervezetben fejezi ki tevékenységét. A *Dunaiúvárosi Helyi Szervezet* az évek óta jól bevált program szerint végezte és végzi jelenleg is munkáját, igazodva az egyesület más szakosztályai által és a központilag rendezett programokhoz. 2009-ben egy taggyűlést, három vezetőségi ülést és 16 előadással hét klubnapot tartottak, ezenkívül több mint tíz központi rendezvényen, kiránduláson és szakestélyen

vettek részt. A klubnapi előadások témáit igyekeztek úgy összeállítani, hogy ne csak egy területről származzanak, de lehetőség szerint kapcsolódjanak is egymáshoz.

Február 19-én ünnepi klubnapon tartották meg taggyűlésüket, melyen a 2008. évi tevékenységet értékelték, és előadást hallgattak meg a X. Nemzetközi Nyersvas- és Acélkéntelenítési Konferenciáról. Március 26-án az ISD Dunaferr Zrt. gazdálkodásáról, valamint a meleghengerműi beruházásokról hallottak tájékoztatót. Április 23-án a nagyolvasztóműnél végrehajtott környezetvédelmi beruházásokról és az ISO 9001-es szabvány változásairól tájékoztattak. Május 19-én az ISD Dunaferr Zrt. beruházásai voltak terítéken, és ekkor adták át a tanácsosi és főtanácsosi díjakat, valamint a szakmai publikációért járó nívódíjakat. Június 25-én minőségügyvel kapcsolatos előadások voltak, míg szeptember 24-én a helyi szervezet tagjai megismerkedhettek a hideghengerműi gyárthatósági, és az ehhez is kapcsolódó zománczhatóssági vizsgálatokkal. Az október 29-i klubnapon az ISD Dunaferr Zrt. hengerműi előadásai következtek a sorban. A klubnapokat november 26-án két rendkívül érdekes előadással zárták.

A helyi szervezet több tagja november 6-án jól sikerült szakestélyen volt Mórton. December 4-én pedig helyben, a főiskolásokkal közösen rendezték meg a XV. Szent Borbála szakestélyüket, amelyen mintegy 50-en vettek részt. Meg kell jegyezni, hogy a főiskola fiataljaival és oktatóival (főleg OMBKE-tagjaival) szoros kapcsolatot tartanak fenn, melyet a közös munkák és rendezvények is jeleznek. A helyi szervezet számos tagja vett részt november 8-tól a XII. Magyar Tudomány Hete alkalmából a Dunaújvárosi Főiskolán tartott rendezvénysorozaton.

Szakmai kapcsolataik élénken működnek a Budapesti Helyi Szervezettel, a bauxitbányászokkal és az Anyagvizsgáló és Kalibráló Laboratóriumok révén osztják és más nyugat-európai szakmai szervezetekkel.

Szomorú, hogy többen elhagyták egyesületünket és a helyi szervezetet, ezért mintegy 12%-kal csökkent a helyi szervezet létszáma. Az viszont örömteli, hogy az év során több fiatal kérte felvételét, és egyre gyarapszik a belépő főiskolás hallgatók száma is. Törekednek a végzett fiatalok figyelemmel kísérésére, hogy tagságuk ne szakadjon meg a más területre történő elhelyezkedésük során.

Köszönet illeti a Dunaferr Zrt. gyártóműveinek vezetőit, akik segítettek, és több alkalommal is kisbuszt biztosítottak az egyesületi rendezvényekre való eljutáshoz. Köszönet illeti az ISD Power és a DV Acél cégeket is szponzori támogatásukért.

A Diósgyőri Helyi Szervezet kiemelkedő eseménye volt a kohász klub (baráti kör) létrehozása, mert ez keretet adott, a Kohászati Múzeum pedig helyiséget biztosított a minden hónap első hétfőjére rendszeresített összejövetelek megtartására. A klub programjait a baráti találkozókra túl a diósgyőri kohászat, a város helyzetével kapcsolatos tájékoztató előadások, selmecbányai kirándulás, az Öntödei Múzeum meglátogatása, a magyar vaskohászat helyzetelemzése színesítette.

A Kohászati Múzeum szervezésében, a helyi egyesületi és civil szervezetek együttműködésével, így a Diósgyőri Helyi Szervezet tagságának tevételes részvételével 2009-ben is megrendezték a Fazola-napokat, melynek tudományos és technikatörténeti rendezvényei, kulturális programjai új lehetőséget teremtettek a bányász, kohász és erdész szakmák, valamint kulturális hagyományaik megismertetésére, e szakmák népszerűsítésére.

A *Budapesti Helyi Szervezet* tagjai a legtöbb központi rendezvényen és más szakosztályok rendezvényein képviseltették magukat. Ezen túl jól sikerült tanulmányutat szerveztek Szekszárdra és Székesfehérvárra, a Nehézfémöntödébe. Hagyományos, évről évre nagy sikerű és hangulatos rendezvényük a Luca-napi szakestély.

Fémkohászati Szakosztály

Szakosztály-vezetőségi ülés keretében került sor immár 15. alkalommal az 1848-as forradalomra való megemlékezésre (OMBKE, március 13.), a Csepeli Helyi Szervezet újjáalakítására és üzemeltetésére (Schmelzmetall Hungária Kft., június 11.), a választási előkészületek indítására és a 40 éves Öntödei Múzeum köszöntésére (Öntödei Múzeum, november 26.).

Kiemelt helyi szervezeti rendezvényként kell megemlíteni a Csepeli Helyi Szervezet baráti találkozóját (Öntödei Múzeum, október 22.).

Öntészeti Szakosztály

A szakosztály a beszámolási időszakban tartalmas rendezvényeket szervezett, sok esetben a Magyar Öntészeti Szövetséggel és az MMKM Öntödei Múzeumával közösen. Néhány MÖSZ által meghirdetett szakmai rendezvény, amelyen tagtársaink is részt vettek:

- Hannoveri Vásár (Hannover, 2009. április)
- Foundex Öntészeti Kiállítás (Brno, 2009. május)
- Szlovén Öntőnapok (Portorozs, 2009. szeptember)
- Alumínium 2010 Konferencia (Essen, 2010. szeptember)
- MIDEST (Párizs, 2009. november)
- Az MMKM Öntödei Múzeuma által meghirdetett és szervezett rendezvények, amelyek lebonyolításába tagtársaink is aktívan bekapcsolódtak
- Öntészeti teadélután az Acéllhang kórus és a Ferencvárosi Herz Férfikar hangversenyével és előadással
- Formázási és öntészeti bemutató az Öveges Szakiskola pályaorientációs napján
- Öntészeti teadélután az Acéllhang kórus, a Kelenvölgyi Férfikórus és a Braunhaxler Dalkör részvételével, előadással
- Öntészeti teadélután az Acéllhang kórus és a Keil Ernő Fúvószenekar részvételével, előadással
- Múzeumok Majálisa a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében. „Öntömesterré fogadunk!” akció és formázási-öntési bemutató
- Az Öveges József Gyakorló Középiskola és Szakiskola fennállásának 125. évfordulóját ünnepelte a múzeumban, és emléktáblát helyeztek el a múzeum falán

- Filmfelvétel a múzeumpedagógiai formázási gyakorlatról az Öveges Szakiskola részére
- Ágyú történeti konferencia a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, valamint az Öntödei Múzeum közös rendezésében
- Az MTA tudós konferencia vendégeinek fogadása
- „Mechwart András emlékezete” címmel állandó kiállítás építése
- Kulturális Örökség Napja. Az Öntödei Múzeum szakrális műtárgyai és Mechwart-séta a Vízvárosban
- A Bolgár Kisebbségi Egyesület Zornica Táncegyüttesének előadása
- Öntészeti teadélután a zene világnapja alkalmából, zeneiskolai tanárok ünnepi hangversenye
- Az aradi vértanúk kivégzésének 160. évfordulója alkalmából középiskolásoknak kiírt verseny díjkiosztó ünnepsége (Kossuth Szövetség)
- Előadás és tárlatvezetés a közvilágítás öntvényeiről a Tudomány Napja alkalmából
- Múzeumok Őszi Éjszakája, fűvös fesztivál a múzeumban.

A szakosztályi élet hét helyi szervezetben és két szakcsoportban folyik, mindegyiküknél előre tervezett, tartalmas szakmai és társadalmi események szervezésével, megtartásával. Kiemelkedik közülük a budapesti, a mosonmagyaróvári és a csepeli szervezetek, valamint az öntészet-történeti és múzeumi szakcsoport munkája. A Budapesti Helyi Szervezet kiemelkedő rendezvénye volt az év végi házi TDK konferencia, ahol értékes előadásokat hallhattak a jelenlévők a Dunaújvárosi Főiskola és a Miskolci Egyetem diákjaitól.

A szakosztály vezetősége három vezetőségi ülést tartott. A vezetőség alapvetőnek tartja, hogy a helyi szervezetekben és szakcsoportokban folyjon eredményes munka. Ezért továbbra is jelentős anyagi és erkölcsi támogatással segítik a munkájukat. A helyi szervezetek komolyan gondolják az egyesületi életet, a lehetőségekhez mérten a főiskolások, egyetemisták bevonásával. Feltétlenül megemlítenéd, hogy a szakosztály rendezvényein egyre több aktív fiatallal találkozhatunk.

Egyetemi Osztály

Tevékenységeinek egyik súlypontját – mint minden évben – az egyetemi ifjúság szakmára való nevelése képezte. Lépéseket tettek az irányban is, hogy minél több hallgatót megnyerjenek az egyesület számára. Sajnos a bolognai rendszer bevezetése jelentős mértékben csökkentette a lehetőségeket. A hallgatók az első félévekben az alaptárgyi nehézségekkel küzdenek, ekkor még nem igazán érzik egy szakmai szervezetbe való belépés szükségességét. De a hátralévő – a szakmákhoz már közelebb álló – félévek sem jelentenek kellő motivációt. Úgy tűnik, hogy az ebből a szempontból legértékesebb felső szemeszterek hiányoznak. Súlyt fektettek arra, hogy a belépett hallgatók minél inkább magukénak érezzék az egyesületet, s végzés után is tagok maradjanak. Úgy vélik, ehhez jelentős mértékben hozzájárul az OMBKE levelező lista is, mely idén márciusban már harmadik évébe lépett. Minden évben megszerezték a végzetek

címeit és megküldik a titkárságnak azért, hogy az OMBKE vezetése köszönthesse őket végzésük alkalmából, és jelezze, az egyesület számít rájuk a jövőben is.

A korábbi gyakorlatnak megfelelően az elmúlt évben is egy autóbusznyi hallgatóval vettek részt Selmecebányán a Szalamanderen, és – az OMBKE delegációval együtt – megkoszorúzták a selmeci professzorok sírjait. Mint mindig, most is a felvonulási menet kellemes színpoltját képezték az egyenruhás hallgatók. Köszönet illeti a támogatókat, akik elősegítették a hallgatók részvételét.

Mint minden évben, idén is részt vettek a 2010 márciusában tartott hagyományos Miskolci Ásványbörze szervezésében. Az ásványbörze mára már Európa egyik legfontosabb ilyen jellegű kiállítása. Hasonlóképpen igyekeztek részt venni a Fazola-napok szervezésében is.

Salgótarjáni Osztály

Az osztály 2009-ben is rendszeresen, havonta megtartotta klubnapjait, ahol kiselőadásokra került sor szakmáink mai témáiról. Október 29-én megszervezték a „2. Salgótarjáni Ipartörténeti Emléknep”-ot, amelyen emlékeztek a területükön kiemelkedő tevékenységet kifejtett elődökre, közöttük Borbély Lajosra, Jónásch Antalra, Róth Flórisra és Zemlinszky Rezsőre.

Választmányi Bizottságok

A Választmány mellett Alapszabály, Érem, Etikai, Történeti, Oktatási, Fenntartható Fejlődés, Környezetvédelmi, Iparpolitikai és Ifjúsági Bizottságok működtek.

2007. októberi megalakulása óta az *Érembizottság* a szakosztályok által delegált tagokkal, változatlan összetételben végzi munkáját. Évente legalább két alkalommal került sor teljes körű bizottsági ülésre, melyek után a bizottság elnöke választmányi üléseken adott tájékoztatást egyrészt a tervezett kitüntetési keretszámokról, másrészt a szakosztályi előterjesztések alapján összeállított kitüntetési javaslatról. A Választmány minden alkalommal elfogadta az Érembizottság elnökének előterjesztését. Az egyesület alapszabályában rögzített érmek odaítélésére vonatkozó irányelvek minden esetben érvényesültek.

Az érembizottsági üléseken különös gondossággal és a keretszámok által adott lehetőségek szem előtt tartásával foglalkoznak a tiszteleti tagságra és a Szent Borbála-éremre vonatkozó kitüntetési javaslatokkal. Az éves küldöttgyűléseken az érmek és kitüntetések átadása, valamint a Sóltz Vilmos-éremmel kitüntetett, 40, 50 és 60 éves tagsággal rendelkező tagtársak köszöntése rendszerben megtörtént.

Az Ifjúsági Bizottság 2007 őszén alakult. A megalakulás után legfontosabb feladatként fogalmazódott meg annak elérése, hogy a főiskolai és egyetemi ifjúság a végzés után is fenntartsa OMBKE tagságát. Ennek megfelelően a bizottság öt pontba foglalta azokat a feladatokat, amelyek segíthetik a kitűzött célok elérését. Ezt az előterjesztést a választmány megtárgyalta és nagy támogatottsággal elfogadta.

A kitűzött feladatok végrehajtásával kapcsolatban elmondhatjuk, hogy a legfontosabb feladatokat elvégezték, és meggyőződésünk, hogy ezek hatásosan segítik a fiatalság kötődését az egyesülethez. Első helyen említjük az OMBKE levelező listájának beindulását. Ennek révén ma már 535 egyesületi tagunk életében van jelen napi rendszerességgel az egyesület. Erőteljesebben mutatkozott meg, hogy két lap megjelenése között is jelentős egyesületi élet van, csak a fórum hiányzott, amely ezt részleteiben megmutathatta volna. Biztosak vagyunk benne, hogy ha az egyetemi és főiskolai ifjúság látja, hogy a végzés után is olyan közösségek várják a helyi szervezetekben, amelyeket tanulmányai során megszokott, ez a végzés utáni bennmaradást segíti elő. Meg kell jegyezni, hogy minden erőfeszítés ellenére a dunai városi hallgatók csak elenyésző számban iratkoztak fel a levelező listára.

További eredmény, hogy minden évben nyilvánosságra hozzuk a helyi szervezetek vezetőinek elérhetőségét, hogy a végzett hallgatók, ha elhagyják a felsőoktatási intézményt, megtalálják az utat az egyes szakosztályokhoz és helyi szervezetekhez.

Sikeresnek mutatkozott a Választmány és az Ifjúsági Bizottság közös kezdeményezése is, hogy pályázatot írtunk ki fiatal szakemberek számára tudományos tevékenységük bemutatására. Minden évben értékes dolgozatok kerültek bírálatra, melyeket az egyesület méltó módon díjazott.

Sajnos az anyagi lehetőségek korlátozott volta miatt nem kerülhetett sor a tervezett helyi rendezvényekre, és volt a beszámolónak olyan pontja is, amelynek végrehajtásáról a későbbiekben – a hatékonyságát megkérdőjelezve – lemondtunk.

Az *Iparpolitikai Bizottság* az elmúlt évben több állásfoglalást készített a hazai természeti erőforrások fokozottabb kihasználása érdekében. Az állásfoglalásokat szakmai fórumokon (GITTSZ, OMBKE) ismertette, eljuttatta az iparág érdekelt döntéshozóihoz, és megjelenítette a BKL lapokban, valamint az OMBKE honlapján. A bizottság tagjai részt vettek a Fenntartható Fejlődés Bizottsága által koordinált tanulmány összeállításában. A bizottság tagjai részt vettek az OMBKE és a GITTSZ szervezésében tartott országos szakmai rendezvényeken, hozzászólásaikban felvetették az iparág problémáit, és javaslatokat tettek a fennálló ellentmondások feloldására.

A *Történeti Bizottság* minden negyedév végén Budapesten tartotta üléseit. Az üléseken rendszerint szakmai előadás hangzott el, a szakosztályi bizottság-vezetők és múzeumigazgatók tájékoztatást adtak tevékenységükről, s szó esett az időszeri feladatokról és az aktuális évfordulókról.

Az tapasztalható, hogy az OMBKE tagjai mind többen érdeklődnek a TB munkája iránt, és aktívan részt vesznek benne. A TB, illetve tagjai jelentős segítséget nyújtanak a szakmai jubileumi évfordulók méltó megünnepléséhez, ipartörténeti kiadványok összeállításához. Több tagtársunk részt vesz más szakmai szervezet, így a Közép-európai Ipari Örökség Útja Egyesület és a

Közép-európai Vaskultúra Útja Egyesület munkájában.

A TB kezdeményezésére a munkaév közepén elkezdődött „A magyar bányászat évezredek története” 4. kötetének írása, melynek döntő részét dr. Izsó István több éves előkészítő munkája teszi ki. A kötet főszerkesztője Benke István.

A TB legutóbbi ülésén elindította a bányász-kohász kiadványok (könyvek) nyilvántartását egy nyilvántartási lap kitöltésével. A munkát Liszka János fogja össze.

A Közép-európai Ipari Örökség Útja Egyesület, a TB és a szakmúzeumok segítségével – elsősorban Drótos László munkájával – elkészült „A magyar bányászat emlékezete, emlékek, emlékhelyek” című füzet és a hozzá tartozó információs térkép.

Bányászati és Kohászati Lapok

Az idén 142. évfolyamát megérett Bányászati és Kohászati Lapok megjelenítésére, megfelelő színvonalának biztosítására folyamatosan törekedni kell, hiszen a tagság nagy része a szaklapon keresztül kapcsolódik az egyesülethez.

A kiadói jogok és felelősség érvényesítését, továbbá a lapok egységes arculatának megteremtését és a kiadás koordinálását a választmány által megbízott Kiadói Bizottság végzi.

A Bányászati és Kohászati Lapok mindhárom szaklapja 2009-ben folyamatosan megjelent:

BKL Bányászat	4 önálló és 2 közös	336 oldalon
BKL Kohászat	4 önálló és 2 közös	309 oldalon
BKL Kőolaj és Földgáz	4 önálló és 2 közös	236 oldalon

A lapok kiadása összhangban volt a beérkezett cikkállománnyal és a rendelkezésre álló anyagi erőforrással. 2004 második félévétől versenypályázat alapján kiválasztott nyomdában készülnek a lapok.

Az OMBKE saját internetes honlapot (www.ombkenet.hu) működtet, melynek segítségével az egyesület fontosabb hírei, eseményei nyomon követhetőek. A régi BKL lapszámok 1950-ig, az újabbak többsége pedig 2003-tól felkerült a honlapra, és így a nemzetközileg ismert keresőprogramokkal is megtalálhatók az egyes szakmai cikkek.

Az OMBKE 98. Küldöttgyűlése határozatainak végrehajtása

Határozat: *A Választmány és a szakosztályok továbbra is kiemelt fontossággal kezeljék az egyetemisták és főiskolások bevonását az egyesületi életbe és a kapcsolat fenntartását a diploma megszerzését követően.*

A Választmány folyamatosan figyelemmel kísérte ezt a kiemelt fontosságú feladatot.

Az operatív intézkedésekre az Ifjúsági Bizottság kapott megbízást. Az Ifjúsági Bizottság a munkáról 2009. október 22-én beszámolt a Választmánynak. A fiatalok információcseréje érdekében a Bizottság vezetője,

Morvai Tibor internetes levelező honlapot rendszeresített.

Az OMBKE 2009-ben és 2010-ben is szakmai pályázatot ír ki a diákok és fiatal bányász-kohász szakemberek részére.

Az Európai Bányász-Kohász Találkozóra az Egyesület biztosította 70 fiatal költségtérítés-mentes részvételét, akik a szervezésben részt vesznek.

A Selmecebányai Szalamander ünnepségen a fiatalok az előző évekhez hasonlóan szervezetteretben vettek és vesznek részt. Az utazást az egyesület pártoló jogi tagjai támogatják.

A végzős diákok írásos megkeresést kapnak az egyesülettől, illetve a helyi szervezetektől, hogy végzés után is fennmaradjon a kapcsolat a fiatalok és az egyesület között.

Határozat: *Az egyesületi élet jelenlegi színvonalának megtartása érdekében fokozottabban kell az egyesületi munkát a helyi szervezetek kezdeményezésére, helyben előteremthető forrásokra alapozni.*

A szakosztályok ezen elv szerint szervezték a tevékenységüket. Több helyi szervezet vette fel a kapcsolatot az önkormányzatokkal és a helyi vállalkozókkal, akik a helyi szervezet tevékenységét támogatják. Így jelentős támogatást nyújtott Miskolc, Tatabánya és Dorog önkormányzata. A helyi szervezetek rendezvényeihez nem egy esetben a térségben lévő, többnyire magyar tulajdonú vállalkozások nyújtanak segítséget, de a vállalkozások pénzügyi nehézségei erősen korlátozzák a civil szervezetek támogatásának lehetőségeit.

Határozat: *A Küldöttgyűlés üdvözi a kezdeményezést, hogy az OMBKE 2010-ben Pécsen rendezze meg az Európai Bányász-Kohász Találkozót az Európa Kulturális Fővárosa rendezvénysorozat keretében, a szükséges tárgyi és pénzügyi támogatások figyelembevételével.*

A 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó 2010. május 27-30. között kerül megrendezésre az OMBKE szervezésében. A Szervező Bizottság rendszeresen beszámolt a szervezés állásáról a Választmány ülésein. Pécs város Önkormányzata és a Kulturális Minisztérium pályázatát elnyerve bruttó 20 millió Ft támogatást kapott az egyesület, mely lehetővé tette a rendezvény helyszínének biztosítását, a fellépő együttesek meghívását, valamint azt, hogy a részvételi díj mérséklésével minél nagyobb számban vegyenek részt tagtársaink.

Határozat: *A Küldöttgyűlés állást foglal abban a tekintetben, hogy az OMBKE fennmaradása érdekében az Egyesületben meglévő szakmák és azokat megtestesítő szakosztályok között még fokozottabb összefogás és szolidaritás szükséges.*

Az egyesületen belüli összefogás és a szolidaritás elvének megerősödését szolgálják azok a közös rendezvények, amelyek az ország egyes területein tevékenykedő, különböző szakmák képviselői találkozhatnak és ápolhatják a személyes kapcsolatokat. Ezen rendezvények közül kiemelt jelentőségűek a Selmecebányai Szalamander ünnepség és az Erdélyben évente megrendezett szakmai konferencia. Az összetartozás erősítését szolgálják a Bányásznap, a Borbála-napi ünnepségek is,

valamint a szakmai múzeumaink megemlékezései. Küldöttgyűlésünk egyúttal a szakmáink közös ünnepe.

Az összefogás és a szolidaritás kiemelt eseménye a Pécsen megrendezendő 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó rendezvénysorozata, melyhez a hazai erdészek is csatlakoznak.

A szolidaritás erősítése tette lehetővé azt a légkört az utóbbi években, mely alapján az egyesületi gazdálkodás is a szakosztályok együttműködésén alapult.

Határozat: *A Választmány tűzze napirendre az Iparpolitikai Bizottság által készített anyag megtárgyalását, a Közgyűlésen javasolt irányelvre alapozva, ami az energiapolitikában a hazai erőforrások fokozottabb kihasználását jelenti. A kidolgozott javaslatot juttassa el kormányzati körökhöz.*

A Választmány egy munkacsoportot hozott létre dr. Tardy Pál exelnök vezetésével, amely kidolgozott egy olyan „Memorandumot”, mely az egyesület szakmaterületén belül bemutatja szakmáink jelentőségét, eredményeit, lehetőségeit és azokat a problémákat, melyek gátolják az ország fejlődése érdekében szükséges intézkedéseket, fejlesztéseket. A Választmány vitája alapján véglegesített Memorandumot eljuttatjuk az ország politikai-gazdasági vezetőinek, az EU képviselőinek és a sajtó képviselőinek. A 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó alkalmával rendezendő szakmai konferenciát is felhasználjuk a Memorandumban foglaltak közzétételére.

Határozat: *A Választmány időben kezdeményezze a tisztújítás előkészítését.*

A Választmány 2009. október 22-i ülésén elfogadta a 2010. évi tisztújítás ütemtervét, melyet minden helyi szervezet megkapott, és a BKL hasábjain is megjelent. A tisztújítás előkészítése ennek megfelelően folyamatosan történik. A területi szervezetek rendre megválasztották az új tisztségviselőket. A választmány 2010. március 1-jén a szakosztályok javaslatai alapján megbízta az egyesületi Jelölő Bizottságot, amely elkezdte a munkáját. Figyelembe véve a 2010. május 29-én Pécsen tartandó 99. Küldöttgyűléssel egy időben tartandó 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó rendkívül szerteágazó szervezési feladatait, a Választmány úgy döntött, hogy a szakosztályi küldöttgyűléseket célszerű a Találkozó után megtartani, és az OMBKE tisztújítása Selmecebányán, a 100. (centenárium) Küldöttgyűlésen zárul, ahol megemlékezünk a selmecebányai műszaki oktatás kezdetének 375. évfordulójáról is.

Az OMBKE gazdálkodása

Az OMBKE a 2009. évre szóló pénzügyi tervében az előző évekhez hasonlóan azt irányozta elő, hogy az éves költségek ne haladják meg az árbevételt. A pénzügyi válság kiszámíthatatlan hatásainak kivédése céljából külön felhívtuk a területi szervezetek figyelmét, hogy csak olyan rendezvényeket tartsanak, amelyek költségére a pénzügyi fedezet rendelkezésre áll.

A fenti elvek szerinti költséggazdálkodás, valamint az egyesület vezetőinek a pártoló jogi tagokkal való

eredményes kapcsolatfelvétele eredményeképpen az éves tervben előirányzott célkitűzés teljesült, és az egyesület 2009-ben 792 ezer forintos mérleg szerinti eredményt ért el.

A gazdálkodás tervszerű volt. Az Egyesület az év során minden köztartozását rendezte és a 2009. évre vonatkozó minden szállítói számláját kiegyenlítette. Az OMBKE vállalászati tevékenységét az egyesület közhasznú céljainak érdekében, azokat nem veszélyeztetve végezte.

A gazdálkodást meghatározó fontosabb tényezők:

- Az egyéni tagok száma az év során 6,27%-kal csökkent. Az egyéni tagdíjbevételek összege 10,6 millió Ft volt, a tervezetthez képest 90,3%-ban teljesült.
- Az egyesület és a szakosztályok vezetőinek tárgyalásai eredményeképpen az általános pénzügyi válság ellenére a pártoló jogi tagjainktól sikerült az előző évinél 3,3%-kal nagyobb támogatást szerezni. A különböző címeken kapott támogatások összege 26,7 millió Ft volt.
- A korábbi támogatók személyi jövedelemadójukkal továbbra is támogatták egyesületünket, ennek összege 3,2 millió Ft volt. Ezúton is köszönjük azok támogatását, akik személyi jövedelemadójuk 1%-át az OMBKE javára ajánlották fel.
- A különböző pályázatokon az előző évhez hasonló eredményt értünk el, ez 3 millió Ft bevételt eredményezett. A Nemzeti Civil Alapítványhoz, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalhoz, a Munkavédelmi

Főfelügyelőséghez és a Miskolci Önkormányzathoz benyújtott pályázatunk volt eredményes.

- Az OMBKE tulajdonát képező Múzeum körüli ingatlan bérbeadása 2,7 millió Ft bevételt eredményezett.
- A központi rendezvények összességében 0,4 millió Ft eredménnyel zárultak. Sajnos a pénzügyi válság miatt le kellett mondanunk és el kellett halasztanunk a nemzetközi vaskohászati konferenciát.
- Az egyesületi lapok költségeit sikerült a tervezett keretek között tartani. A lapok összköltsége 14,6 millió Ft volt.
- Egyik szakosztály közvetlen költsége sem haladta meg a bevételeket, de a közös költséghez való hozzájárulás aránya a szakosztályi adottságok miatt különböző volt.

A gazdálkodás részletesebb adatait a számviteli beszámoló tartalmazza, melyet a könyvvizsgáló véleménye alapján a választmány elfogadott.

Az eredmény a helyi szervezetek, a szakosztályok és az egyesület vezetősége jó együttműködésének és a gazdálkodási elvek szigorú betartásának tudható be.

Összefoglalva az OMBKE fentiekben ismertetett tevékenységét, az egyesület 2009-ben mind közhasznú céljainak megvalósítása, mind gazdálkodási szempontból eredményes évet zárt.

Budapest, 2010. április 28.

*Kovacsics Árpád
főtitkár*

INDÍTVÁNYOK

Az 1848/49-es szabadságharcban a haza javára tevékenykedő, az ősi selmeci Alma Materben képzett bányá- és kohómérnökök nevének és működésének megörökítése

1. A Miskolci Egyetem épület külső falán kőtáblába vésvé a név s az azonosítására alkalmas néhány adat. Az emlékművet szobrászművész tervezi, ornamentika, figurális domborműi megjelenítés, bemutatná azokat a tevékenységeket, amelyeket mérnökeink végeztek, nemcsak a harctereken (fegyver- és hadianyaggyártás, erődítés-építés, nemesfémtermelés, bányászat, pénzverés stb.). Az emlékmű az egyetemi épület-koszorú hangsúlyos, megfelelő rálátással rendelkező helyét foglalná el.
2. Életrajzi lexikon bővebb adatokkal és szöveges részekkel ugyanezekről (cca. 300 személy), esetleges portrékkal.
3. Az 1848/49-es szellem és gondolatok ápolása és beépítése a hallgatók képzésébe és köznapi életébe. Jeles csatahelyek, Branyiszko, körmöcbányai átvo-nulás a „járhatatlan” hegyi úton és a régi szállító vá-gaton, korabeli gyártási technikák és technológiák, pl. ágyú- és puskacsőgyártás, löporgyártás, pénzve-rés, szűrő- és vágófegyverek készítése stb. Közelíteni lehetne az egyenruhai viselet, elsősorban a ma megoldatlan sapka- és köpenykérdésben, vagy

a hallgatói nótás-repertoárba bevezetni a '48-as és más magyar katonadalok megismertetését stb.

Az emlékmű kivitelezésének költségeit alapvetően a tagságra terhelni. Itt jegyezzük meg, hogy a tudomásunk szerint első '48/49-es emlékművet a körmöcbányai gimnáziumi diákok adták-gyűjtötték össze. Az emlékmű igazi súlyát és értékét az adná meg, hogy alapvetően társadalmi összefogáson nyugodnék. Persze pályázati lehetőségeket sem hagynánk figyelmen kívül.

Végül emlékeztetünk arra, hogy a hősök emlékének méltó megörökítését 1848. dec. 20-án már Kossuth javaslatára az akkori képviselőház elrendelte. Igaz, akkor „arany tábla” szolgált volna e célra, viszont az események nem tették lehetővé a jó kezdeményezés megvalósítását.

Most viszont kötelességünk, hogy ezt a másfél évszázados mulasztást mi pótoljuk, legalább mi bányászok-kohászok, akiknek akkor éppen Kossuth Lajos, mint pénzügyminiszter volt a közvetlen főnökünk.

Dr. Böhm József

Intézetigazgató Miskolci Egyetem
az OMBKE tiszteleti tagja

Dr. Zsámboki László

c. főigazgató ME Könyvtár, Levéltár, Múzeum
az OMBKE tiszteleti tagja

Kunoss Endre emlékezetének megőrzése

Indítványozzuk Kunoss Endre (1811-1844) szülőházán emléktábla elhelyezését a költő születésének 200. évfordulóján, 2011. április 9-én (Egyházashetye, Berzsenyi utca).

Ugyancsak erre az alkalomra indítványozzuk, hogy a költő életművéről 1995-ben Zsámboki László által kiadott kiskönyvet kissé bővített és átdolgozott, díszes nyomdai megjelenítésben az egyesület adja közre. Az átdolgozott kézirat a szerzőnél rendelkezésre áll (mintegy 100 A5 nyomtatott oldal terjedelemben). Javasoljuk az egyesületi tagok részére előfizetési felhívást közzé tenni.

A Bányászhimnusz költőjének azonosítása, életművének feltárása 1994-95-ben megtörtént. Nyughelyét a Fejér megyei Kálozon akkor megtaláltuk, javaslatunkra az Egyesület gondoskodott akkor környezetének rendbetételéről, amelyről azóta is a székesfehérvári helyi csoport és a helyi önkormányzat gondoskodik. A helyi iskola folyamatosan ápolja a költő emlékét ünnepélyekkel-rendezvényekkel stb.

A hetyei szülői házat akkor ugyan megtaláltuk, de fizikai állapota és akkori nem tisztázott tulajdonviszonya nem tette lehetővé az emléktábla-elhelyezés felvetését. Mára ezek rendeződtek: az épület egy celldömölki magánszemély tulajdonában van, renoválása elkészült, de lakatlan ma is. A helyi polgármesterrel fölvetett nem hivatalos kapcsolatból kitűnik, hogy – bár a nem helyben lakó háztulajdonossal még nem tudott ez ügyben kapcsolatot teremteni – az önkormányzat kívánatosnak tartaná a Kunoss-emlék ápolását. A „Száz magyar falu” sorozatban, Hetyéről 2000-ben megjelent szép kiadvány Zsámboki L. kutatásai alapján már részletesen ismerteti Kunoss életművét. Az itteni emlékhely gondozását valamelyik nyugat-magyarországi egyesületi csoport vállalhatná.

Dr. Böhm József

Intézetigazgató Miskolci Egyetem
az OMBKE tiszteleti tagja

Dr. Zsámboki László

c. főigazgató ME Könyvtár, Levéltár, Múzeum
az OMBKE tiszteleti tagja

*Az OMBKE 2006. 05. 27-én elfogadott
Alapszabályának módosítása*

- 1.) Készülve a 100. Küldöttgyűlésre, nevesítsük a „selmecbányai akadémiai hagyományok ápolása és az ezzel kapcsolatos kezdeményezések támogatása” megnevezéssel a 2. § 1. bek. g) pontjában szereplő „társadalmi hagyományok” kissé értelmezhetetlen meghatározását.
- 2.) A 2. § 2. bek. q) pontjában szereplő „gazdasági tevékenységet folytat” kifejezésben a „gazdasági” kifejezésrész értelemzavaró. Helyette a „gazdálkodási” kifejezés helyesebb volna.
- 3.) A 2. § 3. bek. b) pontjában gondolatjel között lévő „vállalkozási tevékenység kivételével” szűkítés felesleges, mert a következő 3. bek. d) pontja egyértelműen meghatározza a vállalkozási tevékenység lehetőségét a gazdálkodáson belül (csak a közhasznú célok megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve folytat).
- 4.) A 2. § 3. bek. g) pontjában a „kijelölésénél” kifejezés helyett a „jelölésénél” a helyes.
- 5.) A területi osztály létrehozásának lehetősége miatt a koherencia megköveteli a 3. § 5. bek. a) és b), a 6. bek. c) és f) pontjának, a 4. § 1., 5. és 7. bekezdéseinek, valamint a 6. § 3. és 4. bekezdésének kiegészítését az „osztály” szervezeti egységgel, mivel ezek vonatkoznak erre az egységre is.
Véleményem szerint az „osztály” szervezeti egységgel a jelenlegi Alapszabály 17. és 18. §-ai között kellene külön foglalkozni, és ennek megfelelően a §-okat átszámolni. Az osztály önálló szervezeti egység, elnöke és titkára a Választmány tagja.
- 6.) A 7. § c) pontját sorrendben cserélni kell a d)-vel, mert az osztály magasabb szervezeti egység.
- 7.) A 10. § 6. bek.-t ki kell egészíteni az „osztályok elnökeit és titkárait” meghatározással, mert ez innen hiányzik.
Az ebben a bekezdésben szereplő „küldöttgyűlés által megerősített helyettesek” kifejezés nem értelmezhető, mert a küldöttgyűlésen vagy eleve választanak a helyettesítésre, „küldött helyetteseket” meghatározott számban, akik szavazati joggal be is tudnak ugrani az akadályoztatott küldöttek helyett, vagy az Alapszabályban nem létező „küldött helyettesek” eleve meg sem „erősíthetők”, mert erre sem ad lehetőséget az Alapszabály. Mindezek létrehozásához meg kell alkotni a meghatározott számú küldött helyettes fogalmát szervezeti egységenként az Alapszabály ez irányú módosításával.
- 8.) A 11. § 3. bek. szerint az elnök gyakorolja a munkáltatói jogokat az alkalmazottak felett. Helyesebb lenne, ha csak az ügyvezető igazgató felett tenné ezt, és a többi alkalmazott felett az utóbbi gyakorolná ezt a jogot. Ennek megfelelően a 25. §-t egy 2. bek.-sel ki kell egészíteni „A munkáltatói jogkör gyakorolja a hivatali ügyintézők felett” feladattal.
- 9.) A 27. § 3. bek. szövegéből az „is” szócskát ki kell húzni, mert értelemzavaró.
- 10.) A 27. § 5. bek. az ügyvezető igazgató „felelősségét” jelöli meg az egyesület gazdálkodásáért. Ezt a 25. § nem tartalmazza, pótlólag ki kell egészíteni ezzel ezt a szakaszt is.
- 11.) Végül felmerül a kérdés, hogy a jelenlegi Alapszabályunk 9. § 3. bekezdése helyesen használja-e a tisztújító küldöttgyűlések gyakoriságára a „háromévenként” kifejezést?
Legutóbb 2007. 05. 18-án volt tisztújítás az egyesületben, innen számolva a harmadik év 2010. 05. 18-án telt le. Ebből kiindulva ma már az Egyesület tisztségviselőinek mandátuma lejárt. Ugyanez vonatkozik a 05. 18-ig meg nem választott szakosztályi és osztály küldöt-

tekre is (9. § 6. bek. és a 15. § 4. bek.). Úgy gondolom, alaposan át kell gondolni a kérdést, mert az év nem lehet hosszabb vagy rövidebb 12 hónapnál, és a három év sem 36 hónapnál.

Javasolt szövegezés: „az előző tisztújítást követő harmadik naptári évben”.

A 9. § 6. bekezdést cseréljük a következő szövegre: „A küldöttgyűlésbe a szakosztályok minden 20. tag után egy-egy szavazati jogú küldöttet delegálnak.”

A 15. § 4. bekezdéséből törlendő a „3 éves ciklusra” szövegrész, mert ez túlhatározás.

Jó szerencsét!

Dánfy László
OMBKE Fémkohászati Szakosztály
Kecskeméti Helyi Szervezet elnök

Az OMBKE 2009. évi közhasznúsági jelentése

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület 1892-ben alakult, 117 éves – 1999. március 10-től közhasznú – egyesület.

Címe: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon/fax: 06-1-201-7337, e-mail címe: ombke@mtesz.hu honlap: www.ombkenet.hu

Bírósági bejegyzésének száma: 13.PK.60.434/1989/16

Közhasznú bírói végzés száma: 416, kelte: 1999. március 10.

Célja: tudományos tevékenység – kutatás – ismeret-terjesztés – környezetvédelem – kulturális örökség megóvása, – határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység.

A könyvelés módja: kettős könyvvitel.

Adószám: 19815912-2-41

Számviteli beszámoló

Az OMBKE-nek 2009. évi közhasznú mérlegbeszámolóját az egyesület könyvvizsgálója elfogadó nyilatkozatával hitelesítette. 2009-ben is volt vállalkozási tevékenységünk, melyet az Egyesületünk közhasznú céljainak érdekében, azokat nem veszélyeztetve végezt.

I. Közhasznú és vállalkozási tevékenység bevétele

72 078 E Ft

– egyéni tagdíj	10 621
– jogi tagdíj	12 955
– adomány	9 233
– rendezvények	18 909
– egyéb támogatások	8 101
– pályázatok	3050
– egyéb bevételek	5 484
– kapott kamatok	586
– bérbeadás	3 139

II. Közhasznú és vállalkozási tevékenység költségei:

71 463 E Ft

– általános ktg.	23 463
– szakosztályok működési ktg.	5 031
– bizottságok működési ktg.	2 389
– rendezvények	22 140
– lapkiadás + K+F tevékenység	
+ pályázat	16 349
– ráfordítások	1 164
– bérbeadás ktg.	750

Az OMBKE 2008. évi eredménye (E Ft)

	Összesen	Közhasznú	Vállalkozás
Bevételek	72 078	68 939	3 139
Költségek	71 286	70 536	750
Összesen	+ 792	- 1 597	+ 2 389

Tájékoztatásul az alábbiakban felsorolt költségek alakulását ismertettük

A) Személyi jellegű ráfordítás **13 877 E Ft**

– bérköltség	8 211
– személyi jellegű egyéb	3 100
– bérjárulékok	2 566

B) Kapott támogatások **20 384 E Ft**

I. Költségvetéstől

– SZJA 1%	3 201
– Pályázatok	3 050
= NCA	550
= MBFH	500
= OMMF	1 500
= Miskolc Önkormányzat	500

II. Egyéb támogatás **4 900**

III. Jogi személyiségű gazdasági társaságtól

– Adomány	9 233
-----------	-------

C) 2009-ben beszerzett eszközök értéke: 187 000 Ft

D) Az Egyesületnek befektetett pénzügyi eszköze nincs.

E) Az Egyesület vezető tisztségviselőinek nem nyújtott költségtérítést.

F) Az OMBKE 2008. évi közhasznú tevékenységét a 99. Küldöttgyűlésre készült választmányi beszámoló tartalmazza.

Budapest, 2010. február 5.

Dr. Gagy Pálffy András
ügyvezető igazgató

AZ OMBKE PÁRTOLÓ JOGI TAGJAI

Az OMBKE vezetői, szervezetei és tagsága ezúton fejezi ki köszönetét az Egyesület **jogi-tag vállalatainak és azok vezetőinek** több éves erkölcsi és anyagi támogatásukért, kérve hogy a hazai bányászat és kohászat megőrzése, megújítása és fejlesztése érdekében továbbra is támogassák Egyesületünk munkáját!

Jó szerencsét!

Bányászati Szakosztály

ABM Kuprál Kft.

Bozó Károly ügyvezető igazgató

Auroma Kft.

Dr. Vojuczki Péter
ügyvezető igazgató

Bakonyi Erőmű Zrt.

Németh Frigyes vezérigazgató

Bányavagyon-hasznosító Kht.

Illés Miklós ügyvezető igazgató

BÁTATOM Kft.

Dr. Szűcs István
ügyvezető igazgató

Cronus Kft.

Kosik János ügyvezető igazgató

Geo-Faber Zrt.

Töllősy Pál elnök-vezérigazgató

Guardian Úvegipari Kft.

Sápi Lajos ügyvezető igazgató

Gyöngyös Város Önkormányzata

Hiesz György polgármester

Halimbai Volán Fuvarozási Kft.

Tóth Zoltán ügyvezető igazgató

Innováció 2000 Kft.

Dr. Nagy Sándor
ügyvezető igazgató

Janes és Társa Kft.

Janes Ilona ügyvezető igazgató

KŐKA Kő- és Kavicsbányászati Kft.

Horányi István
ügyvezető igazgató

Kötés Építőipari és Szolgáltató Kft.

Sárdiné Csipszer Erika
ügyvezető igazgató

Mangán Bányászati és Feldolgozó Kft.

Farkas István ügyvezető igazgató

Mátra-Haider Dózer Kft.

Hidvégi Gábor
ügyvezető igazgató

Mátrai Erőmű Központi Karbantartó Kft.

Molnár László
ügyvezető igazgató

Mátrai Erőmű Zrt.

Valaska József elnök

Mecsek Öko Környezetvédelmi Zrt.

Berta Zsolt vezérigazgató

Mecsekérc Zrt.

Erős György
elnök-vezérigazgató

Metal-Carbon Kft.

Dr. Szirtes László
ügyvezető igazgató

MVM Zrt.

Mártha Imre vezérigazgató

Omya Hungaria Kft.

Nagy Lajos ügyvezető igazgató

Perlit-92 Kft.

Dr. Farkas Géza
ügyvezető igazgató

Rotaqua Kft.

Csécsei Tamás
ügyvezető igazgató

System Consulting Zrt.

Dr. Kapolyi László elnök

Vértesi Erőmű Zrt.

Dr. Szabó Pál
elnök-vezérigazgató

ZE+2 Kft.

Karácsony Zoltán
ügyvezető igazgató

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

CST-Csepel Techno Kft.

Viola Ferenc ügyvezető igazgató

MOL Nyrt.

Dr. Hernádi Zsolt
elnök-vezérigazgató

Rotary Fűrési Zrt.

Katona János vezérigazgató

Schlumberger Logalco Inc.

Timothy McCammon
fióktelep vezető

Vaskohászati Szakosztály

ISD Dunaferr Zrt.

Valerij Naumenko vezérigazgató

ISD Power Kft.

Dr. Sándor Péter
ügyvezető igazgató

Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés

Marczis Gáborné dr.
ügyvezető igazgató

Fémkohászati Szakosztály

Alcoa-Kőfém Kft.

Dr. Forgó Béla vezérigazgató

EBA Kft.

Vécsey Gábor
ügyvezető igazgató

GLOB-Metal Kft.

Szabó Ferenc ügyvezető igazgató

INOTAL Zrt.

Nagy István vezérigazgató

Invertmetal Kft.

Kabelik Gábor
ügyvezető igazgató

MAL Zrt.

Dr. Tolnay Lajos elnök

MOTIM Zrt.

Gerezdes János vezérigazgató

Rath Hungária Zrt.

Dr. Werner Marcov igazgató

Schmelzmetall Hungária Kft.

Varga Ferenc ügyvezető igazgató

Öntészeti Szakosztály

Alba-Metall 1991 Kft.

Szombatfalvy Rudolf
ügyvezető igazgató

BA&Co. Bt.

Dr. Bakó Károly
ügyvezető igazgató

FÉMALK Zrt.

Dr. Sándor József
elnök-vezérigazgató

FILT MIX Kft.

Kálmán Lajos
ügyvezető igazgató

G&T Progress Kft.

Király Mónika
ügyvezető igazgató

K + K Vasöntöde Kft.

Katkó Károly ügyvezető igazgató

Magyar Öntészeti Szövetség

Dr. Hatala Pál
ügyvezető igazgató

Patina Öntöde Kft.

Jagicza István
ügyvezető igazgató

P-Metal Kft.

Pordán Zsigmond
ügyvezető igazgató

PREC-CAST Öntöde Kft.

Thomas Mergler
ügyvezető igazgató

RDX-REDEX Kft.

Dr. Vörös Árpád
ügyvezető igazgató

Dr. Vörös Árpádné
ügyvezető igazgató

TP Technoplus Kft.

Dr. Lengyel Károly
ügyvezető igazgató

Köszöntjük 2010-ben 60-50-40 éves tagságukért Sóltz Vilmos-émlékérem kitüntetésben részesült tagtársainkat!

A kitüntetettek 2010-ben a szakosztályi tisztújító küldöttgyűlések alkalmából kapták meg a jubileumi emlékérmeket. Az elmúlt évek hagyományainak megfelelően itt, egy helyütt köszöntjük valamennyiüket.

Kívánunk még sok, jó egészségben eltöltendő évet, újabb kitüntetéseket!

Szerkesztőség

60 éves tagságért Sóltz Vilmos-émlékérem kitüntetésben részesült

Bányászati Szakosztály

Csatár Kálmán okl. bányamérnök
Dávid Dezső okl. bányamérnök
Dr. Gyurkó László okl. bányamérnök, okl. bányaiipari
gazdasági mérnök
Kakas János okl. bányamérnök
Kiss Béla okl. bányamérnök
Kocsis István okl. bányamérnök
Nagy Lajos okl. bányamérnök
Pálfy Attila okl. bányamérnök
Dr. Tompos Endre okl. bányamérnök

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

Farkas Béla okl. bányamérnök
Hollanday József okl. bányamérnök
Klafl Gyula okl. bányamérnök

Vaskohászati Szakosztály

id. Altnéder János okl. kohómérnök
Dr. Fuchs Erik okl. kohómérnök
Koch Róbert okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály

Dr. Bódi Dezső okl. kohómérnök
Pálovits Pál okl. kohómérnök
Schultheisz Gyula aranyokl. kohómérnök
Soltész István okl. kohómérnök

Öntészeti Szakosztály

Gál Zoltán okl. kohómérnök
Györgyey Illés okl. kohómérnök
Dr. Kálmán Sándor okl. kohómérnök
Dr. Kovács Dezső okl. kohómérnök
Kovács László okl. kohómérnök

Csatár Kálmán

Dávid Dezső

Dr. Gyurkó László

Kakas János

Kiss Béla

Kocsis István

Nagy Lajos

Pálfy Attila

Dr. Tompos Endre

Farkas Béla

Hollanday József

Klaffl Gyula

id. Altnéder János

Dr. Fuchs Erik

Koch Róbert

Dr. Bódi Dezső

Pálovits Pál

Schultheisz Gyula

Soltész István

Gál Zoltán

Györgyey Illés

Dr. Kálmán Sándor

Dr. Kovács Dezső

Kovács László

50 éves tagságért Sóltz Vilmos-emlékérem kitüntetésben részesült

Bányászati Szakosztály

Czepanecz Jenő bányatechnikus
Cserháti József okl. bányamérnök
Csizmadia Lajos okl. bányamérnök
Deklava Szilveszter okl. bányamérnök
Domonkos Kálmán okl. bányaművelő mérnök
Flórián Gusztáv okl. bányagépészmérnök, okl. bányagazdasági mérnök
Hegedüs Ferenc bányaiipari technikus
Keszei Zoltán okl. vegyészmérnök, környezetvédelmi szakmérnök
Kiss Károly okl. geofizikusmérnök, okl. bányamérnök
Kőbányai Ferenc bányagazdasági mérnök
Pogány Alfréd okl. vegyészmérnök, környezetvédelmi szakmérnök
Ramocsa Károly okl. bányagépész mérnök
Ropoli István bányatechnikus
Somogyvári Imre okl. bányamérnök
Szabó László okl. bányamérnök
Tóth Sándor okl. erdőmérnök
Varga-Kovács Károly bányagazdasági üzemmérnök

Zachár János okl. bányamérnök
Zólomy Miklós okl. bányamérnök

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

Falucskai Lajos okl. olajmérnök
Udvardi Lakos Géza okl. olajmérnök

Vaskohászati Szakosztály

Szalay Géza okl. kohómérnök
Dr. Szeghegyi Árpád okl. kohómérnök

Fémkohászati Szakosztály

Dr. Czeke Arisztid okl. kohómérnök
Pék Józsefné okl. kohómérnök
Schippertné dr. Sapsál Vera okl. vegyészmérnök

Öntészeti Szakosztály

Rajczy András okl. kohómérnök
Szende György okl. gépészmérnök

Egyetemi Osztály

Dr. Kovács Ferenc okl. bányamérnök
Dr. Sziklavári Károly okl. kohómérnök

Czepanecz Jenő

Cserháti József

Csizmadia Lajos

Deklava Szilveszter

Domonkos Kálmán

Flórián Gusztáv

Hegedüs Ferenc

Keszei Zoltán

Kiss Károly

Kőbányai Ferenc

Pogány Alfréd

Ramocsa Károly

Ropoli István

Somogyvári Imre

Szabó László

Tóth Sándor

Varga-Kovács Károly

Zachár János

Zólmoy Miklós

Falucskai Lajos

Udvardi Lakos Géza

Szalay Géza

Dr. Szeghegyi Árpád

Dr. Czeke Arisztid

Pék Józsefné

*Schippertné
dr. Sapsál Vera*

Rajczy András

Szende György

Dr. Kovács Ferenc

Dr. Sziklavári Károly

40 éves tagságért Sóltz Vilmos-emlékérem kitüntetésben részesült

Bányászati Szakosztály

Darabos István okl. villamosmérnök
Ebergényi László okl. bányamérnök
Harasta Tamás okl. villamosmérnök
Hofer Rezső okl. bányamérnök
Koczor László okl. bányamérnök
Kontsek Tamás okl. bányaművelő mérnök, környezet-
védelmi szakmérnök
Németh Ferenc okl. bányagépészmérnök
Romocsa Miklós bányagépész- és bányavillamossági
üzemmérnök
Szabó Ferenc okl. villamosmérnök
Sztojkov István bányaiipari technikus
Tarján Kálmán okl. bányamérnök

Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály

Dr. Bérczi István okl. geológus
Haász György okl. olajmérnök
Kuhn Tibor okl. olajmérnök
Ördögh Gábor okl. gépész-, okl. olajmérnök
Trömböczky Sándor okl. olajmérnök

Vaskohászati Szakosztály

Dr. Dévényi László okl. kohómérnök
Farkas Lajos okl. kohómérnök
Hantó Kálmán okl. kohómérnök
Dr. Szabó József okl. kohómérnök
Tóth László metallurgus kohómérnök
Vass Miklós kohász üzemmérnök

Fémkohászati Szakosztály

Komjáthy István okl. villamosmérnök
Majoros Mária okl. kohómérnök
Pupp János okl. kohómérnök
Dr. Sillinger Nándor okl. kohómérnök
Dr. Szabó Lajos József okl. kohómérnök, okl. mérnök-
közgazda
Tárkány Szűcs József okl. kohómérnök
Vadász József okl. kohómérnök

Öntészeti Szakosztály

Dr. Ládai Balázs okl. kohómérnök
Dr. Lengyel Károly okl. kohómérnök
Szatmári Elek okl. kohómérnök
Vigh József okl. gépgyártástechnológus üzemmérnök

Egyetemi Osztály

Dr. Csete Jenő okl. gázipari mérnök

Salgótarjáni Osztály

Mákos Nándor bányagazdasági üzemmérnök
Stuhl József okl. gépészmérnök
Tarján András kohógépész szaktechnikus, üzemgépész
üzemmérnök
Torják Tibor okl. bányamérnök

Darabos István

Ebergényi László

Harasta Tamás

Hofer Rezső

Koczor László

Kontsek Tamás

Németh Ferenc

Romocsa Miklós

Szabó Ferenc

Sztójkov István

Tarján Kálmán

Dr. Bérczi István

Haász György

Kuhn Tibor

Ördög Gábor

Trömböczky Sándor

Dr. Dévényi László

Farkas Lajos

Hantó Kálmán

Dr. Szabó József

Tóth László

Vász Miklós

Komjáthy István

Majoros Mária

Pupp János

Dr. Sillinger Nándor

Dr. Szabó Lajos József

Tárkány Szűcs József

Vadász József

Dr. Ládai Balázs

Dr. Lengyel Károly

Szatmári Elek

Vigh József

Dr. Csete Jenő

Mákos Nándor

Stuhl József

Tarján András

Torják Tibor

275 éve kezdődött Selmecbányán a bányászati-kohászati felsőoktatás

Dr. Zsámboki László, a Miskolci Egyetem Könyvtárának címzetes főigazgatója írásából
(Vivat Academia*)

A középkortól meginduló műszaki-technikai haladás úttörője Európában évszázadokon keresztül a bányászat-kohászat volt. A békében és háborúkban egyaránt nélkülözhetetlen fémek kitermelése, előállítása a megoldásra váró műszaki-természettudományos kérdések sorát vetette fel. Megnövekedett az igény a természet törvényeit ismerő és követő szakember iránt. A központosított állami gazdálkodás sem nélkülözhetette a képzett irányító-vezető szakembereket. Ezt ismerte fel a bécsi udvari kamara is, amikor 1735. június 22-én kelt leiratában részletesen szabályozta a Selmecbányán fölállítandó „Berg-Schola” (bányászati-kohászati iskola) működését: megszabta tanulóinak számát (tizennégyről nyolcra csökkentette az *akkor ott tanuló* ifjak létszámát), kijelölte az egyes szakterületeken oktató *instruenseket*, és részletes Instrukcióban pontosan meghatározta a tananyagot, a tanulmányi rendet, a tanulókkal szemben támasztott követelményeket stb. Ez az 1735-ben kelt rendelkezés tehát nem a magyarországi bányászati-kohászati szakemberképzés megindulásának, hanem a mai értelemben vett „iskola” jellegű intézmény megteremtésének mérföldköve. A bányászat-kohászat tehát megalkotta az első műszaki felsőoktatási intézményeket, melyekben először oktattak tudományos szinten és laboratóriumi gyakorlatokkal kémiát, fizikát, matematikát, ásványtant és földtant.

A kincstári szakemberképzés nyomon követhető a

17. század elejétől megszorodó udvari kamarai rendeletekben. Bizonyos céhszerű képzési formáról van szó, amelyben a kiszemelt alkalmas ifjú (*expectant*) a tapasztalt műszaki szakember mellé beosztva, a napi munka során sajátítja el a szükséges ismereteket. A jelenleg ismert legkorábbi ilyen rendelkezés 1605-ből való, s az *expectansok* szolgálati helyének kijelöléséről intézkedik az egyes alsó-magyarországi bányakamaráknál és -hivataloknál. A rendelkezés szövegezéséből egyértelmű, hogy már huzamos ideje működő, bevett intézményről van szó. Az előbb említett céhszerű képzés azonban csak az oktatás módszerére vonatkozatható, s nem a képzés céljára: nem iparosokat, hanem vezető műszaki szakembereket kívántak képezni. Egy 1632-ben kelt rendelkezésben az udvari kamara önmagának tartja fenn az *expectansok* alkalmazásának jogát, akiket évi 120 forint javadalmazásban részesít. Mai értelemben nyilván ösztöndíjnak tekinthető ez az összeg, amely hozzávetőlegesen megfelelt egy olvasztómester akkori jövedelmének. A gyakornok tehát nemhogy nem fizet a taníttatásáért – mint akkoriban a céheken belül ez általános szokás volt –, hanem még megélhetését is biztosítja iparosmesteri szinten. Ebből kézenfekvő, hogy nem mesterek, hanem a mestereket irányító vezető műszaki szakemberek (mai kifejezéssel: mérnökök) képzése volt a cél. Több rendelkezés ismert a 17. század második feléből, mely részint a képzés fő szakterületeit (bányamé-

* kiadta az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület és az Országos Erdészeti Egyesület Budapesten, 1985-ben

rés, kohászat, bányaművelés) határozza meg, részint eltiltja az expectansok irodai-adminisztratív foglalkoztatását. A 18. század elején a szakemberhiány megszüntetését célzó, szaporodó rendelkezések már az iskola jellegű képzés gondolatának formálódását jelzik az udvari körökben.

Az 1735-ös *Instrukció* a céhszerű képzési formához viszonyítva magasabb képzési formációt jelent, mint ahogyan majd az 1762-1770-es *Academia Montanistica* (Bányászati-Kohászati Akadémia) is egy újabb, magasabb lépcsőfokát fogja jelenteni a hazai, s egyben az egyetemes bánya- és kohómérnök-képzésnek. A 275 éves évforduló alkalmával a ma mérnökének érdekes és tanulságos megismerni az akkori műszaki felsőoktatás koncepcióit összefoglaló kincstári rendelkezéseket. Ezért azt a következőkben ismertetjük.

Instrukció, azaz tantervi utasítás
Melyek a Berg-Schola fő tanszakai?

Mindenekelőtt meg kell jegyeznünk, hogy a tanulók által elsajátítandó tananyag négy fősphaerára, vagyis fő tanszakra oszlik, mégpedig

1-ször: a bányaugyi jogszabályok és szokások ismeretére, mely nemcsak a különféle hivatali ügymenetekben való jártasságot, hanem a bányaművek belső állapotában való tájékozottságot is megkívánja; a tanulóknak fundamentálisan el kell sajátítaniuk mindazon ismereteket, melyek segítségével a bányaugyi vitákban, vagy a dolgok adott állása szerinti helyzetekben, akár mint vezető vagy beosztott műszaki hivatalnokok, akár mint bányabírák a szükséges intézkedések meghozatalára képesek legyenek, illetve megfelelő rendelkezéseket tudjanak majd kibocsátani; közvetlen ismeretekkel kell rendelkezniük a bányán belüli és azon kívüli közelekről, valamint a hasadékok és telérek vonulatairól is, hogy a bányavállalkozás iránti bizalom megalapozott legyen;

2-ször: a bányamérés tudományára, mint a műszaki hivatalnokok és az egyszerű bányászok számára egyaránt rendelt vezérfonalra és követendő útmutatásra, melynek ismeretében mind a bánya mélyén, mind a külszínen helyesen és az igazságnak megfelelően irányíthatják és jelölhetik ki a műveletek helyét, továbbá mind a bányabírónak, mind pedig a bányatulajdonosoknak hitelt érdemlő felvilágosítással szolgálhatnak bányajogi kérdésekben, illetve elősegíthetik a helyes ítélelhozatalt, s ezáltal sokféle hosszadalmas pörnek és civódásnak, az ezzel járó különféle súlyos és szükségtelen költségek kiadásának, továbbá jóvátehetetlen károknak és hátrányosságoknak elejét vehetnék, illetve elháríthatnák azokat;

3-ször: a száraz és nedves úton történő ércelőkészítési eljárásokra; az ezekhez szükséges és megkívánt mestersegbeli fogásokat és fortélyokat a tanulóknak a gyakorlatban tökéletesen el kell sajátítaniuk, hogy majd műszaki hivatalnokokként a bányából kitermelt és kiszállított – akár dús, akár szegény – ércet vagy éppen a hányóra döntött anyagokat a szükséges eljárás megválasztásával és alkalmazásával olvasztásra előkészíteni tudják;

4-ször: a kémlészetre és kohászatra; alaposan meg kell ismerniük ezek műveleteit, hogy a számtalanféle kőzetből kitermelt, továbbá a meddő- és rablóércet tartalmazó telérekből származó, valamint a mosóművekben előkészített ércet és ásványokat a kémlészet és az olvasztás eljárásaival veszteség nélkül hasznosítani tudják, nemkülönben, akár mint vezető kohóhivatalnokok, akár mint olvasztómesterek a kohóműben mindent figyelemmel kísérni és szükség esetén megfelelően rendelkezni tudjanak.

Mindezekből az következik, hogy az oktatást, másrészt az instructiót a felsorolt bányászati tudományokban csakis több instruens, vagyis oktatómester végezheti, és nem is ugyanabban az időben, hanem csak egyes kijelölt, a scholarok, azaz tanulók érdekeinek megfelelő napokon.

Évégből most, hogy ennek az üdvös institutumnak, vagyis rendelkezésnek mind egyik, mind másik oldalról tökéletes módon eleget tegyünk, a következőket rendeljük

a tanszemélyzetről, egyszersmind az instruensek, vagyis az oktatómesterek kötelezettségeiről.

I.

Pro primo

Megköveteltetik, hogy a bányahivatali ügyvitel, a bányajoggyakorlat és a fentebbi szakok oktatásában, mivel ezek a kincstári bányaugy belső följegyzésein alapulnak, az instruensek a császári főbányamester irányítása alatt maguk a bányahivatalnokok legyenek; ezért mind a bányamérés, mind a kémlészet és az olvasztási műveletek alapos oktatására jelenlegi kohófőnök, a száraz és nedves úton történő ércelőkészítési műveletekhez, s mindahhoz, ami ezzel összefügg, Frietsch Ignaz alkalmaztassék és állíttassék munkába.

Továbbá

mikorra kell kitűzni hétről hétre az egyes sphaerák, vagyis tanszakok oktatásának idejét?

II.

Pro secundo

A fentebb mondottaknak megfelelően az oktatást különböző, előre megjelölt napokon és időben szükséges elvégezni, ezt azonban az egyes sphaerákból eredő műveletekből kifolyólag nem lehet majd mindig megbízható módon meghatározni és elrendelni, ezért az instruensek és a scholarok a bányamesternél vasárnapként kora reggel, az istentisztelet előtt elmaradhatatlanul megjelenjenek, ott a következő hét nap feladatait tanácskozzák meg, s azokban jussanak elhatározásra; ennek következtében a bányaiskolai tanulókkal közölgék, megnevezve a napot és az időpontot is, hogy mikor, hol és kinél, kora reggel vagy délután tartoznak-e megjelenni az egyes exercitiumok, vagyis gyakorlatok elvégzésére, hogy az oktatásban minden zavar, akadály, elfoglaltság és más zavaró eshetőség időről időre és hétről hétre elkerülhető legyen.

Ezért

a tanulók teljes oktatási idejét joachimsthal mintára két esztendőben állapították meg;

két esztendő leforgása után miként kell megtörténnie az examinálásnak, azaz vizsgáztatásnak és a szakmai gyakorlati próbáknak a Bányászati Főhivatal jelenlétében, a tanulók bel- és külföldi pénzverő jogú és bányavárosokba való kiküldetését illetően.

III.

Pro tertio

Az oktatómesterek, vagyis instruensek a minden sphaerában elvégzendő oktatást és képzést ezen tanulók tartózkodási ideje szerint végezzék, és ennek utána semmiféle további foglalatosságra és időtöltésre indítványt ne tehessenek, ezért mindegyik, a próbaidőt kiállt s alkalmazásba felfogadott scholar, azaz tanuló – a joachimsthalhoz hasonlóan – megállapított tanulási ideje két évre szoríttassék, hogy rögtön azon eltelt két esztendő után a főbányahivatali igazgató színe előtt az oktatómesterek által ne kizárólag csak a megtanult anyagból examináltassék nyilvánosan, hanem azt is követeljük meg tőle, hogy a megtanult tudományok bármelyik tanszakából az üzemi próbák közvetlen végrehajtásával (in ipso opere operante) bizonytságot tegyen, hogy ebből szorgalmát, alkalmasságát, ehhez vagy még más tudományhoz való több vagy kevesebb tehetségét és rátermettségét az illetékesek meg tudják ítélni. Aztán a kiállott két éves tanulási idő, valamint szorgalma és tehetsége megítélése után az egyik vagy másik hivatalnál való jövőbeni alkalmaztatásával és hivatalba állításával kapcsolatos követelmények és más körülmények miatt szükségessé válik, hogy ez a tanuló, mielőtt külföldre küldetne, a honi bányavárosokba menjen, hogy az egyes üzemek belső hivatali ügyvitelét és mindazt, amit egyébként még a bányászatban és ércolvasztásban, különösképpen a kuttenbergi ércdúsító és válatóműben ehhez még megtanulhat, mindazt a gyakorlatban sajátítsa el. Ezen tanulmányi követelmények szerint a praktizálást addig végezze, amíg úgy nem találják, hogy az erre vagy arra a hivatalra alkalmassá váló tanuló ebben vagy abban a tudományban vagy a vezetésben magának szilárdabb alapot szerzett, s a vezetésre rátermetté vált; és így már ezekből a körülményekből következik, hogy a tanulót a jövőben hogyan, hová, mi végre és milyen hosszú időre küldjék külföldi bányavárosba, s hogy ezáltal majd tudását tökéletesítve Őfelsége legmagasabb szolgálatába állhasson.

Ezért

a tanulóknak erkölcsös életmódot kell folytatniuk, s az időt nem szabad hiábavalóságokkal eltölteniük.

IV.

Pro quarto

A próbaidő letelte után minden várományos gyakornok, aki – az elsőik között is kiváló lévén – fölvétetett a bányaiskolába tanulónak, és császári stipendiumban, azaz ösztöndíjban részesült, mindenekelőtt köteleztetik arra, hogy erényes, épületes, keresztény életmódra törekedjék, mindemellett a jövőbeni előmenetele érdekében magát promotióra, vagyis előlépésre, exemplarisan, azaz példásan kitüntesse, a hiábavaló henyélést és más, haszon nélkül való időtöltést a legnagyobb mértékben kerülje, ellenben a legszorgalmasabban gyakorolja és képezze magát az előírt bányászati tudományokban.

A továbbiakban

a tanulók subordinációját, azaz alárendeltségét illetően; arra vonatkozólag, hogy az oktatómestereknek minden dologban engedelmessékedni kötelesek

V.

Pro quinto

A bányászati-kohászati iskola tanulói kötelesek a királyi főbányászati és pénzverészeti szervezet előírásai szerint legelőször is a mindenkori selmeci főbányahivatali igazgató, továbbá a tanulmányi időszakra alkalmazott instruensek irányában teljes respecttel, vagyis tisztelettel és engedelmességgel viseltetni, és mindazt, amit nekik az instruensek időről időre elrendelnek és eligazításul adnak, a legkészségesebben követni; az ő tudásuk nélkül semmi másra ne vállalkozzanak vagy mással ne foglalkozzanak, a kiszabott tanórákat illendő alázattal és figyelmességgel hallgassák, a tanításokat befogadják, elméjükbe bevessék, valamint mindegyik tanóra anyagát papírra vessék, s azokat az instruensnek, ha ő valamit ezekben az emlékezetre méltónak talál, időről időre fölmutassák, és azután ezeket a tanulmányi scripta notatákat, azaz írott jegyzeteket és titkos feljegyzéseket és dolgokat nemcsak rendben megőrizték és gyakorta átolvassák, hanem ezentúl azokat erősen őrizték, és senkinek, sem pénzért sem más okból, el ne vesztegessék, nyilvánosságra ne hozzák, hanem csakis Ő Császári és Királyi Felsége legmagasabb szolgálatára, s a saját további jövőbeli céljaik érdekében titokban megtartsák és használják.

Hasonlatosképpen

a bányaiskolásoknak előírt bányászati könyvek ajánlott olvasását illetően

VI.

Pro sexto

A scholarok szakmai tudásuk erős fundamentumát a bányászati könyvek teljes figyelmességgel történő szorgalmas tanulmányozása révén rakhatják le; ezért a főbányahivatali igazgató gondoskodik arról, hogy a bányaiskola részére ajánlott, kifejezetten idevágó tudományokkal foglalkozó authorok alább felsorolt műveit kincstári költségen szerezzék be; elsősorban a *Corpus iuris et systema rerum metallicarumot*, aztán Herttwig Christoph compendium formájában megjelent *Berg-Buchját*, továbbá Rösslertől a *Speculum metallurgiae politissimumot*, valamint Ercker Lazarus *Aula subterraneáját* és nem utolsósorban Voigtel Nikolaustól a *Geometria subterraneát*; ezeket a könyveket a tanulók a tanórákon kívül kötelesek magok között fölolvasni, ezekből hasznot és tudást meríteni, amely idővel hasznos szolgálatot tehet és tesz is hivatali és szakmai működésük során (in ipso exercendo officio, et in operatione).

És annyival is inkább

a bányahivatali sessiókon, vagyis tanácsüléseken, továbbá az üzemi fölrovásokon. valamint a bányászat gazdasági elszámolásain való részvételt illetően

VII.

Pro septimo

Minden bányatisztviselőnek a gyakorlatban kell ismernie a főbányahivatal működését és a bányabírószági joggyakorlatot, ezért a tanulók tartoznak a bányahivatali sessiókon, fölrovásokon és az elszámolásokon mindenkor megjelenni, az itt tárgyalt dolgokra és a határozatokra különös figyelemmel hallgatni és mindezeket följegyezni; mindezek mellett üres óráikban a bányahivatali kancelláriában praktizálni, s a dolgok gyorsabb megvilágosodása és felfogása végett a citált bányajogi szakaszokat fölütni. Ezen túlmenően különös gondjuk legyen arra, hogy a tárgyalt aktákat át is tanulmányozzák.

Továbbá

ami a bányajárást illeti

VIII.

Pro octavo

Ami a tanulmányi materiát illeti, elsősorban is a bányászatot és a bányaművek belső állapotát kell szem előtt tartani, amiknek is előbbvaló ismerete nélkül sem a bányamérés, sem a kémlészet és a kohászat, sem pedig az ércmosás vagy -előkészítés radikálisan és penetránsan nem ismerhető meg; ezért a bányaiskolai tanulók a bányaműveknek a bányahivatalnokok részéről elrendelendő hétről hétre való bejárásaiban mindenkor részt vegyenek, s tartozzanak és kötelesek legyenek mindamellett a bányamesterrel a bányára vonatkozó ügyekben discursust folytatni, s ezekből eredően az alája tartozó bányák belső állapotáról, annak természetes mivoltában tájékozódni, azokat bejárni, s ily módon a hasadékok és telérek, nemes és nem nemes érctelepek, nemkülönben a mindenféle érc- és kőzetfajták fölismerését és megkülönböztetését jól megtanulni; ezeknek a bányászati nyelvhasználatban szokásos elnevezéseiben eligazodni, s azt emlékezetükben jól megtartani. Azután pedig a továbbiakban az adott kőzet szerint tudjanak szakmányt adni, s maguk is törekedjenek dolgozni, melyhez a bányahivatalnokoknak jóakarattal lehetőség kell biztosítaniuk, a bányamestereknek pedig hasonlóképpen szolgálatkészséget kell nyilvánítaniuk ehhez.

Egyebekben pedig továbbá

a bányamérés oktatását illetően, melyek a bányamérés főbb kérdései

IX.

Pro nono

A tárgyalt bányászati gyakorlathoz a bányamérés adja a legjobb felvilágosítást és a legrészletesebb útmutatást, ezért mindegyik bányaiskolai tanulónak szíve ügyének kell tekintenie, hogy a bányaméréstant, vagyis a *Geometria subterraneát* perfectuálisan, azaz tökéletesen megtanulja; az erre kijelölt instruensektől mindenkor megszabott, meghatározott időt a legnagyobb szorgalmatossággal és serénységgel kihasználja, nemkülönben gondot kell fordítania arra, hogy az ehhez különös-képpen megkívánt spekulatív tanulmányozást semmi esetre se mulassza el, amellet pedig igyekezzék alapos ismereteket szerezni a bányamérés következő főbb fel-

adataiban: 1-ször: a tárna egy pontját a külszínen meghatározni; 2-ször: egy vājvégnék egy telér felé való irányítása, s annak a pontnak meghatározása, ahol a vágat a telért megüti, vagy a vágat ér el egy kutatóvágatba, vagy valamely függőleges aknához; 3-ször: két telér esetén, ahol az egyik egy vágattal szemmel láthatóan fel van tárva, annak megállapítása, hogy valójában két vagy egy telér-e az, és ha két telérről van szó, akkor az egyik vagy a másik telér melyik ponton érhető el; 4-ször: a teléren való áttörés vagy az áttöréseken a telérek helyének megjelölése; 5-ször: a vágat kezdetének és irányának kijelölése; 6-ször: a külszínről az aknák lemélyítése a vágatvégekig és függélyező szerint azok függőleges irányának kijelölése; 7-ször: a bányában megütött lejtős telérek és hasadékok külszínre való kifutási helyének megadása, s ahol ezekre netalán valamely aknát lehajtani akarnának, akkor azok dőlési irányának megadása; 8-ször: két, egymástól hegygel-völgygel, erdőséggel elválasztott pont közötti egyenes kitézése; 9-ször: egy hegy emelkedő vagy lejtős irányú, kompasszal kijelölt vonalán egy adott hosszúságú vonalnak, a bázisnak vagy másképpen az alapvonalnak a kitézése; 10-ször: egy egyenes vonalnak, hegynek felfelé vagy attól lefelé adott emelkedés vagy lejtés szerinti kitézése; 11-ször: egy aknaszáj vágatának oly módon való kitézése, hogy a vágat egy bizonyos függőleges mélységbe érjen el; 12-ször: egy vágatban vagy táróban a másik bánya felé egy bányahatár pontnak a bányában való kitézése; 13-ször: külszíni határpont kitézése a bányában; 14-ször: a vágatbetörések helyének meghatározása; 15-ször: árkok lejtése; 16-ször: a víztükör és a gát magasságának megadása; 17-ször: ki kell jelölni aknák mélyítésekor a vágatokra, a tárókra vagy vágatvégekre való áttöréseket; 18-ször: egy bányauzem fölmérése és annak papíron való megszerkesztése; a hasadékok és telérek megjelölése, a megjelölt vágatvégeknek a külszínre való kivezetése; az egyik vágatvég másik feletti magasságának megadása, mellékelni kell ezekhez a külszíni épületeket és a hozzá tartozó aknákat, továbbá a kutatóvályókat is, azok határpontjaival; 19-ször: alaprajzok és a függőleges metszetek aritmetikus megszerkesztése, hogy ebből azután a telérek és az egyes aknák, valamint a vágatok csapása és esése kitűnjék, és ami még fontosabb: az oktatómester tartozik ezeket a dolgokat a bányaiskolai tanulóknak pontról pontra az alapoktól kezdődően az összes szükséges mesterfogásokkal együtt megmutatni, amit azután a bányaiskolásoknak önmaguktól a gyakorlatban kell végigcsinálniuk.

Ezek után következnek

a kémlészettel és a kohászattal összefüggő dolgok: a kémlészet főbb kérdéseit illetően; a kohászat főbb feladataira vonatkozólag

X.

Pro decimo

A kémlészet és az ércolvasztás, valamint az ezzel kapcsolatos bevezető műveletek teljes szorgalommal való gyakorlására laboratóriumot rendeztek be, amelynek kulcsát az instruensnek kell hivatalos megőrzésre

átvennie; ha a bányaiskolások a kémleléssel akarnának foglalkozni, akkor ehhez meg kell szerezniük az oktatómester consensusát, vagyis engedélyét, s amin munkálkodni akarnak, vagy amit el kell végezniük, arra vonatkozólag ő magától – a helyzetnek megfelelően – a szükséges eligazítást és információkat tartoznak megkérni, majd a továbbiakban az említett laboratórium kulcsát elkérni, a munka végeztével pedig ismét neki visszaszolgáltatni. Részleteiben pedig a következő fő feladatokat kell gyakorolniuk és alkalmazni tudniuk (practice et manipulando), mégpedig:

1-ször: a kémlelési súlymértékek, valamint a különböző vegyjelek, hasonlóképpen a kémlelési kemencék és azok méretezésének ismerete; 2-szor: a fa- és csonthamu és iszap előkészítése az űzőkékhez, valamint az űzőkék ütése; 3-szor: mindenféle ércet és kőzetet, színport, nyers kéneskővet, fémeskővet, ónkövet, ónt, ólomot, vasas kéneskővet, vasat, acélt, rezes kéneskővet, fekete-rezet és hasonlókat hogyan kell ezüstre kémlelni; 4-szer: a különféle érceket, nyers kéneskővet, rezes ólmos-vasas kéneskővet, ugyanígy fekete-rezet tisztítani; 5-ször: fénylő ércet, nyers ólmos kéneskővet, rezes kéneskővet és hasonlókat ólomra próbálni; 6-szor: gránitos ónkövet és ónkövet ónra; 7-szer: vasas kéneskővet, ólmos kéneskővet, rezes kéneskővet stb. vasra; 8-szor higanyércet higanyra és ugyancsak mindenféle ércet nyers kéneskőre, bizmutra és hasonlóakra; 9-szer: aranyércet, színport, rezes markazitot stb. aranyra próbálni, valamint aranyat ezüsttől válatni, finomítani; aranyat, ezüstöt és hasonlókat oldani is, továbbá 10-szer: az olvasztásnál a kemencéknek mindenféle érc szerinti elkészítése, ugyanígy a fúvó kezelése és tartása a különböző olvasztóknál; 11-szer: mindenféle érc nyers olvasztása, a nyers kéneskő fajtájának megfelelő mértékű pörkölése; 12-szer: mindenféle érc, valamint a pörkölt kéneskő ólmosító olvasztása; 13-szor: az arzénos-antimonos, kobaltos és hasonló rablóércek, azután mind a száraz, mind a fénylők, a kvarcok, pátok, babércek és kavicssos ércek és emellett a galenoidok és más könnyen olvadó ércek mindegyik fajtájának az olvasztás során mutatkozó tulajdonságaik szerinti kezelése, adagolása, egymással való hasznosítható elegyítése és feldolgozása; 14-szer: az ólomfényle ólmos kéneskővé olvasztása, az ólmos kéneskő összeolvasztása; 15-ször: a rossz fémeskő kezelése és redukálása; 16-szor: a teljes rézolvasztási eljárás, emellett az ércek és a kéneskövek égetése, valamint a csurogtatás és finomítás, azután az ehhez való pörkölt szárító kemencék, csurogtató, rézfinomító és leűző tűzhelykemencék elkészítése; 17-szer: a medenceanyag, a mázanyag, hasonlóképpen a fölzik és a leűző csésze redukálása; 18-szor: az ezüstfinomító tokos kemence, valamint az ehhez való hamu előkészítése, a leűzőcsésze döngölése és végül az ezüst finomítása, a továbbiakban pedig mindenféle olvasztási folyamatra való ügyelés és megfigyelés.

És különösképpen pedig

*a száraz úton való előkészítést és főbb kérdéseit,
a nedves úton történő előkészítést avagy a mosás*

műveletének főbb kérdéseit; a zúzómű kiszolgálásának főbb kérdéseit illetően

XI.

Pro undecimo

Hogy a megkívánt effectust, azaz hatásfokot a száraz és nedves úton történő ércelőkészítéssel el lehessen érni, és pedig nemcsak a bányák teléreiből kitermelt és kiszállított ércekből és ásványokból, hanem a lövetés, robbantás vagy gondatlanság következtében hányóra ki-döntött, még ércet tartalmazó ásványokból is, ezért a bányaiskolások kötelesek az ércelőkészítés műveletével kapcsolatban a felettes instruensektől fundamentális információkat nemcsak beszerezni, hanem azokat a gyakorlatban használni is, hogy ezáltal a külön-különbféle fortélyokat és mesterfogásokat elsajátítsák, s ennek következtetésekként majd az idők múltával ezeket a legnagyobb alaposággal tudják használni, ahol erre szükség van: mégpedig: 1-ször: a száraz úton való ércelőkészítésről – tudniuk kell, hogy valójában mit jelent ez; 2-szor: hogyan történik a bányából kinyert érc válogatása; 3-szor: hogyan legyenek megszerkesztve a kívánt méretekben s arányokban a válogatóüzemek, illetve a válogatóasztalok; 4-szer: milyen szerszámokra van szükség ehhez, és hogyan kell ezeket megalkotni; 5-ször: a válogatás hányféle fajtája ismeretes, és a különböző minőségű ércek esetén mire kell vigyáznunk; 6-szor: mi a teendő az előkészítés folyamán lehullt, majd a művelet elvégzése után összegyűjtött lisztfinomságú ércel vagy ércmorzsalékkal; 7-szer: hogyan kell kijelölni, illetve elosztani az előkészítő helyeket, ha a gazdag hozamú bányából az előkészítőhöz való ércszállítás jelentős mértékben megnövekedett; 8-szor: azonképpen ezzel együtt hány embernek, idősnek és fiatalnak kell dolgoznia, mit kell tenniük, mi legyen a bérük, milyen legyen a nyári és téli hónapok műszakbeosztása, hogyan kell megállapítani a beszállítandó nyersanyagkészleteket; 9-szer: ha az ércek ezüstben dúsak, hogyan kell a száraz úton való ércelőkészítés módját megállapítani, és viszont 10-szer: ha az érc igen szegény, akkor az ércelőkészítés mely módszerét kellene alkalmazni, hogy ezáltal az a munka még kifizetődő legyen; 11-szer: s végül a heti ércelőkészítési költségek számvetését ugyanolyan jól kell tudni, mint azt, hogy mit kell tenni a válogatott ércel. Mennyit nyomnak latban és márkában, és ez pénzben mennyit jelent, hogy így a bevételt és a kiadást hétről hétre össze lehessen állítani; a továbbiakban a nedves ércelőkészítésről avagy a mosóművi műveletről szólva tudni kell: 12-szer: mi a nedves osztályozás; 13-szor: mi a mosómű; 14-szer: hányféle fajtája van ennek; azután pedig 15-ször: vajon mit értsenek a szitáló- avagy szérelő munkán; ezzel egyetemben mit kell tudni a szitás ülepítéséről; 16-szor: tulajdonképpen önmagában véve mi a szitálási munka; 17-szer: milyen mesterfogásokat kíván meg ez a munka; 18-szor: milyen szerszámok szükségesek ehhez, és hogyan legyenek ezek mértékarányosan elkészítve; 19-szer: hogyan kell végezni a szitálást a szabályok értelmében; s ezután még 20-szor: mit kell tudni a zúzóművekről és a zúzóeljárásról, hányféle zúzóműre van szükség;

21-szer: mi a száraz és mi a nedves zúzómű, valamint hogyan kell a szükség szerint az egyiket vagy a másikat a helyes módon használni; 22-szer: mely telepek; telérek tartoznak a száraz, s ismét melyek a nedves zúzóművek művelete alá; 23-szor: miképpen kell arányosan elhelyezni az ércben gazdag és szegény örleményekhez a nedves zúzóművekben az ülepítő-csatornákat és zompokat, hogy érc tartalom semmiképpen se kerüljön bele az elfolyó vízbe; 24-szer: mi az elvezető árok, s miként kell azt kiépíteni s mire használják; a továbbiakban 25-ször: hányféle csatorna van és az egyes mosóművekhez melyik fajtáját kell használni; 26-szor: a legmegfelelőbb eljárásmodot megtalálni aszerint, hogy a mosómű homokos vagy palás-e, valamint sok vagy kevés színport ad-e; 27-szer: mi a szérke és mit mosnak rajta; 28-szor: mi az ülepítővályú, hogyan kell ezen a legtisztább színport kinyerni; 29-szer: mi a tisztítószér, s miképpen kell azt előkészíteni, mielőtt a használatára sor kerül; 30-szor: fel kell ismerni a különbséget a régebbi és az újabb típusú szérek között; 31-szer: mi az iszaptalanító, hogy van berendezve, hogyan lehet a zagyt csökkenteni, és az olvasztáshoz való gyors előkészítéssel mennyi költséget lehetne megtakarítani; 32-szer: mire kell a nedves avagy a száraz módon való zúzásnál figyelemmel lenni, és hogyan kell az iszapvíz mennyiségét a zúzómű szükséglete szerint megadni; 33-szor: hogyan kellene kioktatni azokat, akikre a zúzás munkája van rábízva, s hogyan kell beosztani őket nappali vagy éjszakai műszakra; 34-szer: miképpen kell próbát venni mind az ércörleményből, mind a széren, valamint a csurgatóvályún, hogy a zúzómű sok vagy kevés színport tartalmaz-e, s azután abban sok vagy kevés ezüsttartalommal van-e, azért, hogy ez alapján a 26-ik pont szerinti művelettel kapcsolatban is választ kapjunk.

A hányómosási műveletet s annak fő kérdéseit; a kohómosóművel kapcsolatos követelményeket illetően

A továbbiakban a hányómosásról lesz szó, többek között arról, hogyan lesz a bányában való robbantások s repesztések által a hányóra került érc tartalmú kőzet a legkisebbtől a legnagyobbig kinyerve és értékesítve; 35-ször: mi a hányó, s honnan származik a neve; 36-szor: miként kell valamely hányót át- s megvizsgálni, hogy nincs-e benne érc, fényle, kobalt, kovand vagy valamilyen más értékes kőzet; 37-szer: mi tartozik egy úgynevezett hányópróbához, ha pedig a próba haszonnal kecsegtet, azonképpen 38-szor: hogyan lehet a legmegfelelőbb és a legalkalmasabb módon a tetemes költségek elkerülése érdekében telepíteni és berendezni; 39-szer: s mikor már egy ilyen mosásra érdemes hányót találtunk, akkor egy jól berendezett hányómosáshoz hány függőpadot, ezüst-szért, szítát, rakódóhelyet, kapát, teknőt, taligát, lapátot, átdobó rostát, döngölőt, gyűjtőszért, válogatóasztalt, áteresztő árkot, s más egyéb kívánatos dolgot kell idejében beszerezni; 40-szer: hogyan kell megkezdeni a hányó fejtését úgy, hogy egyik munkás se akadályozza a másikat; 41-szer: mikor kell a művet munkakész állapotba hozni, és az ellenőrzés során mire kell figyelemmel lenni, hogy a munka hasznosan

haladjon, s semmi se akadályozza; 42-szer: milyen hányómosó szért kell elkészíteni, amelyen azután a hányóból a legtisztább érczúalékot lehet kinyerni; 43-szor: hogyan kell kioktatni az ércolvasztókat, hogy ezáltal – mindaz, ami hasznos – kinyerhető legyen; 44-szer: hogyan járjanak a munkások műszakra, s hogyan kellene az emberek számát egyikük vagy másikuk hátrányossága nélkül naponként egészen röviden bejegyeztetni, hogy a heti bérjegyüket minél alkalmasabb módon és minél gyorsabban, biztonsággal el lehessen készíteni; végül a kohótelep anyagának megmintázásáról 45-ször: hogyan kell a kohó udvarán található hányóanyagot próbára előkészíteni; 46-szor: hogyan kell ebből mintát venni, s hogyan kell a mosóteret a szükséges munkák mellett elkészíteni úgy, hogy a benne levő tartalmas részt kinyerhessék, s mindarra, ami a mosási műveletre és a válogatási műveletre tartozik, s mindarra, ami a mosással és az ércelőkészítéssel összefügg – Frietsch oktató fogja fölvilágosítani a tanulókat pontról pontra, és a mesterfogások titkainak átadását is szíve ügyének fogja tekinteni.

A továbbiakban pedig

az elsajátított tudományok annotálásáról, vagyis jegyzeteléséről, valamint gyakori recapitulálásáról, vagy is ismételtetéséről

XII.

Pro duodecimo

Eme bányascholaroknak az előirt bányászati, bányamérési, kémlészeti, kohászati és ércelőkészítési tudományokban és ezek valóságos manipulálásában nagy figyelmet, szorgalmatosságot és iparkodást kell mutatniuk, ezeket el kell sajátítaniuk, s emlékeztükben rögzíteniük kell; továbbá végül a bányaiskolásoknak azt is lelkükre kell kötni, hogy mindazt, amit minden sphaerában, napról napra mind a tanításban, mind pedig a gyakorlatban egyaránt elméjükbe véstek, azt a munka bevégezése után, s a foglalatosságok végeztével szorgalmasan annotálják, papirosra vessék, ezáltal azután azokat újfent ismételtessék, vagyis recapitulálják; amennyiben a továbbiakban a megtanult tárgyakban valamely nehézségük támadna avagy valami ismét feledésbe menne azokból, akkor az oktatómestert újlag kérdezzék meg, s az efféle megakadásukra kérjenek magyarázatot, vagy a megoldásukhoz segítséget; következőképpen semmifélet ne kezdjenek addig megtanulni és begyakorolni, amíg azt mind theoretice, azaz elméletileg, mind pedig practice, azaz gyakorlatilag fundamentálisan föl nem fogták s helyesen föl nem jegyezték.

Egyebekben pedig úgyszintén

engedelem nélkül az oktatásról, még inkább á loco, vagyis a helységből absentálni, azaz távol lenni mindenképpen tiltatik

XIII.

Pro decimo tertio

A bányaiskolásoknak büntetés terhe mellett tilos engedély nélkül az előirt oktatást elmulasztani, még kevésbé szabad éjjel á loco instructionis absentálni. Ha azon-

ban valamely esetben egy scholarnak nyomós okból egy vagy két éjszakára távol kell maradnia, akkor köteles a vasárnapi eligazításon elutazásának causáját az instruensnek előadni, s publicé, azaz nyilvánosan engedélyt kérni, hogy egy vagy két éjszaka tartamára kimaradáson legyen; ha azonban az előre látható távollétük több napot vagy éjszakát tenne ki, az engedélyt akkor erre a főbányahivataltól kérik és várják az ok megnevezésével, azonban mindenképpen azzal a feltétellel, hogy mindazt, amit azonközben az oktatásban és tanulásban elmulasztottak, azt később behozzák quovis modo, azaz bármilyen módon, s ezáltal a kurzusban semminemű fennakadást vagy turbatiót, azaz zavarodást ne okozzanak.

Valamely bányaiskolásnak a tanulásban fölmutatott eredményes magatartását illetően

Továbbá minden bányaiskolásnak aztán fel kell ismernie és tudnia kell, hogy 1-ször: az Ő Császári Felségétől évenként kapott tetemes stipendiumot nemcsak a maga fönntartására fordíthatja, hanem az instruenseket is ebből kell fizetnie, továbbá tudnia kell azt is, hogy 2-ször: szorgalma, s az előbb felsorolt tudományok alapos megtanulása révén, valamint erényes életmódja által remélheti az ő szentesített promotióját, azaz előléptetését s jövőbeli boldogulását, végül is 3-szor: egyedülvaló célja és törekvése abban rejtezzék, hogy ezáltal Ő Császári és Királyi Katolikus Felsege és a közjó javára a hűséges és legalattvalóbb üdvös szolgálatait idővel tanúsíthassa, de ugyanakkor a legszigorúbban figyelmeztetjük is arra, hogy akik ezek után kötelességeikre nem figyelmeznének, s akik a tanulás során élvezett, s ezért a későbbiekben viszonzásra elvárt kegyekkel visszaélnék, s idejüket inkább rest henyelésre, léha életre, semmint szorgalmatosságra, hasznos tanulásra fordítanák, azok nem csupán a maguk, hanem az oktatómestereik számára kimért ösztöndíjjaikat, s egyéb költségeket nemcsak hogy totálisan megtéríteni kötelesek, hanem azonkívül a császári szolgálatokra való semminemű promotiókkal, vagyis elléptetésekkel meg nem örvendeztethetnek.

Végül is ha a helyzet úgy kívánná, hogy olyan dolgot lenne szükséges még megtaníttatni a bányaiskolásokkal, amelyekre az instrukcióban kifejezetten nem történt

utalás, akkor ezeket az instruenseknek magasabb hivatalos helyekről hozzák tudomására, akik tartoznak az ezekkel kapcsolatos további parancsot vagy approbatiót, azaz helyeslést kívárni.

...

Az iskolát három évtizedes fönállása során számos szervezeti és tartalmi változás érte. Több tucat udvari kamarai rendelkezés maradt ránk, melyekből az európai műveltségű bécsi tanácsosok jobbító, tökéletesítő szándékai sugároznak felénk, sokszor ellentmondásosan, sokszor részletekbe vesző aprólékoskodással, sokszor megmosolyogatóan. Ez így természetes egy teljesen új, járatlan utakon haladó intézmény esetében: semmilyen, példának használható műszaki iskola nem működött a selmeci előtt. A bécsi tanácsosoknak (sokszor magának a királynőnek) és az alsó-magyarországi gyakorló bányatiszteknek saját elképzeléseik és kísérleti tapasztalataik szerint kellett időről időre formálniuk a szakemberképzés kereteit.

A részletektől eltekintve, az iskola működését fönállásának három évtizede alatt a következőkben foglalhatjuk össze:

Az iskola célja műszaki, igazgatási és jogi vezető szakemberek képzése, elsősorban a kincstári bányászati-kohászati szervezet számára, másodsorban a magánbányászat szakemberellátására. A 18. századi birodalmi bányászati-kohászati apparátus hatalmas és szerteágazó szervezetének nemcsak a szorosán vett bányászat és kohászat műszaki területén járatos szakemberekre volt szüksége, hanem – más nagyipar és műszaki képzés nem lévén – gépészetben, pénzverészetben, építészetben, erdészetben, geológiában, kémiában stb. járatos szakemberekre is. Az iskolából kikerülő expectansokból lettek a számvevőségi, gazdasági és igazgatási vezető hivatalnokok is. Nyilvánvaló, hogy a rendkívül szövevényes bányajogi ügyekben csak alapos műszaki ismeretekkel fölvértezett bíró dönthetett: a bányabíróságok vezető tisztviselőinek képzéséről is itt kellett gondoskodni. Ugyancsak az iskolából kerültek ki a bányászathoz tartozó kincstári uradalmak jószágigazgatói, intézői, valamint a bányászat-kohászat számára rezervált erdők kezelői, erdőmesterei is.

Az alumínium és az arab világ

Az Alcoa (USA) és a szaúd-arábiai Ma'aden bányászati vállalat megállapodást kötött, hogy 10,8 Mrd USD értékben alumínium kombinátot építenek. Ez magában foglal egy bauxitbányát, melynek éves termelése 4 Mt lesz. Az Al Ba'itha bányüzemet Quiba város közelében építik meg az ország északi részén, és onnan vasúton szállítják a bauxitot a Raz Az Zawr nevű ipari zónába Szaúd-Arábia keleti partjához. Itt építik meg a timföldgyárat 1,8 Mt/év kapacitásra, valamint az alumíniumkohót 740 000 t/év teljesítményre és a hengerművet. A beruházás költségeit 60%-ban a Ma'aden és 40%-ban az Alcoa viseli.

A tervet két fázisban készítik el, először (2013-ig) az alukohót és a hengerművet építik meg, majd 2014-ben lép termelésbe a bauxitbánya és a timföldgyár. A közbenső időben az Alcoa más külföldi üzemeiből fogja ideszállítani a timföldet.

Ebben az ipari zónában van egy vegyi üzem és egy műtrágyagyár is, melyhez a foszfátot Szaúd-Arábia északi területéről az Al Jalamid bányászatiüzemből szállítják ide vasúton.

Az Arab Emírségekben, Dubaiban Jebel Ali településen már üzemel egy alumíniumkohó, melynek kapacitása 980 000 t/év. A termelésüket egy 1,4 Mt/év kapacitású új kohóval, valamint a hozzá tartozó öntödével és (rúd és lemez)hengerművel bővítették 2009-ben. Az új üzem a Khalifa Port Ipari Zónában Taweelah településen, Abu Dhabi-ban van.

A beruházás költsége 5,7 Mrd USD volt, de ez magában foglal egy 2000 MW-os erőművet is. Az új létesítmény neve Emirates Aluminium (EMAL).

Engineering and Mining Journal, 2010. február

Bogdán Kálmán

Selmeci professzorok a 18. században

A selmecebányai felsőfokú oktatás 275 éves évfordulója kapcsán a következőkben bemutatjuk azon oktatókat, professzorokat, akik a kezdetekben megalapozták a későbbi Akadémia nemzetközi hírnevét. Az összeállítás *dr. Zsámboki Lászlónak*, a Miskolci Egyetem Könyvtára címzetes főigazgatójának, egyesületünk tiszteleti tagjának publikációi alapján készült.

A selmecebányai Berg-Schola szerves része volt a főkamagrófi hivatalnak; mind tanulói, mind pedig oktatói kincstári alkalmazottak voltak. Egyedül a „matematika” oktatásával megbízott mindenkor „Markscheider”-nek, a bányamérnökség főnökének tartozott – külön nem díjazott – hivatalos kötelezettségei közé a tanulókkal való foglalkozás. A többi instruens (Lehrmeister) az egyes szakterületek jól képzett, általában vezető szakemberei közül került ki.

A tanintézet első oktatója **Mikoviny Sámuel** (1700-1750), a hét alsó-magyarországi szabad királyi bányaváros mérnöke volt. Mikoviny másfél évtizedes selmeci működésével megalapozta és életképessé tette a tanintézetet. Mérnöki életműve jelképévé vált nem csak a magyar bányászati-kohászati, hanem a műszaki felső szintű oktatás megteremtésének is.

Németországi egyetemi tanulmányai után Pozsony vármegye mérnöke, majd 1729-től az udvari kamara mérnöke és építész, a hadsereg hadmérnök őrnagya. 1735-1750 között a selmeci főkamagrófság bányamérnökségének vezetője. Közben – a hadjáratok idején – hadmérnökként, alezredesi rangban szolgál a hadsereg kötelékében. A Porosz kir. Tudományos Társaság (a berlini tudományos akadémia) tagja. Szerteágazó, hatalmas mérnöki életművéből csak a következőket említjük:

A magyar tudományos térképészet megalapítója, első elméleti művelője, s az ország szakszerű térképészeti fölvételének első elkészítője (49 megyei-kerületi térképe ismert). Jelentős volt matematikai és csillagászati munkássága is. A bányászat-kohászat érdekében végzett munkáiból kiemelendő:

- a selmeci vízfelfogó rendszer megtervezése és megépítése az ércelőkészítő gépek hajtóerejének biztosítására;
- a csurgató-kemencék építése és az eljárás meghonosítása Magyarországon;
- az amalgamációs ércelőkészítés gyakorlati megvalósítása a hazai bányászatban;
- a váltóvízkerék és egy hidraulikus sajtótípus föltalálása;
- a selmeci és a körmöci ércelőkészítő művek teljes rekonstrukciója.

Mikoviny hadi szolgálatának elhúzódása miatt a főkamagrófi hivatal kénytelen volt mind a selmeci bányamérnökség vezetése, mind pedig a tanintézet „matematikai” oktatásának ügyében intézkedni: 1748. március 8-i rendelkezésben *Tobias Johann Brinn* segédbányatisztet kinevezik a bányamérnökség vezetőjének, ad-

junktusának pedig *Karl Jakob Turmant*. Mindketten Mikoviny tanítványai, majd munkatársai voltak. Kettjük feladata volt ezután a „matematika” oktatása. Életről keveset tudunk.

Brinn selmeci praktikáns volt, s az 1740-es évek elején a bányakerület több helyén részt vett bányatérképezési munkálatokban. Az 1750-es években is Selmecen volt Markscheider.

Turmant egy évtizedes praktikánsi foglalkoztatás után nevezik ki Selmecen bányamérő adjunktusnak, az 1760-as években pedig a körmöci kamara bányamérnökségének vezetője. Néhány Mikoviny-térképen Turman neve is föl van tüntetve közreműködőként. Turman könyvei kerültek 1748 után a bányamérnökség könyvtárába, s váltak később az akadémiai könyvtár bázisállományává.

Az oktatás újjászervezéséről intézkedő 1737. évi bécsi rendelkezés a kohászat instruktorául *Heuppelt*, a zúzóműveletekhez *Millert*, a bányaműveléshez *Spiegel* jelölte ki.

Christian Heuppel kohótisztet a selmeci főkamagróf hívatta be a csehországi bányavidékről 1733-ban, hogy az úrvölgyi rézkohászatot fölülvizsgálja és új technológia bevezetésével föllendítse. 1733-1734-ben több nagyüzemi kísérlet alapján sikeresen javította a leűzést, majd a szegény ércek olvasztás előtti – saját szerkesztésű szitákon való – ülepítésével ért el 50%-ot meghaladó költségmegtakarítást. 1735. augusztus 9-én, mint a körmöcebányai kohászat főnöke (Hüttenverwalter) azt javasolja a főkamagrófnak, hogy a megindítandó bányászati-kohászati tanintézet keretében a szaktárgyakat a megfelelő szakterületek tisztjei oktassák, a praktikánsokat hozzájuk irányítsák. 1737-ben a selmeci kohászat főnökeként a tanintézet kohászati instruensének jelöli a bécsi főhatóság (évi fizetése 1000 forint). 1740-ben 4000 forint jutalmat kap a termelésben elért újításaiért, s még ugyanebben az évben meghal.

Johann Michael Miller 1724-ben már zúzófelügyelőként működik Selmecen évi 540 forint fizetéssel. 1726-ban tizenöt tagú szakembergárdával Felsőbányára küldi a főkamagróf, hogy ott selmeci módra berendezzék a zúzást, a szérelést és az olvasztást. 1737-ben a tanintézet instruense lesz. 1741-ben javaslata alapján javul a hányómosás eredménye, majd a lökőszérekén végez sikeres átalakításokat. 1743-ban Nagybányán építi föl lökőszéreit s vezeti be új eljárását. 1751 előtt hunyt el.

Ferdinand Spiegel próbatörőt 1724-ben kinevezik a szélaknai bányászat helyettes vezetőjének (Bergverwalter-Adjunkt). Számos új eljárás és létesítmény bírálatában vesz részt Mikovinyvel, úgy mint: a Selmecen föllállítandó tűzgépek (1732), a reichai víztározó megépítése (1738) stb. 1737-től a tanintézet instruktora. 1749-től a selmecebányai bányabírótság helyettes vezetője évi 780 forintos fizetéssel.

Az összegyűjtött néhány adatból is kitűnik, hogy a tanintézet első szakmai oktatói – bár nem közelítik meg Mikoviny rendkívüli szakmai nagyságát – mind elméletileg, mind gyakorlati téren jól felkészült, konstruktív, újító mérnökök voltak, akiktől tanulhattak az akkori hallgatók. Kezük alól került ki az a bánya- és kohómérnök nemzedék, amely megteremtette a szakmai-gazdasági hátterét a világhírűvet szerzett bányászati-kohászati akadémiának. A tanintézetben végzett a 18. század magyar műszaki értelmiségének két fénylő csillaga: Karl Josef Hell, a világhírű géptervező és -építő, valamint Christoph Traugott Delius, a bányászati szakirodalomban új korszakot nyitó bányaműveléstan halhatatlan szerzője.

1762-ben a Selmeci Akadémia alapításakor három tanszék működött: az ásványtan-kémia-elméleti kohászattani tanszék, a matematika-mechanika-gépészeti tanszék és az újonnan fölállított gyakorlati bányászati tanszék. Az akadémia oktatói kara, amely megalapozta az intézmény szakmai tekintélyét a birodalom szakkörökben, s oktatói és tudományos tevékenységével a kontinens, sőt a tengerentúl országában is híressé, követendő példaképpé formálta az akadémiát, a soknemzetiségű birodalom különböző országaiból verbuválódott. Első, nemzetközi hírű professzorai – Delius kivételével – nem a magyarországi bányászat-kohászat emlőin nevelkedtek, hanem külföldi egyetemeken és főiskolákon alapozták meg természettudományos műveltségüket. Hosszabb-rövidebb selmeci működésük után más egyetemeken vagy a bécsi udvari kamaránál folytatták föl-felé ívelő szakmai pályafutásukat. Az első két évtized után azonban már többségükben az akadémián felnőtt mérnökök léptek a professzori katedrákra.

Az akadémia első professzora, a francia-holland származású **Nikolaus Josef Jacquin** (1727-1817) bölcsészeti, orvosi és természettudományi tanulmányait Leuvenben, Leydenben, Párizsban és Bécsben végezte. 1752-től Bécsben orvosi gyakorlatot folytat, majd 1755-1759 között a császár megbízásából közép-amerikai gyűjtőexpedícióban vesz részt, s rendezi a schönbrunni növénykertet. 1763-ban nevezik ki – az oktatási-művelődési ügyekben mindenható van Swieten báró javaslatára – a selmeci akadémiára professzornak. (Illetményének nagysága, mely kétszerese a nagyszombati egyetemi professzorokénak, mind Jacquin személyének, mind az akadémiának jelentőségét hangsúlyozza.) 1769-1797 között – nyugállományba vonulásáig – a bécsi egyetem növénytani és kémiai professzora, több éven át az egyetem rektora. Munkásságáért 1806-ban bárói rangot kapott. Bécsi működése főleg botanikai: hatalmas szakirodalmi munkásságával, kutató-rendszerező eredményeivel az osztrák botanika alapjait rakta le. A kor Bécs leg-híresebb tudósát tisztelte benne; nemcsak a kontinens szakmai társadalma, hanem az ünneplő közvélemény is. („Bécs Linnéje”-ként emlegették.) Számunkra kémiai munkássága jelenti a maradandót. A tudományos igényű elméleti és laboratóriumi kémiaoktatás megszervezésével és megindításával Selmecen olyan iskolát teremtett, mely utódai alatt igazi példaképévé vált a modern egyetemi kémiaoktatásnak. Selmecen folytatott,

majd 1769-ben és 1771-ben Bécsben publikált kémiai kutatásai antiflogisztonista elveit tükrözik akkor, amikor a nemzetközi szakirodalomban nem volt még illő a mindenható flogisztonelméletet kritizálni. A modern, tudományos kémia megalapozója, Lavoisier lelkesen és nagy elismeréssel ismerteti Jacquin kísérleti eredményeit, s azokat a tudományos kémia megteremtéséhez fontos hozzájárulásnak ítéli.

Giovanni Antonio Scopoli (1723-1788), Tirol olasz szülőtte, az innsbrucki egyetemen szerzett orvosdoktori képesítést, majd 1754-1769 között az idriai kincstári higanybányánál bányorvos és bányaiskolai tanár. 1769-től, Jacquin utódként, Selmecen a kémia-ásványtan-metallurgia professzora, ahonnan a páviai egyetem professzori meghívásának eleget téve távozik 1779-ben. Scopoli széles körű tudományos és szakirodalmi munkásságából különösen az ásványtani és botanikai vonatkozások váltak maradandóvá. 1769-től tartott rendszeres ásványtani előadásait tekinti a tudománytörténet az első tudományos igényű, szakemberek kiképzésére irányuló egyetemi szintű előadásnak. (Előadásainak autográf kéziratát a Selmeci Műemlékkönyvtár őrzi a Miskolci Egyetemen.) *Crystallographia Hungarica* címen 1776-ban közreadott – több részre tervezett – művének egyetlen kötetében először tesz kísérletet Magyarország ásványvilágának rendszerezésére. Hazánkban elsőként kísérletezik természettudományos tanulmányoknak sorozati kiadványként való megjelenítésével (1769-1772). Selmeci működése során szerzett metallurgiai tapasztalatainak nyomtatott megjelenését (1789) már nem érthette meg. Művét tekinthetjük az első hazai kohászati szakkönyvnek.

A szomolnoki születésű **Ruprecht Antal** (1748-1814?) a selmeci akadémián tanult 1772-1775 között, majd négy évig kincstári ösztöndíjjal Németországban és Svédországban utazott: tanult a freibergeri akadémián, s dolgozott T. Bergman stockholmi laboratóriumában. 1779-1792-ben Scopoli utóda a selmeci akadémián. Közben a bécsi udvari kamara részére széles körű szakértői tevékenységet fejt ki: a vörösvágási opálbányászatról, a diósgyőri vasműhöz tartozó vasércbányákról, a vilámhárítókról stb. 1792-től Bécsben udvari tanácsos, a birodalmi bányászati-kohászati ügyek felügyelője. 1802-ben nyugalomba vonul. Ruprecht kezdeményezésére és terve alapján épül ki Selmecen az a hatalmas méretű, modern kémiai-kohászati laboratórium, s rendszeresítődik benne az az oktatási módszer, melynek évtizedekig csodájára jártak Európa és Amerika országaiból. Számos, maga tervezte és építette kísérleti kemencében valószínűleg ő alkalmazott először hevített levegő-befűvást. Redukciós kísérleteiről az 1780-1790-es években széles körű vita folyt az európai szakirodalomban. Müller Ferencsel kialakult vitája vezette Müllert a tellúr fölfedezéséhez. Ruprecht irányította 1786-ban Szklenón a Born-féle amalgamációs eljárás nagyzüemi kísérleteit, s tervezte berendezéseit. Részt vett az itt megalakított első műszaki egyesület, a *Societät der Bergbaukunde* létrehozásában. Ruprecht használt Magyarországon a szakirodalomban először kémiai folya-

matok ábrázolására reakciósémákat. Kísérleti eredményeit a Crell-féle *Chemische Annalen* közölte.

A Morvaországból származó **Alois Wehrle** (1791-1835) a bécsi egyetemen tanult kémiát és gyógyszerészetet, s szerzett doktori fokozatot. A bécsi műegyetem rendkívüli tanára, majd 1820-1835 között selmeci professzor. Nemzetközileg ismert és elismert szakember volt. Kiterjedt szakirodalmi munkásságával öregbítette az akadémia hírnevét. Számos magyarországi ásványt és ásványvizet elemzett s határozott meg. Nevét ásványunk is őrzi (wehrlit). Főműve a kétkötetes, két kiadást megért (1841, 1844) kémlelési és kohászati tankönyve, amely hazánkban először foglalkozik tudományos igényességgel a vas kohászatával.

A bécsi születésű **Nikolaus Poda** jezsuita páter (1723-1798) a grazi egyetemen szerzett bölcsészeti doktori címet, majd Klagenfurtban, Linzben és a grazi egyetemen tanított matematikát, ahol természettudományi múzeumot szervezett, s a csillagvizsgáló igazgatója is volt. A selmeci akadémia első matematika-mechanika-gépészeti professzoraként működött 1765-1771 között. Három kis könyvében ő írja el először tudományos megközelítéssel az akkor világszerte ismert selmeci bányagépeket. (A könyveket a Miskolci Egyetem Könyvtára faksimile kiadásban megjelentette.) 1786-ban részt vesz Szklenón a Born-féle amalgamációs kísérletekben, s a *Societät der Bergbaukunde* megalakításában.

A cseh származású **Josef Schittko** (1776-1833) a bécsi egyetemen tanult matematikát, filozófiát és jogot, majd a linzi liceum tanára volt. 1809-1833 között a selmeci akadémia professzora. A bányagépészetben és az ércelőkészítésben új utakon járt: a vízszlopos gépek működési elvének tökéletesítése, a mechanikai ércelőkészítés alapelveinek kidolgozása stb. Az 1820-as években elméleti eredményeinek gyakorlati megvalósítása érdekében a selmeci főkamagrófság egész tanévekre kivonta Schittkót az oktatásból. Igen jelentős termelési sikereket értek el irányításával. Könyvei a korabeli szakirodalom alapvető művei voltak. A monarchiában elsőként vezette be a felsőbb matematikát mint kötelező tantárgyat. Az első magyarországi műszaki folyóirat megindítására vonatkozó tervzetét elutasították (*Beyträge zur Bergbaukunde insbesondere zur Maschinenlehre*), mindössze az ő két közleménye jelent meg ilyen

főcímmel. Első kötetében a hidrodinamika elveit rendszerezi, a másodikban pedig az akkor általánosan használt vízszlopos gépek elvi magyarázatát és gyakorlati leírását adja.

Az akadémia harmadik tanszékeként alapított „gyakorlati bányászati-kohászati” tanszék első professzora, a német származású **Christoph Traugott Delius** (1728?-1779) wittenbergei jogi tanulmányai után 1751-1753-ban a selmeci bányászati-kohászati tanintézetben szerzett képesítést. Meglehetősen nehéz természete ellenére az iskola elvégzése után Selmeccen bányafelóri, egy év múlva Szomolnokon helyettes bányamérői, további három év után Oravicán bányamérői kinevezést kapott. Két évtizeddel az iskola elvégzése után – rövid selmeci professzorságon (1770-1772) keresztül – Bécsben udvari tanácsos. A császári *Academia Leopoldino-Carolina* (tudományos akadémia) tagja. Delius műve az első rendszeres bányaműveléstan (*Anleitung zu der Bergbaukunst*), amely a korábbi, empirikus-leíró jellegű művekkel ellentétben a bányászat egészét – a bányászati földtant, a bányaművelést, ércelőkészítést, bányagéptant és bányagazdaságtant – egységes rendszerbe foglalva, a kor tudományos színvonalának megfelelő egzakt-sággal tárgyalja. Könyvét a 19. század közepéig alapvetőnek tartották, nemcsak a német nyelvterületen, hanem Franciaországban is (német kiadása 1773, 1806; francia 1778). Geológiai és kohászati munkássága is számottevő. Mint a bánya- és kohóügyek egyik legfőbb irányítója jelentős érdemeket szerzett a felső-magyarországi és szatmári réz- és nemesfémtermelés újjászervezésében (1775-1776). 1768-1770-ben az ő javaslatára létesült és irányítása alatt épült föl a resicai vasmű. Delius igazi „farbőrös bányász” volt: közvetlen, alkotó, gyakorlati tapasztalatok nélkül nem érhetett volna el sem ipari vezetői, sem szakirodalmi működése során olyan kiváló eredményeket a bányamérés, a geológia, a bányaművelés, a fém- és vaskohászat, a bányagazdaságtan stb. területén, melyekkel örökre beírta nevét a tudomány- és technikatörténetbe.

Összeállította dr. Gagyi Pálffy András

IRODALOM

Vivat Academia, kiadta OMBKE, OEE Budapest 1985, főszerkesztő dr. Bakó Károly

A biodízel káros hatásai

A szójababból készült bio-üzemanyagok felhasználása során a szabvány dízelhez vagy benzinhez képest négyszer több üvegházhatású gáz keletkezhet. Ez derült ki a nemrégiben nyilvánosságra hozott *európai uniós jelentésből*.

A 2020-as célok között szerepel a bio-üzemanyagok arányának 10 százalékra emelése, a gyártás élelmiszerekre gyakorolt árfelhajtó, illetve az őserdők további irtását előidéző hatása miatt azonban sok szakértő aggodalmát fejezte ki. A termelés növeléséhez szükséges erdőégetéssel felszabaduló szén-dioxid sokszor önmagában kioltja a bio-üzemanyagokból származó előnyöket.

Wolfgang Eichhammer, az elemzést készítő egyik kutató úgy vélte, a legfontosabb, hogy tovább tanulmányozzák a bio-üzemanyagok fenntarthatóságát, eredetét, illetve hogy ki tud-

Az egyes üzemanyagok „szénlábnyma”

Üzemanyag	termelési hely	szénlábnym kg/GJ	bio/fosszilis
szójabab-biodízel	É-Amerika	339,9	400%
repce-biodízel	Európa	150,3	177%
cukorrépa-bioetanol	Európa	100,3	118%
cukornád-bioetanol	Latin-Amerika	82,3	97%
pálmaolaj-biodízel	D-K-Ázsia	73,6	87%
hagyományos dízel		85,0	
hagyományos benzin		85,0	

janak zárni bizonyos nem hatékony, vagy egyenesen káros üzemanyagfajtákat.

UNIÓS FIGYELŐ 17. Via Moderna Bt.

PT

KÉPEK A 13. EURÓPAI BÁNYÁSZ-KOHÁSZ TALÁLKOZÓRÓL

A zászlók bevonulása

Megnyítő fanfár (Baranya Vadászkürt Egyesület)

A megnyítő résztvevőknek egy része

Az Európai Bányász Szövetség zászlajának felvonása

*A 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó és a 8. Magyar Bányász-Kohász-Erdész Találkozó megnyitása
(dr. Gagyí Pálffy András, dr. Tolnay Lajos)*

A Benkó Dixieland Band koncertje

*Fúvós koncert az Expo Centerben
(Perecesi Bányász Fúvószenekar)*

*Térzene a Széchenyi téren
(Salgótarjáni Kohász Fúvószenekar)*

Ásványbörze és kiállítás

A kiállítások megnyitója

KÉPEK A DÍSZFELVONULÁSRÓL

*A díszfelvonulás indulása a Dóm térről,
az élen a VEBH elnöksége: Dietmar Richter kincstárnok,
Arno Jäger elnök, Kurt Wadenga alelnök*

*Indul az arnoldsteini
bányász-kohász zenekar*

A Cseh Pribram Bányászok és Kohászok Egyesület tagjai hagyományos díszben

Tatabányai bányászok a menetben

Indulnak a kohászok

*Érkezés a Széchenyi térre
(Bad Ischl delegációja)*

Zászlószalagok felkötése (Arno Jäger)

Külföldi bányászok díszben

KÉPEK A BÁNYÁSZ-KOHÁSZ TALÁLKOZÓ RENDEZVÉNYEIRŐL

*Az OMBKE 99. Küldöttgyűlése.
A küldöttek a Bányászhimnuszot éneklik*

*A fenntartható fejlődés az európai bányászatban
és kohászatban konferencia elnöksége
(dr. Tardy Pál, dr. Carl-Dieter Wuppermann,
dr. Corina Hebestreit)*

*Borkóstoló Villányban, a Polgár Pincészetben,
dr. Tolnay Lajos köszönti a vendégeket,
balról Csányi Judit (OMBKE), jobbról Polgár Zoltánné*

Koszorúzás az Ágoston téren

*A Találkozó helyszíne a pécsi Expo Center,
előtte a Találkozó emlékköve*

Munkában a recepció

13. Európai Bányász-Kohász Találkozó Pécs, 2010. május 27-30.

Az OMBKE az Európai Bányász és Kohász Egyesületek Szövetségének (Vereinigung Europäischer Bergmanns und Hüttenvereine e. V. – *VEBH*) 2007. július 7-én a német Sulzbach-Rosenbergben tartott elnökségi ülésén jelentette be, hogy 2010-ben Pécsen szeretné megtartani az Európai Bányász-Kohász Találkozót, mivel ebben az évben Pécs Európa Kulturális Fővárosa lesz. Az elnökség elfogadva az előzetes jelentkezést, kérte az előkészületek megtételét és a program kidolgozását.

Felvettük a kapcsolatot Pécs város és a „Kulturális Főváros” programjának vezetőivel abból a célból, hogy a rendezvényünk legyen hivatalos része az „Európa Kulturális Fővárosa” programsorozatnak és mint ilyen, kapjunk anyagi támogatást is ahhoz, hogy magas színvonalú rendezvényt tarthassunk sok fellépővel és résztvevővel. Azt is eldöntöttük, hogy az európai találkozó egyben adjon helyet a két évenként szokásos magyar Bányász-Kohász-Erdész Találkozónak is. A választmány a magyar szervező bizottság elnöki teendőivel *dr. Gagyí Pálffy András*at bízta meg, társelnökének *Erős Györgyöt*, titkárának pedig *Hideg Józsefet* kérte fel.

A *VEBH* elnökségének a 2008. szeptember 20-án Wolfsbergben (Ausztria) tartott ülésén mutattuk be a pécsi találkozó programját. Ekkor született meg az elnökség végleges döntése, hogy a 13. Knappen- und Hüttag-ot Pécsen kell megrendezni az *OMBKE* szervezésével. A találkozó szervezésére időközben jelentkező országokat (Hollandia, Szlovákia) a későbbi évekre ütemezték be.

2009. július 4-én Csehországban, Příbramban már az *OMBKE* által kidolgozott részletes program elfogadására került sor, mely a korábbi találkozók programjához képest új elemként szakmai-tudományos konferenciával is bővült. Itt döntöttek a későbbi találkozók helyszínéről is: 2011-ben a holland Heerlen, 2012-ben Kassa.

Miután az *OMBKE* elnyerte a *Melina Mercouri Alapítvány* pályázatát, a 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó és egyben a 8. Magyar Bányász-Kohász-Erdész Találkozó arculatának minden téren követnie kellett az Európa Kulturális Fővárosa központilag előírt egységes megjelenési arculatát, melyet ötvöztünk a bányász-kohász stílusjegyeinkkel.

A Találkozó fővédnökségét *dr. Páva Zsolt*, Pécs polgármestere vállalta. További védnökök: *dr. Tolnay Lajos*, az *OMBKE* elnöke; *dr. Pető József*, az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) elnöke és *Arno Jäger*, a *VEBH* elnöke.

A pécsi Találkozó **2010. május 27-én, csütörtökön** sajtótájékoztatóval kezdődött a Hotel Palatinus Nádor termében. A sajtónak nyilatkozott *dr. Páva Zsolt*, *dr. Tolnay Lajos* és *Erős György*, majd a további napokon *dr. Gagyí Pálffy András* és *Hideg József*. Az eseményről hírt adott a Hír TV és a Duna TV. A helyi TV is hírt adott a Találkozóról, ám annak ellenére, hogy Pécs je-

lentős bányász hagyományokkal rendelkezik, a Találkozó propagandája a helyi sajtó részéről nem volt érzékelhető. Úgy látszik, más országos események, mint az új miniszterelnök beiktatása, a rendkívüli időjárás okozta károk, valamint a márkushegyi bánya tervezett bezárásáról kapott hírek mellett a Találkozó nem bírt elegendő „hírértékkel”.

A Találkozó első jelentősebb eseménye május 27-én délután a villányi Polgár pincészetben volt, ahol háromszáz résztvevő közös vacsorán kóstolhatta meg a villányi borokat. A jó hangulatú baráti összejövetel megalapozta a további napok programjait.

Másnap, **május 28-án, pénteken** a Találkozó központi helyszínén az EXPO CENTER-ben (EC) *dr. Tolnay Lajos* megnyitotta a „A bányászat és kohászat kulturális öröksége” és „A Magyar Olajipar Története” tárgyú kiállításokat. Előbbit a Központi Bányászati Múzeum (KBM), utóbbit a Magyar Olajipari Múzeum (MOIM) rendezte.

A megnyitón *Bircher Erzsébet* múzeumigazgató elmondta, hogy a KBM kiállítása az Európai Unió, az országos és helyi hatóságok, valamint a partner intézmények támogatásával készült kutatást mutatja be, mely olyan tudásállományt hozott létre, amely hozzájárult Európa bányászati örökségének teljesebb megértéséhez. A projekt a bányászat történetét a történelem, a geológia, a gazdaságtan, a hagyományok és a társadalomtörténet nézőpontjaiból kutatja.

A MOIM által rendezett kiállítást *Tóth János* múzeumigazgató mutatta be, kiemelve, hogy a kiállítás a mindenkori Magyarország területén folytatott szénhidrogén-kutatásokról és -termelésről ad összefoglaló képet.

A két múzeum kiállítása mellett *Endrődi Sándor* pécsváradi lakos gyűjteményéből láthattunk a bányászatban korábban használt néhány tárgyat: bányászlam-pákat és más érdekességeket.

A pénteki napon az EXPO ANGSTER termében *Nemzetközi Ásványkiállítás és Börze* nyílt, mely két napon át volt nyitva.

Péntek délelőtt a Találkozó résztvevőinek egy része kiránduláson vett részt. Egy negyven fős csoport megtekintette a *bátaapáti* föld alatti kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékártató építését. Az épülő objektumot *Berta József* bányamérnök mutatta be. Mintegy száz fő a *Gemenci Nemzeti Parkot* látogatta meg kisvasúttal, ill. a Dunán hajóval.

Ugyancsak péntek délelőtt rendezte meg az Országos Erdészeti Egyesület az „Év erdésze” szakmai versenyt Pécs környékén.

Ezen a délelőttön két egymás közelében lévő szekcióteremben érdekes előadásokkal és neves előadókkal konferenciákon vehettek részt az érdeklődők. „A fenntartható fejlődés feltételei az európai bányászatban és kohászatban” tárgyú konferenciát *dr. Tolnay Lajos* nyitotta meg, és emlékérmeket adott át *dr. Carl-Dieter Wupper-*

mann úrnak az OMBKE-vel való eddigi jó együttműködés elismerése jelül azon alkalomból, hogy ez évben leköszön a Német Vaskohászati Egyesület igazgatói tisztjéről. Az elhangzott előadások:

- Prof. Dr. Carl-Dieter Wuppermann ügyvezető igazgató, Német Vaskohászati Egyesület: *Az acélipar kihívásai az Európai Unióban*
- Dr. Corina Hebestreit főtitkár, EUROMINES: *Az európai nyersanyag iniciatívák és jelentőségük az európai bányászat számára*
- Dr. Tardy Pál egyetemi magántanár, az OMBKE exelnöke: *A hazai kohászat helyzete és kilátásai*
- Dr. Zoltay Ákos, a Magyar Bányászati Szövetség ügyvezető főtitkára: *A magyarországi bányászat helyzete, a természeti erőforrások, az ásványi nyersanyag-hozzáférés lehetőségei és korlátai*
- Dr. Bakó Károly egyetemi magántanár, a Magyar Öntészeti Szövetség ex-elnöke: *Fejlesztési irányok az öntvénygyártásban*
- Verbőci József, a Calamites Kft. ügyvezető igazgatója: *Mélyművelésű bányászat újraindításának előkészületei a megkutatott mecseki feketeköszén-vagyon bázisán*

A konferencia záródokumentumát képező „Memorandumot” az OMBKE eljuttatta az Európai Parlament és a magyar országgyűlés képviselőihez.

A „Helyünk Európában – Műszaki és természettudományos képzés, technikai fejlődés” tárgyú szakmatörténeti tudományos konferenciát, melyet az OMBKE a MTESZ-szel együtt szervezett, dr. Gagyi Pálffy András, a MTESZ főigazgatója nyitotta meg, egyúttal üdvözölte a bányászat és kohászat szakterületén kívülről érkező résztvevőket. A konferenciát dr. Németh József c. egyetemi tanár, a MTESZ TTB elnöke vezette le. Az elhangzott előadások:

- Dr. Kovács Ferenc akadémikus, egyetemi tanár: *Selmechányától Miskolcig, 275 éves a bányászati felsőoktatás*
- Dr. Szögi László főigazgató, ELTE Könyvtár: *Egyetemjárás Európában a „hosszú” 19. században*
- Dr. Náray-Szabó Gábor akadémikus, főigazgató, MTA Könyvtár: *Ment-e a könyvek által a világ elébb? – Az MTA Könyvtárának műszaki és természettudományos öröksége*
- Dr. Gazda István igazgató, Magyar Tudománytörténeti Intézet: *A magyar nyelvű műszaki és természettudományos szakkönyv kiadás korai évtizedei*
- Dr. Vámos Éva főtanácsos, Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum: *Három tudósgeneráció felsőoktatásunkban 1848-1914 között*
- Dr. Ódor Imre igazgató, Levéltár, Pécs: *Pécs művelődéstörténetének évszázadai*
- Dr. Németh József c. egyetemi tanár, a MTESZ TTB elnöke: *Mába érv tegnapok, mérföldkövek a tudomány és technika magyarországi történetében*

Mindkét konferencia nagy érdeklődés mellett zajlott le. A tervek szerint az elhangzott előadások a BKL későbbi számában megjelennek.

A délután folyamán ünnepélyes keretek között nyílt meg a Mecseki Bányászati Múzeumban (Káptalan u. 9.)

a *Mecseki Bányászat Története* kiállítás. Bircher Erzsébet múzeumigazgató köszöntője után dr. Hargitai János, a Baranya megyei közgyűlés elnöke, országgyűlési képviselő nyitotta meg a kiállítást, majd dr. Kovács Ferenc akadémikus méltatta a mecseki bányászatot.

Az Európai Bányász és Kohász Egyesületek Szövetségének elnöksége a Találkozó alkalmával tartotta meg a soron következő ülését az EC egyik tanácstermében. Az OMBKE nevében dr. Gagyi Pálffy András köszöntötte az elnökség tagjait. Arno Jäger, a VEBH elnöke meleg szavakkal méltatta a pécsi találkozó magas színvonalát, és megköszönte a szervező bizottságnak és az OMBKE vezetőinek a szerteágazó programok szervezését. Az elnökség Theo van de Wetering, a Holland Bányászati Egyesület elnöke által bemutatott prezentáció megtekintése után elfogadta a Hollandiában, Heerlenben (Dél-Limburg) 2011. május 13-15-én tartandó 14. Európai Bányász-Kohász Találkozó programját.

A délután folyamán az Expo Center épületkomplexumába folyamatosan érkező vendégeket fűvószenekarok szórakoztatták. A különböző bányász és kohász egyenruhák tarkasága töltötte meg a termeket. A találkozó előtti parkoló téren sorakoztak az autóbuszok, és a Littke teremben elhelyezett zászlótartókban is egyre szaporodtak az érkező delegációk zászlói. Az Expo Center csarnokában és előtte a napernyők alatt régi ismerősök üdvözölték egymást egy-két korsó hideg sör társaságában.

Este a Zsolnay teremben ezerkétszáz fő részvétellel kezdődött meg a megnyitó ünnepség. A *Baranya Vadászkiert Együttes* nyitó zenéjére bányász és kohász hallgatók hozták be a résztvevő szervezetek zászlóit, majd az arnoldsteini hagyományörző zenekar (Bergbau und Hütten Traditionsmusik, Arnoldstein) kíséretében bevonult a VEBH elnöksége és az előző Knappentagot rendező arnoldsteini küldöttség a polgármesterrel az élen. Az arnoldsteini delegáció nyolc tagja hozta az európai bányász-kohász találkozók zöld-fehér zászlóját.

A színpadon az elnökségben foglalt helyet dr. Szili Katalin, az országgyűlés volt elnöke, dr. Kunszt Mária, Pécs alpolgármestere; Arno Jäger, a VEBH elnöke; Helmut Hribernigg, a VEBH főtitkára; Eric Kessler, Arnoldstein polgármestere; Pavol Balžanka, Selmechánya polgármestere; Theo van de Wetering, a Holland Bányászati Egyesület elnöke; Frantisek Knapik, Kassa polgármestere; dr. Karl Wupperman, a német Vaskohászati Egyesület ügyvezetője; dr. Tolnay Lajos, az OMBKE elnöke; Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke; Szabados Gábor, az MBFH elnöke; Erb József, a pécsi önkormányzat képviselője; dr. Gagyi Pálffy András, a szervező bizottság elnöke; Erős György, a szervező bizottság alelnöke és dr. Pataki Attila cantus praeses.

Nemzeti Himnuszunk eléneklése után dr. Tolnay Lajos, az OMBKE elnöke köszöntötte a résztvevőket és kifejezte köszönetét Pécs városának, élén dr. Páva Zsolt polgármesternek, a Knappentag fővédnökének, hogy a Találkozóknak ilyen méltó helyszínt biztosítottak az Európa Kulturális Fővárosa programsorozat keretében. Köszöntőjében a következőket mondta:

„Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy az Európai Bányász és Kohász Egyesületek Szövetségének Elnöksége egyesületünket, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületet bízta meg, hogy a 13. Knappentagot 2010-ben szervezzük meg Pécsen. Így a Knappentag egyúttal gazdagítja a Pécs Európa Kulturális Fővárosa programját, és a résztvevőknek módjuk van megismerni a kétezer éves múltra visszatekintő város kultúráját is. Ezúttal fejezzük ki köszönetünket az Elnökségnek, élén Arno Jäger elnök úrnak!

Mi büszkék vagyunk arra, hogy egyesületünk 118 éve Selmechányán, a hajdani Alma Mater falai között alakult meg, ott ahol 275 éve kezdődött meg a bányatiszt képzés. Ez alkalommal köszöntöm az itt megjelent Pavol Balžankát, Selmechánya polgármesterét.

A magyar bányászokat és kohászokat az Alma Mater közös hagyományainak ápolása összeköti az erdészekkel. Ezért a 13. Európai Knappentag rendezvénye egyúttal ott-hont ad a 8. Magyar Bányász-Kohász-Erdész Találkozó-nak is. Ezen alkalommal köszöntöm az Országos Erdészeti Egyesület megjelent tagjait és vezetőit. Üdv az Erdészeknek!

Kedves Barátaim!

Mi most ünnepelni jöttünk össze és kifejezni egymás iránti barátságunkat, szolidaritásunkat. Ez a Találkozó az ünnepi hangulat mellett alkalom arra is, hogy felhívjuk a figyelmet a bányászat és a kohászat jelentőségére Európában és hazánkban is.

Ma már egyre világosabban látszik, hogy az Európai Unió országainak ellátásbiztonsága érdekében fokozottabb figyelmet kell fordítaniuk a saját természeti erőforrások, a saját nyersanyagok felkutatására, hasznosítására és feldolgozására. Nem lehet csupán távoli földrészeken és országokban kitermelt nyersanyagok importjára alapozni a biztonságos fejlődést. Ehhez természetesen új és korszerű technológiák kifejlesztése és alkalmazása is szükséges, melyek a jövőbeli bányászat és kohászat elemeit fogják képezni. De tudatosítanunk kell a politikusainkkal, közgazdászainkkal, hogy az ipari fejlődés a bányászatot és kohászatot a jövőben sem nélkülözheti.

Végül szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy milyen nagy jelentősége van az ipari emlékeink megőrzésének és közösségeket összetartó ereje van a bányász-kohász hagyományok ápolásának, melyben a jelenlegi Knappentag baráti hangulata is megerősít.

Kívánom a 13. Knappentag résztvevőinek, hogy gazdag élményekkel gyarapodva térjenek haza és vigyék jó hírét és barátságát a magyar nemzetnek, a magyar bányászoknak, kohászoknak és erdészeknek!

Jó szerencsét! Glück auf! Zdar Boh!”

Ezt követően Arno Jäger, a VEBH elnöke üdvözölte a résztvevőket és megköszönte a szervezést, majd Erich Kessler, Arnoldstein polgármestere ünnepélyesen átadta az európai találkozók zászlóját az OMBKE-t képviselő bányász, erdész, kohász és geodéta hallgatónak. A zászló felvonása közben dr. Pataki Attila a „Gaudeamus igitur”-t intonálta, majd a házigaзда Pécs város nevében dr. Kunszt Mária alpolgármester nyitotta meg a rendezvényt.

A megnyitó ünnepség a Bányász-, Erdész- és Kohászhimnusz eléneklésével zárult. Az arnoldsteini zenekar és a zászlóvivők a résztvevők nagy tapsa közepette a „Knappenmarsch”-sal vonultak el.

Az este a Benkó Dixieland Band színvonalas koncertjét követően a Bodai DELTA zenekar szolgáltatott jó hangulatú tánczenét.

Május 29-én, pénteken reggel a Perecesi Bányász Fúvós Zenekar hangjai mellett érkeztek az EXPO-hoz az OMBKE 99. küldöttgyűlésének résztvevői. Napközben Pécs belvárosában, a Széchenyi téren bányász fúvós zenekarok adtak térzenét.

14 órakor a résztvevő delegációk vezetői részére dr. Páva Zsolt polgármester Pécs Kulturális Központjában (Dominikánus Ház) fogadást adott, ahol dr. Kunszt Mária alpolgármester mondott pohárköszöntőt.

A 16 órakor kezdődő díszfelvonulásra szerencsére elállt az időközben eleredt eső, kitisztult az ég és elindulhatott a fúvós zenekarok hangjaira a Dóm tértől a szabályos sorokba rendeződött színpompás menet, melyet a magyar és európai uniós zászlók után a VEBH elnöksége és az OMBKE vezetői vezettek. Az egyes küldöttségek élén egyenruhás miskolci és dunaújvárosi diákok vitték a névtáblákat.

A felvonuláson részt vevő szervezetek:

Arnoldstein-Riegersdorf, Příbram, Severoceské, Köllerbach-Püttlingen, Planá, Großrosseln, Sulzbach-Rosenberg Hahnbach, Bad Schlemma, Pongau-Heringen, Hirschberg-Grossalmerode, Kaisersberg–St. Stefan, Bad Ischl–St. Wolfgang, Tarvisio, a SITG Katowice egyesületei, Banská Stiavnica, Szlovák Bányászati Egyesületek Szövetsége, Erdélyi Magyar Tudományos Egyesület, Holland Bányászati Egyesület, Szent Borbála Egyesület, az OMBKE szervezetei.

A részt vevő fúvószenekarok (összesen 12):

Ajka Városi Bányász Fúvószenekar, Alföldi Olajbányász Fúvószenekar, Bad Ischl Zenekar, Bergbau und Hütten Traditionsmusik Arnoldstein, Fekete Gyémánt Fesztivál Fúvószenekar, Hornicka Kapela Severoceskyh dolu Chomutov, Mázai Bányász Fúvószenekar, Oroszlányi Koncert Fúvószenekar, Perecesi Bányász Fúvószenekar, Pécsi Érbányász Fúvószenekar, Salgótarjáni Kohász Fúvószenekar, Selmechányai Zenekar.

A díszfelvonulás résztvevőit a Széchenyi téren fogadta a Találkozó elnöksége és a város vezetői. Felemelő élmény volt, ahogy a mintegy kétezer felvonuló és a tér két oldalán elhelyezkedő nézők elénekeltek Nemzeti Himnuszunkat.

A találkozó rendezői nevében Erős György köszöntötte a résztvevőket és a város lakosságát, majd dr. Tolnay Lajos mondott rövid üdvözlő beszédet. Külön is felhangzott a Vivat!, amikor Selmechánya polgármesterét köszöntötte.

A VEBH nevében Arno Jäger elnöke üdvözölte a várost és megköszönte a Találkozó fő szervezőinek, hogy ilyen szép és méltó környezetben jól megszervezett körülmények között tarthatják a Knappentagot.

Pécs város nevében *dr. Kunszt Mária* alpolgármester köszöntötte a Találkozót, utalva arra, hogy a város nagy bányász hagyományokkal rendelkezik.

A beszédek elhangzása után az elnökség tagjai felkötötték a Találkozó nemzeti színű emlékszalagját a résztvevő szervezetek felsorakozott zászlóira.

Az ünnepség végén a VEBH elnökségének tagjai intonálták a „Glück auf! Glück auf!” kezdetű éneket, majd *dr. Pataki Attila* vezényletével elhangzottak szakmai himnuszaink. A felvonulókkal és érdeklődőkkel teli téren sokan meghatódtak, amikor az ezernyi torokból felcsendült a Bányászhimnusz.

A díszfelvonulást követően a város rendőrsége külön megköszönte a rendezőknek a fegyelmezett felvonulást és ünnepséget. A baráti találkozó az EXPO területén folytatódott a fúvószenekarok fellépése mellett. Megkülönböztetett érdeklődéssel vártuk az arnoldsteini zenekar által készített zenemű ősbemutatóját, mely a bányások életét kívánta zenei eszközökkel bemutatni. Sajnos a bányarobbantás imitálását követően a bányavíz-betörés illusztrálása nem volt előre betervezve, s így a bálra készülődő Lucky Boys tánczenekar elázása miatt este tíz után bál helyett már csak a korábbi európai találkozók szokásos éneklésekkel zárult a nap.

A találkozó záró napján, **május 30-án** az Ágoston téri templomban volt megemlékező szentmise, melyet a téren lévő bányász emlékmű megkoszorúzása követett. A koszorúzási ünnepségen megjelent közel kétszáz résztvevőt *Sallai Árpád*, a Pécsi Bányászattörténeti Alapítvány elnöke köszöntötte. A megjelentek részére a

Pécsi Ércbányász Fúvószenekar és a Fekete Gyémánt Fesztivál Fúvószenekar adott koncertet.

A Találkozót megörökítő emlékkövet egy hónappal később az EXPO területéről áthelyezték az Ágoston térre, a Bányász Emlékmű közelébe.

A külföldi résztvevők külön kirándulásokon ismerkedtek Magyarország tájaival.

Végül a sikeres Európai Bányász-Kohász Találkozóra emlékezve a következőkben felsoroljuk a szervezés munkáját végzőket:

Szervező Bizottság: elnök: *dr. Gagyí Pálffy András*, társelnökök: *Erős György*, *Helmut Hribernigg*, titkár: *Hideg József*, tagok: *Baráti Zsolt*, *Bircher Erzsébet*, *Jakab Bernadett*, *Sallai Árpád*, *Sándor Balázs*, *Szönyi János*.

Szervezők: *Bíró Erzsébet*, *Csapóné Salla Szilvia*, *Csányi Judit*, ifj. *Csurgó Lajos*, *Géczy Edina*, *Gombár Jánosné*, *Gombár Szilvia*, *Győri Richárd*, *Köttő Klára*, *Lafferton Győző*, *dr. Lukács Sándor*, *Márkus Róbert*, *Potos Éva*, *Schmotzer András*, *Tóth János*, *Varga Sándorné*.

A szervezésben nagy segítséget nyújtott a *Miskolci Egyetem* és a *Dunaújvárosi Főiskola diákjainak* 80 fős és az *OMBKE Mecseki Hehyi Szervezetének* 10 fős gárdája.

Az OMBKE által szervezett Európai Knappen- und Hüttentag méltán képviselte az Egyesület hármast jelző szavát: Szakmaszeretet, barátság, hazaszeretet.

gpa

A Találkozó képeit a 37-40. oldalakon és a belső borítókön láthatják tisztelt Olvasóink.

Felébred végre Európa?

EU fémhiány riadó

Az Európai Bizottság (EC) megszólaltatta a vészjelzést néhány fontos fém fenyegető hiánya miatt. A riasztás éppen egy hónappal az USA Számvevő Kormányhivatalának (GAO) hasonló üzenete után hangzott el. Egy ezen a héten publikált jelentés alapján az EC javasolni fogja, hogy az *EU növelje bizonyos ércek kutatásának támogatását*, és fokozza az újrafeldolgozás ösztönzését.

Májusban a GAO azt közölte az Egyesült Államok Kongresszusával, hogy a hadiipar „kétségbeesetten nem törődik az alapanyag-ellátás láncával”. Mint azt az EC és a GAO jelentés is megjegyzi, *Kína birtokolja számos fém jövőbeli forrásait*, ami kritikus az ipari növekedés és a hadiipar számára is.

Az EC figyelmeztetés összecseng a Brit Geológiai Szolgálat (BGS) egy jelentésével a ritkaföldfémek hiányáról. A BGS megjegyzi, hogy ezek a fémek „életfontosságú és növekvő szerepet játszanak a fogyasztói (mindennapi) elektronika, a környezetvédelmi technológia és a hadi alkalmazások területén”.

Európa ráébred az erőforrások szükségességére

Az *I. Európai Ásvány Konferencia* felszólította az Európai Uniót, hogy tegyen többet az ásványkincseinek védelme és növelése érdekében. Az EU spanyol elnöksége kapcsán Madridban tartott eseményen a bányaiipar képviselői bemutatták két éves munkájuk eredményeit, a *Nyersanyag Kezdeményezést*.

„A hosszú távú ellátás szükségessége ténylegesen elismert. A politikusok ezen váltása a gondolkodásban rendkívül

üdvözlendő” mondta *Jim O'Brien*, az UEPG elnöke, mikor az iparág kollektív álláspontját közölte az EU Bizottság és az EU Parlament képviselőivel. Nagyon fontos, hogy a Kezdeményezés munkája a nyersanyagellátás biztosítása területén EU-szintű politikához vezet, ami azután lefordítódik, beillesztődik a nemzeti szintű politikába – hangsúlyozta.

Európa sebezhető helyzetben van – hallhatták a konferencia résztvevői –, a (világon termelt) összes fémes ásvány (érc) 30%-át használja fel, de csak a 3%-át termeli. A fejlődő országokkal – mint Kína is – folyó növekvő versenyben méginkább szükséges a saját lelőhelyekről történő hazai ellátás.

Az iparág képviselői javasolták a bányászattal kapcsolatos föld-igénybevétel tervezési és engedélyezési folyamatának javítását, hogy könnyebbé tegyék Európában a bányászatot, és elősegítsék az iparág fejlődését.

Mining-Journal Online 2010. június 17. és 18.

PT

Kína korlátozza egyes fémek exportját

Az EU, az USA és Mexikó panasszal élt a Világkereskedelmi Szervezetnél (WTO), hogy Kína korlátozza és a jövőben is korlátozni tervezi a molibdén, a vanádium, a wolfram és a ritkaföldfémek exportját, és eltörli egyes acél, cink, nikkell, molibdén és vanádium termékek export vám kedvezményeit. Ezek az anyagok nagyon fontosak a modern ipar (pl. mobiltelefon, rakéatechnika, különleges ötvözetek) számára.

Mining-Journal Online 2010. június 29.

PT

AZ OMBKE SZAKOSZTÁLYAINAK, OSZTÁLYAINAK TISZTÚJÍTÓ KÜLDÖTTGYŰLÉSEI*

A Bányászati Szakosztály Tisztújító Küldöttgyűlése

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Bányászati Szakosztálya 2010. június 18-án Budapesten a MTESZ Kossuth téri székházának nagytermében tartotta Tisztújító Küldöttgyűlését.

A Himnusz eléneklése után a szakosztály elnöke, **dr. Nagy Lajos** megnyitójában köszöntötte az elnökségben helyet foglaló **Sztermen Gusztávot**, a Magyar Mérnöki Kamara Szilárdásvány-bányászati Tagozatának elnökét, **dr. Zoltay Ákost**, a Magyar Bányászati Szövetség főtitkárát, **Rabi Ferencet**, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnökét, **dr. Tolnay Lajost**, az OMBKE elnökét, **dr. Gagyi Pálffy András**t, az egyesület ügyvezető igazgatóját és **dr. Böhm Józsefet**, a ME Műszaki és Földtudományi Kar korábbi dékánját. Megállapította, hogy a Küldöttgyűlés határozatképes, és elfogadtatta a meghívóban szereplő napirendi pontokat.

A Bányászhimnusz harangjátékának hangjai kíséretében **Huszár László**, a szakosztály titkára olvasta fel a két küldöttgyűlés közötti időben – az elmúlt három évben – elhunyt 110 tagtársunk nevét.

A Küldöttgyűlést köszöntötték:

- **Rabi Ferenc**, aki kitért azokra az eseményekre, amelyek a döntéshozó állami szerveket az utolsó magyar mélyművelésű szénbánya bezárására hozott döntésük ismételt átgondolására készíthetik, valamint szólt a nyolc európai ország részvételével megrendezett konferenciáról, amely a nyersanyag-előfordulások értékelésénél a vertikumi szemléletre és a saját nyersanyagaik kihasználására hívta fel a figyelmet.
- **Dr. Zoltay Ákos** a bányászat jövőjéről beszélt, azokról a szükséges kormányzati intézkedésekről, amelyek a bürokrácia csökkentését kell eredményezzék, valamint a szövetségnek a bányászat konfliktushelyzetének felmérésére, orvoslására vonatkozó tevékenységéről.
- **Sztermen Gusztáv** kitért a szakmai szervezetek összefogásának szükségességére, amely összefogást jól példázzák a Márkushegyi bánya bezárása ellen tett megnyilatkozások. Felajánlotta a Kamara aktív szerepvállalását a megfelelő energiastratégia kialakításában, illetve széles körű megismertetésében.

A szakosztály elmúlt három évi tevékenységéről **dr. Nagy Lajos** elnök tartott beszámolót. Kitért a bányászat társadalomban kialakult megítélésére, a média által sugallt, nem minden esetben reális képre, valamint a tágabb környezetünk bányászatot is érintő válságára. Bemutatta, hogy hazai nyersanyagvagyonunk intenzívebb bányászati tevékenységre is lehetőséget adna. Szólt a Bányászati Szakosztálynak a Márkushegyi bánya bezárása ellen tiltakozó állásfoglalásáról, amelyet az

OMBKE Pécsen tartott 99. Küldöttgyűlése egyesületi határozattá emelt. Említést tett az utóbbi időszakban jelentkező, a bányászat szempontjából pozitív folyamatokról, kezdeményezésekről; az új szénbányanyitások lehetőségeinek vizsgálatáról Máza, Várpalota, Dubicsány térségében, valamint a recski ércelőfordulás ismételt előtérbe kerüléséről. Megemlítette a Pécsen rendezett 13. Európai Bányász-Kohász Találkozón is elfogadott memorandumot, amely megfelelő gondolatokkal segíti és támogatja a bányászati, kohászati szakmát érintő döntések előkészítőit, döntéshozóit.

A létszámhelyzetet elemezve megállapította, hogy szakosztályunk továbbra is meghatározó az egyesület életében. Annak ellenére, hogy az átlagéletkor növekszik és sajnos sok az elhunytunk, a létszámunkban jelentős változás nem tapasztalható. Ez köszönhető az egyetemről kikerülő egyre nagyobb számban történő bevonásának, valamint a nem közvetlenül bányászati szakmát művelő, de az egyesületi, szakosztályi életet elfogadó, annak céljaival azonosuló egyéb szakmák képviselőinek szakosztályunkba történő belépésének.

Az egyesület, a szakosztály fenntartásának alapvető anyagi forrásait a tagdíjak, a pártoló tagságból adódó bevételek, az 1%-os személyi jövedelemadó bevételek biztosítják. Elmondható, hogy a tagdíjfizetési fegyelem összességében jó, az egyre nehezebb gazdasági környezet ellenére a pártoló tagdíjak bevétele számottevően nem változott, és jelentősnek mondható a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásából származó bevétel is. A gazdasági válság hatására az egyesület gazdálkodását befolyásoló, meghatározó, rendezvények szervezéséből adódó bevételkiesés ellenére sikerült az egyesületet pénzügyileg egyensúlyban tartani. Ezért külön is elismerés illeti az egyesület ügyvezetőjét, illetve minden munkatársát.

A hagyományörzés egyik kiemelkedő feladata, tevékenysége a szakosztálynak. Ezt szolgálják az évente rendszeresen visszatérő rendezvények. Ezek közül is kiemelkedik az idei 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó, a Selmezbányai Szalamander ünnepségeken történő jelentős számú részvétel, valamint az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság által szervezett évenkénti konferencián való részvétel, az évenként megrendezésre kerülő hazai szakmai konferenciák. A szakmai kultúra megőrzése terén kiemelésre méltó az egyre szaporodó bányászati emlékhelyek kialakítása, melyek annak a tükrében is fontosak, hogy olyan településeken, helységeken jönnek létre, ahol már nincs jelen a bányászat, de az ott élő emberek igénylik, és időről időre lehetőséget teremt a bányászatról történő megemlékezésre.

A helyi szervezetek munkájáról szólva a beszámoló

* A szakosztályi küldöttgyűléseken Sóltz Vilmos-emlékéremmel kitüntetett tagtársaink fényképes köszöntése a 22-27. oldalainkon együtt található meg. – Szerk.

kiemelte, hogy sokkal tartalmasabb szervezeti élet folyik az egyes helyi szervezeteknél, mint amiről a közvélemény, a tagság értesül, amiről hírt kapunk. Ez mindenképpen örömteli, de gondoskodni kell megfelelő publicitásukról is. Ahogy az egyesület, úgy a helyi szervezetek is esetenként komoly anyagi gondokkal küzdenek. Ennek leküzdésére az önerős forrásokon kívül – ahogy ez már több helyen megvalósult – élni kell az önkormányzatokkal történő megállapodás lehetőségével.

Nagy Lajos kivetítőn mutatta be a helyi szervezetek rendezvényeit, tevékenységét. Kiemelte a 115 éves salgótarjáni, a 110 éves borsodi, a 70 éves oroszlányi, valamint az 50 éves tatabányai szervezetek évfordulóira történt megemlékezéseket, és külön megemlítette a Borsodi Helyi Szervezetnek a Miskolci Önkormányzattól kapott „Az év civil szervezete” kitüntetését, valamint a Dorogi Helyi Szervezet igen aktív tevékenységét.

A BKL Bányászatot értékelve megköszönte mindazon tagtársak közreműködését, akik tartalommal töltötték meg az egyes lapszámokat, külön kiemelve a szerkesztőbizottság, ezen belül a főszerkesztő Podányi Tibor lelkiismeretes munkáját.

A beszámolót a küldöttek egyhangú szavazással fogadták el.

Ezt követően **dr. Tolnai Lajos** megköszönte azt a munkát, amellyel a Bányászati Szakosztály tagjai és vezetősége az elmúlt években az egyesületi munkát segítette. Kiemelte, hogy a szakosztály munkájában visszaköszön a selmeci hármas jelszó; a szakmaszeretet, a hazaszeretet, a barátság. Megemlítette a Memorandumot, amely arról szól, miként változik a bányászat és a kohászat helyzete Európában, és mindez mit jelent Magyarország számára.

A 40, 50 és 60 éves egyesületi tagságért járó Soltz Vilmos-emlékérmeket **dr. Tolnai Lajos**, az OMBKE elnöke adta át jubiláló tagtársainknak.

Ezt követően **dr. Gagyi Pálffy András** vetített képeken adott ismertetést a 13. Európai Bányász-Kohász Tárlálkozóóról, valamint tájékoztatást az OMBKE Tisztújító Küldöttgyűlésének előkészületeiről.

Az előadás végeztével a Bányászati Szakosztály elnöke megköszönte a szakosztály tagjainak, helyi szervezeteinek, vezetőségének munkáját, ami elősegítette a szakosztály zavartalan működését, majd a vezetőség – mandátumának lejártával – lemondott.

A küldöttgyűlés további levezető elnökének felkért **dr. Horn János** tiszteleti tag ismertette a már korábban megválasztott Jelölő Bizottság összetételét: elnök **dr. Esztó Péter**, tagok **Bariczáné Szabó Szilvia**, **Hamza Jenő**, **dr. Káldi Zoltán**, **Varga Mihály**, majd javaslatot tett a Szavazatszámláló Bizottság tagjaira: elnök **Hajnáczi Tamás**, tagok: **dr. Dovrtel Gusztáv** és **Tasnádi Tamás**. A küldöttek a Szavazatszámláló Bizottság összetételét egyhangú szavazással jóváhagyták.

A Jelölő Bizottság elnöke előjáróban ismertette a jelölés során figyelembe vett szempontokat, amelyek között szerepelt az eddig végzett egyesületi, szakosztályi munka, ismertség, elfogadottság, közéletiség, ill. hogy a jelölt lehetőleg legyen aktív vezető. Ezen szempontok

figyelembevételével elnöknek **Erős György** okl. bányamérnököt, alelnököknek **Derekas Barnabás** okl. bányamérnököt, **dr. Havelda Tamás** okl. bányamérnököt, **Pozsár Sándor** okl. bányamérnököt, titkárnak **Huszár László** okl. bányamérnököt, titkárhelyettesnek **Vigh Tamás** okl. bányamérnököt javasolta.

A jelöltek szavazólapra történő felvételét a küldöttek nyílt szavazással egyhangúlag jóváhagyták, majd **Bariczáné Szabó Szilvia** további javaslatként a szakosztály elnöki posztjára **Lois László** okl. bányagépészmérnököt jelölte. A jelölt nem kapta meg a szavazólapra történő felkerüléshez szükséges többségi szavazatot.

A vezetőségválasztás megtörténte előtt a küldöttek nyílt szavazással egyhangúlag megerősítették a helyi szervezetek által az OMBKE küldöttgyűlésére delegáltak névsorát.

A szavazatok leadása után a szünetben

A szünetet követően a szavazatok összeszámolásának idejében **dr. Bóhm József** „Selmecbányától Miskolcig, 275 éves a bányászati felsőoktatás” címmel tartott előadást.

Ezután **Hajnáczi Tamás**, a Szavazatszámláló Bizottság elnöke ismertette a szavazás eredményét, melynek eredményeként a küldöttgyűlés a Bányászati Szakosztály elnökének **Erős György** okl. bányamérnököt, a Bányászati Szakosztály alelnökeinek **Derekas Barnabás** okl. bányamérnököt, **dr. Havelda Tamás** okl. bányamérnököt és **Pozsár Sándor** okl. bányamérnököt, a Bányászati Szakosztály titkárnak **Huszár László** okl. bányamérnököt és titkárhelyettesének **Vigh Tamás** okl. bányamérnököt megválasztotta.

A szavazólapokon kerültek megerősítésre azon személyek is, akiket a helyi szervezetek javasoltak az OMBKE Választmányába. A következő 3 évben a Választmányban a szakosztály elnökén és titkárn kívül **Lóránt Miklós**, **dr. Horn János**, **Csete András**, **Győrfi Géza**, **Kovacsics Árpád** és **Németh László** képviseli szakosztályunkat.

Az újonnan megválasztott vezetőség nevében **Erős György** elnök köszönte meg a bizalmat. Megköszönve az előző vezetőség munkáját, hangsúlyozta, az eddigi úton szeretnének tovább haladni. Szólt a bányászatához kötő-

*Az újonnan megválasztott vezetők
Pozsár Sándor, Vigh Tamás, dr. Havelda Tamás,
dr. Horn János levezető elnök, Huszár László, Erős György*

dő szervezetekkel, intézményekkel történő együttműködés fontosságáról, a meglévő megállapodások megújítását, esetleges újakkal való bővítését javasolva. Kiemelte, az egyesületi élet alapvetően a helyi szervezetekben, nem a központban folyik, kérte a helyi szervezetek támogatását, javaslatait az egyesületi élet további tartalmas folytatásához.

A Küldöttgyűlés a Bányászhimnusz eléneklésével ért véget.

Huszár László

A Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály tisztújítása

Az OMBKE Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztálya Budapesten a MTESZ Fő utcai székházában tartotta tisztújító küldöttgyűlését 2010. június 10-én, melyen az Egyesületünk képviselőjében megjelent dr. Tolnay Lajos elnökünket és dr. Gagyi Pálffy András ügyvezető igazgatót is köszönhetjük. A szép számban megjelent küldötteket, szakosztályi tagokat Kőrösi Tamás szakosztálytitkár üdvözölte.

A Himnusz eléneklése után Holoda Attila, szakosztályunk elnöke nyitotta meg a tisztújító küldöttgyűlést. A titkári beszámoló megkezdésénél kiemelte, hogy a szakosztály szakmai és hagyományápoló eseményei az évfordulós, ipartörténeti megemlékezéseken túl folyamatosan tudtak illeszkedni az iparág aktív életéhez, sikeres – esetenként nemzetközi szintű – konferenciák, szakmai rendezvények szervezésével.

Ezt követően tartotta meg Kőrösi Tamás titkári beszámolóját. A selmeci hagyományok szerint a klopacska hangjától kísérvé olvasta fel az elmúlt ciklusban elhunyt 17 tagtársunk nevét, akik emlékének néma felállással tisztelegtünk.

A hozzászólások: Kovács János (az egyesületi tiszteleti tagság elbírálásának fórumára vonatkozó javaslat), Götz Tibor tiszteleti tag; az EB elnöke (megköszönte a szakosztály által az EB és a BOK munkájához nyújtott támogatást), Csath Béla tiszteleti tag, a VHSz exelnöke (a rendezvények sorát kiegészítette a VIKUV 50 éves

Kőrösi Tamás beszámolóját tartja

jubileumát ünneplő 2008. évi szakmai nappal, köszöntötte az elmúlt hónapban jubileumi oklevelet kapott tagtársakat, elsősorban a megjelent gyémántokleveles Barabás Lászlót és Farkas Bélát).

A hozzászólások nem módosították a beszámolót, melyet a küldöttgyűlés egyhangú szavazással elfogadott.

Dr. Tolnay Lajos az Egyesület vezetősége nevében szintén köszönetet mondott a szakosztály vezetőségének és tagjainak, hogy az elmúlt 10 év során segítették munkáját és nagyban hozzájárultak az egyesület sikeres működéséhez – előnyként említve meg az eredményes iparági tevékenységben betöltött szerepet.

Az eddigi gyakorlattól eltérően a tisztújító küldöttgyűlésen maga Tolnay Lajos adta át a megjelent tagtársaknak az egyesülethez való 60 éves (Farkas Béla, Klaffl Gyula), 50 éves (Falucska Lajos, Udvardi Lakos Géza) és 40 éves (Haász György, Kuhn Tibor, Ördögh Gábor, Trömböczky Sándor) hűségükért járó Sóltz Vilmos-emlékermeket.

A választási ciklus befejeződésével a szakosztály vezetői (Holoda Attila és Kőrösi Tamás) – megköszönve a tagság eddigi bizalmát és támogatását – lemondtak tisztségükről, amit a Küldöttgyűlés egyhangú szavazással elfogadott, és Kovács Jánost választotta meg levezető elnöknek.

A Jelölő- és Szavazatszedő Bizottság (elnök: Müllek János, tagok: Ördögh Balázs, Tótván Zoltán) közremű-

*Falucska Lajos átveszi az 50 éves tagságért járó
Sóltz Vilmos-emlékermet*

Kovács János levezető elnök

ködésével lebonyolított tisztújítás eredményeként a Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szakosztály új tisztségviselői:

Elnök *Holoda Attila*, alelnök (exelnöki megnevezéssel) *id. Ósz Árpád*, titkár *Müллер János*, vezetőségi tagok *Dallos Ferencné, Götz Tibor, Kelemen József, dr. Laklia Tibor, Kőrösi Tamás, Kovács János, Török Károly, Tótván Zoltán, Tóth János, Horányi István, Pugner Sándor, Ördögh Balázs, Nagy Gábor, Domokos R. István.*

A következő ciklusra megválasztott küldöttek *Holoda Attila, id. Ósz Árpád, Kőrösi Tamás, Müллер János, Domokos R. István, Jármai Gábor, Juratovics Aladár, Kubus Péter, Kovács János, dr. Meidl Antalné, Nagy Sándor, Ördögh Balázs, ifj. Ósz Árpád, Pálffy Endre, Pugner Sándor, Török Károly, Hajdú Otília, Udvardi L. Géza.*

A megválasztott új vezetőség nevében *Holoda Attila* elnök megköszönte a tagság bizalmát, és a következő ciklusra az eddigiekhez hasonló eredményes munkát és jó együttműködést kérve bezárta a küldöttgyűlést.

(dé)

A Vaskohászati Szakosztály tisztújítása

Június 26-án Dunaújvárosban tartotta beszámoló és vezetőségválasztó küldöttgyűlést az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Vaskohászati Szakosztálya. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével *dr. Tólnay Lajos*, az OMBKE elnöke, *dr. Marczis Gáborné*, az MVAE igazgatója, *dr. Szabó Ferenc*, a Dunai Vasmű nyugalmazott vezérigazgatója, tiszteleti tag és *Horváth István*, a Dunaferr Részvénytársaság korábbi elnök-vezérigazgatója. A vállalat menedzsmentjét *dr. Lukács Péter* vezérigazgató-helyettes, az MVAE elnöke képviselte. A Dunaújvárosi Kereskedelmi és Iparkamara székházában megtartott rendezvényen először *dr. Szücs László* levezető elnök, majd *Bocz András*, a Dunaújvárosi Helyi Szervezet nemrég megválasztott elnöke köszöntötte a megjelenteket.

Szóltak arról, hogy az ISD Dunaferr Zrt. idén ünnepli megalapításának hatvanadik évfordulóját. Az évfordulóra emlékezve a küldöttértekezlet résztvevői megtekinthették a jubileumra készült „Ha él a gyár, él a város” című filmetűdöt, amelyet a Campfilm stábjába *Gerő Marcell* rendezésével az ünnepi alkalomra készített.

Dr. Szücs László köszönti a megjelenteket

A küldöttértekezlet tisztségviselőinek megbízása után *Lontai Attila* szakosztályelnök számolt be a vaskohászati szakosztály elmúlt három éves tevékenységéről. A vezetőség beszámolója részletesen ismertette a helyi szervezetek elmúlt három éves tevékenységét. A legtöbb rendezvényt a legnagyobb létszámú *dunaújvárosi helyi szervezet* bonyolította le. A központi rendezvényeken való állandó jelenlétén túl kiemelkedő a szakmai klubdelutánok folyamatos szervezése, amelyeken szakmai előadásokat hallhatnak az érdeklődők a vállalati működés valamelyik szeletéhez kapcsolódva. A legnagyobb szabású esemény a 2008 májusában lezajlott „Megújuló acélipar a fenntartható fejlődés tükrében” című nemzetközi konferencia volt, amelyen az ISD vállalatcsoport tagvállalatai mutatták be tevékenységüket. A *Budapesti Helyi Szervezet* az évek óta bevált programjai szerint szakmai kirándulásokkal színesíti az egyesületi életet. Évente hagyományosan megrendezik a Luca-napi szakestélyüket. A *diósgyőri szervezet* folyamatosan csökkenő létszám mellett az elmúlt három évben a Fazola Napok életre hívásával olyan új hagyományt teremtett, amely lehetőséget ad a kohász szakmai örökség színvonalas népszerűsítésére. A Központi Kohászati Múzeum támogatásával, régi kohász vezetők részvételével kohász szakmai-baráti kört hoztak létre, amely a szakmai hagyományok kutatásával, a diósgyőri acélgyártás történetével foglalkozik. Az elnök szólt arról,

2. kép: *A vendégek a jubileumra készült filmet nézik*

hogy a szakosztály létszáma az eltelt három évben 100 fővel csökkent, így ma 502 tagot számlál. A Dunaújvárosi Főiskolával a kapcsolat továbbra is kiemelkedő, a főiskolai hallgatók biztosítják az egyesületi tagság utánpótlását. Az egyesület szakmai lapjában (BKL Kohászat) a beszámolási időszakban 309 oldalt publikáltak a szakosztály tagjai. Az egyre nehezedő gazdálkodási feltételek mellett a szakosztály szép munkát végzett az egyesület deklarált céljainak megvalósításában. Ennek elismeréseként a Vaskohászati Szakosztály tagjai közül 30 fő részvett valamilyen egyesületi kitüntetésben. A vezetőség beszámolóját a jelenlévő küldöttek elfogadták.

Ezután *dr. Tolnay Lajos*, az OMBKE elnöke 60 éves egyesületi tagságáért *id. Altnéder Jánosnak*, *dr. Fuchs Eriknek*, *Koch Róbertnek*, 50 éves tagságáért *Szalay Gézának*, *dr. Szeghegyi Árpádnak*, 40 éves tagságáért *dr. Dévényi Lászlónak*, *Farkas Lajosnak*, *Hantó Kálmánnak*, *dr. Szabó Józsefnek*, *Tóth Lászlónak* és *Vass Miklósnak* Soltz Vilmos-émlékérmeket nyújtott át. (Néhányan nem tudták azt a helyszínen átvenni.)

Ezt követően került sor a tisztújításra. *Józsa Róbert*, a Jelölő Bizottság elnöke bemutatta a bizottság javaslatát a szakosztály vezetésére, a választmányba delegálni kívánt tagok és az egyesületi tisztújításra javasolt küldöttek személyére. A jelölőlisták megszavazása után *Pallag János*, a szavazatszedő bizottság elnöke ismertette a szavazás szabályait. A titkos szavazás idejére elrendelt szünetben a tavalyi Fazola Napokról kivetítón láthattak fényképeket a megjelentek.

A szavazás a jelölőlista megerősítését hozta, ennek megfelelően a szakosztály vezetősége a következő három évre: elnök *Hajnal Attila*, alelnökök *dr. Sándor Péter*, *Faragó Péter*, tiszteletbeli elnök *dr. Szücs László*, titkár *Boross Péter*. A vezetőség tagjai lettek: *Bocz András*, *Hevesi Imre*, *dr. Nyitray Dániel*, *dr. Csirikusz József*, *dr. Réger Mihály*, *dr. Tardy Pál*, *Solt László*, *Nagyné Halász Erzsébet*, *Pallag János*, *Józsa Róbert*, *Szente Tünde*, *Mihaldinecz László*, *Dani Bálint*. A szakosztályt az egyesület választmányában *Hajnal Attila*, *Boross Péter* és *Hevesi Imre* képviseli. A leköszönő elnök ezután átadta utódjának az elnöki szalagot, aki hozzászólásában a színvonalas egyesületi munka folytatását ígérte.

Dr. Tolnay Lajos köszöni meg a szakosztály munkáját

A leköszönt vezetőség tevékenységének méltatása után az új vezetőségnek kívánt jó munkát *dr. Tolnay Lajos*, megköszönve a vállalat volt vezérigazgatóinak is a példaértékű együttműködést. A küldötttertekezlet a Bányász- és a Kohászhimnusz elneklésével ért véget.

Józsa Róbert

Az Egyetemi Osztály tisztújító közgyűlése

Az Egyetemi Osztály a tisztújító közgyűlését 2010. június 14-én tartotta az egyetem egyik reprezentatív előadótermében. Az ülésen szép számmal jelentek meg oktatók, kutatók, doktoranduszok. A júniusi időpont sajnos nem igazán kedvezett a hallgatóknak, így az ő részarányuk kisebb volt.

Az ülést *dr. Török Tamás*, az osztály elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a résztvevőket, majd a kitüntetetteket szólította. Soltz Vilmos-émlékérmekben részesült 50 éves tagságért *dr. Kovács Ferenc* akadémikus és *dr. Sziklavári Károly* nyugalmazott egyetemi docens, 40 éves tagságért *dr. Csete Jenő* intézeti tanszékvezető egyetemi docens.

A közgyűlés ezután megerősítette a Jelölő Bizottságot és megválasztotta a Szavazatszedő Bizottságot. Ezt követően került sor az elmúlt 3 évben végzett munka értékelésére. Az osztály elnöke beszámolójában kiemelte a szakmai összetartozás fontosságát, valamint hogy az osztály ebben az évben ünnepli 55 éves fennállását. Elmondta továbbá, hogy az elmúlt években jelentősen megváltozott a karok oktatási tevékenysége, az OMBKE egyetemen dolgozó tagjai jelentős mértékben vették ki részüket ezekben a reformjellelű munkálatokban. Kiemelte, hogy az Egyetemi Osztály egyik legfontosabb feladata az egyetemi ifjúság megnyerése az egyesület számára. Végül köszönetét fejezte ki azoknak, akik az elmúlt 3 év során munkájában segítettek – külön kiemelte *dr. Dúl Jenőt* és *Morvai Tibort*.

Morvai Tibor leköszönő titkár szintén az utánpótlásra való odafigyelést nevezte meg a legfontosabb feladatnak. Sajnos a bolognai rendszerre való áttérés kedvezőtlenül érinti a fiatalok kohézióját a szakmai szervezetek iránt. Megemlítette az OMBKE levelező listát is mint olyan eszközt, amelyen keresztül a hallgatók meggyőződhetnek arról, hogy a végzés után is megvan a lehetőség arra, hogy szakmai közösségünkhöz tartozzanak, majd megköszönte azt a sok-sok segítséget, amit 10 éves titkársága alatt kapott kollégáktól, hallgatóktól.

Ezt követően *dr. Kállay Gyula* levezető elnök vezetésével került sor az új vezetőség és a küldöttek megválasztására. *Dr. Böhm József*, a Jelölő Bizottság elnöke ismertette a jelölteket, pár szóban kitérve szakmai-egyesületi munkásságukra is. *Dr. Tóth Levente*, a Szavazatszedő Bizottság elnöke ismertette a szavazás menetét, majd sor került a szavazásra. Amíg a szavazatok összeszámolása folyt, a leköszönő titkár szólt a közelmúltban megtartott 99. Küldöttgyűlésről, valamint a szeptemberben Selmechányán megrendezésre kerülő 100. – jubileumi – Küldöttgyűlésről.

A 2010-2013. években az OMBKE Egyetemi Osztály vezetősége az alábbiakban olvasható:

elnök: *dr. Havasi István* intézeti tanszékvezető egyetemi docens,
 alelnök: *dr. Dúl Jenő* egyetemi docens, szakosztályi összekötő (Öntészeti Szo.),
 titkár: *dr. Márkus Róbert* egyetemi tanársegéd,
 titkárhelyettes: *dr. Szabó Tibor* egyetemi adjunktus,
 vezetőségi tagok: *dr. Török Tamás* intézetigazgató egyetemi tanár, szakosztályi összekötő (Fémkohászati Szo.), *dr. Federer Imre* intézeti tanszékvezető egyetemi docens, szakosztályi összekötő (Kőolaj-, Földgáz- és Vízbányászati Szo.), *dr. Ladányi Gábor* intézeti tanszékvezető egyetemi docens, szakosztályi összekötő (Bányászati Szo.), *Morvai Tibor* egyetemi adjunktus, *Harsik Béla* doktorandusz, szakosztályi összekötő (Vaskohászati Szo.), *Kulcsár Viktor* kohász hallgatói képviselő, *Sárkadi Zoltán* bányász hallgatói képviselő.

A zászló átadásával nyomatékosított elnöki tisztség átadása után *dr. Havasi István*, az Egyetemi Osztály elnöke megköszönte a bizalmat, majd elmondta, hogy számít a korábban funkcióban lévők tapasztalataira. Fontosnak tartja a munkák megfelelő elosztását a vezetőség tagjai között, a fiatalok megnyerését az egyesület számára. Hisz a személyes találkozók jelentőségében, ezért évente legalább két alkalommal tervez olyan összejevetelt, ahol az oktató és nem oktató kollégáknak, valamint a hallgatóknak lehetőségük lesz, hogy – úgymond fehér asztal mellett – beszélgethessenek egymással, többek között egyesületi kérdésekről is.

Miután *dr. Károly Gyula* levezető elnök megköszönte a részvételt és bezárta a közgyűlést, az új vezetőség még együtt maradt, hogy szót ejtsenek az eljövendő időszakban felmerülő legfontosabb feladatokról.

Morvai Tibor

A Fémkohászati Szakosztály tisztújító küldöttgyűlése

Az OMBKE Fémkohászati Szakosztálya 2010. június 17-én Székesfehérváron az Alumíniumipari Múzeumban tartotta tisztújító küldöttgyűlését.

Petrusz Béla, a szakosztály elnöke köszöntötte a megjelenteket és megállapította, hogy a küldöttgyűlés határozatképes, majd egyperces néma felállással emlékeztek meg a közelmúltban elhunyt tagtársakról. Az elnök a jegyzőkönyv vezetésére felkérte *Csurgó Lajost*, a hitelesítésére *Csömöz Ferencet*, és a Szavazatszámoló Bizottság elnökének *Szűcs Zoltánt*, tagjainak *Baranyai Sándort* és *Grélinger Gábort* javasolta. A küldöttgyűlés a fentieket egyhangú szavazással elfogadta. Ezután elénekelték a Himnuszt.

Tolnay Lajos, az OMBKE elnöke megköszönte az elmúlt ciklusokban kapott bizalmat, és ígéretet tett a szakosztály munkájának jövőbeni segítésére.

Hajnal János, a szakosztály titkára köszöntötte a pártoló tagvállalatok megjelent képviselőit, és megtartotta az elmúlt ciklust értékelő beszámolót. Évente rendszeresen megtartották nagyrendezvényüket, a Fémkohá-

szati Szakmai Napot, megkoszorúzták Kunoss Endre és Sóltz Vilmos sírját, mely utóbbinak felújítását is megszervezték. Aktív tevékenység folyik a helyi szervezetekben, különösen Székesfehérváron és Mosonmagyaróváron.

A beszámolóhoz hozzászóltak:

- **Dánfy László:** megköszönte a kecskeméti helyi csoportnak nyújtott támogatást, a szakosztályvezetés 10 éves munkáját.
- **Puza Ferenc:** figyelmeztetett, hogy a különböző rendezvényekről bővebben tájékoztassuk a tagtársakat és a kívülállókat. (Például: Sóltz Vilmos sírjának rendbetele az OMBKE 100. Küldöttgyűlése alkalmából.)
- **Szell Pál** szintén megköszönte a vezetőség munkáját, és felhívta a figyelmet a pártoló tagvállalatok szervezésére.

A küldöttek egy része

Petrusz Béla a hozzászólások után a beszámolót szavazásra bocsátotta. A beszámolót a küldöttgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Ezután *Tolnay Lajos* adta át a 60-50-40 éves egyesületi tagságért a Sóltz Vilmos-emlékermeket.

Petrusz Béla gratulált a kitüntetetteknek és a leköszönő vezetőség nevében lemondott.

Molnár István, a Jelölő Bizottság elnöke tájékoztatta a megjelenteket a jelölés és a szavazás rendjéről, és megtette a bizottság javaslatát a Fémkohászati Szakosztály különböző tisztségeinek betöltésére. A jelenlévők a javasolt személyek szavazó listára kerülését egyenként, egyhangúlag elfogadták, más jelölés nem érkezett. Molnár István a szavazás idejére szünetet rendelt el.

A szünet után *Szűcs Zoltán* ismertette a szavazás eredményét. Megállapította, hogy a 35 beérkezett szavazólapból 34 érvényes volt, továbbá hogy valamennyi jelöltet a küldöttek egyhangúlag megválasztották, majd gratulált a megválasztott tisztségviselőknek:

a szakosztály elnöke: *Petrusz Béla*,
 alelnökök: *Balázs Tamás*, *Csurgó Lajos*, *Hajnal János*, *Varga Ferenc*,
 titkár: *Sándor István*,
 titkárhelyettesek: *Kundakker Tamás*, *Varga Mária*,
 vezetőségi tagok: *Balázs László*, *Szell Pál*, *Hatala Pál*, *Horváth Csaba*, *Kulcsár Tibor*,

küldöttek: *Clement Lajos, Harrach Walter, Csömöz Ferenc, Petrusz Béla, Balázs Tamás, Csurgó Lajos, Hajnal János, Varga Ferenc, Sándor István, Balázs László, Dánfy László, Huszics Zoltán, Balogh Zoltán, Csutak István, Kundakker Tamás.*

*A szünetben Harrach Walter, Hajnal János,
dr. Csák József és dr. Valló Ferenc*

Petrusz Béla újraválasztott elnök a megválasztottak nevében megköszönte a bizalmat.

Kovács Istvánné igazgató az Alumíniumipari Múzeum nevében megköszönte, hogy a szakosztály a múzeumot választotta a küldöttgyűlés helyszínéül. Felkérte a jelenlévőket, hogy az iparágat bemutató monográfia elkészítésében nyújtsanak segítséget munkatársainak.

Petrusz Béla a küldöttgyűlést bezárta, a résztvevők elénekelték a Bányász- és a Kohászhimnuszt.

Hajnal János

Az Öntészeti Szakosztály tisztújító küldöttgyűlése

Az OMBKE Öntészeti Szakosztálya a küldöttgyűlést 2010. június 25-én az M0 Gastland vendéglőben tartotta meg. **Dr. Sándor József** szakosztályelnök köszöntötte a megjelenteket, köztük külön **Kovacsics Árpád** OMBKE főtitkárt, majd megállapította, hogy a küldöttgyűlés a küldöttek 70%-os megjelenésével határozatképes. A jelenlévők egyhangúlag elfogadták **dr. Pílisz Lajost** korelnöknek és **Szombatfalvy Annát** jegyzőkönyvvezetőnek.

Dr. Sándor József kérésének megfelelően a megjelentek – az elmúlt választási ciklusban elhunyt tagtársainkra emlékezve – állva hallgatták meg a Bányászhimnuszt harangjátékát, miközben Szalai Attila felolvasta az elhunytak neveit.

Ezután a küldöttgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a korábban megküldötttel megegyező napirendet. Ennek megfelelően először a Sóltz Vilmos-emlékérme átadására került sor.

A 2. napirendi pontban **Szalai Attila** szakosztálytitkár felolvasta az elmúlt három évet bemutató értékelő jelentést (megtekinthető a mindenkori szakosztálytitkárnál). A beszámolót követő hozzászólásokban:

- **Dr. Bakó Károly** gratulált az elmúlt három évhez, de hiányolta, hogy a külföldi kapcsolatokról nem esett szó, annak ellenére, hogy az Öntészeti Szakosztály mindenhol képviselteti magát. Dicsérte azokat, akiknek köszönhető a Szakosztály jó munkája.
- **Szombatfalvy Rudolf** kiemelte, hogy sikeres volt a fiatalok bevonása és a fiatalokkal való foglalkozás, továbbá a Mosoni Helyi Szervezet sikereit, hogy a korábbi helyi csoportok megszűnésével kiesett szakembereket újra megkeresi és bevonja a szakmai életbe. Javasolta, hogy a beszámoló jelenjen meg a BKL-ban.
- **Lengyelné Kiss Katalin** megköszönte az Öntödei Múzeumnak és rendezvényeinek – 40 Éves az Öntödei Múzeum, Múzeumok Éjszakája – nyújtott segítséget.
- **Dr. Pílisz Lajos** gratulált a leköszönő vezetőségnek, kiemelve, hogy aki a mai világban posztot vállal, az nehéz munkát vállal, ezért a beszámolóban nevesíteni kellene a jó munkát végzőket.
- **Pivarsci László** kiemelte, hogy a Mosoni Szervezet nagyon jó kapcsolatot ápolt a vezetőséggel. Elmondta, hogy a helyi szervezeten belül Mosonmagyaróvár a gyökér, de a szakma szétaprózódása miatt be kell vonni az újabb kis cégeket, mérnököket. A szervezetük az elmúlt évben 27 fővel növekedett.
- **Pordán Zsigmond** örömet fejezte ki, hogy a Bányászati Szakosztály Tatabányai Helyi Szervezetével sikerült felvenni a kapcsolatot, és hogy az 50 éves jubileumi szakestély jól sikerült.
- **Szegedi Maszák Tibor** szerint jó lenne, ha a TV népszerű műsoraiban (pl. Magellán) meg tudnánk mutatni a szakma szépségét, hagyományainkat. A fiatalok mellett be kell vonni az idősebbeket is, akik kikerültek a látókörből.
- **Dr. Lengyel Károly** kihangsúlyozta a MÖSZ-szel (Magyar Öntő Szövetség) való jó együttműködést (Öntőnapok, Bál), a szakképzés újraindítását és a lap megjelenítése érdekében tett lépéseket. Véleménye szerint az új vezetőségnek nem lesz egyszerű az egyesület gazdasági működtetése, cél, hogy minél több támogatót nyerjenek meg, vállalkozásokat, vállalkozókat, akik felelősséget éreznek a szakma és az egyesület iránt.
- **Dobóczki István** a Mosoni Szervezet példája nyomán (Nemak, Audi, Calderix) az OMBKE más területein is javasolja a külföldi cégek támogatókénti megnyerését. Ha a szervezet jól működik, akkor a külföldi tulajdonú cégek támogatása is elnyerhető. A Kohászati Lapokkal kapcsolatban is meg kellene nyerni őket, hogy írjanak cikkeket, legyen lehetőség technológiák és gyakorlati dolgok bemutatására.
- **Katkó Károly** Dobóczki István hozzászólásával egyetért, benne is felmerültek az elhangzottak. Az egyesület közhasznú szervezet, pénz kell a működtetéséhez, az éves 7200 Ft-os tagdíj kevés, fontosak a pártoló tagok. Ugyancsak fontos az egyesületi eseménynaptár használata, mert az elmúlt időszakban sok esemény került megrendezésre azonos időpontban.
- **Kovacsics Árpád** az OMBKE vezetősége nevében köszöntötte az egybegyűlteket. Kiemelte, hogy az Önté-

szeti Szakosztály sok fontos pozícióba biztosít embereket, nem csak szakosztályi szinten, de egyesületi szinten is kivészi a részét a munkából és eredményes munkát folytat. Köszönet illeti a szakosztály vezetőségét, a tagokat, és kiemelt köszönetet érdemelnek a támogatók. Gratulál a kitüntetetteknek, köszöni a leköszönő vezetőség munkáját, és kéri, hogy az új vezetőséggel legalább ilyen jó együttműködés legyen.

Dr. Sándor József szerint a dicséret és a köszönet a tagokat illeti, főként *Katkó Károlyt* és *Szalai Attilát*, majd kérdésére a Küldöttgyűlés a beszámolót tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadta. Az elnök hivatalosan is a vezetőség nevében lemondott, és a következő vezetőségnek hasonló szellemet és sikeres jó munkát kívánt.

Dr. Pílisz Lajos korelnök javasolta a küldöttgyűlésnek, hogy a jegyzőkönyvben szerepeljen a leköszönt elnök, titkár, titkárhelyettesek és a vezetőség tagjainak dicsérete. A javaslatot a Közgyűlés elfogadta. A Korelnök javaslatára a Küldöttgyűlés a szavazatszámoló bizottság vezetőjéül *Dózsa Saroltát*, tagjaiul *Tóth Károlyt* és *Rigó Róbertet* egyhangúlag elfogadta.

A Jelölő Bizottság nevében **Pordán Zsigmond** és **Szombatfalvy Rudolf** röviden összefoglalták az elvégzett munkát, a lefolytatott beszélgetések, viták lényegét, majd **Pordán Zsigmond**, a bizottság elnöke ismertette a jelölteket. Az OMBKE szakosztályainak működési szabályzata 3.2.2. pontja alapján a Bizottság ajánlást tett egyesületi tisztségviselőkre is. A javasolt személyeknek a szavazólistára kerülését a Küldöttgyűlés 3 tartózkodás mellett elfogadta.

A titkos szavazás idejére a Korelnök szünetet rendelt el.

A szavazást követően **Dózsa Sarolta**, a Szavazatszedő Bizottság vezetője ismertette az eredményt:

szakosztályelnök: *Katkó Károly*

alelnökök: *dr. Hatala Pál*, *dr. Takács Nándor*, *Szombatfalvy Rudolf*

titkár: *dr. Fegyvermeki György*

titkárhelyettesek: *Szombatfalvy Anna*, *dr. Lukács Sándor*
vezetőségi tagok: *dr. Sohajda József*, *dr. Lengyelné Kiss Katalin*, *dr. Ládai Balázs*, *dr. Pintér Richárd*, *Eger László*, *Hertelendi Ákos*

küldöttek: *Katkó Károly*, *dr. Fegyvermeki György*, *dr. Sohajda József*, *dr. Takács Nándor*, *Szombatfalvy Rudolf*, *Pivarsci László*, *Szombatfalvy Anna*, *dr. Hatala Pál*, *dr. Lukács Sándor*, *dr. Lengyelné Kiss Katalin*, *Pordán Zsigmond*, *Sipos István*, *Szalai Attila*.

Az Öntészeti Szakosztály a Kohászati Lapok szerkesztőjének javasolja: *dr. Lengyelné Kiss Katalint* és *Szende Györgyöt*, az OMBKE főtítkárának javasolja *dr. Lengyel Károlyt*, az Ellenőrző Bizottság elnökének *Szombatfalvy Rudolfot*, tagjának *Dózsa Saroltát*.

Dr. Pílisz Lajos megköszönte megbízatását, gratulált az új vezetőségnek és átadta a szót az új elnöknek. **Katkó Károly**, az Öntészeti Szakosztály új elnöke megköszönte a bizalmat, a Jelölő Bizottság munkáját és a javaslatokat, röviden ismertette elképzeléseit. Kiemelte, hogy fontos a rendezvények időpontjának egyeztetése, illetve a helyi szervezetekkel a kapcsolattartás, egymás rendez-

vényeinek, programjainak kölcsönös látogatása. Fontos, hogy a tagjaink jó szívvel gondoljanak az egyesületre, részt vegyünk a rendezvényeken, és kiemelt cél a további fiatalítás is.

Az elnök a tisztújító közgyűlést ezt követően berekesztette.

A Küldöttgyűlés jegyzőkönyve alapján

PT

Tisztújítás a Nógrádi Osztálynál

Március 18-án a munkaterv szerint *vezetőségválasztó taggyűlést* tartottunk Salgótarjánban. Vendégként jelen volt *dr. Gagy Pálffy András*, az OMBKE ügyvezető igazgatója.

Az elmúlt 3 év (2007-2010) munkájáról *Józsa Sándor* elnök tartott beszámolót. Az Osztály létszáma március végén 88 fő volt, melyből 68 a Bányászati, 20 a Vaskohászati Szakosztályhoz tartozik. A műszaki végzettségűeken kívül tagságunk között megtalálható vegyész, tanár, orvos is. Öröndetes, hogy 2008-ban 12 új tag jelentkezett, akik között fiatalok – még 30 évesek is – vannak. Számos tagtársunk lakóhelye megyénktől távol esik, mégis rendszeresen részt vesz az összejövetelünkön, ami a helyi szervezet jó hírének köszönhető.

Klubfoglalkozásainkat rendszeresen megtartottuk és tagjaink 30-40%-a látogatta. Kiemelkedően színvonalas előadásokat hallgattunk meghívott előadóinktól. Elmondhatjuk, hogy a „klubfoglalkozás” az egyik legsikeresebb programunk, amit a jövőben is meg akarunk tartani. A közösségi élet ápolásának fontos ténye, hogy minden évben szervezünk egy többnapos kirándulást. Általában szakmához közeli ipari létesítményt, múzeumot tekintünk meg, de minden alkalommal egy gyógyfürdő, esetleg egy nemesebb borpince meglátogatása is szerepel programunkban. Ezekről a BKL-ben beszámoltunk. Két alkalommal „Ipartörténeti Nap” elnevezéssel városi ünnepséget szerveztünk.

Évenként ismétlődő ünnepségeinket, a Bányásznapot, a Borbála-napot a helyi nyugdíjas szakszervezettel közösen ünnepeljük. A Bányász-Kohász Dalkör is az egyesület életéhez tartozik, hiszen tagtársaink alkotják.

Gazdálkodásunknak háttérét részben biztosítja a Nógrád megyei Bányász-Kohász Egyesület, amely csatlakozott a Salgótarjáni Civil Fórumhoz, ahol bizonyos feladatokra támogatási összegeket lehet kapni pályázat útján. Ilyen módon vált lehetővé az Ipartörténeti Füzetek kiadása is.

A beszámoló után hozzászóló *dr. Gagy Pálffy András* a helyi szervezet munkáját eredményesnek ítélte és a további munkához sok sikert kívánt.

Ezután megtörtént a vezetőség újráválasztása. A tisztségviselők bányász-kohász rotációja alapján az új elnök: *Liptai Péter*, elnökhelyettes: *Józsa Sándor*, titkár: *Solymár András*, titkárhelyettes: *Czene Géza*, a vezetőség tagjai: *Gáspár Gyula*, *Vajda István* és *Patakfalvi Zoltán*.

Vajda István

A IV. Magyar Műszaki Értelmség Napja 2010. május 13-14.

Az immár negyedik alkalommal megszervezett rendezvénysorozat Szervező Bizottságában – a sorozat kezdeményezője, *Benkó Sándor* villamosmérnökön kívül – az alábbi szervezetek képviseltették magukat: a főszervező *Magyar Mérnökakadémia* (MMA), a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME), a Műszaki és Természettudományos Egyesületek Szövetsége (MTESZ), a Magyar Mérnöki Kamara (MMK), a Magyar Innovációs Szövetség (MISZ) és a Magyar Rektori Konferencia (MRK). A rendezvény fővédnöke ismét *Sólyom László*, a Magyar Köztársaság elnöke volt.

A parlamenti választások miatt a második napi rendezvényt a korábbiakkal ellentétben nem a Parlamentben, hanem a Budapesti Műszaki Egyetemen tartották meg. A rendezvénysorozat fő témaköre „A műszaki-természettudományos értelmség szerepe a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében” volt, és ez volt a megtartott szakmai konferencia elnevezése is.

Újdonság volt, hogy 2010-ben vidéki helyszíneken is voltak rendezvények, így Kecskeméten (május 7.), Székesfehérváron (május 11.) és Miskolcon (május 18.). A Magyar Mérnöki Kamara „12 pontját” ezeken a rendezvényeken is kiosztották.

Május 13. Magyar Tudományos Akadémia Díszterme

Öröm alkotó embereket, a műszaki környezet létrehozóit köszönteni, és öröm, hogy alkotásaik nyilvánosságot kapnak – mondta megnyitó beszédében *Pálinkás József*. Az MTA elnöke hozzátette: a mérnökség eredményeiről az egész társadalomnak tudomást kell szereznie, a fenntartható fejlődés fogalmi köré csoportosítható tudományos, műszaki problémák közbeszéddé formálása pedig ugyancsak fontos teendője korunk reálértelmségének. E gondolatokat fűzte tovább *Rubik Ernő*, a Magyar Mérnökakadémia örökös tiszteletbeli elnöke, aki szerint a jövő nagy felelősséget ró a mérnökökre, nem csak az alkotásban, hanem abban is, hogy perspektivikusan gondolkodjanak, figyeljenek arra, mi lesz a sorsa az általuk megalkotott eszközöknek, s azok milyen változásokat eredményezhetnek. A feltaláló hangsúlyozta: felelőségünk van abban is, hogy az utánunk érkező generációknak megmutassuk szakterületünk lehetőségeit, és vonzóvá tegyük a reálértelmségi pályákat.

Hamvas István, a Paksi Atomerőmű Zrt. műszaki vezérigazgató-helyettese az eseményen vette át a Wahrmann Mór-érmet, amelyet az Akadémia vezetői kollégiuma adományozott műszaki-tudományos teljesítményéért. A paksi szakember a hazai mérnökség és az atomerőmű kapcsolatáról beszélt az erőmű-beruházás kezdeteitől az üzemidő-hosszabbítás és az új blokkok megvalósításának kérdéséig. Hamvas aláhúzta:

még az importált technológia, az átvett know-how esetén is van lehetőség az innovációra, ha az üzemeltető felkészült és kreatív műszaki gárdával rendelkezik, és az országban adott a megfelelő műszaki-tudományos háttér a megoldások kidolgozására. A most megvalósított erőműi teljesítménynövelés kapcsán megjegyezte: egy olyan kis országban, mint Magyarország, ilyen feladatok csak az erők integrálásával, fegyelmettséggel kooperációval lehet megvalósítani, s mindezek nem értelmezhetők közbeszerzési kategóriákkal, nem kezelhetők – még gazdag országokban sem – tisztán versenypiaci módszerekkel.

„Fenntartható fejlődés – tudomány – mérnökség” című előadásában *Króó Norbert*, az MTA alelnöke összehasonlította a múlt századi és a XXI. századi mérnökség feladatait. A világ olyan „környezetérzékeny” technológiákat vár tőlünk, amelyek csökkentik az emberi és ökológiai kockázatokat, ugyanakkor gazdaságosak, s javítják a termelés hatékonyságát.

Szemléletváltozásról beszélt *Simola József*, a Molcsoport társasági támogatás ügyvezető igazgatója is, aki a fenntartható fejlődést olyan vállalati elkötelezettségnek nevezte, melynek célja, hogy egyenlő mértékben integrálja a gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi tényezőket az üzleti tevékenységbe, a hosszú távú értékteljesítés maximalizálására és a társadalomtól kapott „működési engedély” megőrzésére.

Berta István, a BME egyetemi tanára szerint mindinkább ki vagyunk szolgáltatva az egyre kisebb, egyre gyorsabb működésű és egyre érzékenyebb információ- és kommunikációs technológiai berendezéseinknek. Az elmúlt évtizedekben növekedtek a lakosságra és a rendkívül érzékeny berendezéseinkre ható villamos, mágneses és elektromágneses zavarok, a kontroll nélküli erők pedig szennyeznek a környezetet.

Inzelt Péter, az MTA SZTAKI igazgatója úgy fogalmazott: a fenntartható fejlődés bizonytalan fogalom, lényege, hogy szeretnénk még jobban élni, s elvárjuk mindenki mástól – különösen a nálunk szegényebektől –, hogy ebben hosszabb távon se zavarjanak. A fejlett országok fogyasztói társadalom címen esztelenül pazarolnak, értelmiségük egy részét azonban időnként elfogja a lelki-furdalás.

Május 14. BME Aula

Katona Béla, az Országgyűlés leköszönő elnöke rámutatott: innovatív mérnökök, a közéletben aktív műszakiak nélkül „félkarú törpe lehet a nemzet”. Kudarccra ítéltettek azok az országok, amelyek a gazdasági növekedést kizárólag közgazdasági szabályozókkal képzelik el, s takarékosagra hivatkozva elhanyagolják a technológiai fejlesztést.

A természettudományos ismeretek, műveltség megszerzését, rendszerezett formában történő átadásának fontosságát húzta alá *Pálinkás József*. Mint mondta, a fiatalok egyre kevésbé értik a természet törvényeit – azt, hogy miként működnek mindennapi eszközeink. Széchenyi egykor csodálattal tekintett a kor technikai vívmányaira, s megértette, micsoda jelentősége van egy ország életében az alkotó műszaki értelmiségnek. Az akadémia elnöke azt tanácsolta a reálértelmiség képviselőinek, hogy tanulják meg a bonyolult részleteket elhagyva átadni szakmájuk alapvető ismereteit a társadalomnak, a humán értelmiségnek ugyanis ismernie kell a műszaki-technikai fejlődés irányát, trendjeit.

A Mérnökszervezetek Világszövetségének (WFEO) spanyol elnöke, a telekommunikációs mérnökként és egyetemi tanárként tevékenykedő *Maria J. P. Laffargue* arra biztatta magyar kollégáit, hogy „találják fel magukat”, *Benkó Sándor* villamosmérnök, a műszaki értelmiség napjának ötletgazdája pedig arról beszélt, hogy közös nyelvet kellene végre beszélnünk politikusainkkal, ehhez azonban elengedhetetlen, hogy emeljük mérnökeink presztízsét, az őket tömörítő szervezetek rangját.

Péceli Gábor, a Műegyetem rektora felhívta a figyelmet, hogy a kutatóegyetemi címet elnyert mérnökképző intézmény akkor tud majd jól élni e minősítéssel, ha kiszámítható lesz országunkban a tudomány- és K+F politika, s biztosítottak lesznek a nyugodt, elmélyült alkotómunka feltételei. A természettudományos oktatásról szólva a rektor rámutatott: a skandináv államokban – a korosztályok létszámát tekintve – háromszor annyi fiatalt iskoláznak be ilyen képzetésekre, mint Magyarországon.

A tanácskozáson felszólalt *Gordos Géza*, a MTESZ, *Pónyai György*, a Magyar Minőség Társaság elnöke, dr. *Rudas Imre*, a Magyar Rektori Konferencia tiszteletbeli elnöke és *Barátossy Jenő*, a Magyar Mérnökakadémia Etikai Bizottságának elnöke. *Kassai Ferenc*, a BPMK elnöke felvillantott néhányat abból a 12 pontos javaslatcsomagból, amelyet köztestületünk állított össze az új kormányának és parlamentnek, s kijelentette: hivatásrendi önkormányzatunk az egész mérnökség lelkiismerete kíván lenni. (*A 12 pontot a beszámoló végén közöljük. – Szerkesztőség.*)

Szabó Gábor, a Magyar Innovációs Szövetség elnöke szerint az a társadalom, amelyből hiányzik a természettudományos műveltség, ön- és közveszélyes, a fejlesztőknek pedig minden korban arra kell törekedniük, hogy a meglévő megoldásoknál jobbakat találjanak ki, hiszen „a kőkorszaknak sem azért lett vége, mert elfogyott a kő”.

El kell készíteni és jövő év nyarán be kell nyújtani az Országgyűlésnek egy új fenntarthatósági nemzeti stratégiát, mert tarthatatlan állapot, hogy országunknak e témában nincs hosszú távú jövőképe – mondta *Láng István* akadémikus.

Végül *Szőcs László*, a MOL csoport szintű HR igazgatója arról beszélt, hogy az utóbbi két évtizedben a mérnöki szakmák „mélyrepülése” volt tapasztalható, csökkent a mérnökképzés színvonala, s mindez hogyan

hatott az ipari vállalatokra. Bejelentette, hogy 20 milliós forintos alaptőkével – 12 hazai nagyvállalat, az ország több felsőoktatási intézménye, valamint a témáért felelős szakmai szervezetek összefogásával – megalakult az *Együtt a Jövő Mérnökeiért Szövetség*. A szövetség azt a célt fogalmazta meg, hogy naprakész tudással rendelkező és a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő tudású mérnökök végezzenek az egyetemeken, legyen magasabb a pálya társadalmi presztízsze, s váljanak népszerűbbé a természettudományok.

Ez alkalommal nem tettek közzé új, közös nyilatkozatot a IV. Magyar Műszaki Értelmiség Napja rendezésében részt vállalt szakmai szervezetek. Az ideai „felhívás” megismétli a 2008 májusában kiadott – a természettudományos oktatás fontosságát hangsúlyozó – közös közlemény szövegét az alábbi kiegészítéssel: „Sajnálatlallal állapítjuk meg, hogy az eltelt két évben a közlemény egyetlen betűje sem vesztette érvényét, sőt egy további igen fontos probléma vált nyilvánvalóvá: a természettudományos tanárképzés lényegében megszűnt. (...) Nincsenek további elvesztegethető éveink, azonnali és hatékony intézkedésekre van szükség, amelyek megvitatására és a konkrét programok kidolgozására a műszaki értelmiség képviselői bármikor a döntéshozók rendelkezésére állnak.”

A Mérnök Újság 2010. júniusi száma alapján PT

A Magyar Mérnöki Kamara 12 pontja az új kormányának

1. A beruházások, a közpénzek és az európai uniós források hatékony felhasználásához elengedhetetlen a megfelelő, körültekintő projektkiválasztás, a jó előkészítés és a teljes életciklus költségek számításba vétele.
Ebben a folyamatban mi mérnökök vállaljuk a ránk eső felelősséget, de elvárjuk, hogy egyszerű és hatékony legyen az ezt működtető intézményrendszer, megfelelő előkészítési idő és az előkészítésre pályázati forrás álljon rendelkezésre.
2. A közbeszerzési gyakorlat azonnali módosítását várjuk. Kidolgozzuk a jó közbeszerzéshez elengedhetetlen ajánlati terv tartalmát, az abban résztvevők egyértelmű feladatát és felelősségét.
3. Elvárjuk a jövőben a közbeszerzések valós költség-tartományban történő odaítélését; javasoljuk az Európai Beruházási Bank gyakorlatának bevezetését, a kirívóan legalacsonyabb és legmagasabb ajánlat kizárását.
Az MMK által kidolgozott ajánlott mérnöki díjszabás alkalmazását szükségesnek tartjuk, hiszen éppen a mesterségesen leszorított díj korlátozza az igazi versenyt, a minőségi munkát, és ez ellentétes a nemzetgazdaság alapvető érdekeivel. A versenyt támogatjuk és igényeljük, de az szakmai verseny is legyen, ne csak árverseny.
4. Javasoljuk a közbeszerzési törvény egyszerű eljárása értékhatárának növelését.

5. A mérnöki KKV-k versenyképessége elfogadhatatlanul alacsony, az országban kevés a munka, és az alkalmazott mérnököket az elbocsátás, a vállalkozókat a tönkremenetel fenyegeti.
Azonnali intézkedést várunk el az ÁFA és társasági adó jogszabályokban.
A megrendelő, „a közszektor” a szolgáltatási szerződéseknél is legyen köteles meghatározott előleget fizetni, ahogy ez Európában szokás. Véget kell vetni a diktált szerződéses feltételeknek. A megrendelő adjon fizetési garanciát a közszektor állami garancia-alapján keresztül, és vállalja a Polgári Törvénykönyvben előírt késedelmi kamatot is. A tartozási lánc okozója legyen kizárható a közbeszerzésből.
6. A magyar mérnöki szolgáltatások ne kerüljenek hátrányba a hazai piacon, ennek érdekében sürgősen tőkepótló és ezt elősegítő finanszírozási eszközöket kell bevezetni. Közérdek, hogy az uniós jogszabályokkal összhangban megtaláljuk a magyar mérnök versenyképességét biztosító eszközöket.
7. A mérnöki műhelyek 20 évvel ezelőtt széthullottak, kevés vállalkozás tudta megőrizni, vagy újraépíteni ezeket. Készek vagyunk a kormánnyal közösen kidolgozni a piacépes mérnöki vállalkozások együttműködési formáit. A mérnöki tudás és munka exportjának megteremtése szintén azonnali feladatot jelent. Világszerte keresik a magyar mérnököket, hozzuk létre azokat a feltételeket, amelyekkel megállítható az agyelszívás, a fiatal mérnökök külföldre áramlása vagy szakmájuk elhagyása, teremtünk meg a mérnök KKV-k export lehetőségeit.
8. „Aki szabványosít, azé a piac.” A jelenlegi országos gyakorlat ezt nem követi. A Magyar Mérnöki Kamara folyamatosan elmélyíti kapcsolatait a Magyar Szabványügyi Testülettel, és részt kíván venni a szabványügyi rendszer működőképesebb, hatékonyabb kidolgozásában, működtetésében. Elvárjuk a hivataltalba lépő kormánytól, hogy ismerje fel a szabványosításban a műszaki fejlesztésekkel összefüggő nemzeti és közérdeket, és vállalja e célok korábbinál sokkal erőteljesebb és hatékonyabb támogatását.
9. A Magyar Mérnöki Kamara, mint szakmai önkormányzat felismerte a folyamatos képzés fontosságát.

Ezért tiltakozik az ellen, hogy a továbbképzést sok esetben termékbemutatóként értelmezzék, és hogy a továbbképzés üzleti árucikké váljon.

A Magyar Mérnöki Kamara mintegy 40 ezer mérnök nevében szorgalmazza a folyamatos tanulást és képzést, és ennek sikere érdekében az érvényes jogszabályok változtatását kezdeményezi.

A műszaki felsőoktatás mennyiségi és minőségi követelményei sürgős újragondolást igényelnek.

10. A jogalkotás szakmai-társadalmi közügy, ezért a szakmai szervezetek által közvetített gyakorlati tapasztalatoknak érdemben meg kell jelennie a jogalkotásban. A tervtanácsok, a főépítésszakmai állásfoglalásának az építési engedélyekben érvényt kell szerezni (lásd műemléki szakhatósági vélemény). Szükséges, hogy az önkormányzati főépítési, főmérnöki, főkertészi, főenergetikus hálózat fedje le az ország teljes területét, figyelemmel a térségi szemléletre is.
11. Biztosítani kell a társadalom széles rétege számára a vizuális oktatást a médián keresztül, valamint a közoktatás részévé kell tenni a vizuális kultúra, az építészet alapelemeit, az épített örökség, a mérnöki alkotások és a kultúrtáj ismereteit.
12. Több mérnököt Európának! adta ki a jelszót a Mérnök Szervezetek Európai Szövetsége. Mi javaslatainkat azért dolgoztuk ki, hogy megtartsuk mérnökeinket, hogy alkotó módon vehessenek részt az előttünk álló feladatokban. Ha ezt elérjük, akkor mondhatjuk, több mérnököt Magyarországnak!

2010. április 29.

A 12 pont összefoglalja azokat a részletes szakmai javaslatokat, amelyeket az MMK bizottságai az elmúlt fél évben kidolgoztak.

Támogatják: a Magyar Tanácsadó Mérnökök és Építésszak Szövetsége (TMSZ), a Magyar Építész Kamara (MÉK), az Építési Vállalkozások Országos Szakszövetsége (ÉVOSZ), a Főépítési Kollégium, a Magyar Ütügyi Társaság (MAÜT), a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) és a Fővállalkozók Országos Szövetsége (FŐVOSZ).

Személyi változások a bányafelügyeletnél

Dr. Fellegi Tamás nemzeti fejlesztési miniszter 2010. július 13-ai hatállyal – határozatlan időre – *Jászai Sándort* a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnökének kinevezte, ugyanakkor *Szabados Gábort*, a Hivatal korábbi elnökét – közös megegyezéssel – a Budapesti Bányakapitányság vezetői munkakörébe áthelyezte.

Jászai Sándor, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke 2010. július 14-ei hatállyal a következő személyeket az alábbi tisztségekbe kinevezte:

Dr. Molnár Józsefet – volt szolnoki bányakapitányt – a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnökhelyettesévé,

Dr. Tamaga Ferencet az MBFH Bányászati, Gázipari és Építésügyi Főosztály vezetőjévé,

Dr. Katona Gábort az MBFH Földtani és Adattári Főosztály vezetőjévé,

Dr. Káldi Zoltánt a Veszprémi Bányakapitányság vezetőjévé,

Pályi Györgyöt a Szolnoki Bányakapitányság vezetőjévé kinevezte.

A kinevezetteknek új munkakörükhöz gratulálunk, további sikereket és jó egészséget kívánunk!

Szerkesztőség

Selmec-Sopron-Miskolc A diákhagyományok útján

Hozzászólás Pusztafalvi Gábor „Selmec-Sopron-Miskolc (1955-1960)” c. cikkéhez

A téma meglepően nagy gyakorisággal fordul elő a mindennapos információ-áradatban – és sajnos minden jó szándék ellenére számos félreértéssel és leginkább hiányosságokkal! Az esetek nagy többségében olyan interpretálással kerülnek ezek az események szóba, amelyeknél a nyilatkozó többnyire nem saját élményeit és benyomásait használja fel, hanem egyfajta „szájhagyomány” útján jut információkhoz! Ez egyébként nem is lenne baj, sőt ezeknek a „szájhagyományoknak” igen komoly szerepük volt, van – és remélhetőleg lesz a jövőben is! Az azonban már igen lényeges kérdés, hogy vajon autentikus helyről-személytől származik ez az információ? Ha nem, akkor felfigyelünk-e erre, teszünk-e valamit annak érdekében, hogy a jövő számára valóban reális képet hagyjunk magunk után erről az egyedülálló, fantasztikus diákhagyomány történetéről?

Nagyon jellemző információ-szerzési példáról kaptunk tájékoztatást Csath Bélától a „Kőolaj és Földgáz” 2006. évi 7-8. számában a 14-15. oldalon „Diákélet a Selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémián és mai utódintézményeiben” címmel a Budapesten 2006. április 4-én az ELTE Bölcsészettudományi Kara Néprajzi Intézetének klubdelutánján Dienes Beáta doktorandusz hallgató e témában tartott előadásához kapcsolódóan. Érdekes idézni ebből a beszámolóból: „...ismertette (a doktorandusz), hogy a selmeci hagyományok kutatását a Miskolci Egyetem diákjainak segítségével 2002-ben kezdte el. A 2003-ban megvédett néprajzos szakdolgozatában a ME gépészmérnök-hallgatók körében 2002 őszén gyűjtött adatait foglalta össze, az elsőévesek balekká válási folyamatait ismertette és azt folklórisztikai szempontok szerint elemezve...”

Első olvasatra hihetetlennek tűnt: gépész hallgatóktól szerzett információ az alapja ennek a tudományos elemző munkának! Félreértés ne essék! Semmi baj a gépészekkel, hiszen hosszú évtizedeken át igazi baráti kapcsolat jellemezte a ME diákjainak egyetemi éveit! A baj nem itt van, hanem abban, hogy 1960-ig a gépész kollégáknak semmiféle információjuk erről a témáról nem volt, és 1960 után is csak igen lassan és fokozatosan ismerkedtek meg a Sopronból hozott diákéleti eseményekkel, ezek liturgiájával, dalaival – szóval mindazzal, ami a selmeci diákhagyományokat jelenti. És ami még elkedvetlenítőbb: az igazán autentikus körből ezek szerint mindaddig nem akadt olyan valaki, aki erre az „anomáliára” felhívta volna a jóakarattal munkálkodó doktorandusz figyelmét!

Ezért olvastam örömmel és kiemelt figyelemmel Pusztafalvi Gábor egykori valéta bizottsági tag „Selmec-Sopron-Miskolc (1955-1960)” c. írását lapunk 2010. évi 1. számának 24-26. oldalán. És ez volt az ami arra serkentett, hogy ezt a nagyon tartalmas beszámolót kiegészítsem – azért véve erre a bátorságot tiszteletreméltó

fíratársammal szemben, mert mi voltunk az az évfolyam, aki még „átment” Sopronba, majd „visszajött” Miskolcra. Vagyis – valójában mi voltunk a *legutolsó* „soproni évfolyam”! Ebben a minőségben pedig maradandó élményeink – és később feladataink – is keletkeztek!

Szóvá tettem: nem igazán autentikusak a gépészek-től nyert információk, és ez nem „rosszalló megállapítás”, hanem objektív tény! Pusztafalvi fíratársam meg is erősíti ebbéli véleményemet, amikor leírja, hogy az első Miskolcon valetáló évfolyam rektori tárgyalásán – 1959 szeptemberében – még csak arról esett szó, hogy a gépészeket is be kell majd vonni ebbe a diákéleti hagyományokat fenntartó és életben tartó eseménysorozatba.

A hagyományok természetesen fejlődnek és alkalmazkodnak az adott időszak környezeti elvárásaihoz is. Így az „eredeti” selmeci hagyományoknak is volt már „újítása” Sopronban is. Amikor évfolyamunk megérkezett Sopronba, természetesen sor került a „balekavatásunkra” – és ezt már egy helyi hagyománnyal fűszerezett „hattyú-tollazással” is megtoldottuk (1. kép). A

1. kép: A „Tollashattyú”

hattyú az egyetemi klubház előtti kis téren állt, és itt volt az avatásunk is. És itt volt az akkor búcsúzó Szalagavató Szakestélye, ahol mi már mint „avatottak” a dicső firmák ellátásáról gondoskodtunk a szigorú Fuchs-major felügyelete alatt (2. kép). No, és nem mellesleg alkalmunk volt megtanulni, hogyan is kell egy „magvas” előadásra sort keríteni – ha a közönség úgy kívánja. Természetes tehát, hogy amikor a bányász-kohász kar végleg miskolcivá lett – a magunkkal hozott hagyományokat később átvették a gépészek, és ma már a jogászoktól kezdve minden kar „valetál” és „szakestélyezik”! Ilyen a fejlődés, és jó hogy van ilyen fejlődés, jó hogy van érdeklődés ezek iránt a hagyományok iránt, hiszen ez a biztosítéka annak, hogy fennmaradhassanak!

Ami az első miskolci valetálást illeti: itt és ekkor is

2. kép: Balekcsósz díszben

voltak már „relatív újdonságok” a vidám hangulatú ceremónia során; nem hiszem, hogy azóta is előfordult volna, hogy a Valétaelnök számárkordés díszmenettel adta az érdeklődők tudtára a nagy eseményt (3. kép). Az olykor makrancoskodó hóféhér színű számár vezetése és a szükség szerinti „kordétolás” már minket – a búcsúztatókat – illetett.

Aztán a „Mikulás-estek” (később Mikulás-bálok) (4. kép)! Igazi és tartósan maradandó eseményt jelentettek, amelynek megszervezése a Sopronból visszatértek kutyakötelessége volt, de az utódok gyorsan és nagy igyekezettel folytatták. Érthető, hiszen ekkortájt – 1960-as években vagyunk – a több ezres hallgatóságban alig-alig akadt néhány tíz leányzó, a Mikulás-estek pedig a miskolci leányzók „legális” beözönlését jelentették. Olyan nagy volt az érdeklődés, hogy ezen felbátorodva a „hagyományokat kiegészítettük” a szombat esti „6-os szálló Klubdelutánjával” – és ezt is sikerrel!

Mindezekhez a bányász-kohász oktatói kar maximális segítséget nyújtott. Amikor „elakadtunk” egy témánál, akkor Patvaros József, Mating Béla és professzoraink – élükön a hagyományokat szívügyként kezelő Gyulay prof-fal – minden támogatást megadtak. Nem utolsósorban kell arról is szólni, hogy már itt az Egyetemen maximális segítséget nyújtottak az OMBKE tagság megszerzéséhez és az aktív egyesületi élet létrejöttéhez! Ez is a „visszatelepülés” hozadéka volt, mindkét „olajos” professzornak – dr. Gyulay, dr. Szilas – elévülhetetlen érdemei voltak e téren is. Közreműködésükkel a diák hagyományok és az OMBKE harmonikus kapcsolata alakult ki. A gyakorlatban ez „hivatalosan” is biztosítékot jelentett, hiszen egy államilag elismert szervezet munkája is volt.

3. kép: Valétaelnök kordén

Fontosnak tartom hát, hogy a fejlődés és a hagyományok megtartásának motorjaiként oly sokat tévő oktatóinkról is essék szó! – természetesen csak kiemelve egy-egy témát. Így elévülhetetlen érdeme van az „olajos” dr. Gyulay Zoltán professzornak, aki 1965-ben megszervezte a bányász-erdész-kohász ifjúság válogatott diáknótáit tartalmazó *daloskönyv* kiadását. Ennek jelentőségét akkor tudjuk igazán értékelni, ha azt is tudjuk, hogy 1826-tól 1955-ig nem került kiadásra ilyen válogatott összefoglaló „nótáskönyv”. Az 1955. évi nótáskönyv is csak az Egyetemi DISZ Szervezet és a Soproni Egyetem című újság kiadásában jelent meg – és 57 dalt tartalmazott! Ez az 1965-ös, 15. Nótáskönyv már „önálló” volt. Mielőtt bárki meghökkenne a „sorszámon” – jelzem: 1921-ben ugyan Sopronban megjelent egy „*A mi Nótáink*” daloskönyv, de az ebben lévő 75 dalból mindössze 9 volt magyar nyelvű! A magyarosítás gondolata azonban élt, és 1931-ben a Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolai Ifjúsági Kör meg is valósította ezt a gondolatot, és az 1931-ben kiadott „*A mi nótáink*” már 79 magyar nyelvű dalszöveget tartalmazott. Természetesen voltak ezeken kívül is „közbenső” kiadványok, de ezek nem voltak szisztematikusan feldolgozását összeállítások.

A 250 éves jubileum alkalmából az NME Bányamérnöki Kar Hagományápoló Bizottsága, az ekkor születő bányász évfolyam és a Nagyalföldi Kőolaj és Földgáztermelő Vállalat közreműködésével és dr. Szilas A. Pál védnöksége mellett 1985 áprilisában jelent meg egy nagy jelentőségű „hézagpótló” kiadvány Szemerey Tamás szerzőségével, a Központi Bányászati Múzeum kiadványaként „*A mi nótáink története*” címmel. Az összeállítás az 1945-ig terjedő időszak teljes körű feldolgozását tartalmazza.

Jó visszatekinteni ifjúságunk oly sok élményt nyújtó emlékeire – és éppen ez indokolná, hogy valóban szakszerűen és autentikusan gyűjtsük össze ehhez kapcsolódó emlékeinket! Hiányzik egy igazi *Selmec-Sopron-Miskolc diák hagyományok a kezdetektől napjainkig* összeállítás. Talán egyszer erre is lesz valahol valakinek kapacitása és nem utolsósorban anyagi lehetősége – reméljük!

Dr. Csáko Dénes
okl. olajmérnök, okl. bányaiipari gazdasági mérnök

4. kép: Mikulás-esti meghívó

Erdélyi egyetemi hallgatók tragédiája Brennbergbánya, 1945. március 30.

MOLNÁR LÁSZLÓ okl. bányamérnök, ny. múzeumigazgató, Sopron

Felelevenítve a tragikus eseményeket, az írás beszámol a történet megismeréséről, kutatásáról, ill. a megemlékezés és az emlékhelyek létesítésének nehézségeiről, megvalósításukról.

1940 őszen, Erdély – bányákban és hatalmas erdőségekben bővelkedő – északi részének visszacsatolása után mintegy száz erdélyi hallgató iratkozott be a soproni egyetem bányász, kohász és erdész szakjaira. Sopron lakossága nagy szeretettel fogadta az érkezőket, akik a hosszú tanítási szünetek heteit is a városban töltötték – nagyon távolra költöztek a szülői házaktól, drága és nehézkes volt az utazás. Az Erdélyből érkezettek kezdetben az egyetem szűkös internátusaiban kaptak helyet, de felmerült a szüksége több szállóhely létesítésére is.

Az 1940/41-es tanév befejeztével kibérelték a Mátyás király u. 5. szám alatti első emeleti, ötszobás, hallos, konyhás, fürdőszobákkal ellátott lakást, melyben négy szobát szállásnak, a legnagyobbat tanulóteremnek rendezték be asztalokkal a rajzolási lehetőséget megteremtve. Az *Erdélyi Diákotthonban* a fekvőhelyek száma 18 volt.

A hallgatók rögtön beivódtak a selmeci hagyományokba, betegeiket éjjel-nappal ápolták, a hiányzó egyetemi tankönyveket szervezetten pótolták szépen olvasható kézírásos jegyzetekkel. Politikailag a német-náci irányzat ellen voltak, a volksbundistákkal többször összejöttek. Magyarország 1944. március 19-ei német megszállása után a politikai elhatárolódásuk, a közélettől való elfordulásuk tovább növekedett. Az október 15-ei sikertelen kiugrást követően megelégedéssel fogadták a tanári kar ellenállását a németországi kitelepítés ellen, amely a nyilas kormány nyomása ellenére sem következett be. Az 1944. december 22-i jegyzőkönyv szerint: „... az egyetem áldozatos kötelességét hazai földön, székhelyén teljesíti.”

Az Erdélyi Diákotthon lakóinak helyzete kritikussá vált. A háztól alig 50 méterre fekvő Széchenyi palota volt a nyilas pártház, ahonnan a fekete ruhás, zöld inges pártszolgálatosok sűrű időközönként indultak razziaikra. Az egyetemisták rejtőzködés céljából átütötték a falat a szomszédos 7. és 9. sz. házak pincéjében, az utóbbi épület a bombázásoktól sújtva kiégett, romos volt, a nyilas őrzőjáratok elkerülték.

A Diákotthonban 1945. március utolsó napjaiban 14 hallgató és több befogadott személy keresett menedéket. A harcok közeledtével és a pusztító március 4-ei

amerikai bombatámadásra emlékezve az otthon lakóinak idegei felmondták a szolgálatot, elhatározták, kiköltöznek Brennbergbányára, ahol bombabiztos bányaüreget keresnek a zaklatás, az elhurcolás és a légitámadás veszélyei ellen. Március 29-én öten el is indultak, a többiek az orosz bombázások miatt már nem jutottak ki a városból.

Az öt személy Óbrennbergben, a kovácsároki kutató tárnából kialakított óvóhelyen húzódott meg. Ez a táró csaknem egybeesett a legkorábbi – 1753. évi – szenet feltáró bányaüreggel.

30-án, nagypéntek reggelén híre ment, hogy a szovjet katonák már a brennbergi erdőkben járnak. A menekültek ruházatukat rendezték, amikor néhány volksbundista nő leszaladt az óbrennbergi vendéglőben tanyázó SS katonákhoz és jelentette, hogy a soproni egyetemisták kémek és fel akarják robbantani az óvóhelyet. Néhány perc múlva SS-ek rohantak a pincéhez és kituszkolták az öt szerencsétlent. *Ferenczi János* 23 éves szigorló erdőmérnököt, bátyját, *Ferenczi Károly* 44 éves természetrajztanárt és *Neumann János* 21 éves kohómérnök hallgatót a kovácsároki pataknál, az óvóhelytől alig száz méterre agyonlőtték.

A Zsil völgyéből származó *Csaszlava Jenő* (1916-1976) bányamérnök hallgatót és feleségét, a marosvásárhelyi, 30 éves *Csaszlava Jenőné*t, az egyetemi könyvtár dolgozóját gyalogösvényen a Muck kilátóhoz vezető útra terelték, mondván, hogy viszik őket a német parancsnokságra. Az asszony odasúgta utolsó szavaival: „te, Jenő, ezek bennünket ki fognak végezni”. A következő pillanatban Csaszlava erős ütést érzett a tarkóján, géppisztolylövés érte közvetlen közelből. A fejlövés ellenére, csodával határos módon életben maradt. Feleségének arca szétroncsolódott, meghalt a férje mellett. Csaszlava rengeteg vérvesztéssel másnap bevándorolt a városba, az Orsolya-rendházban berendezett kórházban kapott végre segítséget.

Csaszlava Jenő 1945. április 24-én részletes feljelentést tett az új rendőrkapitányságon. A nyomozás eredményeként a három SS-t és a két felbujtót letartóztatták. Az SS-ek a népbírói tárgyalás előtt – rendfenntartási munkát végezve – nyugatra szöktek. A felbujtókat 1946. március 27-én, a városháza nagytermében tar-

tott tárgyaláson – amelyen az Otthon lakói valamennyien és még vagy száz egyetemista is megjelent – egy-, illetve háromévi börtönre ítélték.

Csaszlava Jenő 1951-ben szerezte meg bányamérnöki oklevelét. Ismét megnősült. 1948-tól a nógrádi, 1957-től az oroslányi, 1961-től a tatabányai szénbányáknál új aknák létesítésével és üzemi épületek beruházásával foglalkozott. 1966-tól három évig Algériában hematitbányát vezetett. 1976. április 1-jén, a merénylet után szinte pontosan 31 esztendővel hunyt el, Tatabányán kísérték utolsó útjára.

Meg kell ismerkedni az események kutatójával, leírójával, a visszaemlékezések szervezőjével. *Tompa Károly* (1923-2002) kisaconai születésű erdőmérnök hallgató, később erdőmérnök (1947), egyetemi adjunktus (1952), egyetemi tanár (1977), az MTA doktora (1989) a Diákotthon egyik alapítója, 1945 után a vezetője volt. A merényletből alig felépülő Csaszlava 1945. április 23-án elsőként vele ment ki a tett színhelyére, ahol akadozó szavakkal elmondta mi történt a Kovácsároknban. Tompa jegyzetelő ember lévén pontosan rögzítette az elmondottakat, a tragédia részleteit.

A háború utolsó hónapjaiban az erdélyiek brennbergi kivégzése része volt a százezreket ért tragédiáknak. A részletes megemlékezésnek többek között akadálya volt, hogy Brennbergbánya negyven éven át a vasfüggöny mentén terült el. 1956 után a robbanóaknákkal felszerelt szögesdrótkerítés – az ún. *műszaki zár* – teljesen elszigetelte a várostól, megközelítése nehezen megszerzhető rendőrségi, határőrségi engedélyekhez volt kötve.

Brennbergbánya évtizedes elszigetelődése 1978 augusztusában kezdett fellazulni, amikor a Központi Bányászati Múzeum javaslatára a Nehézipari Minisztérium és a magyar bányavállalatok – a *225 éve kezdődött brennbergi bányászkodásra* emlékezve – kétnapos ünnepségsorozatot rendeztek. A vállalatoktól a jubileumra mintegy 80 személygépkocsival és 46 autóbusszal bányászok, énekkarok, fúvószenekarok, tánckarok érkeztek. Sopronból mentesítő autóbuszjáratok szállították az érdeklődőket. Összesen kb. 3000 főnyi közönség látogatta meg az akkor 1200 fős települést! A rendezvény a határőrség helikoptert is bevető őrzése, de jóindulatú segítőkészsége mellett jött létre. Ezen időponttól kezdve engedélyezték a bejelentett 20-30 fős csoportos látogatásokat is.

Tompa Károly a történelmi adatok kutatását kiterjesztette a brennbergi helyszínre is. Adatai alapján az Erdészeti és Faipari Egyetem Hagyomány Bizottsága 1983. november 1-jén a Kovácsároknban – illusztris közönség jelenlétében – felavatta a mártírhalált szenedettek *emlékkopjafáját*. A megemlékezést Tompa Károly tartotta. A szervező munka irányítója Kárpáti László erdőmérnök volt, aki 1991 óta a Fertő-Hanság Nemzeti Park igazgatója.

Gondos előkészítés és tanácsi engedélyeztetés után 1984 októberében emléktáblát helyeztek el a Diákotthon Mátyás király u. 5. számú ház falán is. A meghívókat is szétküldték, de a tervezett leleplezés napján

Emlékkopjafa a Kovácsároknál (későbbi felvétel)

Győrből, a megyei pártbizottságtól Tompa telefont kapott, hogy – azonnali elbocsátás terhe mellett – fél órán belül szereltesse le a táblát. Az avatási ünnepséget hirtelen lemondó telefonok közül véletlenül kimaradt a Kisalföld szerkesztősége. Az újság másnap híradásban lehozta az ünnepséget, a megemlékezést tartók neveivel együtt. A botrányos eset súlyát fokozta, hogy a Franciaországból megérkezett Ferenczi rokonságot nagyon megrendítette a nyomasztó és érthetetlen rendelkezés. A táblát levették és az egyetem könyvtárában elrejtve megőrizték, várva politikailag megértő időre.

Tompa Károly folytatta kutatásait a Diákotthon történetéről, sorsáról, különösen a kivégzett személyiségek előző életútjáról. Minden értesülése azt bizonyította, hogy az áldozatok demokratikus felfogású, haladó szellemű egyéniségek voltak.

Az 1989. évi politikai változások frissítő szele elsodorta, visszavonulásra készítette a „tiltó – tűró – támogató” megszorító sablonjának képviselőit is. 1990. március 30-án az egyetemi hallgatók *Selmeci Társasága* és az akkortájt alakult *Soproni Erdélyi Kör* együttműködésével felavatták az öt éve elkészült emléktáblát az eredeti fel-

Emléktábla a Mátyás király u. 5. sz. ház falán

irattal. Az egyórás ünnepségen Tompa Károly végre teljesíthette a méltó megemlékezést.

A Mátyás király úti emléktáblát 1990 óta minden év március végén megkoszorúzzák. A szervezés munkáját *Ury Előd* vezetésével a 330 főt számláló Erdélyi Kör végzi. A helyi média méltatja az eseményt. Az ünnepi megemlékezést 2002-ben bekövetkezett végső eltávozásáig Tompa Károly tartotta. Az ez utáni esztendőkből a bányászati múzeum igazgatója idézte fel az erdélyi származású hallgatók soproni éveit és a tragédia történetét. 2007 óta *Kerekes Árpád* bányamérnök, nyugalmazott muzeológus tartja a megemlékezést. Ez évben (2010) 65. évfordulója volt az eseményeknek.

Az írás végére Santayana (1863-1952) spanyol származású, az USA-ban élt idealista filozófus gondolata kívánkozik: „Akik nem emlékeznek a múltra, arra ítéletnek, hogy újra átéljék azt.”

IRODALOM

Molnár László: 225 éve kezdődött a magyar szénbányászat Brennbergbányán. Beszámoló a jubileumi rendezvényről, Brennbergbánya, 1978. augusztus 18-19. BKL Bányászat. 111. évf. 12. sz. p. 840-849 (1978)

MOLNÁR LÁSZLÓ bányamérnöki oklevelét 1949-ben Sopronban, bányaiipari gazdasági mérnöki oklevelét 1964-ben Miskolcon szerezte. Dolgozott Brennbergbányán, Tatabányán, Várpalotán és Nógrádban a szénbányászatban, ill. az Aknamélyítő Vállalatnál üzemvezetői és főmérnöki beosztásokban. 1975-1999-ig a soproni Központi Bányászati Múzeum igazgatója volt. Publikációinak száma meghaladja a 300-at. Számos társadalmi szervezetben, szerkesztői bizottságban is aktív tevékenységet fejtett ill. fejt ki. Több kitüntetés mellett a Pro Urbe Sopron tulajdonosa, az OMBKE tiszteleti tagja.

Az OMBKE választmányának ülése

Az OMBKE választmánya 2010. április 26-án Budapesten, az egyesület Míkoviny tanácstermében tartotta a 99. Küldöttgyűlést előkészítő ülését.

Dr. Tolnay Lajos elnök az ülés megnyitása és a határozatképesség megállapítása után napirend előtt ismertette az egyesület előző választmányi ülés óta történt főbb eseményeit:

- Március 19-én a Fémkohászati Szakosztály megtartotta kibővített ünnepi vezetőségi ülését, ahol megemlékeztek március 15-éről és dr. Dobos Györgyről, az OMBKE hajdani elnökéről.
- Április 7-én Várpalotán került megrendezésre a hagyományos „Jó szerencsét!” emlékülés.
- Április 8-11. között az egyesület közel 100 fővel vett részt az EMT Bányász-Kohász-Földtani Konferenciáján Nagyenyeden és a kapcsolódó szakmai kiránduláson.
- Nagy erővel folynak az idei év legnagyobb rendezvénye, a 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó előkészületi munkái. Minél több tagtársunkat várjuk a rendezvényre.
- A Választmány nevében gratulált a 2010. március 15-e alkalmából állami kitüntetésben részesült tagtársainknak: a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetés vehette át *dr. Nagy Lajos*, *dr. Horn János* és *Vajda István*, Prométheus Díjat vehetett át *dr. Zoltay Ákos*.

Az 1. napirendi pontban *Kovacsics Árpád* főtítkárral terjesztette elő a 99. Küldöttgyűlés részére készített beszámolót az OMBKE 2009. évi tevékenységéről.

Határozat: A választmány egyhangú szavazással elfogadta az OMBKE 2009. évi munkájáról készült beszámolót, azt a 99. Küldöttgyűlés elé terjeszti és a Küldöttgyűlésnek elfogadásra javasolja.

Szita Szabolcs: Észrevételek Hiller István – Németh Alajos: A háború és a felszabadulás krónikája c. sorozatához. Soproni Szemle. 34. évf. 2. sz. p. 129-142 (1980)

Hiller István: Válasz hozzászólásokra és észrevételekre. Soproni Szemle. 34. évf. 3. sz. p. 223-224 (1980)

Tompa Károly: A soproni egyetem mártírjai emlékhelyének felavatása. Soproni Szemle. 38. évf. 2. sz. p. 172-176 (1984)

Hiller István: Hozzászólás Tompa Károlynak „A soproni egyetem mártírjai emlékhelyének felavatása” c. cikkéhez. Soproni Szemle 38. évf. 3. sz. p. 261-266 (1984)

Hiller István: A soproni egyetemi hallgatók szerepe és hatása a város politikai arculatának alakításában (1919-1945). Soproni Szemle 43. évf. 4. sz. p. 289-315 (1989)

Hiller István: Adalék a soproni egyetem legújabbkori történetéhez. Soproni Szemle 44. évf. 1. sz. p. 36-43 (1990)

Hiller István: A legújabb soproni emléktábla története. Soproni Szemle 44. évf. 4. sz. p. 354-360 (1990)

Tompa Károly: Ötven évi jegyzeteimet lapozom. Erdészettörténeti Közlemények 27. 248. p. Budapest (1996)

Molnár László: Csaszlava Jenő. Magyar Életrajzi Lexikon 3. kiegészítő kötet p. 181. Budapest, Akadémiai Kiadó (1981)

Az OMBKE 2009. évi közhasznúsági jelentését és mérlegbeszámolóját *dr. Gagyi Pálffy András* ügyvezető igazgató terjesztette elő.

Határozat: A választmány elfogadja az OMBKE 2009. évi gazdálkodásáról szóló mérlegbeszámolót, és elfogadásra javasolja a 99. Küldöttgyűlésnek a közhasznúsági jelentést.

A 2. napirendi pontban a 98. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtásáról számolt be *Kovacsics Árpád* főtítkárral.

Határozat: A választmány elfogadja az OMBKE 98. Küldöttgyűlés határozatainak végrehajtásáról szóló beszámolót.

A 3. napirendi pontban *Kovacsics Árpád* főtítkárral tett javaslatot a 99. Küldöttgyűlés tisztségviselőire.

Határozat: A választmány elfogadja az OMBKE 99. Küldöttgyűlés tisztségviselőire tett javaslatot.

4. napirendi pont: Az Ellenőrző Bizottság értékelése az egyesület 2009. évi tevékenységéről, előterjesztette *Götz Tibor*, a Bizottság elnöke.

(Az 1-2. és 4. napirendi pontokban szereplő beszámolókat a választmányi ülés résztvevői, majd a 99. Küldöttgyűlés résztvevői írásban megkapták. A beszámolókat a 99. Küldöttgyűlés anyagaként a jelen lapszámunkban, a 10-20. oldalakon tisztelt Olvasóink is megtalálhatják. – Szerk.)

Az 5. napirendi pontban *Komjáthy István*, az Érembizottság elnöke előterjesztette a Bizottság javaslatát a 2010-ben adományozandó kitüntetésekre.

Határozat: A választmány elfogadja az Érembizottság előterjesztését az OMBKE által 2010. évben adományozandó kitüntetésekre.

Végül a 6. napirendi pontban *dr. Gagyi Pálffy András* adott tájékoztatást a 13. Európai Knappentag szervezéséről.

Az ülés jegyzőkönyve alapján

PT

A bányakapitányságok történetéből

Dr. ESZTÓ PÉTER, okl. bányamérnök, állam és jogtudományi doktor; címzetes egyetemi docens, a Magyar Bányászati Hivatal nyugalmazott elnöke, a Magyar PB Gázipari Egyesület elnöke (Budapest)

Abból az alkalomból, hogy közel 150 éve lépett életbe Magyarországon az első bányatörvény, nem érdektelen röviden áttekinteni a bányakapitányságok történetében azt az időszakot, amíg ez a törvény szabályozta a bányászat, illetve a bányahatóságok tevékenységét. A következő rövid összefoglaló áttekintés dr. Kiss László okl. bányamérnök, bányajogász írása (BKL Bányászat 102. évf. 1969/11. szám) alapján készült.

A bányahatóságnak a történelmi múltban fő feladata a király regáléjogának (a király haszonélvezeti jogának) érvényesítése volt. Az 1861. évi országbírói értekezlet által javaslatba hozott, szentesített és kihirdetett ideiglenes törvénykezési szabályoknak a bányaiügyre vonatkozó 15. §-a szerint a bányajognak törvény általi végleges megállapításáig – a törvénytől eltérő egyes intézkedésekkel – Magyarországon is az 1854. évi május 23-án kelt császári nyílt paranccsal kihirdetett, általános osztrák bányatörvény lépett hatályba. Ez a Bach-korszakban kiadott törvény 1961. július 1-jéig, a bányászatról szóló 1960. évi III. törvény hatálybalépéséig szabályozta Magyarországon a bányászati tevékenységet.

Az osztrák bányatörvény a bányahatóság bányászati közigazgatási hatáskörét teljesen elválasztotta a bányahatóság korábbi, részben bányabírói hatáskörétől. A kormány fokozatosan fejlesztette a bányakapitányságokat és a fontosabb bányavidékeken – a bányakapitányságok segítségére – a bányabiztosságokat. A bányatörvény szerint „a törvény kezelése végett létezett” elsőfokú hatóságként a bányakapitányság járt el – közvetlenül vagy közvetve – a bányabiztosság útján. A főbányahatósági jogkört országos hatáskörű szervként 1890-ig a Földművelés-, Ipar- és Kereskedelmi Minisztérium, 1890-től a pénzügyminiszter, majd rövid ideig (1933-1935) a kereskedelmi, és végül 1935-től a tervutasításos rendszer bevezetésével járó átszervezésig az ipari miniszter gyakorolta.

Az első világháború végéig (1918) a történelmi Magyarország területén hét bányakapitányság működött (Besztercebánya, Budapest, Nagybánya, Oravica, Igló, Zalatna, Zágráb) és ezen belül hat bányabiztosság (Abrudbánya, Rozsnyó, Gölnicbánya, Petrozsény, Miskolc és Pécs) működött. A két világháború között (a trianoni Magyarországon) 1949-ig a budapesti, miskolci, pécsi és salgótarjáni bányakapitányság volt az elsőfokú bányahatóság. A második bécsi döntést követően működött a kassai, marosvásárhelyi és nagybányai bányakapitányság is.

Jellemző volt a régi bányahatósági tisztviselők elnevezése is. A bányahatósági szolgálatot teljesítő szaktisztviselőknek (akkori néven szaktisztviselőknek) az első világháború végéig bányakapitány, főbányabiztos, bányabiztos és bányaesküdt címük volt. A bányabiztosi, fő-

bányabiztosi cím 1935-ig megmaradt. Ekkor, illetve részben már 1920-tól kezdve a bányahatósági titkár (segédtitkár), főtanácsos (tanácsos) és miniszteri tanácsos; a főbányahatóságon ezenkívül helyettes államtitkár, illetve miniszteri-osztályfőnök címeket vezették be a bányahatósági szolgálatban.

Az 1854. évi osztrák bányatörvény meglehetősen szabad teret engedett a bányahatóságnak mindazon intézkedések megtételére, amelyeket a bányahatóság a bányatörvény alapján felügyeleti kötelessége gyakorlása során a bányaművelés érdekében közérdekből, veszélyes események elhárítása céljából szükségesnek látott. A bányatörvény végrehajtási utasítása a kötelességek teljesítése feletti őrködésre vonatkozó rendelkezése után rögtön leszögezte, hogy „ezenkívül a bányahatóságnak a bányatulajdonos üzemi és gazdasági viszonyai-
ba semmiféle beleszólása nincs”. Egy 1882. évi utasítás arra figyelmezteti a bányahatóságot, hogy elsősorban a veszélyesebb s a nemzetgazdaságilag fontosabb bányákat ellenőrizze.

A bányahatóság, illetve az egyes bányakapitányságok kerületenként külön bányarendőri szabályokat (általános bányászati biztonsági szabályzatokat), körrendeleteket stb. bocsátottak ki, jóváhagyták a bányavállalatok társpenztári, munkarendi, szolgálati stb. szabályait.

A bányahatósági szaktisztviselőkre nézve előírták a „a bányászakadémia szabályszerű bevezését” és ezen felül a jog- vagy államtudományi államvizsgát is. Ez a magas követelmény példa nélkül volt az akkori köztisztviselői apparátusban.

A bányakapitányság adta ki a bányászati jogosítványokat (kutatási engedély, zártkutatmány, értékesítési engedély, bányatelek és külmérték megállapítás, vízjogi-védőterületi eljárás, fúrás stb. engedélyezés védőterületen), intézte a bányászati jogosítványok átruházását, intézkedett esetleges megvonásokról. Ugyanúgy a bányatelek megállapításáról, az érdekeltek jogairól, szükség esetén a bányajárás alkalmával az érdekeltek megállapodását szerződésbe foglalta, s intézkedett a bányatelek bányatelekkönyvi „bekebelezéséről” (bejegyzéséről).

A bányakapitányság intézte a közös tulajdonú bányatársaságok ügyeit, vezette a bányatársulati gyűlése-

ket. A bányavállalkozók között felmerült vita esetén döntött.

A bányakapitányság vetette ki a bánya adókat és *illetékeket*, azokat be is hajtotta, és a szénjogi szerződéseket záradékolta, nyilvántartotta.

A bányakapitányság a szakfelügyelet *gyakorlása* során rendszeresen ellenőrizte a bányákat, megvizsgálta a baleseteket és üzemzavarokat, szükség esetén intézkedett, pénzbírságot szabott ki, a bányajogosítványt megvonhatta, a bányauzem vezetésére új üzemvezetőt (meghatalmazottat) rendelhetett ki, végrehajtás, csőd esetén gondoskodott a bánya üzemből tartásáról, s a bányatörvény megszegése, illetve a bányákra vonatkozó különleges igazgatási, eljárási, végrehajtási szabályok megsértése esetén fellépett.

Külföldi hírek

Az alapananyag-termelésbe ruháznak be

A *Nathaniel Rothschild* és *James Campbell* által vezetett *Vallar Rt.* 600 millió font (900 M USD) tőkeemelését tervez, hogy jelentős üzletrészt szerezzen meg a fémtermelő-, bányászati- és nyersanyagiparban. Az alapítók és a Vallar Csoport a 600-ból 100 M GBP-vel vesz részt. A részvényeket 10 fontért árulják, a jegyzést július 8-ai körül tervezik lezárni.

Számos területet céloznak meg az amerikai földrészekben, Oroszországban, K-Európában és Ausztráliában. A nyersanyagok köre kiterjed a nem nemesfémekre, energetikai- és kokszenekre, aranyra, ezüstre és az uránra is.

A cég véleménye szerint számos értékes befektetési lehetőség van az elmúlt évek jelentős konszolidációs tevékenysége után. Rothschild azt mondta, hogy a tőke egyrészt forrása lehet a fémek területén lévő izgalmas befektetési lehetőségeknek, másrészt lehetővé teszi, hogy a versenytársaknál gyorsabban vihessenek végbe akciókat. „Hisszük, hogy a nyersanyag-szektor kiváló beruházási lehetőségeket nyújt.”

Mining Journal Online, 2010. június 25.

PT

Lengyelország lehet az EU vezető gáztermelője

Az olaj- és gáztársaságok rohama várható Lengyelországban, ahová egy új amerikai technológia és az átlagosnál jóval kedvezőbb feltételek csábítják őket. A Wood Mackenzie olaj- és gázipari kutatócsoport becslése szerint mintegy 1,36 ezer milliárd köbméter földgáz van Észak- és Közép-Lengyelország alatt kőbe zárva.

Ez a mennyiség 47%-kal növelné meg az Európai Unió bizonyított gáztartalékát, jelentősen enyhíthetné függőségét az orosz gázz szállításoktól és önellátóvá tenné Lengyelországot, amely jelenleg szükségleteinek 72 százalékát kénytelen importból fedezni. Az ehhez való hozzáfértés egy új amerikai hidraulikus kőzűző technológia teszi lehetővé, ami forradalmasította az amerikai energiaipart, és évek óta a legalacsonyabbra szorította le a gáz árát az USA-ban.

Már megindult a cégek közötti verseny a lengyel mezőkhöz való hozzájutásért. A ConocoPhillips már a jövő hónapban kezd fúrni Gdansk közelében, aztán jön az amerikai Exxon-Mobil és a Marathon, majd a kanadai Talisman Energy, amely egy brit céggel fogott össze. A tengermelléki térség előnye, hogy viszonylag ritkán lakott – ugyanis ehhez a

Ez a széleskörű műszaki és igazgatási természetű tevékenység indokolta a bányahatósági szaktisztviselők műszaki és jogi képeztetésének megkövetelését, akik ennek megfelelően viszonylag igen kedvező fizetésben részesültek.

A bányák államosítását követően 1949. november 23-án a 4730/1949. (XI. 23.) eln. NIP.M. számú rendelet a bányakapitányságokat megszüntette, s mindazokat az ügyeket, amelyeket eddig a bányakapitányságok, illetve a bányászati közigazgatási osztály látott el, a Nehézipari Minisztérium bányászati főosztálya hatáskörébe utalta.

A rendszerváltást követően a bányakapitányság jogintézményét az 1993. évi XLVIII. törvény állította vissza a magyar közigazgatásban, amely szervek azóta is megfelelően szolgálják a sokoldalúan értelmezendő köz érdekeit.

technológiához kis területen kell több tucat kutat fúrni –, a gázhordozó pala nincs túl mélyen és jó minőségű, a Kanadában és Brit-Columbiában kitermelhetőhöz hasonló.

Ráadásul az orosz gázimporttól való függetlenség csökkentését a lengyel kormány kiemelten fontosnak tartja, ezért a világon az egyik legkedvezőbb ajánlattal csábítja a beruházókat – adóként csak a kitermelt gáz 23 százalékára tart igényt. Hogy az oroszokat nyugtalanítja a dolog, egyértelműen mutatják a reagálások. Bár az Egyesült Államokban 949 gázpala-kút működik, Európában mintegy 100, a RIA Novosztyi szerint a gázpala-kitermelés gazdaságtalan, nagy a beruházási igénye, és csak akkor fogja megérni, ha a földgáz ára köbméterenként 0,3 dollár fölé emelkedik. Azt azonban az orosz szakértők is elismerik, hogy ha megindul a gázpala-kitermelés Európában, az nehéz helyzetbe hozná a jelenleg az uniós igények mintegy 25 százalékát kielégítő Gazpromot.

www.napi.hu

KF

Elérte Németországot az Északi Áramlat

2010. július 5-én elérte Németországot az Északi Áramlat földgázvezeték, amely orosz gázt szállít a nyugat-európai piacra Ukrajna és Lengyelország megkerülésével a Balti-tenger alatt. A több mint 1200 kilométeres vezeték első elemét 2010. április 6-án fektették le orosz területen. A tervek szerint a szállítás 2011-ben kezdődik meg. 2012-től a vezeték pár második tagjának üzembe helyezése után már 55 milliárd köbméter – Magyarország négyévtényi fogyasztásának megfelelő mennyiség – orosz földgáz jut egyenesen Németországba.

MTI-Eco

Dr. Horn János

Orosz villamosenergia-piac

Az orosz villamosenergia-piac a legnagyobbak közé sorolható a világon. A temérdek erőművel rendelkező ország közel 1 millió gigawattóra villamos energiát táplál villamosenergia-hálózatába, amely 11 időzónán átívelő, közel 3,2 millió kilométer villamos távvezetékkel foglal magában. Bár a globális pénzügyi válság a kőolaj árának esésével kemény csapást mért az orosz gazdaságra, az ország villamos energia szektora még mindig a külföldi befektetők keresett célpontja.

KPMG

Dr. Horn János

Hazai hírek

116 éves a „Jó szerencsét!” köszöntés

Mint tudjuk, az OMBKE választmányának 1894. április 7-ei felolvasással összekötött rendes gyűlésén fogadta el a német „Glück auf” helyett a „Jó szerencsét!” köszöntést. 1994. április 7-én a Bányai Dolgozók Szakszervezete és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület a centenárium alkalmából emlékülést rendezett Várpalotán a Jószerencsét Művelődési Központban. Ezen az ülésen hangzott el, hogy a jövőben minden évben szakmai program keretében kell megemlékezni a köszöntés elfogadásának évfordulójáról.

2010. április 7-én 17. alkalommal került sor Várpalotán a művelődési központban a megemlékezésre. A Bányászhimnusz elhangzása után *Bite Sarolt*, a Thuri György Gimnázium tanulója részleteket olvasott fel Sík Sándor „A bánya” c. verséből, majd a zeneiskola fuvola triója adott elő két művet.

A szakmai előadást *dr. Gerse Károly*, az MVM Zrt. vezérigazgató-helyettese tartotta „Paradigmaváltás a villamosenergia-iparban” címen.

Ezt követően *dr. Horn János*, a rendezvénysorozat fő szervezője megemlékezett a művelődési ház aulájában évről évre megkoszorúzott bronz domborműről és alkotójáról, *Bóna Kovács Károly* bányász kötődésű salgótarjáni szobrász- és festőművészről, aki Salgótarjában 1897. október 15-én született. A Képzőművészeti Főiskolán Réti István és Kisfaludy Stróbl Zsigmond növendéke volt, majd a főiskola rektorának, Lyka Károlynak az ajánlásával Franciaországba ment, ahol a Julian Akadémián tandíjmentes növendék volt. Párizsban kis műtermet is fenntartott a Rue Boulardon, ez némi jövedelmet biztosított számára. Franciaországból hazatérve tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán fejezte be, majd Salgótarjában telepedett le, később Baglyasaljára költözött. Már a harmincas években is nagyon foglalkoztatott művész lett nemcsak Salgótarjában, hanem a környező falvakban is, és 1945 után is sok megbízást kapott. 1970. június 26-án Budapesten hunyt el.

A csákánnyal a kezében a szentet fejtő, meztelen felsőtestű bányászt ábrázoló dombormű eredetileg a várpalotai Jószerencsét Olvasókör avatására készült 1931-ben, és épületének külső falán helyezték el. Az Olvasókör megszűnése és az épület elbontása után 1958-ban került a jelenlegi helyére és vált 1994 óta a „Jó szerencsét!” köszöntés elfogadásának évfordulójának a megemlékezés, koszorúzás színhelyévé.

Dr. Horn János kifejezte örömét, hogy megtalálta Bóna Kovács Károly két gyermekét, és külön köszöntötte fiát, *Kovács Balázs* építésmérnököt, aki az ünnepségen is megjelent.

Dr. Nagy Lajos beszédét mondja

Ezt követően a jelenlévők az aulában lévő emléktáblához vonultak, ahol az ünnepi beszédet *dr. Nagy Lajos*, az OMBKE alelnöke, a Bányászati Szakosztály elnöke tartotta. Beszédének fő vezérfonala az volt, hogy ma a jó szerencse mellett összefogásra, tudatos, példamutató szakmai munkára van szükség a bányászat továbbéléséhez, társadalmi elfogadásához. Néhány gondolatát idézzük:

„Akkor, amikor a mai fejlett társadalomnak egyre több, fontos, sokszor nélkülözhetetlen nyersanyagra van szüksége, és ezt a nyersanyagot a föld szilárd kérgéből kell kitermelni, dőreség a bányászat végéről beszélni. Az évszázadok során került már többször nehéz helyzetbe ágazatunk, de összefogással, világosan meghatározott célokat kitűzve mindig sikerült újra erőre kapni, és munkánk társadalmi hasznosságát megértetve a közvéleménnyel, megítélésünket javítani. Ma a társadalom elfordult a bányásztól, a bányászoktól, és a régi mélyművelésű szénbányák nagy részét bezárták, az egyéb nyersanyagokat kifejlesztés módszerekkel kitermelő vállalkozásokat pedig nem tekintik bányászatnak...

Ma a közvéleményt formáló legnagyobb erő a média, és a médiában mind a mai napig nem tudunk kellő teret nyerni ahhoz, hogy a ránk nézve sokszor bántó, a tényyszerűségtől távol álló, a bányászatot zsigerből ellenző „méreg”-zöldekkel szakmai alapon tudjunk vitára kelni, érvelni. Azok, akik egyik oldalon a bányászatot és az ásványlőkészítést szeretnék eltüntetni az ipari tevékenységek sorából, a másik oldalon teljes természetességgel használják mindennapi életükhöz, kényelmükhöz a bányászat adta termékekből készült cikkeket.

Álságos nem észrevenni, és zöld oldalról elhallgatni, hogy az emberiség számára – mint története alatt mindig – a nyersanyag-kitermelés, -feldolgozás nélkülözhetetlen. Az emberiség nem tud megenni sem az energiaellátás zömét biztosító fosszilis nyersanyagok, sem a mindennapi életben használatos bányászati termékek, alapanyagok nélkül.

Nem határozható meg könnyen az a határ, amely a társadalom igényeinek kielégítése és a természeti egyensúly fenntarthatósága között húzódik. Ennek a határvonalnak a bizonytalansága, törekény volta kötelez bennünket arra, hogy – a jóléti társadalom kellő önmérséklete mellett – keressük az általunk használt technológiák azon lehetőségeit, amelyekkel a természet egyensúlyi állapotát megőrizhető, az egyes bányászati technológiával kitermelt nyersanyagok kellő megfontoltaságú hasznosításával a földünk természeti kincseinek igénybevétele csökkenthető...

Össze kell fogni, hogy a szakmailag elérhető, teljesíthető környezetvédelmi normákat, elvárásokat teljesíteni tudjuk... Meggyőződésem, hogy nem csak pénz kérdése a környezettudatos bá-

Dr. Tihanyi László, Németh Árpád és dr. Horn János az állófogadáson

nyászat megteremtése. Még mindig fontos hangsúlyozni, hogy szemléletváltásra is szükség van. Szakmán belül is be kell látni, hogy a változó világhoz önmagunknak is változni, alkalmazkodni kell, ha talpon akarunk maradni... kell, hogy közösen gondolkodva, tegyünk is létünkért, mert csak így kerülhetjük el, hogy az utolsó Jó szerencsét a szakmánknak szóljon.”

Az emlékbeszéd elhangzása után a Bányászhimnusz hangrjátéka alatt Bóna Károly fia és 8 szervezet – köztük az OMBKE nevében dr. Gál István, Huszár László és dr. Lengyel Károly – koszorúzott.

A koszorúzást követően állófogadáson Németh Árpád, Várpalota polgármestere beszámolt terveikről a város környéki szénvagyon újrakutatásáról, hasznosításáról. A pohárköszöntőt dr. Tihanyi László, a Miskolci Műszaki Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja tartotta.

Az állófogadás kiváló alkalom volt arra is, hogy rég nem látott kollégák eszmét cserélhettek, a zárógondolat az volt az ideén is, mint minden évben: „Jövőre veled ugyanitt!”

Dr. Horn János

XIV. Bányászati Szakigazgatási Konferencia Zalakaroson

A Bányavállalkozók Országos Egyesülete (BOE), a Bányavállalkozók Műszaki Egyesülete, a Magyar Bányászati Szövetség (MBSz), a MOL Nyrt. és a MAL Zrt. Bauxit-Hidrát Divízió (Ajka) szervezésében 2010. május 12-14-én – immár tizenegyedik alkalommal – került sor Zalaegerszegen és Zalakaroson, a Hotel Karos Spa szállodában a bányászati szakigazgatási konferencia megrendezésére.

A rendezvény megnyitóját Zalaegerszegen, a Magyar Olajipari Múzeumban (MOIM) volt, ahol Kozma Sándor, a Dolomit Kft. ügyvezető igazgatója, a Bányavállalkozók Országos Egyesületének vezetője, a rendezvény elnöke és Tóth János igazgató (MOIM) köszöntötte a megjelenteket, majd Szabados Gábor elnök (Magyar Bányászati és Földtani Hivatal) „A geotermikus energia kutatása, kinyerése, hasznosítása; a megváltozott szabályozási környezet” címmel tartott előadást.

Megnyitő Zalaegerszegen a MOIM-ban

Ezután lehetőség volt a MOIM és a szomszédos Göcseji Falumúzeum meglátogatására.

A program délután immár Zalakaroson kulturális rendezvénnyel folytatódott.

2010. május 13-án a következő előadásokat hallgatta meg a 185 résztvevő:

- **Dr. Izsó István** bányakapitány (Miskolci Bányakapitányság): A bányavállalkozók biztosítéknyújtási kötelezettségének változása

A konferencia hallgatósága Zalakaroson

- **Katona Iván** Upstream FF&EBK vezető (MOL Nyrt.): A veszélyelemzés és kockázatértékelés gyakorlata a MOL Nyrt.-nél

- **Dr. Varga Tibor** ny. főosztályvezető (Zala megyei Közigazgatási Hivatal): Ket.-novella

(A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló – 2009. október 1-jén hatályba lépett jogszabály – a 2008. évi CXI. törvény kapta a „Ket.-novella” elnevezést.)

- **Csehóné dr. Szilasi Rita** igazgató (Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, Székesfehérvár): A zöldhatóság tevékenysége a módosuló eljárási szabályok tükrében
- **Dr. Kling István** államtitkár (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium): Környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatósági szervezetrendszer irányítása, az elmúlt egy év összefoglalása
- **Laub Ernő** ügyvezető igazgató (Basalt Középkő Kft. Uzsza) egy külfejlesztés és egy mellette levő kommunális hulladéklerakó kapcsán a környezetvédelmi eljárásokban megvalósítható könnyítési lehetőségről szól.
- **Pozsár Sándor** felelős műszaki vezető (KÓKA Kft., Komlói Bányászati Hivatal): Ingatlantulajdonosok és a bányavállalkozó
- **Dr. Fodor Béla** okl. bányageológus mérnök, bányászati tervező, szakértő: Bányászat kontra ökológiai folyosók, természeti területek, önkormányzati rendeletek – esettanulmány

A délutáni program részeként először konzultációra került sor, ahol a résztvevők kérdéseket tehettek fel a hatóságok képviselőinek. Itt felmerült a bányavállalkozók biztosítékadási kötelezettsége, a hazai ásványvagyon-gazdálkodási törvény hiánya, a környezetvédelmi eljárási díjak fizetése, a hatósági eljárásokban nagyobb szerepet kapott társadalmi szervezetek – köztük a zöldszervezetek – szerepe, az egyes közigazgatási eljárások egyszerűsítése.

A konzultáció során említésre került, hogy dr. Juhász József emeritus professzor, a Miskolci Egyetem Földtani-Teleptani Tanszékének korábbi egyetemi tanára a Mérnök Újság idei márciusi számában megjelent „Környetgazdálkodás – avagy mitől kell és mitől nem kell megóvni a környezetet? Védelem kontra fejlődés?” című dolgozatában tárgyilagosan elemzi, hogy ma a környezet védelmében fellépő mozgalmaknak nincs felelősségük. Ezért a hatósági eljárás felelősségre vonható résztvevőikhez képest alaposabban meg kell(ene) gondolni, hogy mit javasolnak. Juhász professzort idézve: „Lehet ugyanis, hogy fellépésükkel egy kis közösségen segítenek rövid távon, az országnak viszont hosszú távon kárt okoznak, és ezért nem vonhatók felelősségre.”

Szóba került, hogy a 2010. áprilisi országgyűlési választások után egyre többet hallani a hazai közigazgatás átforgalmazásáról. Az ezzel kapcsolatban feltett kérdésekre a hatóságok jelen levő vezetői a sajtóban megjelent híreknél több információt nem tudtak adni.

A mintegy másfél órás konzultáció után újabb két előadásra került sor:

- *Kubus Péter* integrált mezőbeni alkalmazások technológiai fejlesztési tanácsadó (MOL Nyrt.): CCS, CO₂-befogás és -tárolás megvalósíthatósága Magyarországon
- *Figura Ferenc*, *Knyihár Krisztián* tanácsadók (Eubility Kft.): Uniói pályázati lehetőségek kis- és középvállalkozások részére

A vacsorát követően a selmeci hagyományok alapján tartott „Méregzöldségtelenítő” szakestély zárta a nap programját. A szakestély elnöki tisztét Kiss Csaba, alias Balhész Charley töltötte be. A szakestély többi tisztségviselője: háznagy: Károly Ferenc, alias Lexikon, kontrapunkt: Vígh Tamás, alias Vadászkiért, balekcsósz: Lente Miklós, alias Sztrogoff és Mihalecz József, alias Golyó, cantus preases (nótafa): Novák Sándor, alias Sanca és dr. Riedl István alias Ormányos Kormányos, a konzekvencia Búzás Márton, alias Bodegák Királya, garatőr: Szirányi Zoltán, alias Pincepenész és Varga Gusztáv, alias Pocak. A „komoly pohár” megtartására a szakestély elnökétől Szabados Gábor – alias Műkedvelő – kapott szót. A szakestély fényét emellett a firmák humoros felszólalásai, hozzászólásai és egy bányavállalkozás és a zöldhatóság között megvívott sörpárbaj emelték. Humoros formában felelevenedtek napjaink hírei mellett az előadásokon elhangzottak is.

A rendezvény harmadik napján a következő előadások hangzottak el:

- *Verbóci József* ügyvezető igazgató (Calamites Kft.), *Jager János* hivatásos lobbista: A nyitás előtti nagymányoki külfejtések (szén, mészkő) sorsa a joghézagok és az egymásnak elmentmondó jogi rendelkezések kiszolgáltatottságában
- *Dr. Kereki Ferenc* bányászati igazgató (MECSEKÉRC Zrt.): A Nemzeti Radioaktív Hulladék-tároló térkiképzése
- *Sergyán Ödön* főosztályvezető (APEH): Az adózást érintő 2010. évi főbb változások
- *Dr. Riedl István* bányakapitány (Pécsi Bányakapitányság): Speciális bányafelügyeleti feladatok a bátaapáti radioaktív hulladéklerakó és az M6 autópálya-alagutak kapcsán

Ezután ismét konzultáció következett, melyet *dr. Ihász Lajos* ügyvéd (BOE) vezetett. Itt felmerült a környezetvédelmi engedélyezési eljárás elhúzódnása, és hogy ebből adódóan más eljárások határideje veszélybe kerül.

A konzultáció után *dr. Ihász Lajos* zárszavával ért véget a konferencia, melyben értékelte a konferenciát és megköszönte a résztvevők aktivitását, a házigazdák segítő hozzáállását. Reményét fejezte ki, hogy ez a hagyomány tovább folytatódik, és jövőre is megrendezésre kerül a konferencia.

A rendezvényen több szervezet is – élve a rendezők által felajánlott lehetőséggel – reklámanyagok felhasználásával termékbemutatót tartott.

Fontos kiemelni, hogy az eddigi konferenciákhoz képest az idei rendezvényen – örvendetes módon – jelentősen megnőtt a hatósági kollégák száma. Ezen a három napon több mint 40 fő jött el a bányahatóság, a zöldhatóság, a kulturális örökségvédelem, a közigazgatási hivatal képviselőiben. Így a bányászati szakigazgatási konferenciák fő alapelve, a bányászati művelői és a hatóságok közötti kapcsolattartás és konfliktuskezelés az eddigiekhez képest jobban megvalósulhatott.

A rendezvény alkalmából a Bányavállalkozók Országos Egyesülete hatodik alkalommal jelentette meg a „Bányavállalkozó” c. időszakos kiadványát, melyet minden résztvevő megkapott. A kiadványhoz *dr. Malárics Viktor* írt előszót. Eb-

ben a bányahatóság korábbi vezetője megfogalmazta a jövő konferenciáinak küldetését: „*A jövő konferenciák küldetése a túlélés segítése. A konferenciákon ápoljátok a hagyományokat, fejlesszitek a szakmát, erősödjön a szövetség és a jellem!*” Az időszakos kiadvány az eddigi szakigazgatási konferenciák helyeit, előadóit, az előadások címeit és a résztvevők számát is felsorolja. Megtudhattuk, hogy az idei valójában már a tizenötödik konferencia volt, ugyanis az 1994. november 10-11-én, Alsóörsön tartott rendezvény a „Bányászati Szimpózium” nevet viselte, a bányászati szakigazgatási konferencia elnevezést 1995-től kapta a sorozat.

A rendezvényt szervező egyesületek (BME, BOE) létrehozta egy honlapot – <http://www.bme-boe.hu/index.htm> –, amelyen a mostani és korábbi konferenciák eseményei is megtalálhatók.

A rendezvénynek helyet adó szálloda alkalmazottai ismét mindent megtettek azért, hogy jól érezzük magunkat. A rendezvény szervezése és sikeres lebonyolítása a már nagy gyakorlattal rendelkező csapat – *Horváthné Kozma Orsolya, Dr. Ihász Lajos, Jankovics Bálint, Károly Ferenc, Kovács Béla, Kozma Sándor, Szántó András, Szirányi Zoltán, Varga Gusztáv, Várady Géza* – érdeme.

Károly Ferenc

Kérdések a Vértesi Erőmű Zrt. sorsáról az Országgyűlésben

Lapunkban már többször foglalkoztunk a Vértesi Erőmű Zrt. helyzetével, kiemelten a Márkushegyi Bánya sorsával. A témával a pécsi 99. Küldöttgyűlésünkön is foglalkoztunk. Ezért is fontosnak tartjuk, hogy Olvasóinkhoz minden e témával kapcsolatos információ eljusson.

Az Országgyűlés 2010. június 1-jei ülésén *Czunyiné dr. Bertalan Judit*, a FIDESZ-KDNP országgyűlési képviselője kérdést tett fel Fellegi Tamás nemzeti fejlesztési miniszternek „Vidéken is kísért a BKV szindróma” címmel. Felvetette, hogy az MVM vajon miért „nyolc év szunnyadás után” nem tartja gazdaságosnak a Vértesi Erőmű működését, miután végigsziszta a szerkezetátalakítás során tanúsított semmittevést és a botrányos áramvásárlási jogügyleteket. Kiemelte a várható súlyos következményeket: a térség szempontjából kezelhetetlen munkanélküliséget, Bokod és Oroszlány távfűtésének megoldatlanságát, az erőmű által hátrahagyott környezeti károk helyreállítását, a helyi iparüzési adó kiesését, amely több önkormányzat működését veszélyezteti.

„Ezért kérdezem: lehetséges-e az, hogy néhány ember politikai-gazdasági érdekének, hazárdírozásának áldozata legyen 1500 ember és családjaik. Lehetséges-e az, hogy az állami vagyonnal gazdálkodó MVM a két választási forduló között olyan intézkedést hozzon, amely érvényes kormányhatározatot sért, és nem veszi figyelembe a térség foglalkoztatási és gazdasági érdekeit, és a Vért végelszámolással történő megszüntetésére tegyen javaslatot? Lehetséges-e az, hogy ma Magyarországon ezek az emberek megmeneküljenek a jogi felelősségrevonás alól? Lehetséges-e az, hogy az MVM, a tulajdonosi jogok gyakorlója az elmúlt években 120 milliárd forintot adott; ha igen, hol a pénz? Mit tudunk tenni?”

Dr. Fellegi Tamás nemzeti fejlesztési miniszter válaszában azt mondta, hogy az elmúlt években az országban történtek sorába illeszkedik a Vért története is. „A helyzet konzerválására fordított szerkezetátalakítási támogatás, a jogszabályellenesen megkötött spekulatív áramvásárlási szerződések, a beszállítói holdudvar mind közrejátszhatott a jelenlegi állapot kialakulásában... Az MVM döntéseinek hátterét ki fogjuk vizsgálni. Az új kormány elkötelezett

abban, hogy a jogsértések ne maradjanak jogi és büntetőjogi következmények nélkül.”

Szeretném világosan és egyértelműen kijelenteni, hogy csak olyan megoldást tartunk elfogadhatónak a Vért ügyében, amely a lehetőségek keretein belül, az érintett érdekképviselőkkel és önkormányzatokkal egyeztetett módon, elsősorban az 1500 dolgozó és családjaik és a települések távhő-ellátásának érdekeit figyelembe véve születik meg. Még a nyár vége előtt igyekszünk elkészíteni a lehetséges forgatókönyveket, és a szükséges egyeztetéseket lefolytatni.

Czunyiné Bertalan Judit elfogadta a választ, és emlékeztetett arra, hogy 1998 és 2002 között a Vértesi Erőmű gazdaságos működtetésére a Fidesznek volt hosszú távú koncepciója.

Az Országgyűlés nyári rendkívüli ülészakájának 3. ülésnapján, 2010. június 28-án, hétfőn *Lukács Zoltán*, az MSZP képviselője interpellációt nyújtott be a nemzetgazdasági miniszterhez: „Mi lesz a Vértesi Erőmű Zrt. sorsa?” címmel. Az interpellációban arra hivatkozott, hogy az MVM Zrt. a végelszámolásról döntött, pedig jelenleg az erőműnek nincs tartozása, és az érvényben lévő kormányrendelet is továbbműködtetést ír elő. A döntés 3000 családot érint, ami eddig figyelembe nem vett súlyos szociális kiadásokat vetít előre. Ugyancsak megemlítette, hogy az EU a *szénfillér* támogatás folytatására készül, ezért lobbizni kellene.

Dr. Fónagy János nemzeti fejlesztési minisztériumi államtitkár a választ azzal kezdte, hogy az előző kormányzati ciklusban kell keresni annak a felelőseit, hogy a Vértesi Erőmű ilyen kivérett állapotban érte meg a kormányváltást. Megígérte, hogy az érintett érdekképviselőkkel és az önkormányzatokkal egyeztetett módon, elsősorban a települések távhőellátásának érdekeit figyelembe véve, még a nyár vége előtt elkészítik a lehetséges forgatókönyveket, és lefolytatják a szükséges egyeztetéseket. Megerősítette, hogy az Európai Bizottság javaslatot tesz arra, hogy 2023-ig hosszabbítsák meg a szénbányászat állami támogatásának lehetőségét, hiszen ezen támogatások idő előtti megszüntetése tízezres nagyságrendű munkahelyeket sodorna veszélybe Európa számos országában.

Lukács Zoltán, az interpelláló képviselő nem, a Parlament viszont 218-51 arányban (42 tartózkodással) elfogadta az államtitkár választát.

Dr. Horn János

Knappentag-on voltunk

2010-ben Pécs, Európa egyik kulturális fővárosa adott otthont a XII. Nemzetközi Bányász-Kohász Találkozóknak, melynek rendezvényein a *Bányagépészet a Műszaki Fejlődésért Alapítvány* is képviseltette magát. A megérkezés és a rendezvények színhelyén a fogadtatás csodálatos volt. A résztvevők több napon át örültek a rég nem látott kollégáknak, volt évfolyamtársaknak, a 13 nemzet küldöttei közt fellelt ismerősöknek.

Alapítványunk Kuratóriuma szombaton délelőtt kihelyezett ülést tartott szállásunkon, az Ágoston Hotelben. Több témát tárgyaltunk, melyekre rányomta bélyegét Alapítványunk otthont adó gazdája, a Vértesi Erőmű veszélyeztetettsége. Megeshet ugyanis, hogy a kormányváltás időszakában a tulajdonosi jogokat gyakorlók megszüntetik a hazai szénből vilamos energiát előállító vertikumot!

Támogattuk a Magyar Mérnöki Kamara Szilárdásványbányászati Tagozatának tiltakozását és az OMBKE közgyűlésének tárgyi határozatát. A Kuratórium saját hatáskörben erről közleményt juttatott el a döntéshozókhöz és az alakuló Kormány felelős tagjaihoz.

Foglalkoztunk a szeptember 30. és október 1. közt megartandó 43. Bányagépészeti és Bányavillamosági Konferencia rendezési, szervezési kérdéseivel is. A részvételi díjat változtatlanul hagyva a rendezvényt idén is Balatonyörökön, a Hotel Aranyhíd Panorámájában bonyolítjuk le. Felkérést intéztünk a Magyar Mérnöki Kamara elnökéhez, Barsiné Pataki Etelkához a konferencia vezérelőadásának megtartására.

Szombat délután azután mi is ott voltunk azon a felvonuláson, melyen 2000 fő egyenruhás résztvevő demonstrálta a város lakói és az érdeklődők számára az európai bányásztársadalom színes egységét, összetartását.

Livo László

Merre tart a világ a geotermiában?

A Geotermikus Szakosztály 2. szakmai napja

Hazánk egyik legszebb középületében, a Magyar Állami Földtani Intézet dísztermében tartotta május 17-én *2. szakmai napját* a Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Geotermikus Szakosztálya. Az apropó az volt, hogy a résztvevők képet kapjanak a Bali szigetén (Indonézia) megrendezett Geotermikus Világkonferencián elhangzottakról.

Alapító elnökünk, *prof. dr. Bobok Elemér* bevezető szavai után *dr. Tóth Anikó* szakosztályelnök lépett pódiumra és számolt be a Világkonferencia eseményeiről, magyar vonatkozásairól (a 850 előadásból 5 magyar volt). Ő hét másik kollégával együtt képviselte Magyarországot a rangos rendezvényen. Abban a kitüntetésben részesült, hogy a nemzetek előadói sorában ismertethette a korábban összeállított országjelentést arról, hogy a geotermia alkalmazási ágában milyen eredményeket értünk el az elmúlt öt esztendőben.

A konferencián kiderült, hogy a világ geotermikusenergia nyerési lehetőségeinek alkalmazása lassan növekvő, lineáris fejlődést mutat. A változás egyedül a hőszivattyús (alacsony hőfokú) technikában ugrásszerű. Pedig a geotermikus energia kiaknázásának ma már technikai akadályai nem nagyon vannak. Inkább a téma bonyolultsága és a gazdasági természetű nehézségek azok, melyeket le kell küzdenie az alkalmazónak. Országunkban a tendencia hasonló még ma is, annak ellenére, hogy a geotermikus energia felismerését mi adtuk a világnak. A mezőgazdasági alkalmazás és a távfűtési felhasználás is több évtizedes múltra tekint nálunk vissza.

A következőkben *Kujbus Attila*, az EU Megújuló Energia Technológiai Platformok és a Geotermikus Energia Szekció hazai képviselője szólt a Brüsszelben folyó szakmai munkáról. Elmondta, hogy a szervezet ajánlásokat dolgoz ki az EU vezetői, a tagországok, mint a felhasználók és a berendezégyártók számára is. Ezután *Ádám Béla*, a Magyar Hőszivattyú Szövetség elnöke az előző témához kapcsolódóan esztertel a hőszivattyús hazai helyzetét, kiemelte a szabályozás okozta nehézségeket és az állam támogató segítségének hiányát.

Az előadások sorát házigazdánk, a MÁFI képviselőjében *dr. Nádor Annamária* zárta, bemutatva a Pannon-medence határokkal osztott geotermikus rezervoárjait. Szólt arról, hogy milyen nemzetek közötti együttműködéssel zajló munkákon, kutatásokon dolgoznak az EU támogatásával. Ismertette jövőbeni elképzeléseiket.

A rendezvényen külön öröm volt mindannyiunk számára, hogy a szép számú résztvevő között minden hazai geotermiával foglalkozó szervezet magas szinten képviseltette magát.

Az előadások után kötetlen beszélgetést folytattunk Szakosztályunk jövőjéről, szerepéről. Az eszmecserében minden szervezet megszólalt, így pl. a Magyar Geotermális Egyesület, a Termál-Energia Társaság, az MMK Szilárdásvány-bányászati Tagozat, a Geotermális Alapítvány. Megállapodtunk abban,

hogyan az egyeztetéseket felgyorsítva minél előbb létrehozzuk és az MMK választmánya elé terjesztjük a szervezeti szabályzatot és a tervezői és szakértői jogosultság feltételeit. Következő rendezvényünket a gyakorlati tapasztalatok átadásának szenteljük majd.

Az előadások kivonata a www.mmk.hu (Szilárdásványbányászati Tagozat) honlapon megtekinthető.

Livo László

Befejeződött a 4-es metró alagútépítése

Július 1-jén a 4-es metró északi alagútépítő pajzsa is műszaki nehézségek nélkül érte el a Baross téri megállót, ezzel lezárult a pajzsos alagútépítés az új vonal első szakaszán – közölte a DBR Metró Projekt Igazgatóság. Az MTT-hez eljuttatott közlemény szerint hamarosan megkezdődik, és várhatóan őszig véget ér a pajzsok kiserelése. Még az idén a pesti oldalon is megkezdődhet a belső beépítés, a vágányépítés, jövőre pedig a rendszerek, áramellátó berendezések beszerelése. A déli pajzs június 18-án fejezte be az utolsó, 450 méteres szakasz építését, északi párja 50-100 méterrel lemaradva követte, így most érte el a Keleti pályaudvart.

A 4-es metró alagútját 2007 áprilisában kezdték építeni, akkor indult el az első pajzs a Kelenföldi pályaudvarról 7,4 kilométeres útjára. Az alagútfúrást végző Bamco legutóbbi ütemtervéhez képest a szerkezet három-négy hónappal korábban ért el a Keleti pályaudvarhoz. Ezzel együtt az is tény, hogy a pesti oldali alagutak az állomásokon a tervezettnél sokkal lassabb áthaladások miatt így is csak hozzávetőleg 56, illetve 52 hét alatt – azaz fél évvel később – készültek el a szerződésben elfogadott 28 hét helyett – olvasható a közleményben.

A pajzsok Budán naponta átlagosan 11, a pesti oldalon 16 métert tettek meg, a kész alagútba összesen 3.750 alagútgyűrűt és 22.500 tübbinget (alagútfalazó elemet) szereltek be. Az építés során a napi kihajtási rekord 31 m volt.

www.mmk.hu

PT

Munka megváltozott munkaképességgel

A válság ellenére lasszóval fogják a munkáltatók a fogyatékos munkavállalót. Egyre több cég jelentkezik a munkaügyi hivataloknál, hogy sérült embereket szeretne foglalkoztatni. Ennek oka, hogy a kormány januártól drasztikusan, mintegy ötszörösére emelte a rehabilitációs járulék összegét, amelyet a húsz főnél többet foglalkoztató cégeknek kell fizetniük.

A gond az, hogy hiába hozták a kormányrendeletet, amíg nem érdekelt az is, akinek az érdekében született a módosítás. A leszállékolt emberek többsége nem örül annak, hogy rokkantnyugdíj helyett rehabilitációs járulékot kap. Minden rokkant egészségügyi állapotát felülvizsgálja egy orvosi szakbizottság, és ha úgy látják, hogy képes dolgozni, akkor bekerül egy rendszerbe, amely visszavezeti őt a munka világába.

A munkaügyi központok az Uniótól kapott 12 milliárd forintot fordítják arra a rehabilitációs programra, amelynek az a célja, hogy a korábban rokkantnak nyilvánított embereket visszatereljék a munka világába. A projekt mottója: Azt nézd, mire képes, ne azt, hogy mire nem. Először pszichológus foglalkozik velük, majd motivációs tréningben vesznek részt, hogy 10-15 év otthonlét után merjék kimondani magukról, képesek dolgozni.

Magyarországon a legutóbbi, 2001-es népszámlálási adatok alapján a fogyatékkal élők 9%-a, a megváltozott munkaképességűek 12%-a dolgozott, ez az arány az Európai Unió fejlettebb országaiban 40-50%. Integrálásuk azért is fontos,

mert az államháztartásnak egyre nagyobb terhet jelentenek az ellátásukra fordított kiadások.

Az Európai Közösségek Bizottsága 2005-ben deklarálta, hogy „mindenki számára egyenlő és diszkriminációmentes hozzáférést kell biztosítani a munkához”, de ezt az érintetteknek is akarniuk kell.

freepress.hu 2010-06-08

PT

Diplomaátadás a Miskolci Egyetemen

A Miskolci Egyetemen a 2010. június 19-ei nyilvános ünnepi Egyetemi Szenátusi Ülésen adták át a Műszaki Földtudományi Karon (MFK), a Műszaki Anyagtudományi Karon (MAK) és az Egészségügyi Karon végzeteknek a diplomáikat.

A Műszaki Földtudományi Karon a 2009/2010. tanév II. félévében az egyetemi szintű graduális képzés keretében záróvizsgát tett 93 fő, oklevelet szerzett 51 fő, ennek bontása:

- bányá- és geotechnika szakon 2 fő,
- előkészítéstechnikai-mérnök szakon 1 fő,
- környezetmérnöki szakon 16 fő,
- műszaki földtudományi szakon 5 fő,
- olaj- és gázmérnöki szakon 17 fő,
- geográfus szakon 10 fő.

Főiskolai szintű graduális képzés keretében a bányá- és geotechnikai szakon záróvizsgát tett 2 fő, oklevelet szerzett 1 fő.

A BSc alapképzés keretében záróvizsgát tett 30 fő, oklevelet szerzett:

- földrajz alapszakon 8 fő,
- környezetmérnöki alapszakon 1 fő,
- műszaki földtudományi alapszakon 5 fő.

Olajmérnöki szakirányú továbbképzés keretében záróvizsgát tett 32 fő, oklevelet szerzett 32 fő.

Geotermikus szakmérnöki képzés keretében záróvizsgát tett 13 fő, oklevelet szerzett 13 fő.

Az Európai Geotechnikai és Környezetvédelmi Kurzuson Erasmus Mundus képzésük lezárásaként bányá- és geotechnikai mérnöki mesterszakos oklevelet szerzett 2 fő.

Az okleveleket dr. Patkó Gyula rektor és dr. Tihanyi László, az MFK dékánja adta át.

A Műszaki Anyagtudományi Karon záróvizsgát tett 60 fő, közülük 27 fő vehette át oklevelét.

Az Egészségügyi Karon sikeres záróvizsgát tett 93 fő, közülük 48 fő vehette át oklevelét.

Az ünnepségen vette át PhD doktori oklevelét Nagy Lajos okl. bányamérnök, az OMBKE alelnöke, majd az egyetem rektora és a karok dékánjai az egyetem tiszteletbeli doktorává fogadták dr. Faragó Sándort, a Nyugat-magyarországi Egyetem rektorát és dr. Arató Pétert, az MTA Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutató Intézet professzorát.

Ezt követően egyetemi kitüntetések adtak át. Többek között:

Signum Aureum Universitatis kitüntetésben részesült *dr. Náhlík András*, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának dékánja,

Pro Universitate kitüntetésben részesült *dr. Csete Jenő* egyetemi docens, tanszékvezető,

A *Miskolci Egyetemért Érdemérem* kitüntetésben részesült *Hajdúné dr. Molnár Katalin* ny. egyetemi docens,

A *Miskolci Egyetem Kiváló Dolgozója* kitüntetésben részesült *dr. Bóhm Józsefné*.

Dr. Horn János

Megvédték diplomájukat az első geotermikus szakmérnökök

A történet még 2008 márciusában kezdődött. Az országban elsőként a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara hirdette meg a geotermikus szakmérnöki képzést. A Kar Gáz- és Olajmérnöki Intézete által irányított munkában 15 fő hallgató vett részt, és 2010. június 19-én 13-an vehették át oklevelüket.

A négy félév során neves professzorok és oktatók adtak szakma-specifikus ismereteket. Munkájukat nehezítette a hallgatók szerteágazó mérnöki alapképzettsége. A résztvevők gerincét a MOL és az MBFH (Magyar Bányászati és Földtani Hivatal) dolgozói, egyéni és társas vállalkozások tulajdonosai, alkalmazottai adták. Olyanok, akik a geotermiával napi kapcsolatban állnak. Így az olaj- és gázmérnöki, gépészmérnöki, építő-, épületgépész-, villamos mérnöki, bányaművelő-, bányageológus-, geofizikus- és bányagépészmérnöki, környezetmérnöki szakmák ismeretei szolgálták alapul tanulmányaink folytatásához.

Nagy figyelemmel hallgattuk *dr. Bobok Elemér*, *dr. Tihanyi László*, *dr. Lakatos István*, *dr. Földessy János*, *dr. Bódi Tibor*, *dr. Szűcs Péter*, *dr. Tóth Anikó*, *Ádám Béla* és mások előadásait a Műszaki Hótnan, Áramlástan, Hévízkémia, Hidrogeológia, Speciális Földtan, Megújuló Energiák, Geotermikusenergia-

termelés, Mélyfúrás, Direkt Felhasználások, Hőszivattyúk és még számos tárgyban.

Külön ki kell emelni *dr. Tóth Anikó* fáradtságot nem ismerő évfolyamvezetői szervező munkáját. Melynek eredményeként nemcsak pontos és tartalmas órákban, hanem szakmai tapasztalatcserékben, gyakorlati ismeretszerzésben volt részünk a geotermikus szakma neves hazai és külföldi képviselőivel konzultálva. Tanulmányút keretében eljuthattunk Szentésre és Hódmezővásárhelyre, ahol az alkalmazásokba pillanthattunk be. Eddig elsősorban a termálfürdői hévíz kényelmét ismertük, most találkozhattunk a mezőgazdasági és a távfűtési felhasználással is.

A két éves képzésben sok olyan ismerettel lettünk gazdagabbak, melyek alkalmazásával a geotermikus energia kinyerését és tartósan gazdaságos felhasználását a tervezésen túl valóssággá is tehetjük. Márpedig hazánk e lehetőségekben bővelkedik, melyek ésszerű kihasználásával nemcsak az EU Megújuló Energia Stratégia hazánkra háruló feladatainak teljesítését, hanem a geotermiát alkalmazó, alkalmazni kívánó közösségi és egyéni felhasználók energiaszámláinak csökkentését is elősegíthetjük.

Bízunk abban, hogy a geotermikus szakma hazánkban is gyökeret ereszt, és az energetika részévé válik.

Livo László

Az európai ipar ellenzi a merészebb kibocsátás-csökkentést

Éles ellenállást váltott ki az európai ipar részéről az Európai Bizottság által szerdán előterjesztett hatástanulmány, mely szerint az eredetileg becsültnél harmadával kevesebbe kerülne az európai gazdaság számára, ha az 1990-es szinthez képest 20 százalékkal csökkentenék 2020-ig az üvegházhatású gázok kibocsátását, lehetővé téve ezzel, hogy a 2020-ra vonatkozó célarányt elfogadható mértékű plusz költségek mellett 30 százalékra növeljék a tagállamok.

„Nem az Unió egyoldalú vállalásának növelése a helyes út az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság felé” – közölte álláspontját szerdai közleményében az európai ipar és munkaadók nagy részét tömörítő lobbiszervezet, a *BusinessEurope*. „Arra kellene inkább a hangsúlyt fektetni, hogy a különböző uniós politikákon keresztül közvetlenül ösztönözzék a befektetéseket az energiahatékonyság, valamint a modern energia infrastruktúra kiépítése és az alacsony széndioxid-kibocsátású technológiák kutatása terén.”

Németország és Franciaország szintén elutasítóan nyilatkozott a dokumentumról még a megjelenés előtt. „Tudattuk a fenntartásunkat a Bizottság tanulmányával kapcsolatban” – idézte a német gazdasági miniszterrel kedden közös sajtótájékoztatón nyilatkozó *Christian Estrosi* francia ipari minisztert

az EUobserver. *Estrosi* hangsúlyozta, és *Rainer Brüderle* német gazdasági miniszter is megerősítette: az EU csak a korábban elfogadott és a decemberi, koppenhágai egyezségben is rögzített feltételekkel emelheti a tétet 30 százalékra, azaz ha más országok is – elsősorban Kína és az Egyesült Államok – hasonló mértékű erőfeszítéseket vállalnak.

Az elutasító hangok ellenére *Connie Hedegaard* klímaügyi biztos szerdán úgy nyilatkozott, hogy a biztos testület támogatón fogadta az anyagban szereplő helyzetelemzést és következtetéseket. „A tanulmány nem jogalkotási javaslat, hanem egy részletes elemzés arról, mibe kerülne Európának az, ha ambiciózusabb kibocsátás-csökkentést vállalna... A cél az volt, hogy megfelelő információk birtokában indulhasson meg a tagállamok között a 30 százalékról szóló politikai párbeszéd.”

A Bizottság a 30 százalékos vállalásból adódóan összesen 81 milliárd eurós éves költséget prognosztizál 2020-ig, vagyis a GDP 0,54 százalékát. Az összeg 11 milliárd euróval lenne magasabb, mint amit az uniós kormányok korábban jóváhagytak a 20 százalékos cél elérésére, és 33 milliárd euró többletet jelentene a 20 százalékos szint aktuális költségeihez képest, tekintve, hogy a gazdasági válság következtében lecsökkent kibocsátás miatt a 20 százalékot most 70 milliárd eurós éves költség helyett 48 milliárd eurós ráfordítással lehet megvalósítani – írja a dokumentum.

Brüsszel, 2010. május 27.

KF

XII. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia, Nagyenyed, 2010. április 8-11.

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Bányászati, Kohászati és Földtani Szakosztálya az OMBKE közreműködésével 2010. április 8-a és 11-e között több mint százhatvan fő részvételével Nagyenyeden, a Bethlen Gábor Kollégium történelmi falai között tartotta ez évi konferenciáját. A konferencián egyesületünket kilencven fő képviselte. E konferencia olyan szakmai fórum, amelyen ki-ki a maga érdeklődési területén, éppúgy mint a rokon tudományok háza táján, megtalálja azt a szakmai, tudományos élményt, amely gyarapít és töltetet ad mindnyájunknak a további szakmai tevékenységünkhöz és erősíti magyarságtudatunkat.

A konferencia lehetőséget teremt az erdélyi, magyarországi, illetve más államokbeli magyar szakembereknek tudományos eredményeik kölcsönös bemutatására, ismerkedésre, kapcsolatteremtésre. Az immár hagyományossá vált rendezvény résztvevői nemzetközileg is elismert magyar ajkú szakemberek, szakmai szervezetek, egyesületek, oktatási intézmények képviselői, kutatóintézetek tudományos munkatársai, ipari vállalatok mérnökei, magánvállalkozók. A plenáris előadásokat felkért erdélyi és anyaországi előadók tartják. Az évek során ez a konferencia az OMBKE kiemelt határon túli szakmai rendezvényévé nőtte ki magát, melynek során cél volt, hogy a tagjaink mind az utazás során, mind a konferenciához kapcsolódó kirándulásokon megismerkedhessenek Erdély egy-egy térségének történelmi, kulturális örökségével is. Ezen cél megvalósítása érdekében 2008-tól az OMBKE szervezi a bányász-kohász szekció egyre népszerűbb szakmai kirándulásait is.

Emlékeztetőül a korábbi konferenciák és kirándulások helyszínei:

- 1999 Szováta
- 2000 Kolozsvár
- 2001 Csíksomlyó
- 2002 Menyháza
- 2003 Zilah
- 2004 Petrozsény
- 2005 Nagyvárad (Magyarremete, Kapocsány, Körösmarty)
- 2006 Sepsiszentgyörgy (Kisbacon, Barcarosnyó, Kézdivásárhely)
- 2007 Buziásfürdő (Resicabánya, Arad, Vinga, Temesvár, Nagyszentmiklós)
- 2008 Nagyszeben (Segesvár, Gyulafehérvár, Magyarigen)
- 2009 Máramarosziget (Nagybánya, Koltó, Kapnikbánya, Szaplonca, Szatmárnémeti, Érsemjén, Nagykároly, Érmindszent)

A konferencia

Április 10-én délelőtt a Bethlen Gábor Kollégium dísztermében a plenáris ülést *Wanek Ferenc* professzor, az EMT Bányászati, Kohászati és Földtani Szakosztályának elnöke nyitotta meg. A résztvevőket köszöntötte *dr. Köllő Gábor*, az EMT elnöke, *dr. Tolnay Lajos*, az OMBKE elnöke, *dr. Kordos László*, a MÁFI igazgatója és *dr. Gagyi Pálffy András*, a konferencia tudományos bizottságának tagja.

Az üdvözléseket követően a következő előadások hangzottak el:

Dr. Brezsánszky Károly, Szarka László: „A Föld Bolygó Nemzetközi Éve” időszerűsége

Dr. Vojuczky Péter: A természeti erőforrások metafizikája és geopolitikája

A plenáris ülés hallgatósága

Dr. Bakó Károly: Új kihívások előtt a világ öntvénygyártása

Dr. Kordos László: Előttünk a múltunk

A plenáris előadások végén *Hantz Lám Irén* ismertette Nagyenyedről készült könyvét, majd az *Alterege Irodalmi Előadócsoport* adott kulturális műsort, melyet a kollégiumban elfogyasztott ebéd követett.

Délután négy szekcióban 44 előadás hangzott el és négy poszter előadás került ismertetésre. Az előadásokból 21-et az OMBKE tagjai tartottak. A bányászati szekción *dr. Kovács Ferenc* akadémikus, a műszaki földtan szekción *dr. Benke László*, a kohászati szekción *dr. Sohajda József* és *dr. Dúl Jenő* elnökölt.

Az előadások után este az EMT jó hangulatú állófogadást tartott a konferencia résztvevői számára.

A konferencia résztvevői április 9-én egész napos szakmai kirándulásokon vettek részt. Az OMBKE által szervezett bányászati-kohászati kirándulás útvonala: Nagyenyed – Felvinc – Torda sóbánya – Tordai hasadék – Torockó – Nagyenyed, résztvevőinek száma 90 volt. Röviden ismertetjük a látottakat.

Felvinc

Felvinc bizonyítottan honfoglalás-kori település, később Aranyosszék központját képviselő mezőváros. Egykoron kőfallal kerített, eredetileg gótikus stílusú (13-14. sz.) katolikus, később református templomát a 19. században eklektikus stílusban alaposan átépítették.

A 2000-ben végzett felújítási munkálatok során „italo-bizánci” stílusú freskórészeket kerültek elő, melyek korát a szakemberek Károly Róbert uralkodásának elejére, vagyis a 14. sz. első két évtizedére teszik. Feltételezik, hogy a kép megrendelője a helybéli szabad székely közösség volt. A falfestm-

A felvinci református templomban

nyek középkori művészettörténetünk meghatározó elemei. A templom és a freskó történetét a helyi református pap ismertette.

A tordai sóbánya

A Torda városának északkeleti részén kezdődő, a legrégebb idők óta ismert sótelep 45 négyzetkilométeren terül el, vastagsága átlag 250 m, de a gyűrődés központi részén gyakran meghaladja az 1200 m-t. A só kitermelése felszíni kamrák formájában már a rómaiak idején megkezdődött. A bányászatot igazoló dokumentumok 1271-re vezethetők vissza, amikor hivatalosan is létrehozták a sókamrát. A ma is létező sóbányát 1690-ben nyitották meg; a sót először harang formájú nagytermekben, majd 1850 után trapéz alakú fejtésekben termelték ki. A bányában 1932-ben állt le a munka, ma már csak turisztikai látnivaló és gyógyhely. A nagyközönség számára a kilencvenes évek elején nyitották meg. Mivel a bánya Erdély egyik legnagyobb turista látványossága, ezért a közelmúltban modern bejáratot és fogadó épületet alakítottak ki.

Csoportunk a Rudolf-aknában

A bányalátogatás során megnéztük a hatalmas, gótikus székelyegyház hajójához hasonlító Rudolf aknát, ahol a 13 emelet mélységbe falépcsőkön vagy külön lifttel lehetett lejutni. Az alsó szinten csónakázó tó, játszótér és óriáskerék fogadja a látogatót. A bánya összes termékének kivételes akusztikája van, melyet a látogatás során a hely szelleméhez illő énekek eléneklésével igazoltunk. Az egyesületi csoportot Lovász Attila idegenvezető diák kísérte, aki szép, magyar érzelmű énekekkel lepett meg minket.

Torda

Torda sok jeles történelmi esemény színhelye volt. Az erdélyi rendek az itt tartott országgyűlésen erősítették meg 1505-ben a több mint fél évszázaddal korábban kötött kápolnai uniót, amely a három erdélyi rendi nemzet (a magyar nemesség, a székelyek és a szász polgárság) politikai szövetsége volt. Még ennél is jelentősebb az 1568. évi országgyűlés, amelyen – a vallásháborúk által dúlt Európában elsőként – törvénybe iktatták a vallásszabadságot kimondva, hogy minden közösség szabadon választhatja meg vallását. A hagyományosan magyarok által lakott város lakóinak jelentős része a 2. bécsi döntés után a közeli Kolozsvárra költözött, mivel Torda a román oldalon maradt.

A Tordán elfogyasztott ebédet követően Mészkö falunál az Aranyos-folyón átkelve a Tordai-hasadékkal szembeni magaslaton álltunk meg, ahonnan gyalog ereszkedtünk le a lenyűgöző látványt nyújtó kirándulólhelyre. A hatalmas szikla-

hasadék mélyében folyó Hesdát-patak hol egyik, hol másik oldalán sétálva gyönyörködhattunk a néhol 200 méteres magasságot is elérő meredek sziklafalakban. A magaslatra való visszatérés sportteljesítménye után Egerből származó innivaló lazította a hangulatot.

Torockó

Sokak szerint egész Erdély legszebb falva, mind természeti fekvését, mind építészetét illetően. Megközelítése azonban az igen elhanyagolt, kátyúkkal teli úton nagy megpróbáltatásnak teszi ki a gépkocsi vezetőjét. Torockó elzártsága meghatározó volt abban, hogy kora-újkori fogantatású, a vasparhoz kötődő, egyedi kultúráját viszonylag érintetlenül meg tudta őrizni. Mindennek alapját természeti környezete, elsősorban a középkorban és az újkor elején gazdaságosnak mondható vasértelepei képezték. A falu régi gazdagságát annak köszönhette, hogy az Árpád-házi királyok idején idetelepített német vasművesek meghonosították a vasfeldolgozást és a települést az erdélyi vasgyártás központjává tették, melynek első írásos emlékei a 16. századból valók. A vasércbányászat valószínűleg – mint a középkorban általában – elsősorban az arany- és ezüstabányászat kísérőjeként jelentkezett, hiszen itt is termeltek aranyat és ezüstöt a 18. sz. végéig. Ekkor még aranyváltó is működött a helységben.

Torockó műemlék házai

Torockó építészeti leglátványosabb része a település főtere, a Piac-tér, az egykori kirakodóvásárok színtere a helység igen régi – mezővárosi jellegű – térérendezését őrzi egyedi stílusú hófehérre festett házaival. A felső soron a rangosabb polgárok, az egykori „vasváltók” és „verősgazdák” fehér házai sorakoznak. Egységes formaviláguk annak köszönhető, hogy az 1870-es tűzvész után igen rövid időn belül épült valamennyi. Az alsó sor a kovácsok szerényebb házaiból áll. A Piac-téren kapott helyet a középkori, de 1769-1802 között átépített unitárius templom, melynek belsejét a falubeliek kézimunkái díszítik. Az eredetileg erődtemplom jellegű építmény korai formáját leginkább masszív tornya őrzi. A templom szomszédságában áll a nagy múltú iskola, mely Zilahtól Sepsiszentgyörgyig vonzotta egykoron a tanulni vágyó, elsősorban unitárius fiatalokat.

A téren állva a látványt felemelővé teszi a település fölé magasodó Székelykő sziklatömbje, tetején a tatárdúlást megelőző korú vár maradványaival. A Székelykő sajátos elhelyezkedése miatt él a mondás, hogy „Torockón kétszer kel fel a nap”.

Nagynyed

A kirándulás Nagynyeden fejeződött be. A ma már csendes kisváros az Erdélyi Fejedelemség idején jelentős kereskedőváros és több országgyűlés színhelye volt. Kulturális szere-

pe akkor nőtt meg, amikor 1662-ben Gyulafehérvárról ideköltözött az akkori legjelentősebb erdélyi oktatási intézmény, a híres Bethlen Kollégium.

A nap végén a Bethlen Kollégium pincéjében ismerkedtek a résztvevők a híres helybeli félszázaz fehér borokkal, köztük a közismert „plébános” borral. A borokat a pince gazdája, *András Emil* kohómérnök mutatta be.

Gyulafehérvár

Az Erdélyi Fejedelemség egykori virágzó fővárosát külön kiránduláson, az ún. „hölgyprogram” keretében látogattuk meg. Bethlen Gábor itt alapította meg 1622-ben azt a tekintélyes református kollégiumot, amelyet később a török betörések előtt Apafi Mihály Nagyenyedre költöztetett. A vár bejáratánál az 1922-ben épült, hatalmas, bizánci stílusú ortodox székesegyház szinte eltakarja Erdély egyik legnagyobb építményét, a román kori magyar építőművészet egyik remekét, a Szent Mihály-székesegyházat, melyben láthattuk *Hunyadi János*, *Hunyadi László*, *János Zsigmond*, *Fráter György* és *Márton Áron* síremlékeit.

A Szt. Mihály-székesegyház

A várnegyed udvarán sétálva megcsodálhattunk számos történelmi épületet; a püspöki palotát, a hajdani Majláth Gimnáziumot, a Batthyaneum Könyvtárat és a Kaszinót, ahol Erdély és Románia egyesülését kimondták.

Verespatak

Az EMT konferenciára az OMBKE Budapestről Nagyenyedre egy 50 fős autóbust indított. A Nagyvárad melletti Félixfürdőn elköltött ebéd után Verespatakon (Rosia Montana) álltunk meg.

Verespatak a Római Birodalom kiemelten fontos aranybányája volt Alburnus Maior néven, később pedig a középkori Magyarország aranybevételeinek jelentős része származott innen. A település központjában lévő bányamúzeum udvarából nyíló lejtős aknáknál 150 lépcsőfokon leereszkedve végigsétálhattunk a mintegy kétezer évvel ezelőtt a rómaiak által kivájt, emberméretű vágatokban. Ez a bányászati ipari emlék a világon egyedülálló. A bánya udvarán római korú kőemlékeket lehet

látni. A múzeumot és a bányát a néhány éve bezárt ércbánya hajdani igazgatója, *Valentin Rus* bányamérnök mutatta be.

A bányalátogatás után végigsétáltunk a domboldalra települt óváros utcáin, ahol a többnyire omladozó bányászházakra elhelyezett műemlék táblák mellett az is olvasható, hogy a házat az ide települt kanadai bányavállalkozás megvette. A templom kertjében lévő síremlékeken magyar, szász és székely nevek emlékeztetnek a hajdani bányaváros lakóira.

Római-kori vágat

Műemlék bányászházak

Verespatakon és a körzetében van a világ egyik legnagyobb aranylelőhelye 2-2,2 g/t aranytartalmú kőzeteivel. Ennek kitermelése során Verespatak és még két szomszédos település is a bányaművelés áldozatává válna. (A BKL 2005/1. számában Verespatakról részletes ismertetés található.)

GPA

Az EU támogatja a széndioxid-tárolást és -leválasztást (CSS)

Az energiaprojektekbe történő befektetéseket a Bizottság a gazdaság fellendítésére alkalmas kiemelt fontosságú eszközökként kezeli. 2009. december 9-én az Európai Bizottság hat CSS technológiát alkalmazó projekt támogatását hagyta jóvá, amelyek megvalósulásához az Európai Energiaügyi Gazdaságélénkítő Program (EPPR) keretében az Európai Unió összesen 1 milliárd euróval járul hozzá. Az Egyesült Királyságban, Lengyelországban, Spanyolországban, Németországban, Olaszországban, illetve Hollandiában megvalósuló projektek közül hárommal már aláírták a szerződést.

A CSS technológiát ismertető brosúra, illetve a támogatott projektek részletes leírása angol nyelven a következő oldalon elérhető: http://ec.europa.eu/energy/lepr/coal/index_en.htm

UNIÓS FIGYELŐ 18. Via Moderna Bt.

PT

Az OMBKE 100 köz- ill. küldöttgyűlésének kronológiája (1892-2010)

Sorszám	Időpont	Hely	Kiemelt ok, téma
	1892. VI. 7.	Selmecebánya	alakuló közgyűlés
	1892. XII. 3.	Selmecebánya	rendkívüli közgyűlés, küldöttválasztás országos kiállításra
	1893. II. 25.	Selmecebánya	rendkívüli közgyűlés, küldöttválasztás országos kiállításra
	1893. III. 10.	Selmecebánya	közgyűlés elhalasztása
1.	1894. VIII. 5-6.	Nagybánya	Wekerle Sándor miniszterelnök beszéde
2.	1895. V. 11.	Selmecebánya	rendkívüli közgyűlés, Lukáts László t. elnökké választása
3.	1895. IX. 15-16.	Vajdahunyad	tisztújító közgyűlés
4.	1896. IX. 24.	Budapest	millenáris közgyűlés
5.	1897. IX. 12.	Rimaszombat	Wekerle Sándor miniszterelnök beszéde
6.	1898. VIII.	Selmecebánya	alapszabály-módosító rendkívüli közgyűlés
7.	1898. IX. 9-10.	Pécs	tisztújítás
8.	1899. VIII. 26-29.	Igló	alapszabály-módosítás
9.	1900. VII. 1.	Selmecebánya	bányamérnöki munka díjazása
10.	1901. VIII. 25-26.	Máramarossziget	határozat a Budapestre költözésről, tisztújítás
11.	1902. IX. 21-23.	Budapest	alapszabály-módosítás (székhely áthelyezés)
12.	1903. IX. 13.	Petrozsény	
13.	1904. IX. 25.	Budapest	
14.	1905. IX. 24-25.	Budapest	tisztújítás
15.	1906. VIII. 26-28.	Zalatna	
16.	1907. XI. 15.	Budapest	alapszabály-módosítás
17.	1908. IX. 20.	Budapest	tisztújítás
18.	1909. IX. 19.	Körmöcbánya	
19.	1910. IX. 18.	Budapest	
20.	1911. II. 12.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, titkárválasztás
21.	1911. VI. 25-26.	Budapest	tisztújítás
22.	1912. VIII. 25-26.	Nagybánya	Bányászati és Kohászati Kiállítás
23.	1913. IX. 20-21.	Budapest	
24.	1914. VI. 14.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, alapszabály-módosítás
25.	1917. X. 21.	Budapest	25. jubileumi közgyűlés
	1918. IV. 7.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, elnökválasztás
26.	1918. IX. 22.	Budapest	titkárválasztás, a selmeci főiskola áthelyezése
27.	1920. III. 21.	Budapest	alapszabály-módosítás
28.	1920. X. 10.	Dorog	
	1921. VIII. 21.	Budapest	rendkívüli közgyűlés
29.	1921. IX. 18.	Budapest	tisztújítás
30.	1922. IX. 3.	Pécs	
31.	1923. IX. 16.	Budapest	
32.	1924. IX. 21.	Budapest	tisztújítás
	1925. I. 3.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, alapszabály-módosítás
33.	1925. X. 8.	Budapest	
34.	1926. X. 17.	Budapest	Wahlner-emlékérem alapítás
35.	1927. IX. 23-25.	Sopron	tisztújítás
36.	1928. X. 21.	Budapest	
	1929. I. 12.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, új alapszabály jóváhagyása
37.	1929. X. 20.	Budapest	
38.	1930. XI. 16.	Budapest	tisztújítás
39.	1931. X. 4.	Budapest	
40.	1932. X. 23.	Budapest	
41.	1933. X. 22.	Budapest	
42.	1934. X. 28.	Budapest	tisztújítás
43.	1935. X. 27.	Budapest	
44.	1936. X. 25.	Budapest	Zorkóczy-emlékérem alapítás

45.	1937. X. 24.	Budapest	tisztújítás
46.	1938. XII. 18.	Budapest	
47.	1939. X. 22.	Budapest	alapszabály-módosítás
48.	1940. XII. 8.	Budapest	tisztújítás
49.	1941. X. 19.	Budapest	
50.	1942. X. 24-25.	Budapest	jubiláris közgyűlés (50 éves az OMBKE)
51.	1943. X. 17.	Budapest	tisztújítás
	1945. V. 16.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, tisztségviselők választása
	1945. XII. 14.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, elnökválasztás
52.	1946. X. 9.	Budapest	tisztújítás
53.	1947. X. 25.	Budapest	vidéki csoportok újraalakítása
	1948. VI. 13.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, csatlakozás a MTESZ-hez
54.	1948. XI. 7.	Budapest	tisztújítás, Mikoviny-emlékérem alapítás
	1949. XII. 11.	Budapest	rendkívüli közgyűlés, új (MTESZ típusú) alapszabály jóváhagyása, szakosztályok (bányászati, olajbányászati, kohászati és alumínium) alapítása, 1950-től BKL Lapok szétválása (Bányászat, Kohászat), Alumínium és Öntöde lap alapítás
55.	1952. II. 17.	Budapest	jubiláris közgyűlés (60 éves az OMBKE), tisztújítás, szakosztályok alakulása: Vaskohászati, Fémkohászati (volt Alumínium), Öntöde,
56.	1954. XII. 5.	Budapest	tisztújítás
57.	1958. V. 17.	Budapest	első küldöttgyűlés
58.	1960. I. 23.	Budapest	tisztújítás, alapszabály-módosítás
59.	1963. IV. 20.	Budapest	tisztújítás, Péch-emlékérem alapítás
60.	1966. IV. 15.	Budapest	tisztújítás
	1967. IX. 12.	Budapest	rendkívüli dísz küldöttgyűlés (75 éves az OMBKE, 100 éves a BKL), Kerpely-, Zsigmondy- és Söltz-emlékérmek alapítása, Kőolaj és Földgáz lap kiválása a Bányászatból
61.	1969. IV. 25.	Budapest	tisztújítás, alapszabály-módosítás
62.	1972. IV. 22.	Budapest	tisztújítás, Szentkirályi-, Debreczeni-, Delius-emlékérmek alapítása
63.	1975. X. 29.	Kecskemét	rendkívüli közgyűlés, a választmány megszüntetése
64.	1976. III. 11-12.	Budapest	tisztújítás
65.	1977. III. 11.	Miskolc	
66.	1978. III. 10.	Szeged	110 éves a BKL
67.	1979. III. 9.	Székesfehérvár	
68.	1980. V. 22.	Tatabánya	
69.	1981. VI. 12.	Budapest	tisztújítás
70.	1982. III. 13.	Miskolc	
71.	1983. III. 11.	Salgótarján	
72.	1984. III. 9.	Siófok	
73.	1985. XI. 16.	Budapest	tisztújítás
74.	1986. XI. 14.	Miskolc	
75.	1987. III. 27.	Ózd	
76.	1988. III. 12.	Mosonmagyaróvár	
77.	1989. III. 11.	Tapolca	
78.	1990. IX. 22.	Budapest	tisztújítás
79.	1991. IX. 28.	Szolnok	alapszabály-módosítás
80.	1992. VI. 27.	Miskolc-Egyetemváros	centenáriumi küldöttgyűlés (100 éves az OMBKE)
81.	1993. IX. 25.	Kecskemét	
82.	1994. IX. 24.	Dunaújváros	tisztújítás
83.	1995. XI. 18.	Gyöngyös	
84.	1996. IX. 29.	Győr	javaslat az SZJA 1%-ának megpályázására
85.	1997. XI. 22.	Miskolc-Egyetemváros	tisztújítás, választmány megválasztása
86.	1998. XI. 21.	Százhalombatta	az OMBKE és a BKL lapok anyagi helyzete

87.	1999. II. 25.	Budapest	rendkívüli küldöttgyűlés, döntés a közhasznúságról
88.	1999. XI. 20.	Tapolca	az OMBKE és a BKL lapok anyagi helyzete
89.	2000. X. 7.	Inota	tisztújítás
90.	2001. XI. 8.	Budapest	110 éves az OMBKE
91.	2002. IV. 27.	Salgótarján	
92.	2003. V. 16.	Pécs	alapszabály-módosítás
93.	2004. V. 15.	Miskolc	tisztújítás
94.	2005. V. 20.	Dunaújváros	
95.	2006. V. 27.	Eger	alapszabály-módosítás
96.	2007. V. 18.	Szolnok	tisztújítás, Salgótarjáni Területi Osztály alakulása
97.	2008. VI. 18.	Székesfehérvár	
98.	2009. V. 22.	Budapest	13. Európai Bányász-Kohász Találkozó rendezésének elfogadása
99.	2010. V. 29.	Pécs	a Márkushegyi Bánya bezárása elleni tiltakozás elfogadása, dr. Tolnay Lajos tiszteleti elnökké választása
100.	2010. IX. 10.	Selmechánya	tisztújítás

1969-ig a rendkívüli közgyűléseket (összesen 13 esetben) nem számozták.

Kitüntetett bányász és kohász szakembereink az elmúlt 117 évben 1892-2009

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület fennállása alatt több kitüntetést is alapított, melyekkel tagjainak a szakmai és az egyesületi élet terén kifejtett kiemelkedő tevékenységét kívánta elismerni. Az alábbi táblázat első blokkjában ezek szerepelnek. A legelső és máig legrangosabbnak tekintett kitüntetése az egyesületnek a *Tiszteleti Taggá* választás. A későbbiekben ehhez csatlakoztak a szakmáink, egyesületünk nagyjainak tiszteletére alapított *emlékérmek* (a táblázatban e.é. rövidítéssel jelöltük). A táblázatban az egyes kitüntetések nevei mellett feltüntetettük azok alapítási idejét, és hogy az azóta eltelt évek alatt hány tagtársunk kapta azt meg. A bányász és kohász megosztást a szakosztályok szerint, ill. az egyetemi osztály szakma szerinti szétválasztásával végeztük el. A kitüntetettek között természetesen a nem bányász és kohász végzettségű tagtársaink is szerepelnek.

Az Egyesület alapításának 50. évfordulója alkalmából merült fel azon tagtársak kitüntetésének gondolata, akik kezdettől fogva – akkor 50 éve – voltak az egyesület tagjai. Az akkor adott *aranyoklevél* kitüntetés később az egyesülethez való hűséget honoráló 40-50-60 éves tagság után adható *emlékéremben* testesült meg. Őszinte örömünkre egy esetben már 70 éves tagságot elért tagtársunkat is módunkban állt ünnepelni. Ezen kitüntetések a táblázat második blokkjában találhatók.

Kiváló munkát végzett tagtársaink természetesen nemcsak az egyesületünkön belül kaptak elismerést, hanem más szervezetek által adományozott, ill. magas állami kitüntetések is elnyertek. A táblázatunk utolsó részében ezek számát mutatjuk be, az eddig feltalált adataink alapján. Ezen a téren azonban még további kutató munkára van szükség, mert számos más szervezet által adományozott és több alacsonyabb szintű állami kitüntetés még hiányzik a fentiekből.

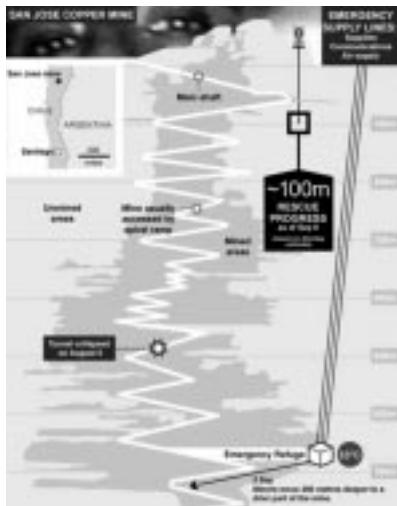
Addig is jelen összefoglaló kimutatásunkkal óhajtjuk tiszteletünket leróni bányász és kohász szakmáink jeles képviselői előtt, akikről személy szerint is rendszeresen megemlékeztünk és a jövőben is megemlékeztünk a BKL hasábjain.

Szerkesztőség

Kitüntetett tagtársaink száma 1892-2009

Kitüntetés neve	Mikortól	Bányászok	Kohászok
<i>Szakmai és egyesületi munkáért</i>			
Tiszteleti Tag	1892-	99	57
Wahlner Aladár e.é.	1926-	32	22
z. Zorkóczy Samu e.é.	1936-	68	79
Mikoviny Sámuel e.é.	1948-	41	33
Pécs Antal e.é.	1963-	34	23
Sóltz Vilmos e.é.	1967-	27	35
Kerpely Antal e.é.	1967-	0	51
Zsigmondy Vilmos e.é.	1967-	39	2
Debreczeni Márton e.é.	1972-	14	20
ICSOPA e.é.	1973-	0	3
Délius Traugott Kristóf e.é.	1974-	18	2
Szentkirályi Zsigmond e.é.	1972-	27	3
OMBKE plakett	1990-	94	83
OMBKE oklevél	1990-	121	124
Centenárium érem	1992	67	71
<i>Egyesülethez való hűségért</i>			
OMBKE arany oklevél	1942-1943	15	0
z. Zorkóczy Samu 60 e.é.	1963-1982	20	0
z. Zorkóczy Samu 50 e.é.	1963-1984	33	11
z. Zorkóczy Samu 40 e.é.	1963-1986	74	51
Sóltz Vilmos 70 e.é.	1984-		1
Sóltz Vilmos 60 e.é.	1984-	23	21
Sóltz Vilmos 50 e.é.	1984-	263	168
Sóltz Vilmos 40 e.é.	1984-	740	380
<i>Társesületi kitüntetés</i>			
MTESZ-kitüntetés		27	21
<i>Állami kitüntetések</i>			
Szt. Borbála-érem	1993-	274	38
Egyéb állami kitüntetés		124	172

Erőfeszítések a chilei bányászok kimentésére

lévő menekülő kamrában. A bányászok hatalmas önfegyelmével és találékonyssággal osztották be a rendelkezésükre álló élelmet és vizet, így bár lefogyva, de valamennyien életben maradtak.

A kimentésükre tett erőfeszítéseket, melyről az alábbiakban adunk ismertetést, az interneten követjük figyelemmel.

Független Híregyház 2010. augusztus 26.

Három nappal megtalálásuk után megmondták a bányászoknak, hogy csak hónapok múlva tudják felszínre hozni őket – közölte a dél-amerikai ország egészségügyi minisztere, Jaime Manalich. A miniszter szerint a bányászok nyugodtan reagáltak a hírre, de figyelmeztetett arra, hogy a nyugodt reakció után lehetséges, hogy a „depresszió, kínlódás és rossz közérzet időszaka” jön. A dél-amerikai ország hatóságai mindent megtesznek, hogy megkönnyítsék a bányászok számára a hosszú várakozási időszakot, speciális edzési és rekreációs programot alakítanak ki számukra. Ehhez az amerikai Űrkutatási Hivatal (NASA) szakembereinek segítségét is kérték, akiknek nagy gyakorlatuk van abban, hogy hogyan kell életben tartani a hosszú űrmissziókban résztvevő asztronautákat.

A legfontosabb az egészségi állapotuk feljavítása. Megtávolításuk óta glükózszirupot, vizet, csokoládé és málna ízű turmixokat küldtek le a fúrólukon keresztül. Néhány nap múlva már a szilárd élelmiszert is képes lesz emésztőrendszerük feldolgozni. Kisebb lámpákat, szemellenzőket, gyógyszerket és más gyógyászati eszközöket is lejutattak hozzájuk. A bányászok a bánya beomlása óta egy 50 négyzetméteres üregben várták, hogy rájuk találjanak. Az üreghez 1,5 kilométer (eltérő adatok is találhatóak!) hosszú vágat is csatlakozik. Az egészségügyi szakemberek arra kérték őket, hogy ezt a területet osszák fel alvó és dolgozó részekre, illetve különítsenek el egy részt, amelyet véccéként alkalmaznak. „A programjuk része az éneklés, a fizikai gyakorlatok, a kártyajátékok, rajzolás, minden, amivel le tudjuk kötni őket” – mondta a miniszter.

Mining Journal Online augusztus 27.

A chilei kormány 5 perces videót tett közzé a mélyben rekedt bányászokról, mely a fúrólukon leengedett kamerával készült.

Közben intézkedtek, hogy az állami tulajdonban lévő Codelco bányából egy 40 t-ás RUC Strata 950 típusú feltörésfúró berendezést szállítsanak a helyszínre, és a gép rögzítéséhez 40 m³-es betonlapot készítettek. A gép, amiből csak 6 db van a világon, akár 1000 m-t is tud fúrni 380 mm-es

átmérővel, amit visszafelé húzott fúrással (ehhez a vezér lyuknak egy bányabeli üregbe kell lyukadnia, ahol bővítő koronát szerelnek rá) akár 6 m átmérőjű feltöréssé/aknává is képes bővíteni.

Mining Journal Online szeptember 2.

A vezérlyukfúrás maximális sebessége 40 m/nap lehet. A probléma az, hogy nem lehet a visszafelé bővítést alkalmazni, mert nem lehet a bővítő fejet a lyuk talpára lejuttatni. A fölülről való bővítés pedig lényegesen kisebb teljesítményű, még a megkívánt 700-720 mm-es minimális lyukátmérő esetén is. (A mentőkapszula, amiben a bányászokat felhúzzák, 650-660 mm átmérőjű.) Ugyancsak baj, hogy nincs még tapasztalat 250 m-nél nagyobb mélységű felülről bővítésre sem.

Helyi források szerint az Atlas-Copco Csoporthoz tartozó Baker Hughes Mining Tools vizsgálja annak a lehetőségét, hogy a bővítő fejet darabokban adják le a vezérlyukon, és a bent rekedt bányászok szerelnék össze és szerelnék fel a rudazat végére.

A vezérlyuk szeptember 1-jére 25 m-es mélységet ért el. A felszínközeli rétegekben állékonysági problémák is adódtak.

(Megjegyzés: A lent rekedteknek másrészt is nehéz dolguk lesz, mert akár fentről, akár lentől bővítenek, a furadék a lyuk talpára kerül és azt onnan folyamatosan el kell távolítani, hiszen közel 300 m³-ról van szó. – PT)

Bigpondnews, szeptember 4.

Xinhua, szeptember 7.

Laurence Golborne chilei bányászati miniszter bejelentette, hogy meggyorsították a mentési munkálatokat. Egy gyorsabb, Schramm T-130 merülőkalapácsos géppel újabb fúrást indítottak, amelyik jelenleg 26 m-en van, az első feladata, hogy nagyobb tárgyak (élelem, orvosi eszközök stb.) is leadhatók legyenek mint jelenleg a bányászokat megtaláló első, ill. az azóta fúrt hasonlóan kis átmérőjű fúrólukakon. Vizsgálják a lehetőségét annak is, hogy ez a lyuk később szintén felbővíthető-e; ez az ún. B terv.

A Strata 950 is folytatja a fúrást, szeptember 7-én 90 m a kifúrt hossz. A fúrás közben palást-cementezést is kellett végezni.

Egy harmadik, olajbányászati fúrógépre is várnak (C-terv).

A 33 bányász a körülményekhez képest jól van, az állandó sötétség és nedvesség miatt egyeseknél kisebb bőrbántalmak jelentkeztek. A NASA D-vitamin adását javasolja, és jónak tartaná, ha minél előbb meg lehetne oldani az állandó, ill. napszakok szerinti világítást.

Bár a mentés befejezését még mindig csak karácsonyra várják, a haditengerészet már készíti a menekülő kapszulát, amelyik el lesz látva világítással, hírközléssel és egy beülő hámmal, hogy a kb. 1 órás utazás során tehermentesítse a lábukat. Sőt, a kapszula fel lesz szerelve egy menekítő berendezéssel is, amivel egy esetleges beszorulás esetén az utasa visszaereszkedhet a bányába.

AFP, szeptember 13.

A T-130-as fúrógép koronája (merülőkalapácsa?) 268 m mélységben eltörött. A törött darabok kimentése folyik, de ha nem sikerül kimenteni mindent, a fúrás elszerencsétlenedik. Sikerült minden törmelékét kimenteni és a fúrást folytatni.

A Strata 950 folyamatosan dolgozik, eddig 231 m-t fúrt le. Az olajfúró berendezés összeszerelése folyik.

(A további fejleményekről – remélhetőleg a mentés sikeres befejezéséről – a következő számban tájékoztatjuk olvasóinkat.) PT

Könyv- és folyóiratszemele

Látnivalók a múltból – a pécsi Bányász-útikalauz

Pécsett és környékén a legjelentősebb két ágazat, a szén- és uránérc-bányászat felszíninformáló és településalakító múltja máig meghatározó. A szénbányászat 2004-ben, az uránérc-bányászat 1997-ben hagyott fel a termeléssel. Működésüket megörökítendő a Mecsek Egyesület alapításában, a Mecsekérc Részvénytársaság, a Mecseki Bányavagyonhasznosító Részvénytársaság, a Pannonpower Részvénytársaság és Pécs város támogató együttműködésével 2001-ben jött létre a Pécsi Bányásztörténeti Alapítvány. Az Alapítvány és a Pannónia Könyvek szerkesztőségének gondozásában 2010-ben útikalauz jelent meg, amely Pécs és környéke bányalétesítményeinek, eseményeinek emlékét örökíti meg: *Bányász útikalauz Pécs és környéke* (Szerk.: Biró József, Sallay Árpád, Szirtes Béla).

A szénbányászat 1852-ben, a DGT (Első Duna-gőzhajózási Társaság) telekvásárlásaival indult meg, és az 1930-as évekre európai színvonalú bányászat működött Pécs térségében. Idővel az összes Pécs környéki bánya a DGT fennhatósága alá került. 1938-ig a mecseki kőszénbányászatot és a hozzá kapcsolódó iparágakat az ausztriai központtal rendelkező, tőkeerős, a kor legmagasabb színvonalán működő, kiterjedt gazdasági, kereskedelmi és politikai kapcsolatokkal rendelkező nagyvállalat irányította. A bányák 1938 után német birodalmi tulajdonban, 1944-től, mint hadiszákmány előbb szovjet birtokban, majd magyar-szovjet vegyes vállalatként (MESZHART – Magyar-Szovjet Hajózási Részvénytársaság) működtek. 1953-tól magyar állami tulajdonban folytatódott a szénbányászat.

Az 1900-as évek elejétől feltételezett, majd kutatásokkal igazolt uránérc bányászata 1954-ben Kővágószőlős határában kezdődött és dinamikus építkezésekkel (bányaüzemek, a pécsi Uránváros) folytatódott. A kezdetben magyar-szovjet vegyes vállalat, majd önálló magyar uránércbánya vállalat jelentősen hozzájárult a város és környéke fejlődéséhez.

Ezen és erre a területre állították össze a Pécsi Bányásztörténeti Alapítvány hagyománymentő szakértői a Bányász útikalauzt. A jól használható, a látnivalókat célszerű rendezettségben felsoroló kalauz a városból kiindulva igazítja el az érdeklődőt az érdemi látnivalókhoz.

A szénbányavidéken a régebbi elnevezésekkel is találkozzunk (187-194). A külföldről betelepültek a Monarchia fennállása alatt megtartották eredeti állampolgárságukat, az első világháborút követően azonban magyar állampolgárokra váltak. Az 1930-as évek névmagyarosítási hulláma idején a bányászok közül sokan a magyar állampolgárság mellé magyar nevet is választottak. A névmagyarosítás idején a DGT idegen telepnevei is megmagyarosodtak. 1937-ben a mecsekszabolcsi Rigli-telep helyett György-telep, Judenburg helyett Ferenc József-telep, Somogyon a Henrik-telep helyett Somogy-bányatelep lett az új elnevezés. Vasason is megváltozott a három bányásztelep neve: a Licht-telepből Ligettelep (a Licht-akna melletti telep), a Wiesner-telepből Vasas-bányatelep, a Thommen-telepből Flórián-telep lett. A társasági lakótelepek nem magyar hangzású neve is megváltozott, így lett Ullmann-telepből Erzsébet királyné emlékeztére Erzsébet-telep, Casian-telepből pedig a bányászok védőszentjéről Borbála-telep.

A jól válogatott képanyaghoz lényegre törő magyarázatok párosulnak.

A szerzők: *Biró József*: Vasas, *Mendly Lajos*: a Belváros és Uránváros, Szabolcs bányakerület, *Pálffy Attila*: Pécsbánya és Somogy, *Pusztafalvi Gábor*: Pécsújhegy, *Sallay Árpád* (Berta Zsolt, Keresztény Zsolt, Kulcsár László, Varga Mihály):

Kővágószőlős, *Sallay Árpád*: (Keresztény Zsolt, Németh Gábor): Bakonya, *Sallay Árpád* (Németh Gábor, Ulrich Károly): Kővágótöttös, *Sallay Árpád* (Ulrich Károly): Cserkút, *Schaller Károly*: A keleti városrész épületeit, emlékköveit, tábláit és a ma már a bányavidéken hallható bányásztoronyzene színtereit mutatják be.

A fejezetenként különböző színű oldalak jó keretbe foglalják a szakszerű útvezetést. A látnivalók tervezéséhez célszerű ajánlás a *Bányász lakótelepek, városrészek, közterületek* fejezet (Biró József, Pálffy Attila, Pusztafalvi Gábor, Sallay Árpád műve), majd a *Pécsi bányászstéták ismertetése* (Szirtes Béla munkája), amely távolságban és időben egyaránt megvalósítható útvonalakkal, a látnivalók pontosításával gazdagítja az utakat választó élményeit a hajdani bányászatról és emlékei megőrzéséről.

Az útikalauzban közölt válogatott képek jól tükrözik az építkezések célszerűségét és színvonalát, a hagyományörzők értéktérítését, az emléktáblák, jelkövek minőségét, elhelyezését, környezetet gazdagító voltát. Több, eddig kevésbé ismert új kép is szerepel a kiadványban.

A pécsvidéki bányászat emlékei megőrkítésére korábban is voltak kezdeményezések. De ilyen, az elérhető és megőrkített emlékek kalauzolására alkalmas, közel teljes gyűjteményre eddig nem volt példa. A kötet Bevezetésében Szirtes Béla méltán írhatta, hogy hiánypótló és méltó munkát adnak át az olvasónak, tisztelettel emlékezve a bányászat teremtő korszakára. A kiadvány értékes része a bányászat történeti irodalmának és a technikai turisztika kibontakozó európai méretű folyamatának.

A Pécsett, a Pécs 2010 Európa Kulturális Fővárosa Program keretében tartott 13. Európai Bányász-Kohász Találkozó résztvevői – akik a kiadványt ingyenesen megkapták – meggyőződhetnek arról, hogy Európa e részében is számon tartják az évszázados bányászat történeti emlékeit.

A Mecsek azonban komlói és északi területein is gazdag bányász emlékekben. A Pécsi Bányásztörténeti Alapítvány minden bizonnyal lehetőséget teremt arra, hogy a legközelebbi Bányász útikalauz *Komló és az északi bányavidék* címmel kerüljön az érdeklődők kezébe.

Dr. Krisztián Béla

Bányászati szakképzés

A Faller Jenő Szakképző Intézet – Várpalota felvételt hirdet 2010 őszén induló képzéseire!

Szakirányok:

- bányaiipari technikus (felnőtt oktatás)
- külszíni bányász
- kőbányász és ásvány-előkészítő (felnőtt oktatás)
- külfejtéses bányaművelő (felnőtt oktatás)

További információ:

Németh Géza 06-20/375-9230

www.varpalota.hu PT

*A díszfelvonulás résztvevői
a Széchenyi téren*

*A Találkozó elnöksége a Széchenyi téren,
középen dr. Pataki Attila
a záróhymuszokat vezényli*

3Bhungária

3B Hungária Kft.

H-8900 Zalaegerszeg, Wlassics Gyula u. 13.

Tel.: +36 92/549-033 • +36 92/549-034

Fax: +36 92/549-021 • E-mail: info@3bhungaria.hu

Web: www.3bhungaria.hu

- szállítószalagok
- kavicsmosók
- homokmosók
- rezgőadagolók
- osztályozó berendezések
- víztelenítősíták
- elevátorok
- mágnesszalagok
- törőberendezések

**KOMPLETT KŐ- ÉS KAVICSFELDOLGOZÓ
RENDSZEREK TERVEZÉSE ÉS GYÁRTÁSA**

METSO MINERALS (AUSTRIA) GmbH: Kereskedelmi Képviselete

1146 Budapest, Hungária Krt. 162.

Tel.: +36-1-471-9201, mobil: +36-20-9514-799

Fax: +36-1-471-9200

e-mail: laszlo.gaszner@metso.com

web: www.metsominerals.com

